

ปริจเฉทการพูดของมัคทายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม:
องค์ประกอบการสื่อสารและกลวิธีทางภาษาในการโน้มน้าวใจ

นางสาวแกมกาญจน์ พิทักษ์วงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์นี้พร้อมทั้งเอกสารแนบที่ส่งมาพร้อมกับวิทยานิพนธ์
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

SPOKEN DISCOURSE OF “**MAṘGANĀYAKA**” AT ROYAL TEMPLES IN NAKHONPATHOM
PROVINCE: COMMUNICATIVE COMPONENTS AND PERSUASIVE LINGUISTIC STRATEGIES

Miss Kaemkarn Phithakwong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts Program in Thai

Department of Thai

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2017

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปริชเนทการพูดของมัคทายกในวัดพระอารามหลวง
จังหวัดนครปฐม: องค์ประกอบการสื่อสารและกลวิธี
ทางภาษาในการโน้มน้าวใจ

โดย

นางสาวแกมกาญจน์ พิทักษ์วงศ์

สาขาวิชา

ภาษาไทย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

อาจารย์ ดร.เทพี จรัสจรวงเกียรติ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะอักษรศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.กึ่งกาญจน์ เทพกาญจนา)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพร พานโพธิ์ทอง)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์ ดร.เทพี จรัสจรวงเกียรติ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร รักดีผาสุข)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(อาจารย์ ดร.ชนกพร พัวพัฒนกุล)

แกมกาญจน์ พิทักษ์วงศ์ : ปริจเฉทการพูดของมัคทายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม: องค์ประกอบการสื่อสารและกลวิธีทางภาษาในการโน้มน้าวใจ (SPOKEN DISCOURSE OF “MARGANĀYAKA” AT ROYAL TEMPLES IN NAKHONPATHOM PROVINCE: COMMUNICATIVE COMPONENTS AND PERSUASIVE LINGUISTIC STRATEGIES) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์ ดร.เทพี จรัสจรุงเกียรติ, 141 หน้า.

ปริจเฉทการพูดของมัคทายกมีลักษณะเด่นเฉพาะตัวและมัคทายกใช้กลวิธีทางภาษาที่หลากหลายเพื่อโน้มน้าวใจให้คนร่วมบริจาคเงินทำบุญ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการสื่อสารและกลวิธีทางภาษาในการโน้มน้าวใจในปริจเฉทการพูดของมัคทายกวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม โดยใช้แนวคิดชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสารของไฮม์ส์ (Hymes, 1974) ข้อมูลมาจากการบันทึกเสียงการพูดสดของมัคทายกของวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร วัดพระงาม พระอารามหลวง และวัดไร่ขิง พระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม การสัมภาษณ์มัคทายก การสัมภาษณ์ผู้ทำบุญ และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม ได้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 35 ปริจเฉท ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบการสื่อสารที่สำคัญในปริจเฉทการพูดของมัคทายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม ได้แก่ ฉาก ผู้ร่วมเหตุการณ์ จุดมุ่งหมาย และบรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์และการตีความ ส่วนกลวิธีทางภาษาที่ใช้เพื่อการโน้มน้าวใจจำแนกได้เป็น 3 กลวิธีใหญ่ ได้แก่ กลุ่มกลวิธีการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟัง กลุ่มกลวิธีการบอกความสำคัญของกองทุน และกลุ่มกลวิธีการกระตุ้นผู้ฟัง

ภาควิชา	ภาษาไทย	ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา	ภาษาไทย	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก.....
ปีการศึกษา	2560	

5780106022 : THAI

KEYWORDS : **MARĠANĀYAKA** / COMMUNICATIVE COMPONENTS / PERSUASIVE LINGUISTIC STRATEGIES / ETHNOGRAPHY OF COMMUNICATION

KAEMKARN PHITHAKWONG : SPOKEN DISCOURSE OF “**MARĠANĀYAKA**” AT ROYAL TEMPLES IN NAKHONPATHOM PROVINCE: COMMUNICATIVE COMPONENTS AND PERSUASIVE LINGUISTIC STRATEGIES. ADVISOR : DEBI JARATJARUNGKIAT, Ph.D., 141 pp.

Maṛganāyaka’s spoken discourse is unique and there are various linguistic strategies used for persuading Buddhists to donate money. This research aims at examining communicative components and persuasive linguistic strategies of Maṛganāyaka’s spoken discourse at royal temples in Nakhon Pathom Province using Hymes’s Ethnography of communication approach. The data are elicited from recorded Maṛganāyaka’s spoken discourse at royal temples in Nakhon Pathom Province, namely Phra Pathom Chedi Temple, Phra Ngam Temple, and Rai Khing Temple Maṛganāyaka’s interview donator’s interview and participant observation. The data consists of thirty-five cases of Maṛganāyaka’s spoken discourse. The results reveal that the important communicative components are setting, participants, ends and norms of interaction and interpretation. For persuasive linguistic strategies, the findings reveal that there are three groups of persuasive linguistic strategies -- Interpersonal interaction strategies, Strategies for signifying the importance of merit and Strategies for stimulating hearers response.

Department : Thai

Student’s Signature.....

Field of Study : Thai

Advisor’s Signature.....

Academic Year : 2017

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความสำเร็จและความเมตตา และความอนุเคราะห์จากหลายท่าน โดยเฉพาะความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.เทพี จรัสจรุงเกียรติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณครูที่กรุณารับเป็นที่ปรึกษา ขอบคุณครูที่เสียสละเวลาตรวจดู ชี้แนะข้อบกพร่องส่วนต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์อย่างละเอียด ขอบคุณช่วงเวลาที่มีค่ายิ่ง ที่ได้เป็นศิษย์ของครู ครูให้คำปรึกษาทั้งงานวิชาการ และรับฟังทุกปัญหาที่อยู่รอบตัวผู้วิจัย ขอบคุณทุกความเมตตา ความใส่ใจ ความเข้าใจตลอดระยะเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอบคุณที่ครูคอยปลุกปลอบ ช่วยเหลืออย่างถึงที่สุด ทั้ง “เคียวเซ็ญ” และ “เซ็น” ลูกศิษย์คนนี้ แม้จะอยู่ในช่วงเวลาที่ครูมีภาระงานต่าง ๆ มากมาย ขอบคุณประโยค “ชีวิตก็มักจะเป็นเช่นนี้ จะมีเรื่องที่เรากำหนดเองไม่ได้มาหาเสมอ” ที่ครูสอนให้ผู้วิจัยได้ฝึกตั้งรับกับปัญหาต่าง ๆ ในชีวิต ผู้วิจัยจะระลึกถึงพระคุณของครูตลอดไป

ขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. อนุรักษ์ พานโพธิ์ทอง ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริพร ภักดีผาสุข กรรมการ และ อาจารย์ ดร.ชนกพร พัวพัฒนกุล กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัยที่ได้กรุณาสละเวลา ชี้ข้อบกพร่อง และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่านที่ให้ความรู้ อบรมสั่งสอนผู้วิจัย ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดระยะเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยขอขอบคุณเสียงเชิญชวนทำบุญจาก “ม้านายก” ทุกคน จาก 3 สนามวิจัย ที่ทำให้ผู้วิจัยมีความสุขและ สนุกทุกครั้งที่ได้ไปวัด และขอบคุณคุณอรอุมา มาลัยสวรรค์ที่จุดประกายให้มีวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอบพระคุณคุณสรพรพร เรไรวรรณ คุณภาณุวรรณ สัจจะวัชรสิทธิ์ คุณป้าสายนาฏ อยู่เนียม ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกตลอดการทำวิทยานิพนธ์

ขอบพระคุณก่อนกำลังใจที่ยังอยู่กับผู้วิจัยเสมอ ๆ ในทุกช่วงชีวิตของผู้วิจัย และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ช่วงโค้งสุดท้ายของการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบคุณพี่ฉวีณา วุฒิจำนงค์ พี่ณัฐกานต์ พลพิทักษ์ พี่เจษฎาพร ศรีวิชัย พี่ต้นนัย พลอยพลาย พี่यरรอง ลิกษะฤทธิ์ พี่ธีรวัฒน์ กล่าวกะลิ้ง พี่อัญชิตา ทิพรรัตน์ น้องจุฑาภาภัสดี รัตนพันธ์ พี่พิชญา เขียวภาษา ศิษย์พี่ ศิษย์น้อง ที่คอยให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ เคียงข้างและช่วยเหลือผู้วิจัยในทุก ๆ เรื่อง

ขอขอบคุณมิตรสหายร่วมรุ่นปริญญาโท'57 ทุกคนที่ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ด้านวิชาการ และแลกเปลี่ยนเรื่องราวต่าง ๆ ในช่วงชีวิตที่ศึกษาที่นี่ ทั้งสายภาษา วรรณคดีและคติชน ทั้ง วาสินุฎฐิ สุวรรณพณิชย์ ชนัญชิตา บุญเหาะ ทัดดาว รักมาก รัมภรดา กองช้าง พี่เอกพล ดวงศรี ชุตินันท์ มาลาธรรม ชวพันธ์ เพชรไกร พี่กวีธากร สังข์กุล อัญมาศ ภูเพชร์ และปาริฉัตร พิมล ขอบคุณที่อยู่เคียงข้างกันทั้งในวันที่สุขและทุกข์ คอยให้กำลังใจจนก้าวผ่านอุปสรรคทุกอย่าง

ขอบคุณกัลยาณมิตรจากวิชาเอกภาษาไทย ม.ศิลปากร โดยเฉพาะเสริมสิน ชินวุฒิวังค์ และวิไลลักษณ์ วรชิตา ผู้เอื้อเฟื้อสถานที่พักสำหรับการทำวิจัย ขอบคุณทับทิม แซ่เหลียง รัชพร สวัสดิ์เฉย ญัฐพล ผ่องเผือก วิชญา ต้นสุชี และดลสรวง ต้นติวิวิเวท ที่คอยอำนวยความสะดวกระหว่างการเก็บข้อมูลวิจัย คอยเป็นกำลังใจและเข้าใจทุกภาวะ ของผู้วิจัยตลอดการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณครอบครัวที่เป็นทุกอย่างของผู้วิจัย ขอบคุณพ่อและแม่ที่มอบความรักและ ให้ความเข้าใจในทุก ๆ เรื่อง ตลอดจนคณาญาติ “พิทักษ์วงศ์” และ “สุวรรณ” ที่สนับสนุนผู้วิจัยเสมอ เป็นกำลังใจที่ อบอุ่นและอยู่เคียงข้างผู้วิจัยในทุกช่วงเวลาของชีวิต ขอขอบคุณทุกความรักและความห่วงใยที่ทุกคนมีให้ผู้วิจัย เสมอมา คุณงามความดีใด ๆ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศให้แม่เฒ่าเหม สุวรรณ ผู้เป็นที่รักยิ่งของผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	6
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	7
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย.....	10
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
1.8 ข้อจำกัดในงานวิจัย.....	11
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	13
2.1 แนวคิดเรื่องปริจเฉท.....	13
2.2 ทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร.....	17
2.3 แนวคิดเรื่องการโน้มน้าวใจ.....	19
2.4 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับมัคนายก.....	25
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร.....	27
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีทางภาษาในการโน้มน้าวใจ.....	30
บทที่ 3 องค์ประกอบการสื่อสารของปริจเฉทการพูดของมัคนายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม.....	37
3.1 ฉาก.....	38
3.2 ผู้ร่วมเหตุการณ์.....	45
3.3 จุดมุ่งหมาย.....	47

	หน้า
3.4 การลำดับวัจนกรรม.....	49
3.5 น้ำเสียง.....	51
3.6 เครื่องมือ.....	53
3.7 บรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์และการตีความ.....	55
3.8 ประเภทการสื่อสาร.....	57
บทที่ 4 โครงสร้างปริจเฉทการพูดของมัคทายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม.....	62
4.1 โครงสร้างของปริจเฉทการพูด.....	62
4.2 องค์ประกอบของปริจเฉทการพูดของมัคทายก.....	77
บทที่ 5 กลวิธีทางภาษาในการโน้มน้าวใจในปริจเฉทการพูดของมัคทายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม.....	89
5.1 กลวิธีการโน้มน้าวใจ.....	89
5.2 การปรากฏร่วมของกลวิธีทางภาษาเพื่อโน้มน้าวใจ.....	126
บทที่ 6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	130
6.1 สรุปผลการวิจัย.....	130
6.2 อภิปรายผล.....	131
6.3 ข้อเสนอแนะ.....	134
รายการอ้างอิง.....	135
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	141

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลที่น่ามาใช้ในวิทยานิพนธ์.....	8
ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปริจเฉทการเขียนและปริจเฉทการพูด...	15
ตารางที่ 3 แสดงกลวิธีทางภาษาในการโน้มน้าวใจในงานวิจัยต่าง ๆ.....	34
ตารางที่ 4 สรุปองค์ประกอบการพูดของมัคทายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม.....	58

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงการตั้งเต็นท์เชิญชวนข้างศาลาการเปรียญของวัดพระปฐมเจดีย์ฯ.....	39
ภาพที่ 2 แสดงสถานที่การเชิญชวนทำบุญซึ่งวัดอื่นมาขอความอนุเคราะห์ วัดพระปฐมเจดีย์ฯ...	39
ภาพที่ 3 แสดงที่ตั้งเชิญชวนทำบุญบริเวณตลาดพระปฐมเจดีย์ช่วงเย็น.....	40
ภาพที่ 4 แสดงที่ตั้งเชิญชวนทำบุญบริเวณตลาดพระปฐมเจดีย์ช่วงค่ำ.....	40
ภาพที่ 5 แสดงที่ตั้งเชิญชวนทำบุญระฆังเงิน ระฆังทองในงานประจำปี วัดพระปฐมเจดีย์ฯ.....	41
ภาพที่ 6 แสดงที่ตั้งเชิญชวนทำบุญบูชาพระนอนในงานประจำปี วัดพระปฐมเจดีย์ฯ.....	41
ภาพที่ 7 แสดงจุดเชิญชวนทำบุญตามแผนที่มุมสูงของวัดพระปฐมเจดีย์ฯ.....	42
ภาพที่ 8 แสดงที่ตั้งเชิญชวนทำบุญ ณ ตลาดถนนคนเดินช่วงค่ำ วัดพระงาม ฯ.....	43
ภาพที่ 9 แสดงบรรยากาศตลาดถนนคนเดินช่วงเย็น วัดพระงาม ฯ.....	43
ภาพที่ 10 แสดงที่ตั้งเชิญชวนทำบุญผ้าป่าลอยฟ้า วัดไร่ขิง ฯ.....	44
ภาพที่ 11 แสดงบรรยากาศด้านในกำแพงแก้ว เชิญชวนให้ลงนะ เมตตา วัดไร่ขิง ฯ.....	44

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 แสดงความต้องการพื้นฐาน 5 ชั้นของมาสโลว์.....	21
แผนภาพที่ 2 แสดงองค์ประกอบในปริจเฉทการพูดของมัทคินายก.....	77

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คนในสังคมไทยคุ้นเคยกับวิถีชีวิตในการทำบุญ การให้ทาน การบริจาค การแบ่งปันหรือการเสียสละความเห็นแก่ตัว อาจถือได้ว่าสังคมไทยเป็นสังคมตัวอย่างที่ยึดมั่นในการทำบุญอย่างเหนียวแน่นมากสังคมหนึ่งในโลก เพราะพฤติกรรมการทำบุญหรือการให้ทานของคนไทยเป็นที่ประจักษ์ชัดและยังเป็นที่นิยมชื่นชอบของผู้พบเห็นทั่วไป (คำแหง วิสุทธางกูร, 2551: 28) สถานที่หนึ่งที่มีความสำคัญต่อการทำบุญคือ “วัด” ซึ่งวัดในปัจจุบันมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้คนเข้าร่วมการทำบุญอย่างหลากหลาย เช่น การเติมน้ำมันตะเกียง การทำบุญผ้าป่าลอยฟ้า การสะเดาะเคราะห์ การทำบุญโลงศพ ฯลฯ

วัดในประเทศไทยแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ วัดหลวงหรือวัดพระอารามหลวง และวัดราษฎร์ ลำจุล ฮวบเจริญ (2555: คำนำ) และ สมัย สุทธิธรรม (2553: 12) ได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับวัดพระอารามหลวง สรุปได้ว่า วัดพระอารามหลวงเป็นวัดที่พระมหากษัตริย์ สมเด็จพระราชินี สมเด็จพระยุพราชทรงสร้างและปฏิสังขรณ์เป็นการส่วนพระองค์ หรือเป็นวัดจำนวนหนึ่งที่พระบรมวงศานุวงศ์และข้าราชการผู้ใหญ่ทรงสร้าง หรือสร้างขึ้น หรือทรงโปรดฯ ให้ปฏิสังขรณ์ แล้วน้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายเป็นพระอารามหลวง หรือวัดที่ราษฎรสร้างหรือบูรณปฏิสังขรณ์จนเจริญรุ่งเรืองงดงามและมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่คณะสงฆ์กำหนดไว้ ก็ขอพระราชทานขึ้นเป็นพระอารามหลวงได้เช่นกัน การที่วัดพระอารามหลวงมีที่มาและความสำคัญรวมทั้งกฎระเบียบแบบแผนต่าง ๆ มากกว่าวัดราษฎร์จึงไม่ควรพบลักษณะการเชิญชวนทำบุญที่มีผู้ประกาศเชิญชวนแต่ผู้วิจัยกลับพบว่าวัดพระอารามหลวง เช่น จังหวัดนครปฐมมีการเชิญชวนให้ประชาชนร่วมทำบุญอย่างสม่ำเสมอตลอดทั้งปีถึง 3 วัด จากจำนวน 5 วัด ซึ่งเป็นประเด็นการศึกษาที่น่าสนใจ ผู้วิจัยจึงเลือกเก็บข้อมูลจากวัดพระอารามหลวงในจังหวัดนครปฐมที่มีการเชิญชวนทำบุญจำนวน 3 วัด ได้แก่ วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร วัดพระงาม พระอารามหลวง และวัดไร่ขิง พระอารามหลวง

จังหวัดนครปฐมเป็นจังหวัดที่มีประวัติความเป็นมาเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ตั้งแต่สมัยทวารวดี โดยพบหลักฐานที่สำคัญทั้งโบราณสถานและโบราณวัตถุต่าง ๆ เช่น

พระปฐมเจดีย์ ศิลารูปพระธรรมจักร ฯลฯ พระพุทธศาสนาที่เข้ามาในดินแดนแถบนี้เป็นเถรวาทแบบดั้งเดิม ซึ่งในสมัยนั้นจังหวัดนครปฐมถือเป็นศูนย์กลางความเจริญ มีผู้คนชาติต่าง ๆ อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่เป็นจำนวนมาก ความสำคัญของพื้นที่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่มีความผูกพันกับพระพุทธศาสนาจึงทำให้มีวัดสำคัญหลายแห่ง โดยแต่ละวัดนั้นมีพุทธศาสนิกชนจากพื้นที่ต่าง ๆ จำนวนมากหลั่งไหลมาทำบุญและร่วมกิจกรรมทางศาสนาตลอดทุกช่วงเวลา (ภณกุล ภาควัฒนวรรคิตต์, 2555: 11)

นอกจากความสำคัญด้านพื้นที่ และกองบุญทั่วไปที่กล่าวถึงข้างต้นนั้น การทำบุญบางอย่างในวัดยังต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับกองบุญนั้น ๆ เพื่อเชิญชวนบุคคลให้เกิดความสนใจและเข้าร่วมทำบุญ บุคคลที่มีความสำคัญต่อการเชิญชวนให้คนเข้าร่วมทำบุญและมีบทบาทส่งเสริมให้เกิดการทำบุญคือ “มัคนายก” หรือ “มรรคนายก” ซึ่งเป็น “ผู้ที่ชี้แจงทางบุญทางกุศลและปาวประกาศให้ประชาชนมาทำบุญทำกุศลในวัด” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 896) ด้วยถ้อยคำเชิญชวนต่าง ๆ คำว่า “มัคนายก” มาจากรากศัพท์คำภาษาบาลีว่า มคฺค หมายถึง ทาง และ นายก หมายถึง ผู้นำ หมายความว่า ผู้นำทาง ดังนั้นจึงเป็นบุคคลสำคัญที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำทางบุญให้กับคนทั่วไปได้สนใจกองบุญต่าง ๆ ที่ได้จัดขึ้นในวัด มัคนายกมีสถานะเป็นฆราวาสแต่มีบทบาทที่รวมความเป็นพระและชาวบ้านไว้ในคนคนเดียวกัน กล่าวคือ ถ้อยคำที่มัคนายกใช้มีลักษณะของการสั่งสอน การยกหลักธรรมประกอบการเชิญชวน การเลือกใช้คำภาษาบาลีเหมือนกับคำพูดของพระ และในขณะเดียวกันก็ยังมีคำพูดแบบชาวบ้านที่แสดงความเป็นกันเองกับผู้ฟังด้วย เช่น การกล่าวชม การหยอกเย้า ซึ่งสถานะของพระจะไม่สามารถพูดแบบมัคนายกได้เพราะอาจทำให้เกิดวินัยสงฆ์ ดังตัวอย่างการพูดหยอกเย้าผู้ฟังในการเชิญชวนทำบุญเทศน์มหาชาติ 13 กัณฑ์ของมัคนายกวัดพระงาม พระอารามหลวงว่า

“...เนาะวันนี้ก็มีพี่สาวสวยสองท่านมาอีกแล้วเนาะ โห้ใส่เสื้อลายปีกกาजूด้วยนะ ตอนนี้กำลังฮิตอยู่สำหรับไปเกม่อนโก ก็วันนี้ก็มีนะ ตอนนี้ก็มีปีกกาजूเนาะอยู่บริเวณ เอ่อหน้ากองบุญกองกุศล ท่านใดที่เล่นไปเกม่อนโกอยู่เรียนเชิญมาก่อนได้ แต่เรามีข้อแลกเปลี่ยนนะ ท่านต้องทำบุญก่อน ตอนนี้ท่านใดที่เล่นไปเกม่อนโกอยู่ ตอนนี้มีปีกกาजूอยู่หน้ากองบุญกองกุศลของเราเนะครัวยังไงแล้วก็เรียนเชิญท่านทั้งหลายมาร่วมทำบุญนะ มาร่วมทำบุญกันนั่นเอง

ก็ขอเรียนเชิญกันเข้ามาก่อน นะหลายท่านเดินเข้ามาบริเวณกองบุญ กองกุศลนะ เรามาร่วมกันทำบุญ นะมาจับปึกกาจูเสร็จแล้วเดินผ่านไป ยิ่งไงแล้วก็จับปึกกาจูกันเสร็จแล้วเรียนเชิญมาทำบุญกันก่อนได้ นะเรียนเชิญมา ทำบุญกันก่อนได้...”

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นบริบทของช่วงเวลานั้นที่มีเกมยอดนิยมคือ เกมโปเกมอนโก (Pokémon Go) เข้ามาเปิดตัวในประเทศไทย มีคนยกพูดให้คนสนใจการทำบุญโดยการเชื่อมโยง การแต่งกายของผู้ฟังกับเกมโปเกมอนโกเพื่อดึงดูดให้คนรอบข้างที่ผ่านไปมาสนใจในสิ่งที่มัคนายกพูด และยังใช้การชมผู้ฟังว่าเป็นคนสวยเพื่อเรียกให้ผู้ฟังเข้ามาร่วมทำบุญซึ่งหากเป็นพระก็จะไม่สามารถ ใช้ถ้อยคำเหล่านี้ได้ วัดจึงจำเป็นต้องพึ่งพาให้มัคนายกเป็นผู้แทนในการพูดเชิญชวนคนทำบุญเพื่อให้ เข้าถึงกลุ่มคนทุกเพศ ทุกวัย จากการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมของผู้วิจัยพบว่างานบุญต่าง ๆ ที่จัดขึ้นภายในวัดจะมีมัคนายกเป็นจุดศูนย์กลางทำหน้าที่ชี้แนะคนได้ และยังมีอำนาจในการบอกให้ พระทำตามที่ต้องการได้อีกด้วย เช่น การบอกให้พระประพรมน้ำพระพุทธรูปให้กับผู้ที่มาทำบุญ การแจกวัตถุมงคล รวมถึงการมีอำนาจสั่งให้ผู้ทำบุญรับของที่ระลึก หรือเรียกผู้ฟังให้มารับ น้ำพระพุทธรูป

นอกจากบทบาทหน้าที่ของมัคนายกที่เป็นผู้เชื่อมโยงระหว่างชุมชนกับวัด พระสงฆ์กับ ฆราวาสแล้ว ภาษาที่ใช้สื่อสารเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและศาสนาก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจ อย่างมาก ทุกครั้งที่พุทธศาสนิกชนไปวัดที่มีชื่อเสียงก็มักจะได้ยินเสียงของมัคนายกประกาศเชิญชวน ให้พุทธศาสนิกชนร่วมบริจาคปัจจัยต่าง ๆ เสมอ ดังนั้นถ้อยคำของมัคนายกที่ใช้เพื่อโน้มน้าวใจ จึงอาจมีผลต่อความนึกคิดของผู้ที่ไปวัด และส่งผลต่อการตัดสินใจของบุคคลที่จะเลือกปฏิบัติตาม คำเชื่อเชิญนั้น กลวิธีการใช้ภาษาของมัคนายกที่ต้องการโน้มน้าวใจให้ผู้คนร่วมบริจาคทำบุญจึงต้อง สร้างความสนใจและสร้างความน่าเชื่อถือซึ่งอาจมีลักษณะบางประการคล้ายกับภาษาโฆษณาหรือ อาจมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างออกไป เช่น

“ท่านผู้ใจบุญที่เคารพ ท่านมาบริจาคตรงนี้น้ำ ถึงแม้ท่านจะบริจาคเพียง 100 บาท หรือ 10 บาท 20 บาท ก็ถือว่าท่านบริจาค 40 ล้านเหมือนกัน เพราะว่า

เครื่องนี้ตั้ง 40 ล้าน ท่านมาบริจาคน้ำ 100 ช่วยเหลือคนที่เกิดอุบัติเหตุ
ไม่ถึงกับเสียชีวิต ถือว่าท่านเป็นคนมีบุญมีบารมี...”

ตัวอย่างคำกล่าวข้างต้นนี้เป็นส่วนหนึ่งของการใช้ภาษาของมัคทายกที่วัดพระปฐมเจดีย์
ราชวรมหาวิหารในการเชิญชวนพุทธศาสนิกชนบริจาคเงินเพื่อซื้อเครื่องมือแพทย์ ผู้วิจัยพบ
การใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาและคำแสดงการยกย่องผู้ฟัง คือ “ท่านผู้ใจบุญที่เคารพ”
“ท่านเป็นคนมีบุญ มีบารมี” เพื่อเน้นย้ำ ยกย่อง และให้เกิดคติผู้ฟัง พบการใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบ คือ
“ถึงแม้ท่านจะบริจาคเพียง 100 บาท หรือ 10 บาท 20 บาท ก็ถือว่าท่านบริจาค 40 ล้านเหมือนกัน”
นอกจากนั้นยังพบการใช้ภาษาพูดเพื่อแสดงความเป็นกันเองเพื่ออ้อนวอนผู้ฟัง คือ การใช้คำว่า
“น้ำ” (นะ ลากเสียงยาว) อีกด้วย หรือการกล่าวอวยพรและกล่าวชมผู้ทำบุญของมัคทายก
วัดพระงาม พระอารามหลวง ในการขอบริจาคเงินสร้างห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ให้โรงเรียน
สระกะเทียมวิทยาคม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...โอ้ น่าชื่นใจครับ ประสิทธิ์พรสวัสดิ์ เจริญศรีเจริญชนม์ เจริญมรรค เจริญผล
เจริญธรรมเสมอสมัย นิราศทุกข์ นิราศโศก นิราศโรค นิราศภัย ประสงค์หวังใน
กุศลใด ๆ โอ ท่านบอกว่ารับองค์เดียวพอครับ นี่เค้าพอเพียงครับ เศรษฐกิจ
พอเพียง ของใน หลวงนะ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช นี่แหละครับคือลักษณะของคนดี คนรวย ท่านรู้จักพอ
แต่ให้เยอะนะฮะ 500 บาท ขอประกาศให้ท่านเทวดาอารักษ์ ได้เมตตา
อนุโมทนา ขอให้ครอบครัวของท่านจงอยู่เย็นเป็นสุขนะครับ มีแต่ความร่ำรวย
ทรัพย์ ตลอดปี ตลอดกาล ตลอดกาลนาน ตลอดไป ไม่มีคำว่าจน ไม่มีคำว่าเงิ
งทำอะไรก็แล้วแต่นะ ทำอะไรก็แล้วแต่ ไม่มีคำว่าจน ไม่มีคำว่าเงิ
งรวยอย่างเดียวครับ 500 บาท ประกาศอนุโมทนา 100 บาทก็ประกาศ
อนุโมทนา รับพระได้จากพระอาจารย์ต้นน้ำ...”

จากตัวอย่างการพูดของมัคทายกในจังหวัดนครปฐมที่ผู้วิจัยกล่าวถึงข้างต้นนั้น
จะเห็นได้ว่ามัคทายกได้กล่าวชื่นชมผู้ที่เข้ามาร่วมทำบุญเพื่อสร้างจุดสนใจแก่ผู้ที่ผ่านมาบริเวณ

จุดประชาสัมพันธ์และโน้มน้าวให้บุคคลที่อยู่ในบริเวณนั้นเข้ามาร่วมทำบุญ พบการใช้การซ้ำคำ และการพูดแบบมีสัมผัสคล้องจองที่สละสลวย สุภา ชดเชย (Supa Chodchoey, 1988) ได้เสนอข้อสรุปจากการศึกษาเกี่ยวกับประเพณีการเขียนและประเพณีการพูดไว้ว่า “ประเพณีการเขียนจะประกอบไปด้วยการเลือกสรรถ้อยคำแล้วนำมาเรียบเรียงอย่างมีระเบียบ ในขณะที่ประเพณีการพูดจะมีลักษณะที่ตรงกันข้าม เพราะเรียบเรียงคำและความคิดน้อยกว่า เนื่องจากผู้พูดสามารถเปลี่ยนใจได้ตลอดเวลา” จากการเก็บข้อมูลการพูดของมัคทายกผู้วิจัยสังเกตว่าประเภทของการสื่อสารในประเพณีนี้มีลักษณะผสมระหว่างการพูดสื่อสารแบบสาธารณะ (public communication) และการพูดสื่อสารแบบมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล (interactive communication) และบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปก็มีส่วนที่ทำให้ผู้พูดเปลี่ยนใจได้ตลอดเวลา ตัวอย่างการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างมัคทายกและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมทำบุญ

“...อะน้องหนูเข้ามาเร็วลูก มา ๆ มา ๆ ซื่ออะไรคะ (เสียงเด็ก น่องน้ำป่นคะ) น่องน้ำป่น โอ้โห เนี่ย ๆ เลยมีน้ำป่นอยู่ใกล้ ๆ เลยเนี่ย (หัวเราะ) ใกล้ ๆ นั้น น่องอะไร อ่อน้องอะตอม โอน้องน้ำป่นกับน้องอะตอมใช่ไหม โอ้เก่งมากลูก เข้าไปหาหลวงพ่อก่อนเลย เข้าไปใกล้ ๆ เลย ให้หลวงพ่อประพรมน้ำมันต์ให้ทุกคนเลย ประพรมน้ำมันต์ อะเข้าไปเลยลูก เข้าไป น่องน้ำป่นเข้าไป น้ำป่น น้ำผลไม้ อะจะปักต้นกล้วยก็ได้นะ จะปักต้นกล้วย อะคุณพ่อคุณแม่ ประพรมน้ำมันต์ยังอะ เข้าไปเลยประพรมน้ำมันต์ ให้หลวงพ่อประพรมน้ำมันต์ให้ อนุโมทนาสาธุนะทุกคนทุกท่าน...”

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่ามัคทายกมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟังเสมอ มัคทายกใช้การซักถาม พูดคุยกับเด็กที่มาทำบุญกับผู้ปกครอง เมื่อทราบชื่อเล่นของเด็ก ก็นำชื่อเล่นพูดเชื่อมโยงกับฉากของการสื่อสารนี้ที่มีร้านน้ำป่นอยู่ใกล้ ๆ พบการเปลี่ยนการสนทนา และน้ำเสียงที่รวดเร็ว เมื่อต้องไปพูดคุยกับผู้ที่เกี่ยวข้องอีกกลุ่มซึ่งเป็นผู้ใหญ่ จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่ามัคทายกเป็นผู้ที่ต้องใช้ไหวพริบปฏิภาณตลอดเวลา เพราะต้องสามารถเปลี่ยนประเด็นได้ทันทีตามสถานการณ์ ดังคำสัมภาษณ์ของมัคทายกที่บอกกับผู้วิจัยว่า “เป็นมัคทายกตาต้องไว สมองต้องเร็ว

เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดี” (กิตติ ศิษย์วัดเกาะ [นามแฝง], **สัมภาษณ์**, 2560) ปริเฉทการพูดของมัคนายกมีลักษณะที่แตกต่างจากการพูดในภาษาเทศนาของพระ (ณุมพรี เหล่าวิเศษกุล, 2547) แตกต่างจากการเชิญชวนให้ทำบุญในเพลงบอกบุญของ (อภิลักษณ์ เกษมผลกุล, 2547) แตกต่างจากการพูดโน้มน้าวใจเพื่อปราศรัยหาเสียง หรือการพูดเดี่ยวประเภทต่าง ๆ เนื่องจากการพูดนี้เป็นการพูดสดที่ไม่ได้มีบทพูด แต่ผู้พูดต้องอาศัยปฏิภาณไหวพริบในการพูดเชิญชวนให้คนสนใจการทำบุญ

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่างานวิจัยที่ผ่านมาศึกษาเกี่ยวกับการโน้มน้าวใจในบริบทที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาทั้งปริเฉทการพูดและปริเฉทการเขียน ข้อมูลที่นำมาศึกษาเป็นข้อมูลที่พระสงฆ์เป็นผู้ส่งสาร ส่วนงานวิจัยภาคสนามที่ใช้ทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสารในการวิเคราะห์มักเป็นกลุ่มข้อมูลเกี่ยวกับการแสดง เช่น การแสดงโนรา การแสดงลำตัด การแสดงลิเก ยังไม่พบการศึกษาที่ใช้ทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสารในการวิเคราะห์กลุ่มข้อมูลภาคสนามที่เกี่ยวข้องกับการพูดเชิญชวนของมัคนายก ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าองค์ประกอบการสื่อสารในปริเฉทการพูดของมัคนายกมีลักษณะอย่างไรโดยใช้ทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสารเป็นแนวทางในการศึกษา รวมทั้งศึกษาว่ามัคนายกใช้กลวิธีทางภาษาใดเพื่อโน้มน้าวใจผู้ฟังให้ร่วมบริจาคเงินทำบุญ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการสื่อสารของปริเฉทการพูดของมัคนายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐมตามแนวทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร
2. เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาที่มัคนายกใช้โน้มน้าวใจให้ทำบุญ

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1. องค์ประกอบการสื่อสารของปริเฉทการพูดของมัคนายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐมที่สำคัญคือผู้ร่วมเหตุการณ์ จุดมุ่งหมาย และบรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์และการตีความ
2. กลวิธีทางภาษาที่ใช้เพื่อการโน้มน้าวใจมีหลายประการ ที่พบมาก ได้แก่ การเลือกใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา การอ้างถึง การกล่าวคำอวยพร และการกล่าวซ้ำเน้นความสำคัญของการทำบุญ

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาปริศนาการพูดของมัคทายกในพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐมมีขอบเขตดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

งานวิจัยฉบับนี้เลือกศึกษาเฉพาะวัดที่มีลำดับชั้นเป็นวัดพระอารามหลวงในพื้นที่จังหวัดนครปฐมเท่านั้น ซึ่งในจังหวัดนครปฐมมีวัดพระอารามหลวงจำนวน 5 วัด ได้แก่ วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร วัดพระงาม พระอารามหลวง วัดไร่ขิง พระอารามหลวง วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร และวัดเสนาหา พระอารามหลวง

จากการลงพื้นที่พบว่าวัดพระอารามหลวงที่พบการพูดเชิญชวนอย่างสม่ำเสมอมีจำนวน 3 วัดเท่านั้น ได้แก่ วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร วัดพระงาม พระอารามหลวง และวัดไร่ขิง พระอารามหลวง งานวิจัยนี้จึงเลือกใช้ข้อมูลปริศนาการพูดของมัคทายกในพื้นที่ 3 วัดนี้เท่านั้น

เหตุผลอื่น ๆ ในการเลือกข้อมูลวิจัยมีดังนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาการพูดของมัคทายกวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหารเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีการเชิญชวนให้ทำบุญอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอตลอดทั้งปี วัดพระงาม พระอารามหลวงเป็นพื้นที่ที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด เนื่องจากการตั้งกองบุญมักจะทำในวันเสาร์และวันอาทิตย์ซึ่งมีตลาดถนนคนเดิน ส่วนวัดไร่ขิง พระอารามหลวงเป็นวัดที่จัดกิจกรรมหรือพิธีกรรมทางศาสนาหลากหลาย เช่น การทำบุญผ้าป่าลอยฟ้า การทำบุญระฆังเงิน ระฆังทอง เป็นต้น นอกจากนี้ วัดทั้ง 3 วัดที่ใช้เป็นพื้นที่เก็บข้อมูลเพื่อใช้ในงานวิจัยนี้ยังเป็นวัดที่มีชื่อเสียงและมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่คนเคารพบูชา พุทธศาสนิกชนทั้งจากกรุงเทพมหานคร ปริมณฑล และจังหวัดต่าง ๆ จึงนิยมเดินทางมาสักการะบูชาเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงมีข้อสันนิษฐานว่าพื้นที่ของวัดดังกล่าวน่าจะเป็นตัวแทนของพื้นที่การศึกษาภาษาพูดของมัคทายกได้เป็นอย่างดี

2. ขอบเขตด้านข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกบันทึกข้อมูลจากเสียงประชาสัมพันธ์ของวัดเท่านั้น โดยเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2558 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 ได้จำนวนข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในงานวิจัยจำนวนทั้งสิ้น 35 ปริศเนท รวมความยาว 29 ชั่วโมง 14 นาที 38 วินาที และข้อมูลสัมภาษณ์มัคทายกจำนวน 5 คน

ตารางที่ 1 ข้อมูลที่นำมาใช้ในวิทยานิพนธ์

ที่	วัน เดือน ปี ที่เก็บข้อมูล	สถานที่เก็บข้อมูล	หัวข้อเชิงชุมชน	ความยาว (นาที)
1	08/09/2558	วัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร	เชิงชุมชนร่วมบริจาคซื้อหุ่นยนต์ เครื่องมือแพทย์ โรงพยาบาล รามาริบัติ	143.56
2	12/09/2558	วัดพระงาม พระอารามหลวง	ขอบริจาคสร้างห้องปฏิบัติการ คอมพิวเตอร์โรงเรียน วัดสระกะเทียม	88.53
3	13/09/2558	วัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร	ขอบริจาคปูนสร้างศาลา	46.27
4	18/10/2558	วัดไร่ขิง พระอารามหลวง	เชิงชุมชนทำบุญส่วนต่าง ๆ ในวัด	54.40
5	15/05/2559	วัดไร่ขิง พระอารามหลวง	เชิงชุมชนสร้างหลวงพ่อดาวไร่ขิง	78.32
6	03/07/2559	วัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร	เชิงชุมชนทำบุญงานเทศกาล	39.17
7	04/07/2559	วัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร	หล่อเทียนพรรษา	59.56
8	04/07/2559	วัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร	เชิงชุมชนทำบุญงานเทศกาล	23.27
9	10/07/2559	วัดไร่ขิง พระอารามหลวง	ผ้าป่าลอยฟ้า	32.42
10	19/07/2559	วัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร	เชิงชุมชนทำบุญงานเทศกาล	120.00
11	23/07/2559	วัดพระงาม พระอารามหลวง	ขอบริจาคสร้างโรงเรียน ปริยัติธรรม	64.25
12	31/07/2559	วัดไร่ขิง พระอารามหลวง	ชวนทำบุญส่วนต่าง ๆ ในวัด	18.41
13	13/08/2559	วัดไร่ขิง พระอารามหลวง	ผ้าป่าลอยฟ้า	12.45
14	18/08/2559	วัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร	บริจาคปูนสร้างศาลา	19.19

ที่	วัน เดือน ปี ที่เก็บข้อมูล	สถานที่เก็บข้อมูล	หัวข้อเชิญชวน	ความยาว (นาที)
15	27/08/2559	วัดพระงาม พระอารามหลวง	ร่วมบูชาภัณฑ์เทศน์	62.37
16	28/08/2559	วัดพระงาม พระอารามหลวง	ร่วมบูชาภัณฑ์เทศน์	195.04
17	17/09/2559	วัดไร่ขิง พระอารามหลวง	ผ้าป่าลอยฟ้า	04.23
18	18/09/2559	วัดไร่ขิง พระอารามหลวง	ชวนลงนะเมตตา	32.01
19	24/09/2559	วัดพระงาม พระอารามหลวง	ชวนทอดกฐินสร้างโบสถ์	44.35
20	30/10/2559	วัดไร่ขิง พระอารามหลวง	ชวนทำบุญส่วนต่าง ๆ ในวัด	14.44
21	30/10/2559	วัดไร่ขิง พระอารามหลวง	ชวนลงนะเมตตา	14.48
22	30/10/2559	วัดไร่ขิง พระอารามหลวง	ชวนถวายสังฆทาน	18.25
23	6/11/2559	วัดไร่ขิง พระอารามหลวง	ชวนทำบุญส่วนต่าง ๆ ในวัด	47.07
24	6/11/2559	วัดไร่ขิง พระอารามหลวง	ชวนทำบุญส่วนต่าง ๆ ในวัด	77.00
25	12/11/2559	วัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร	ทำบุญหลวงพ่อกีลาขาว (งานประจำปี)	31.57
26	13/11/2559	วัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร	ชวนทำบุญกระเบื้อง (งานประจำปี)	33.37
27	14/11/2559	วัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร	ทำบุญระฆังเงิน ระฆังทอง (งานประจำปี)	49.00
28	15/11/2559	วัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร	ชวนผูกดวง ฝากดวง แก้วขง (งานประจำปี)	60.39
29	16/11/2559	วัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร	ชวนทำบุญ ทั่วไป (งานประจำปี)	13.56
30	16/11/2559	วัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร	ชวนทำบุญทุนนิธินิธังค์พระปฐมเจดีย์ (งานประจำปี)	22.22
31	17/11/2559	วัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร	บูชาพระนอน (งานประจำปี)	35.04
32	18/11/2559	วัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร	ตักบาตร 108 สตางค์ (งานประจำปี)	16.40

ที่	วัน เดือน ปี ที่เก็บข้อมูล	สถานที่เก็บข้อมูล	หัวข้อเชิงชวน	ความยาว (นาที)
33	19/11/2559	วัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร	ลงนะเมตตา บูชาพระร่วง 101 ปี (งานประจำปี)	62.08
34	28/01/2560	วัดพระงาม พระอารามหลวง	ขอบริจาคสร้างห้องพระพุทธศาสนา	61.05
35	19/02/2560	วัดพระงาม พระอารามหลวง	ขอบริจาคสร้างห้องพระพุทธศาสนา	54.26
รวม 35 ปริจเฉท				29 ชั่วโมง 14 นาที 38 วินาที

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะใช้สัญลักษณ์ (ครั้งที่/จำนวนข้อมูลทั้งหมดที่เลือกใช้ วัด, หัวข้อการทำบุญ) ในการยกตัวอย่าง เช่น เทปข้อมูลวันที่ 8 กันยายน 2558 วัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร เชิญชวนร่วมบริจาคซื้อหุ่นยนต์เครื่องมือแพทย์ โรงพยาบาลรามาริบัติ จะใช้ว่า (1/35 วัดพระปฐมเจดีย์, เชิญชวนร่วมบริจาคซื้อหุ่นยนต์เครื่องมือแพทย์ โรงพยาบาลรามาริบัติ)

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

1. สํารวจและรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณา แห่งการสื่อสาร และการพูดเพื่อการโน้มน้าวใจ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

2. ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลปริจเฉทการพูดของมัคทายกในเขตวัดพระอารามหลวง ทั้ง 3 สนามวิจัยด้วยการบันทึกเสียงจากจุดประชาสัมพันธ์ ระหว่างการเก็บข้อมูลผู้วิจัยใช้ การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม การบันทึกภาพนิ่งตั้งแต่เริ่มพูดจนจบ รวมถึงการสัมภาษณ์มัคทายก และผู้เข้าร่วมทำบุญบางส่วน เพื่อให้เห็นภาพการสื่อสารและวัตถุประสงค์ของการพูดเชิญชวน ที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

3. ถ่ายถอดบทสนทนาที่ได้จากการบันทึกเสียงเป็นตัวอักษร

4. วิเคราะห์องค์ประกอบการสื่อสารในปริจเฉทการพูดของมัคทายกในพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐมโดยใช้ทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารของ (Dell hymes, 1974) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์

5. วิเคราะห์กลวิธีทางภาษาของมัคทายกในพระอารามหลวงจังหวัดนครปฐมที่ใช้เพื่อโน้มน้าวใจให้คนทำบุญ

6. อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบองค์ประกอบการสื่อสารของปริจเฉทการพูดโน้มน้าวใจของมัคทายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม

2. ทำให้ทราบกลวิธีทางภาษาที่ใช้เพื่อโน้มน้าวใจให้ทำบุญ

3. เป็นแนวทางในการวิเคราะห์องค์ประกอบการสื่อสารและกลวิธีทางภาษาในการโน้มน้าวใจในปริจเฉทการพูดรูปแบบอื่น ๆ ต่อไป

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. มัคทายกหรือมรรคทายก หมายถึง ผู้ชี้แจงทางบุญทางกุศลและป่าวประกาศให้ประชาชนมาทำบุญทำกุศลในวัด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 896) ในงานวิจัยนี้ มัคทายกจะหมายถึงผู้ประชาสัมพันธ์หรือโฆษกเชิญชวนคนทำบุญในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐมเท่านั้น ไม่ได้หมายรวมถึงมัคทายกที่ทำหน้าที่จัดการพิธีกรรมทางศาสนา

2. กลวิธีทางภาษาเพื่อโน้มน้าวใจ หมายถึง วิธีการทางภาษาที่มัคทายกเลือกใช้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชักจูงผู้ฟังให้รู้สึกคล้อยตามและยินดีเข้าร่วมทำบุญ

1.8 ข้อยกจำกัดในงานวิจัย

งานวิจัยนี้มีข้อยกจำกัด ได้แก่ ข้อยกจำกัดเรื่องเวลาและการเดินทาง ข้อยกจำกัดด้านสภาพแวดล้อม และข้อยกจำกัดด้านการเก็บข้อมูลในงานประจำปี โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อจำกัดเรื่องเวลาและการเดินทาง

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลเพียงคนเดียว เพราะต้องใช้การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม ดังนั้นในวันที่พบการเชิญชวนทั้ง 3 วัดพร้อมกัน ผู้วิจัยจะเลือกเก็บข้อมูลได้เพียงวัดเดียวเท่านั้น

2. ข้อจำกัดด้านสภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญในงานวิจัยนี้ เนื่องจากพื้นที่เชิญชวนของวัด เช่น วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหารและวัดพระงาม พระอารามหลวงเป็นพื้นที่กลางแจ้ง หากสภาพดิน ฟ้าอากาศไม่เอื้ออำนวย มัคณายกก็ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ ข้อจำกัดด้านสภาพแวดล้อมจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อความสั้น - ยาวของปริจเฉทการพูดของมัคณายกด้วย

3. ข้อจำกัดด้านการเก็บข้อมูลในงานประจำปี

ในงานประจำปี ผู้วิจัยจะเลือกเก็บข้อมูลเฉพาะบางกอบุญเท่านั้น เนื่องจากปัจจัยเรื่องเวลาที่ทับซ้อนกันของการพูดเชิญชวน และปัจจัยของผู้วิจัยที่ต้องใช้การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่ององค์ประกอบการสื่อสารและกลวิธีทางภาษาในการโน้มน้าวใจในปริจเฉทการพูดของมัคทายกในพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยศึกษาและรวบรวมเอกสารต่าง ๆ ที่มีผู้กล่าวถึงแนวคิด ทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 2.1 แนวคิดเรื่องปริจเฉท
- 2.2 ทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร
- 2.3 แนวคิดเรื่องการโน้มน้าวใจ
- 2.4 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับมัคทายก
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีทางภาษาในการโน้มน้าวใจ

2.1 แนวคิดเรื่องปริจเฉท

2.1.1 นิยามของปริจเฉท

การแบ่งนิยามของปริจเฉทสามารถแบ่งได้ 2 แนวทาง คือ แนวโครงสร้างนิยม และ แนวหน้าที่นิยม ปริจเฉทตามการแบ่งแนวโครงสร้างนิยม คือ หน่วยภาษาในระดับที่สูงกว่าประโยค หรืออนุพากย์ ดังที่สตับส์ (Stubbs, 1983: 1 อ้างถึงใน ธีรพร พานโพธิ์ทอง, 2556: 2) กล่าวไว้ว่า “Discourse is: ‘language above the sentence or above the clause’ เช่นเดียวกับแฮริส (Harris, 1951) ที่แสดงให้เห็นว่าปริจเฉทแตกต่างกับประโยคที่นำมาเรียงต่อกันอย่างสะเปะสะปะ เนื่องจากปริจเฉทมีโครงสร้างของหน่วยภาษาในระดับที่สูงกว่าประโยค และมีองค์ประกอบ ตลอดจนความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่ชัดเจน

เพียร์ศิริ วงศ์วิภานนท์ (2530) มีความเห็นไปในทางเดียวกันกับข้อเสนอของแฮริสข้างต้น กล่าวคือ ปริจเฉทเป็นรูปภาษาที่มีโครงสร้าง และจัดเป็นรูปโครงสร้างระดับที่สูงที่สุดในบรรดาภาษาทั้งหมด นอกจากนี้ องค์ประกอบของปริจเฉทต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างชัดเจน คือจะต้อง

พูดถึงหรือให้หรือสรรสารเรื่องเดียวกัน ซึ่งเรียกคุณสมบัตินี้ว่า “อรรถเอกภาพ (Coherence)” และ ยังต้องมีความสัมพันธ์อีกลักษณะหนึ่งคือการเชื่อมโยง (Cohesion) ระหว่างประโยคต่าง ๆ นอกจากนี้ สมทรง บุรุษพัฒน์ (2537) ยังได้เสนอไว้อีกว่าปริจเฉทอาจเป็นการพูดระหว่าง 2 คนขึ้นไป (Dialogue Discourse) เช่น การสนทนา หรือเป็นการพูดของคนคนเดียวก็ได้ (Monologue Discourse) เช่น เรื่องเล่า คำอธิบาย ฯลฯ

ปริจเฉทแนวหน้าที่นิยมคือภาษาในบริบทการใช้ หรือภาษาที่ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่ง ไม่อาจศึกษารูปภาษาโดยไม่พิจารณาหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ในการใช้รูปภาษานั้น ๆ การวิเคราะห์ ปริจเฉทจะต้องพิจารณากระบวนการผลิตและกระบวนการตีความหรือทำความเข้าใจปริจเฉท กล่าวคือ ต้องพิจารณาว่าใครเป็นผู้พูดหรือผู้เขียน ใครเป็นผู้รับสาร ผู้พูดต้องการสื่อเจตนาใด ปัจจัยใดมีผลให้ผู้พูดหรือผู้เขียนผลิตปริจเฉทที่มีโครงสร้างเช่นนั้น (Brown and Yule, 1983 อ้างถึงใน ญัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556: 2)

การศึกษาปริจเฉทแนวโครงสร้างนิยมจึงประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ องค์ประกอบของ หน่วยภาษา การจัดเรียงองค์ประกอบ และหน้าที่ขององค์ประกอบ ในขณะที่การศึกษาปริจเฉทตาม แนวหน้าที่นิยมคือการศึกษาภาษาในบริบทการใช้ และให้ความสำคัญกับปริจเฉทว่าไม่ได้เป็นเพียงรูป ภาษาในระดับที่สูงกว่าประโยค แต่คือกระบวนการหรือวิถีที่ผู้พูดหรือผู้เขียนใช้รูปภาษาสื่อความหมาย เพื่อให้บรรลุเจตนาบางประการ

ในงานวิจัยนี้เลือกศึกษาปริจเฉทตามแนวหน้าที่นิยมเนื่องจากภาษาพูดของมัคทายก ในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐมไม่ได้เป็นเพียงรูปภาษาในระดับที่สูงกว่าประโยคเท่านั้น แต่เป็นการศึกษาภาษาในบริบทการใช้ที่ผู้พูดต้องการใช้รูปภาษาเพื่อสื่อความหมายโน้มน้าวใจให้ผู้ฟัง เข้าร่วมทำบุญ

2.1.2 ปริจเฉทการพูด

ปริจเฉทการพูดจะเกิดขึ้นเมื่อภาษาถูกใช้งานโดยผู้พูด การพูดเกี่ยวข้องกับบริบทมากและ อาจมีความถี่ในการใช้คำบ่งชี้สูง ดังที่แม็คคาร์ธีย์ (McCarthy, 1991: 149) กล่าวไว้ว่า

“...spoken ‘language in action’, where language is used to accompany actions being performed by the speakers, is also typically heavily context-dependent and may show a high

frequency of occurrence of deictic words such as this one, over there, near you and bring that here, which can only be decoded in relation to where the speakers are at the time of speaking.”

ข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า การพูดเกี่ยวข้องกับบริบทมาก และมักพบการใช้ถ้อยคำบ่งชี้เช่นคำว่า “this one”, “over there”, “near you” และ “bring that here” ในความถี่สูง ซึ่งการจะเข้าใจคำเหล่านี้ได้ต้องอาศัยบริบทว่าผู้พูดอยู่ที่สถานที่ใด ตัวอย่างปริจเฉทการพูด เช่น การแสดงพระธรรมเทศนา การสัมภาษณ์ การอภิปรายไม่ไว้วางใจ การโต้วาที ฯลฯ นอกจากนี้ โจนส์ (Jones, 2012: 15-16) ยังได้เปรียบเทียบลักษณะของปริจเฉทการพูดกับปริจเฉทการเขียนไว้ว่า ปริจเฉทการพูดนั้นมีลักษณะบางประการคล้ายคลึงกับปริจเฉทการเขียนในด้านการผลิตปริจเฉทประเภท (Genre) ต่าง ๆ แต่ก็มีลักษณะที่แตกต่างกันบางประการ สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ความแตกต่างระหว่างปริจเฉทการเขียนและปริจเฉทการพูด

ปริจเฉทการเขียน	ปริจเฉทการพูด
1. การโต้ตอบน้อย (less interactive) ผู้เขียนจะได้ทราบการตอบรับเกี่ยวกับสิ่งที่เขียน เมื่อสิ่งที่เขียนนั้นได้ผ่านสื่อออกไปแล้ว ทำให้ผู้เขียนทราบปฏิกิริยาโต้ตอบได้ช้ากว่าปริจเฉทการพูด	1. การโต้ตอบมาก (more interactive) เวลาพูด ผู้พูดจะได้รับการตอบรับทันที การที่ผู้พูดจะพูดสิ่งใดขึ้นมาขึ้นอยู่กับสิ่งที่ผู้พูดคนก่อนหน้าพูด และในขณะเดียวกันผู้ฟังก็มีปฏิกิริยาโต้ตอบทันทีว่าเข้าใจเรื่องที่ผู้พูดพูดหรือไม่
2. การวางแผนมากแต่เป็นธรรมชาติน้อย (less transient and spontaneous) ผู้เขียนวางแผนก่อนการเขียนและตรวจทานบททวนก่อนจะให้ผู้อื่นได้อ่าน เพราะผู้อ่านสามารถอ่านอย่างละเอียดหรืออ่านซ้ำกี่ครั้งก็ได้	2. การวางแผนน้อยแต่เป็นธรรมชาติมาก (more transient and spontaneous) ผู้พูดไม่ได้วางแผนก่อนการพูดไว้ละเอียดเท่าการเขียน สิ่งที่พูดจะหายไปทันทีที่ผู้พูดพูดจบ ยกเว้นกรณีที่บ้านทึบเสียงไว้ การที่บุคคลหนึ่งจดจำสิ่งที่ผู้พูดคนหนึ่งพูดไว้แล้วนำไปกล่าวต่อให้ผู้อื่นฟังก็ย่อมไม่เหมือนกับที่ผู้พูดคนแรกพูดไว้

ปริจเฉทการเขียน	ปริจเฉทการพูด
3. ความชัดเจนสูง (more explicit) การเขียนไม่มีองค์ประกอบอื่นที่ช่วยในการสื่อสาร ผู้เขียนมีเพียงคำที่จะใช้สื่อความหมายเท่านั้น	3. ความชัดเจนน้อย (less explicit) การพูดมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ช่วยในการสื่อสารด้วย เช่น การมองตา ท่าทางการแสดงออกทางสีหน้า น้ำเสียง และการพูดมีบริบทในขณะที่พูด ผู้พูดสามารถใช้คำ เช่น this, that, here, there และผู้ฟังจะเข้าใจได้ เพราะคำเหล่านี้อ้างอิงถึงสิ่งที่อยู่ในบริบทที่เกิดการสนทนานั้น ๆ

กล่าวโดยสรุป ในปริจเฉทการพูด ผู้พูดจะได้รับการตอบรับทันที ผู้ฟังมีปฏิกิริยาโต้ตอบว่าเข้าใจสิ่งที่ผู้พูดสื่อสารหรือไม่ ในขณะที่ปริจเฉทการเขียน ผู้เขียนจะได้รับปฏิกิริยาโต้กลับช้ากว่าด้านการวางแผนก่อนการพูด ผู้พูดไม่ได้วางแผนการพูดละเอียดเท่ากับการเขียน ในขณะที่การเขียนจะมีการตรวจทานทบทวนก่อนให้ผู้อื่นได้อ่าน และการพูดมีองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น การสื่อสารด้วยท่าทาง การแสดงออกทางสีหน้า น้ำเสียงที่ช่วยในการสื่อสาร ในขณะที่การเขียนไม่มีองค์ประกอบอื่นที่ช่วยในการสื่อสารนอกจากคำที่จะใช้สื่อความหมายเท่านั้น

ข้อมูลด้านความแตกต่างระหว่างปริจเฉทการเขียนและปริจเฉทการพูดเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ที่ช่วยให้เห็นว่าการพูดโน้มน้าวใจของมัคทายกมีลักษณะที่แตกต่างจากการเขียน ทั้งด้านการเรียบเรียงถ้อยคำในการพูด หรือองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการพูด เช่น การสื่อสารด้านน้ำเสียง ท่าทาง รวมถึงการเลือกใช้กลวิธีการพูดแบบใดให้เข้ากับบริบทที่เป็นอยู่

2.1.3 ประเภทของการสื่อสารในปริจเฉทการพูดของมัคทายก

ประเภทของการสื่อสารในปริจเฉทการพูดของมัคทายกเป็นรูปแบบผสม ซึ่งพบได้ 2 ลักษณะ คือ การสื่อสารแบบสาธารณะ (public communication) และการสื่อสารแบบมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล (interpersonal communication)

กิตติชัย พินโน และ อมรชัย คชกิจโกศล (2558 : 6-8) ได้กล่าวถึงประเภทของการสื่อสารไว้ว่า ประเภทของการสื่อสารเมื่อจำแนกตามจำนวนผู้รับสาร สื่อที่ใช้ ปฏิกริยาตอบสนอง และความซับซ้อนในการสื่อสารสามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ประเภท ได้แก่ การสื่อสารภายในบุคคล

(intrapersonal communication) การสื่อสารระหว่างบุคคล (interpersonal communication) การสื่อสารกลุ่มใหญ่ (large group communication) การสื่อสารในองค์กร (organization communication) และ การสื่อสารมวลชน (mass communication) ซึ่งประเภทของการสื่อสารที่สอดคล้องกับงานวิจัยนี้ ได้แก่ การสื่อสารระหว่างบุคคล (interpersonal communication) และ การสื่อสารกลุ่มใหญ่ (large group communication)

การสื่อสารระหว่างบุคคล (interpersonal communication) เป็นการสื่อสารของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เป็นการสื่อสารแบบตัวต่อตัว (person-to-person) ซึ่งผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถผลัดเปลี่ยนบทบาทในการสื่อสารได้โดยตรง เช่น การเขียนจดหมายถึงกัน การพูดคุยกันขณะร่วมโต๊ะรับประทานอาหาร การคุยโทรศัพท์ การสื่อสารผ่านโปรแกรมสนทนา เช่น MSN, LINE, WeChat เป็นต้น

การสื่อสารกลุ่มใหญ่ (large group communication) เป็นการสื่อสารของผู้ส่งสารคนหนึ่ง ๆ ไปยังกลุ่มบุคคลจำนวนมากในสถานที่และเวลาเดียวกัน ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีโอกาสน้อยมากในการแลกเปลี่ยนข่าวสารหรือโต้ตอบกันโดยตรง เพราะผู้ส่งสารจะผูกขาดการสื่อสารอยู่เพียงฝ่ายเดียว เช่น การกล่าวปราศรัย การพูดหาเสียง การสอนนักศึกษาจำนวนมาก เป็นต้น

ลักษณะการสื่อสารในปริเฉทการพูดของมคณาภิวัตน์ในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม เป็นการสื่อสารแบบผสม กล่าวคือ พบลักษณะการสื่อสารทั้งการสื่อสารกลุ่มใหญ่ และ การสื่อสารระหว่างบุคคล ในปริเฉทเดียวกัน ซึ่งจะได้กล่าวถึงอย่างละเอียดในบทที่ 3 และ 4 ต่อไป

2.2 ทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร

ชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร หมายถึง การศึกษาบทบาทของภาษาในการสื่อสารของคนในชุมชน แต่เดิมได้ใช้ชื่อแนวคิดนี้ว่า ชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการพูด (Ethnography of Speaking) ต่อมาได้เปลี่ยนเป็น Ethnography of Communication โดยเพิ่มเติมรายละเอียดจากแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการพูดที่เสนอไว้เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์องค์ประกอบการสื่อสารไฮม์ส์ (Hymes, 1974 อ้างถึงใน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2556: 181-182) เสนอแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการพูดโดยมีแนวคิดว่าพฤติกรรมการใช้ภาษาของมนุษย์มีกฎควบคุมอยู่และสามารถพรรณนากฎเหล่านั้นได้ โดยมีองค์ประกอบการสื่อสาร 8 องค์ประกอบ สรุปเป็นคำย่อว่า SPEAKING

ได้แก่ ฉาก (S) ผู้ร่วมเหตุการณ์ (P) จุดมุ่งหมาย (E) การลำดับวัจนกรรม (A) น้ำเสียง (K) เครื่องมือ (I) บรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์และการตีความ (N) และประเภทการสื่อสาร (G) องค์ประกอบ การสื่อสารข้างต้นมีรายละเอียดดังนี้

1. ฉาก (Setting/Scene) หมายถึง สภาวะแวดล้อมทางกายภาพของเหตุการณ์สื่อสาร เช่น ตอนเย็นที่บ้าน ตอนเที่ยงในร้านอาหาร ฯลฯ ฉากอาจมีผลทางด้านจิตใจด้วย เช่น การสร้างฉากให้ดูอ่อนหวานน่ารักนุ่มโยในละครเชิงรักใคร่ ให้ดูน่ากลัวในหนังผี ให้ดูตื่นเต้นในหนังผจญภัย ฯลฯ

2. ผู้ร่วมเหตุการณ์ (Participants) หมายถึง ผู้พูดกับผู้ฟัง หรือผู้ส่งสารกับผู้รับสาร ทั้งสองฝ่ายอาจเล่นบทสลับกัน เช่น ฝ่ายหนึ่งพูด อีกฝ่ายหนึ่งฟัง และเปลี่ยนเป็นฝ่ายที่ฟังทำหน้าที่บ้าง ฯลฯ แต่ในบางเหตุการณ์สื่อสาร ผู้พูดพูดอย่างเดียว ผู้ฟังฟังอย่างเดียวก็มี เช่น การหาเสียง เลือกลง การฟังพระเทศน์ ฯลฯ

3. จุดมุ่งหมาย (Ends) หมายถึง เป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ผู้ร่วมเหตุการณ์ประสงค์จะได้ใน การสื่อสาร และหมายถึงเป้าหมายของทั้งเหตุการณ์สื่อสารด้วย เช่น ในเหตุการณ์พิพาทภาคดีในศาล ผู้ร่วมเหตุการณ์แต่ละคนมีจุดมุ่งหมายต่างกัน แต่ทั้งเหตุการณ์มีจุดหมายเดียวในสังคมคือตัดสินความ ด้วยความยุติธรรม

4. การลำดับวัจนกรรม (Act Sequence) หมายถึง รูปแบบและเนื้อหาของคำพูด ได้แก่ ถ้อยคำที่ใช้คืออะไร ใช้อย่างไร เรียงลำดับอย่างไร ในการวิเคราะห์จะวิเคราะห์หน่วยของถ้อยคำที่ เรียกว่าวัจนกรรม ซึ่งหมายถึงถ้อยคำที่ใช้สื่อความหมายตามเจตนาของผู้พูด เช่น วัจนกรรมขอรับรอง ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังได้กระทำอะไรอย่างหนึ่งให้กับผู้พูด และผู้พูดเชื่อว่าผู้ฟังสามารถทำได้ วัจนกรรม ขอบคุณ แสดงว่าผู้ฟังได้ทำอะไรอย่างหนึ่งเพื่อผู้พูด และผู้พูดสำนึกในบุญคุณของการกระทำนั้น ในการวิเคราะห์ลำดับวัจนกรรม ผู้วิเคราะห์ต้องแยกวัจนกรรมให้ชัดเจน และระบุได้ว่าวัจนกรรมใด เกิดก่อน เกิดหลัง เพราะการเรียงลำดับมิได้เป็นสิ่งที่ทำตามใจผู้พูด แต่จะต้องเรียงตามกฎของสังคม

5. น้ำเสียง (Key) หมายถึง ท่าทาง อารมณ์ หรือสีหน้าในการสื่อสาร เช่น สื่อสารแบบ เอาจริงเอาจัง แบบโอ้อ่าหรรษา แบบเยาะเย้ย แบบถากถาง แบบยิ่งใหญ่ แบบโอ้อวด ฯลฯ

6. เครื่องมือ (Instrumentalities) หมายถึง การเลือกวิธีสื่อสาร เช่น พูดปากเปล่า เขียนโทรเลข โทรศัพท์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ฯลฯ และยังรวมไปถึงการเลือกใช้วิธีภาษา ด้วย กล่าวคือ ใช้ภาษามาตรฐานหรือภาษาย่อย ใช้ทำเนียบภาษา เช่น ภาษาทางการ ภาษากฎหมาย ภาษาโฆษณา ฯลฯ มีการสลับภาษาหรือไม่ อธิบายว่าตัวภาษาที่ใช้เป็นแบบใด มีลักษณะเช่นไร

7. บรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์และการตีความ (Norms of Interaction and Interpretation) หมายถึง ลักษณะเฉพาะของการพูดหรือการสื่อสารที่ผู้พูดใช้เพื่อมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้ฟัง กฎเหล่านี้ต้องตีความด้วยความรู้วัฒนธรรมของคนในสังคมนั้น ๆ เช่น ความค่อนความดังของการพูด ความเงียบ การใช้ภาษาท่าทาง การมองตาผู้ฟัง การใช้มือประกอบเหล่านี้ผู้วิเคราะห์ต้องตีความโดยอาศัยวัฒนธรรมของผู้สื่อสารด้วย

8. ประเภทการสื่อสาร (Genre) หมายถึง ประเภทของถ้อยคำที่สื่อสารซึ่งมักมีชื่อเรียกเฉพาะ เช่น ร้อยกรอง ปริศนาคำทาย บทสวดมนต์ คำนำ บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

ทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารกล่าวถึงการวิเคราะห์ภาษาที่ไม่ได้มองแค่รูปภาษา แต่ต้องศึกษาบริบทแวดล้อมประกอบการวิเคราะห์ด้วยว่าส่งผลต่อการสื่อสารอย่างไร และทำให้การสื่อสารนั้นสำเร็จหรือไม่ การศึกษาโดยใช้ทฤษฎีนี้จะช่วยให้เข้าใจภาษาที่ใช้สื่อสาร พฤติกรรมของผู้ร่วมเหตุการณ์การสื่อสารได้มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงนำทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารมาวิเคราะห์องค์ประกอบการสื่อสารของปริจเฉทการพูดเชิงชุมชนคนทำบุญของมัคนายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม ซึ่งจะนำเสนอในบทต่อไป

2.3 แนวคิดเรื่องการโน้มน้าวใจ

2.3.1 ความหมายของการโน้มน้าวใจ

การโน้มน้าวใจ คือกิจกรรมหรือกระบวนการที่ผู้ส่งสารพยายามจะชักจูงใจ เปลี่ยนแปลงความเชื่อ ทศนคติ หรือพฤติกรรมของบุคคลอื่น ๆ หรือกลุ่มบุคคลผ่านการถ่ายทอดของแหล่งสารไปยังผู้รับสารในบริบทต่าง ๆ ทั้งนี้ ผู้ถูกโน้มน้าวใจมีเสรีภาพในการเลือกว่าจะเชื่อหรือไม่เชื่อก็ได้ (Richard M. Perloff, 1993: 14 อ้างถึงใน อัญชลี ธีรเนตร, 2543: 9) การอธิบายลักษณะการโน้มน้าวใจข้างต้นเป็นแนวทางเดียวกับที่ ฌ็อง-ฌัก อ็องรี (2556: 4) กล่าวไว้ว่าการโน้มน้าวใจหมายถึงความพยายามอย่างตั้งใจของผู้ส่งสารที่จะมีอิทธิพลต่อทัศนคติ ค่านิยม หรือพฤติกรรมของผู้รับสาร ซึ่งมีทางเลือกมากกว่าหนึ่งทาง โดยผู้ส่งสารอาศัยการแสดงเหตุผลและหลักฐานที่น่าเชื่อถือหรือจุดจูงใจทางอารมณ์

2.3.2 ลักษณะทั่วไปของการโน้มน้าวใจ

ณัฐชุตตา วิจิตรจามรี (2556: 236 - 239) ได้กล่าวถึงการโน้มน้าวใจระหว่างบุคคล (Interpersonal Persuasion) สรุปได้ว่า การโน้มน้าวใจระหว่างบุคคลจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลอย่างน้อย 2 คนขึ้นไปมีปฏิสัมพันธ์กันผ่านการสื่อสารด้วยวจนภาษาและอวจนภาษาและมีปฏิกิริยาตอบกลับ (Feedback) ในการสื่อสาร โดยที่ฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายมีวัตถุประสงค์ในการเปลี่ยนทัศนคติหรือพฤติกรรมของอีกฝ่าย การโน้มน้าวใจระหว่างบุคคลมีความซับซ้อนและท้าทายเนื่องจากผู้ส่งสารไม่อาจทำนายได้ถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นในปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แม้ว่าจะมีการเตรียมตัวมาอย่างดี

ปัจจัยที่มีผลต่อการโน้มน้าวใจระหว่างบุคคลมี 4 ประการ ได้แก่ ความดึงดูดใจ (Attraction) การครอบงำ (Dominance) ความเกี่ยวพัน (Involvement) และสถานการณ์ (Situation) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ความดึงดูดใจ (Attraction) หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อบุคคล เป็นความรู้สึกทางบวกต่อบางคนและเห็นว่าบุคคลนั้นดึงดูดใจให้อยากติดต่อสื่อสารด้วย ปัจจัยที่มีผลต่อความดึงดูดใจระหว่างบุคคล ได้แก่ ความใกล้ชิดทางกายภาพ ความดึงดูดใจของรูปลักษณ์ภายนอก ความคล้ายคลึงกัน สถานะ และรางวัล

2. การครอบงำ (Dominance) หมายถึง ความสามารถในการควบคุมหรือมีอิทธิพลต่อคนอื่น ปัจจัยที่กำหนดการครอบงำ ได้แก่ ผู้ที่พยายามมีอิทธิพลต่อคนอื่น ผู้ที่เป็นฝ่ายได้รับอิทธิพล และกลยุทธ์ที่ใช้ในการสร้างอิทธิพล ความเชี่ยวชาญและทักษะในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตลอดจนสถานะที่สูงกว่าช่วยเพิ่มอิทธิพลในการครอบงำให้กับบุคคล ในทางตรงกันข้าม บุคคลมีแนวโน้มจะถูกครอบงำจากคนที่เขาต้องการแสวงหารางวัลและหลีกเลี่ยงการลงโทษ

3. ความเกี่ยวพัน (Involvement) ความเกี่ยวพันเป็นแง่มุมเกี่ยวกับความกว้างและความลึกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เมื่อบุคคลเริ่มรู้จักกันแล้วจะพัฒนาไปสู่ความสัมพันธ์ที่คุ้นเคยกัน การเปิดเผยตัวเองซึ่งเป็นการบอกเล่าข้อมูลเกี่ยวกับตัวเองในแง่มุมต่าง ๆ เช่น ทัศนคติ ความรู้สึก ประสบการณ์ ครอบครั้ว หรือปัญหาส่วนตัว เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาความสัมพันธ์ การจะเปิดเผยตัวเองกับใครนั้นต้องอาศัยความไว้วางใจและความคุ้นเคยกับคน ๆ นั้นก่อน การเปิดเผยตัวเองทำให้เกิดความเกี่ยวพันซึ่งมีอิทธิพลต่อการโน้มน้าวใจระหว่างบุคคล

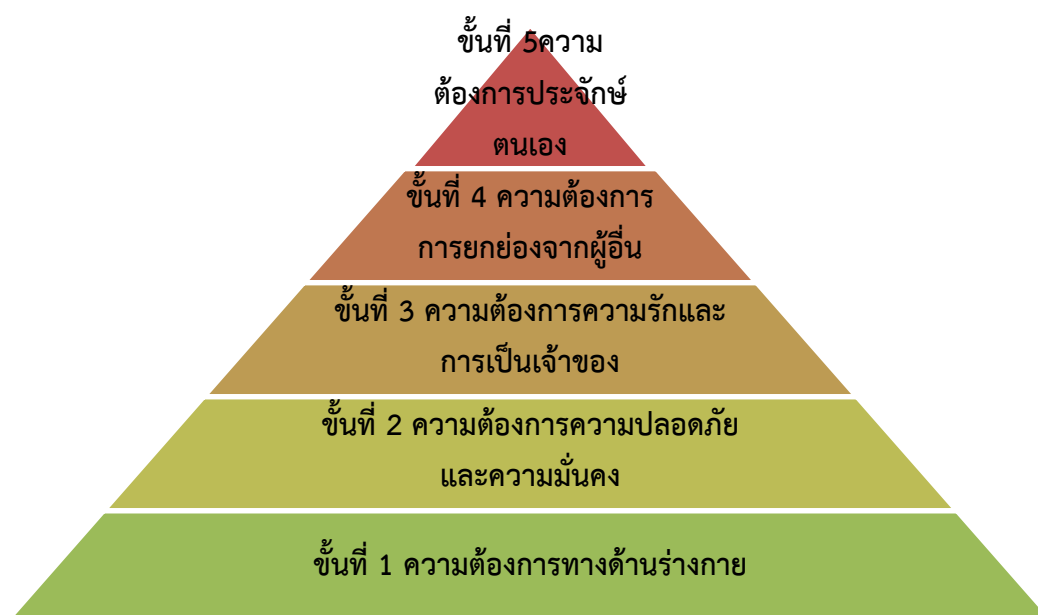
4. สถานการณ์ (Situation) สถานการณ์มีอิทธิพลในการกำหนดวิธีและหัวข้อในการสื่อสารระหว่างบุคคล บุคคลจะสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์กันแตกต่างกันไปตามสถานการณ์

นอกจากนี้ อรวรรณ ปิลาธนโอบาท (2554: 5) ยังกล่าวถึงลักษณะทั่วไปของการโน้มน้าวใจไว้ว่าการโน้มน้าวใจมีลักษณะดังนี้

1. ผู้โน้มน้าวมีความตั้งใจที่จะมีอิทธิพลบางประการเหนือผู้ถูกโน้มน้าวใจ
2. โดยปกติผู้ถูกโน้มน้าวใจจะมีทางเลือกมากกว่าหนึ่ง และผู้โน้มน้าวใจจะพยายามชักจูงผู้ถูกโน้มน้าวใจให้ยอมรับทางเลือกที่ตนเสนอ
3. สิ่งที่ผู้โน้มน้าวใจต้องการคือการเปลี่ยนแปลง หรือการสร้าง หรือการดำรงไว้ซึ่งความคิดเห็น ทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อของผู้ถูกโน้มน้าวใจ ซึ่งจะส่งผลต่อปัจจัยอื่น ได้แก่ อารมณ์ พฤติกรรม เป็นต้น

2.3.3 การพูดเพื่อการโน้มน้าวใจ

การพูดที่จะประสบความสำเร็จ ผู้พูดต้องทราบความต้องการของผู้ฟังก่อนว่าผู้ฟังต้องการอะไร มาสโลว์ (A.H. Maslow อ้างถึงใน กิตติชัย พินโน และ อมรชัย คหกิจโกศล, 2558 : 204 - 205) แบ่งลำดับความต้องการของมนุษย์โดยทั่วไป 5 ระดับ โดยเชื่อว่ามนุษย์มีความต้องการที่จะพัฒนาขึ้นตามลำดับต่อไปเรื่อย ๆ ไม่ว่าจะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม บุคคลใดได้รับการตอบสนองขั้นพื้นฐานแล้วจะมีความต้องการขั้นสูงต่อไปอีกตามลำดับโดยไม่ข้ามลำดับขั้น ความต้องการพื้นฐาน 5 ชั้นของมาสโลว์มีดังนี้

แผนภาพที่ 1 ความต้องการพื้นฐาน 5 ชั้นของมาสโลว์

จากแผนภาพแจกแจงรายละเอียดได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางด้านร่างกาย (physiological need) คือความต้องการปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต ได้แก่ ความต้องการการตอบสนองของความหิวกระหาย ความเหนื่อย ความง่วง ความต้องการทางเพศ ความต้องการการขับถ่าย ความต้องการมีกิจกรรมทางร่างกาย และ ความต้องการการตอบสนองต่อความสุขจากประสาทสัมผัส

ขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง (safety and security need) คือ ความต้องการมีชีวิตที่มั่นคง ต้องการการปกป้องคุ้มครอง ความอบอุ่นใจ ปราศจากอันตราย และ ต้องการหลีกเลี่ยงความวิตกกังวล

ขั้นที่ 3 ความต้องการความรักและการเป็นเจ้าของ (love and belonging) มนุษย์เมื่อเข้าไปอยู่ในกลุ่มใดก็ต้องการให้ตนเป็นที่รักและยอมรับในกลุ่มที่ตนอยู่ เช่น ความอยากมีเพื่อน มีพวกพ้อง มีกลุ่ม มีครอบครัว และมีความรัก ความต้องการขั้นนี้จัดเป็นความต้องการทางสังคม

ขั้นที่ 4 ความต้องการการยกย่องจากผู้อื่น (self - esteem need) เป็นความต้องการในลำดับต่อมา เช่น ความอยากมีชื่อเสียง มีหน้ามีตา มีคนยกย่องนับถือ มีความเด่นดัง และต้องการการยอมรับจากผู้อื่น ผู้ที่ได้รับการตอบสนองในขั้นนี้จะมีความภาคภูมิใจในตัวเอง

ขั้นที่ 5 ความต้องการประจักษ์ตนเอง (self - actualization) เป็นความต้องการสูงสุดของมนุษย์ซึ่งน้อยคนที่จะสามารถบรรลุความต้องการขั้นนี้ได้ บุคคลที่มีความต้องการในขั้นนี้จะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์สูง ผ่านชีวิตผ่านโลกมามากจนตระหนักถึงสัจธรรมหรือความเป็นจริงแห่งชีวิต

มาสโลว์แบ่งความต้องการ 5 ขั้นดังกล่าวออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ความต้องการที่เกิดจากความขาดแคลน (deficiency need) เป็นความต้องการระดับต่ำ ได้แก่ ความต้องการทางกาย และความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง ความต้องการระดับต่ำนี้ จะได้รับการตอบสนองจากปัจจัยภายนอกตัวบุคคล อีกกลุ่มหนึ่งเป็นความต้องการการก้าวหน้าและพัฒนาตนเอง (growth need) ได้แก่ ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ ความต้องการการยกย่องจากผู้อื่น และความต้องการประจักษ์ตนเอง จัดเป็นความต้องการระดับสูง ความต้องการระดับนี้ จะได้รับการตอบสนองจากปัจจัยภายในตัวบุคคล

ความต้องการ 5 ขั้นของมาสโลว์สอดคล้องกับหลักการโน้มน้าวใจของผู้พูดที่ วีริช ลีริ์ตทกุล (2543: 66-67) ได้เสนอไว้ว่า หลักการพูดโน้มน้าวใจผู้พูดอาจใช้หลัก 2 ข้อ ได้แก่

1. พุดโน้มน้าวใจให้ผู้ฟังเกิดความเชื่อและคล้อยตาม โดยกระตุ้นที่ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์หรือความปรารถนาของมนุษย์ เช่น ความต้องการด้านกายภาพหรือสรีระ ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย ฯลฯ

2. พุดโน้มน้าวใจให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจว่า สิ่งที่ผู้พูดแนะนำให้ผู้ฟังเชื่อถือหรือกระทำตามนั้น เป็นสิ่งที่สามารถตอบสนองความพอใจของผู้ฟังได้ เช่น หากผู้ฟังเชื่อหรือทำตามก็จะมี ความมั่นคง สุขสบาย ปลอดภัยยิ่งขึ้น เป็นต้น

วิรัช กลิรัตน์กุลยังกล่าวอีกว่าการพุดโน้มน้าวใจมีวัตถุประสงค์ที่จะพยายามสร้างอิทธิพล ชักจูงความเห็นและการประพฤติปฏิบัติของผู้ฟังซึ่งอาจเป็นการชักชวนให้บุคคลเชื่อถือในบางสิ่ง บางอย่าง หรือชักชวนให้กระทำในบางสิ่งบางอย่าง การพุดโน้มน้าวใจที่ดีและมีประสิทธิภาพผู้พูด จะต้องพุดให้ผู้ฟังเกิดความต้องการที่จะเชื่อถือและกระทำตามเองด้วยความสมัครใจ

อนงค์ รุ่งแจ้ง (2553: 80-84) กล่าวถึงการพุดเพื่อปลุกเร้าและจูงใจสรุปความได้ว่า การพุด เพื่อปลุกเร้าและจูงใจเป็นการพุดที่ต้องอาศัยฝีมือและการฝึกฝนอย่างมาก เพราะวัตถุประสงค์ของการ พุดนี้มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนความเชื่อ เปลี่ยนทัศนคติ เปลี่ยนพฤติกรรม เพราะฉะนั้นผู้พูดต้องหาข้อมูล ซึ่งน่าเชื่อถือมากพอที่จะมีน้ำหนักมาสนับสนุน "เนื้อหา" และ "เป้าหมาย" ที่ต้องการ เพื่อให้ผู้ฟัง เห็นคล้อยตามด้วย และการลำดับเนื้อหาที่ต้องมีกลยุทธ์ ซึ่งมีแนวทาง 3 รูปแบบ ดังนี้

1. ใช้วิธีของ AIDA คือ

A - Attention คือ "ปลุก" ให้เริ่มตั้งใจฟัง

I - Interest คือ "ดึงดูด" ความสนใจให้เกิดอย่างต่อเนื่อง

D - Desire คือ "สร้าง" ความปรารถนาของผู้ฟังให้ไปในทิศทางที่ต้องการ

A - Action คือ "เร้า" ให้เกิดการกระทำ

2. ใช้หลักของบอร์เดน (Richard C. Borden) โดย

2.1 สร้างความฮือฮาให้น่าสนใจตั้งแต่เริ่มต้น

2.2 เชื่อมโยงเรื่องที่พุดกับผลประโยชน์ของผู้ฟัง

2.3 ยกตัวอย่าง ข้อเท็จจริง และข้ออ้างอิงต่าง ๆ ขึ้นมาสนับสนุน

2.4 ย้ำและแสดงออกถึงความต้องการอย่างเด่นชัด

3. ใช้การลำดับโดยเวลา

วิธีนี้อาจนับจากอดีต - ปัจจุบัน - อนาคต ซึ่งการลำดับเนื้อหาแบบนี้เหมาะสำหรับการพูดเชิงประวัติ การกล่าวถึงวิวัฒนาการ หรือการพัฒนาของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

นอกจากนั้น อนงค์ รุ่งแจ้ง ยังกล่าวอีกว่าด้านเนื้อหาการพูดเพื่อปลุกเร้าและจูงใจควรเป็นเรื่องที่ฟังแล้ว “น่าเชื่อ” และ “น่าปฏิบัติตาม” และให้ผู้ฟังเห็นประโยชน์ในเรื่องที่ฟัง

“เรื่องที่น่าเชื่อ” ควรเป็นเรื่องที่สมเหตุสมผล สมจริง มีหลักฐานอ้างอิง เป็นประสบการณ์จริง และสอดคล้องกับสถานะของผู้พูดที่อยู่ในวิสัยที่พูดได้ ส่วน “เรื่องน่าปฏิบัติตาม” ควรเป็นเรื่องที่แสดงความจริงใจ แสดงออกด้วยอารมณ์ปรารถนาอย่างมากให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม มุ่งเข้าใจถึงหัวใจคนฟัง ชี้ให้เห็นประโยชน์ และเป็นเรื่องที่ต้องใช้หลัก “อารมณ์เหนือเหตุผล” ด้านเรื่องที่ชี้ให้เห็นประโยชน์ถือเป็น “หัวใจ” ของการจูงใจ เพราะโดยพื้นฐานแล้ว ไม่มีมนุษย์คนใดที่ทำอะไรโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน เพราะฉะนั้นถ้าชี้ให้เห็นว่าอะไรที่ผู้พูดพูดแล้วผู้ฟังทำแล้วเขาจะได้รับ เรื่องนั้น ๆ ก็จะได้รับ ความสนใจ เช่น ด้านทรัพย์สินเงินทอง ชื่อเสียงเกียรติยศ ความภาคภูมิใจ ความสุขใจ บุญกุศล ตลอดจนประโยชน์อื่น ๆ ที่ผู้ฟังปรารถนา

สมชาติ กิจยรรยง (2557: 49) ได้กล่าวถึงหัวใจของกลยุทธ์การพูด ซึ่งมีหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ผู้พูดต้องรู้จักสังเกตพฤติกรรมของผู้ฟังและสภาพแวดล้อม และสามารถปรับวิธีพูดสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในขณะที่กำลังพูดอยู่ขณะนั้น
2. ผู้พูดต้องเลือกใช้และปรับบุคลิกภาพ ลีลาท่าทาง น้ำเสียงของตน และควบคุมอากัปกริยามารยาท การแสดงออกที่เหมาะสมกับบทบาทตลอดเวลาที่พูด
3. ผู้พูดต้องมีจุดมุ่งหมายในการพูด และสามารถเปิดใจผู้ฟังตามลำดับจนบรรลุเป้าหมาย
4. ผู้พูดต้องสรรหาถ้อยคำที่ผู้ฟังเข้าใจง่ายและเนื้อหาสาระที่ผู้ฟังได้ประโยชน์ นำเสนอด้วยความกระชับและชวนติดตามในเวลาเหมาะสม
5. ผู้พูดต้องป้องกันปัญหา แก้ไขปัญหา รักษาและสร้างภาพลักษณ์ในการพูดของตนเองและฝ่ายต่าง ๆ แม้จะเกิดวิกฤตการณ์ใด ๆ ก็สามารถพูดให้ทุกฝ่ายพอใจได้

ณัฐชุตตา วิจิตรจามรี (2556: 21) ได้กล่าวถึงแนวคิดของอริสโตเติลไว้ว่าอริสโตเติลให้ความสำคัญกับการสร้างสารโน้มน้าวใจที่มีประสิทธิผล โดยมีหัวใจคือข้อพิสูจน์ (Proofs) ซึ่งข้อพิสูจน์

ที่ผู้โน้มน้าวใจสร้างขึ้นมี 3 ประเภท ได้แก่ ผู้โน้มน้าวใจสามารถใช้ความน่าเชื่อถือของผู้พูด (Ethos) อารมณ์ของผู้ฟัง (Pathos) และเหตุผลในวาทะ (Logos) แต่ละประเภทมีรายละเอียดดังนี้

1. ความน่าเชื่อถือของผู้พูด (Ethos) คือ การทำให้ผู้ฟังเชื่อถือในตัวผู้พูดด้วยการแสดง เชาว์ปัญญาไหวพริบ ความชำนาญในหัวข้อที่พูด ความปรารถนาดีและความจริงใจต่อผู้ฟัง ตลอดจน ความมีคุณธรรม นอกจากนี้ความน่าเชื่อถือยังมาจากบุคลิกภาพ การแต่งตัวที่เหมาะสมกับหัวข้อและผู้ฟัง การเลือกใช้ภาษาที่ถูกต้องหลักไวยากรณ์และเหมาะสมกับผู้ฟัง การอ้างคำพูดของแหล่งสารที่เกี่ยวข้องชาญ และไวใจได้ การเล่าประสบการณ์หรือเรื่องราวของผู้พูดที่สอดคล้องกับหัวข้อโน้มน้าวใจ

2. อารมณ์ของผู้ฟัง (Pathos) คือ การทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ความรู้สึกเช่นเดียวกับผู้พูด ได้แก่ ความโกรธ ความสงสาร ความเมตตากรุณา ความกลัว ความกล้า ความดูแลคน ความริษยา เป็นต้น ผู้พูดสามารถใช้ภาษาอุปมาอุปมัย การพรรณนา การยกตัวอย่าง การเลือกใช้คำพูดและภาพ เพื่อให้ผู้ฟังเกิดจินตนาการและอารมณ์เช่นเดียวกับผู้พูด

3. เหตุผลในวาทะ (Logos) คือ การแสดงเหตุผล (Reasoning) และหลักฐาน (Evidence) เพื่อให้ผู้ฟังได้ข้อสรุปเดียวกันกับผู้พูด เช่น การอ้างอิงข้อเท็จจริงและสถิติ การแสดงเหตุผลจะช่วยเหลือเสริมความน่าเชื่อถือ (Ethos) ของผู้พูดด้วย

จากการทบทวนแนวคิดเรื่องการโน้มน้าวใจทำให้เห็นลักษณะทั่วไปของการพูดโน้มน้าวใจ ภาษาที่ใช้ รวมถึงวิธีการพูด ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดเหล่านี้เป็นแนวทางในการศึกษาวิธีการสื่อสารของ มัคทายก รวมถึงกลวิธีการใช้ภาษาของมัคทายกในการโน้มน้าวใจเชิญชวนให้คนทำบุญ

2.4 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับมัคทายก

2.4.1 ความหมายของคำว่ามัคทายก

มัคทายกหรือมรรคทายก มาจากคำภาษาบาลีว่า มคค ซึ่งแปลว่า ทาง และ ทายก ซึ่งแปลว่า ผู้นำ มัคทายกจึงหมายถึง ผู้นำทาง ผู้จัดการทางกุศล หรือผู้ชี้แจงทางบุญทางกุศลและป่าวประกาศให้ ประชาชนมาทำบุญทำกุศลในวัด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 896)

พระพรหมคุณาภรณ์ (2558: 343) ได้นิยามคำว่า มรรคทายก ว่า lay leader of a congregation (or, of a Wat lay community). แปลได้ว่ามรรคทายกคือผู้นำของกลุ่มคนหรือของ วัดในชุมชน

พระธรรมกิตติวงศ์ (2540: 45 อ้างถึงใน พระวิริยะ คำคุณ, 2552: 35) ได้ให้ความหมายของ มัคคายนกไว้ว่า หมายถึง ผู้นำทาง คือ ผู้นำบุญ ผู้แนะนำทางบุญ ผู้ชี้ทางบุญ เขียนว่า มรรคคายนกก็มี ใช้เรียกคฤหัสถ์ผู้ประสานติดต่อระหว่างวัดกับชาวบ้านในกิจการต่าง ๆ ของวัด หรือผู้เป็นหัวหน้า ในพิธีทำบุญในวัด เช่น นำอาราธนาศีล อาราธนาพระปริตร นำถวายทาน ตลอดจนจัดแจงดูแล ศาสนพิธีอื่นให้ถูกต้องเรียบร้อย มรรคคายนกที่ดีและเก่งจะทำให้งานบุญต่าง ๆ ในวัดสำเร็จเรียบร้อย และเป็นระเบียบสวยงาม มรรคคายนกนั้นเป็นได้ทั้งผู้ชายและผู้หญิง

จากนิยามข้างต้นสรุปได้ว่า มัคคายนกหรือมรรคคายนก หมายถึง ผู้นำทางบุญทางกุศลและ ประกาศให้คนมาทำบุญทำกุศลในวัด เป็นผู้นำพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาและมีความรู้ความเข้าใจ ขั้นตอนพิธีกรรมเป็นอย่างดี และเป็นเพศใดก็ได้ สำหรับงานวิจัยนี้ มัคคายนก หมายถึง ผู้นำทางบุญ ทางกุศลที่เชิญชวนให้คนเข้าร่วมบริจาคเงินทำบุญเท่านั้น ไม่ได้หมายความรวมถึงมัคคายนกที่ทำหน้าที่ เป็นผู้นำทางศาสนพิธี

2.4.2 คุณสมบัติของมัคคายนก

คุณสมบัติของมัคคายนกในศาสนาพุทธไม่ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร แต่จากการสัมภาษณ์ สิทธิรักษ์ เพชรพานทอง (สัมภาษณ์, 1 กรกฎาคม 2560) กล่าวไว้ว่า คุณสมบัติของ มัคคายนกคือต้องเป็นผู้มีใจรักศาสนา รู้จักการเสียสละ และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่เพื่อเชิญชวนให้คนสนใจ การทำบุญ

2.4.3 หน้าที่ของมัคคายนก

การปฏิบัติหน้าที่ของมัคคายนกในศาสนาพุทธ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือหน้าที่ของ มัคคายนกทางศาสนพิธี และหน้าที่ของมัคคายนกในการเชิญชวนคนทำบุญ (มานะ เมืองทอง [นามแฝง], สัมภาษณ์, 1 กรกฎาคม 2560) โดยมัคคายนกที่ทำหน้าที่ส่วนศาสนพิธีจะต้องผ่านการอบรมเพื่อที่จะปฏิบัติตามขั้นตอนของพิธีกรรมทางศาสนาได้อย่างถูกต้อง มัคคายนกบางคนอาจจะทำ หน้าที่ได้ทั้งผู้นำทางศาสนพิธีและเชิญชวนคนทำบุญ แต่บางคนทำหน้าที่ได้อย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น

พระครูศรีปริยัติสุนทร (2540: 10 อ้างถึงใน พระวิริยะ คำคุณ, 2552: 35) กล่าวถึงบทบาท หน้าที่ของมัคคายนก สรุปได้ว่า มัคคายนกต้องเป็นผู้รู้พิธีกรรมของศาสนาได้เป็นอย่างดี เป็นผู้มีความ

เนื่องจากต้องเป็นผู้นำชาวบ้านประกอบพิธีกรรมทางศาสนาและสามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติตนในพิธีกรรมได้

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า หน้าที่ของมัคนายก แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ มัคนายกที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำพิธีกรรมทางศาสนา และมัคนายกที่ทำหน้าที่เชิญชวนให้คนทำบุญ มัคนายกบางคนอาจทำหน้าที่ได้ทั้ง 2 ประเภท แต่บางคนทำได้อย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น ส่วนมัคนายกที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้คือ มัคนายกที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำเชิญชวนให้คนเข้าร่วมทำบุญ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาองค์ประกอบการสื่อสารโดยใช้ทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารพบในกลุ่มข้อมูลที่หลากหลาย เช่น งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อสารสาธารณะ ได้แก่ พิศุลกานต์ รุจิราภา (2537) ศึกษาเรื่อง การแสดงพระธรรมเทศนาทางวิทยุ: การศึกษาแนวชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร ประไพพรรณ พงษ์ฉิม (2542) ศึกษาเรื่องกลวิธีการถามในปริจเฉทสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์สองประเภท ปอรรชัม ยอดเนตร (2544) ศึกษาเรื่องการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างพิธีกรรมและวิทยากรรายการสุขภาพทางโทรทัศน์ในเชิงชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร กมลวรรณ ปกรณ์ขจรนาวิน (2549) ศึกษาเรื่อง กลวิธีการถามในปริจเฉทการสัมภาษณ์รายการ "ถึงลูกถึงคน" และเกศสุดา นาสีเคน (2557) ศึกษาเรื่อง เรื่องเล่าแนว "รักโคก" และกลวิธีการให้คำปรึกษาในพื้นที่สื่อสารสาธารณะ: กรณีศึกษารายการวิทยุ "คลับพรายเดย์" งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับหนังสือ หรือนิตยสาร ได้แก่ ยาภา ลิวเจริญชัย (2548) ศึกษาเรื่อง การศึกษาเชิงปริจเฉทวิเคราะห์แบบทดสอบนิตยสารไทย ปิยภรณ์ ออบแพทย์ (2552) ศึกษาเรื่อง อุปลักษณะเกี่ยวกับชีวิตในหนังสือธรรมะ และยมลภัทร ภัทรคุปต์ (2553) ศึกษาเรื่อง อุปลักษณะความตายในหนังสือธรรมะ งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสื่อออนไลน์ ได้แก่ ปาลิตา ผลประดับเพชร (2555) ศึกษาเรื่อง การศึกษาการปฏิสัมพันธ์ในห้องสนทนาแคมฟร็อกในภาษาไทย : กรณีศึกษาห้องสนทนาในโซน 18+ งานวิจัยภาคสนาม ได้แก่ งานวิจัยของ น้ำผึ้ง มโนชัยภักดี (2554) มณฑาทิพย์ ศิริพันธ์ (2554) และศุภมน อากานันท์ (2554) และงานวิจัยอื่น ๆ ที่ใช้ทฤษฎีนี้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบการสื่อสาร ได้แก่ สุดาตวง เกิดโมฬี (2537) ศึกษาเรื่อง การศึกษาปราชัยหาเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎรตามแนวชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร : กรณีศึกษาผู้สมัครพรรคพลังธรรม พรรณธร ครุฑเนตร (2547) ศึกษาเรื่อง กลวิธีทางภาษาที่ใช้โจมตีรัฐบาลทางอ้อมในปริจเฉทการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ

ณิชนัชชา เหล่าตระกูล (2549) ศึกษาเรื่อง การศึกษาสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญาในศาลไทยตามแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร เป็นต้น

ตัวอย่างงานวิจัยที่กล่าวมานั้นเป็นงานวิจัยที่เลือกใช้ทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสารเพื่อช่วยวิเคราะห์องค์ประกอบการสื่อสารในแต่ละกลุ่มข้อมูลซึ่งปรากฏการใช้อย่างหลากหลายเพื่อให้เข้าใจบริบทการสื่อสารนั้นมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยพบว่างานวิจัยที่มีแนวทางการศึกษาใกล้เคียงกับการวิจัยครั้งนี้คืองานวิจัยภาคสนาม ได้แก่ งานวิจัยของ น้ำผึ้ง มโนชัยภักดี (2554) มณฑาทิพย์ ศิริพันธ์ (2554) และ ศุภมน อากานันท์ (2554) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

น้ำผึ้ง มโนชัยภักดี (2554) ศึกษาเรื่อง “การแสดงลำตัดคณะหวังเต๊ะ : การศึกษาตามแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร” งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างสถานการณ์สื่อสารการแสดงลำตัด รูปแบบและองค์ประกอบของเหตุการณ์สื่อสารต่าง ๆ ในสถานการณ์สื่อสารการแสดงลำตัด และวิเคราะห์การใช้ภาษาในการแสดงลำตัด การเก็บข้อมูลใช้การลงภาคสนาม โดยเก็บข้อมูลการแสดงสดของลำตัดคณะหวังเต๊ะ ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2552 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 จำนวน 5 ครั้ง รวมถึงการสัมภาษณ์พ่อเพลง แม่เพลง และผู้ชมการแสดง และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม ผลการศึกษาพบว่า สถานการณ์การสื่อสารการแสดงลำตัดคณะหวังเต๊ะเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การจำแนกเหตุการณ์สื่อสาร 3 ประการ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร เนื้อหาของการสื่อสาร และผู้ร่วมเหตุการณ์หลัก ทำให้จำแนกเหตุการณ์สื่อสารหลักได้ 6 เหตุการณ์เรียงลำดับแน่นอน ได้แก่ 1) เหตุการณ์สื่อสารการโหมโรงกลองรำมะนา 2) การร้องเกริ่นหน้ากลอง 3) การร้องออกตัว 4) การร้องแหล่อวยพร 5) การร้องตอบโต้ และ 6) การจบการแสดง จากข้อมูลพบว่าการร้องแหล่อวยพรอาจจะไม่ปรากฏแสดงทุกครั้งแต่จากข้อมูลสัมภาษณ์ทำให้ทราบว่าเนื้อหาที่ใช้วยพรเป็นเนื้อหาที่สำคัญ หากไม่ปรากฏในการร้องแหล่ก็จะไปปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารอื่นด้านองค์ประกอบของเหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์การสื่อสารการแสดงลำตัด วิเคราะห์ตามแนวคิดของ Saville-Troike (1982) พบว่า เหตุการณ์สื่อสารทุกเหตุการณ์มีองค์ประกอบครบทั้ง 10 ประการ และสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ องค์ประกอบที่มีลักษณะคงที่ทุกเหตุการณ์สื่อสาร ได้แก่ กาลเทศะ ผู้ร่วมเหตุการณ์ และกฎการปฏิสัมพันธ์ องค์ประกอบที่มีลักษณะร่วมกันบางเหตุการณ์สื่อสาร ได้แก่ ชนิดของเหตุการณ์ รูปแบบการสื่อสาร บรรทัดฐานของการตีความและลำดับวัจนกรรม และองค์ประกอบที่มีลักษณะแตกต่างกันแต่ละเหตุการณ์สื่อสาร ได้แก่ หัวข้อวัตถุประสงค์ และเนื้อหาของการสื่อสาร ด้านการเลือกใช้วัจนกรรมพบวัจนกรรมต่อว่าในการแสดงลำตัดมากที่สุด การใช้ภาษาพบว่าใช้การพูดและการขับร้อง ส่วนขับร้องประกอบด้วยกลอนประเภท

ต่าง ๆ ได้แก่ กลอนหัวเดียวและกลอนสุภาพ การใช้ภาษาทั้งด้านคำและการใช้ภาพพจน์ ด้านคำพบ การใช้คำสัมผัส คำซ้ำ คำซ้อน การซ้ำคำ การซ้ำข้อความ การใช้คำภาษาต่างประเทศ การใช้คำศัพท์ เฉพาะ การใช้คำสองแง่สองง่าม การใช้คำหยาบ และการใช้ภาพพจน์พบการใช้อุปมา อุปลักษณ์ และการอ้างถึง

มณฑาทิพย์ ศิริพันธ์ (2554) ศึกษาเรื่อง “การแสดงโนราคะละม้ายศิลป์ : การศึกษาตามแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร” งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างสถานการณ์สื่อสารการแสดงโนรา รูปแบบ และองค์ประกอบของเหตุการณ์สื่อสารต่าง ๆ รวมทั้งวิเคราะห์การใช้ภาษาและวัจนกรรมสื่อสารที่ปรากฏในการแสดงโนรา โดยศึกษาจากการเก็บข้อมูลภาคสนาม การแสดงโนราคะละม้ายศิลป์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาที่เป็นการแสดงสดในโอกาสต่าง ๆ ตามเขตพื้นที่ภาคใต้ ตั้งแต่เดือนสิงหาคมถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2552 จำนวน 5 ครั้ง ผลการศึกษาพบว่า สถานการณ์สื่อสารการแสดงโนรา ประกอบด้วยเหตุการณ์สื่อสาร 10 เหตุการณ์เรียงลำดับเป็นขั้นตอน ได้แก่ เหตุการณ์สื่อสารการโหมโรง การร้องกลอนไหว้ครู การร้องกลอนหลังฉาก การรำอวดความสามารถ การร้องกลอนอวดความสามารถ การทำบท การร้องกลอนลาฉาก การรำลาฉาก การทำบทหมู่ และการเลิกโรง โดยผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การจำแนกเหตุการณ์การสื่อสาร 2 เกณฑ์ คือวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร และผู้ร่วมเหตุการณ์การสื่อสาร ส่วนการวิเคราะห์องค์ประกอบของเหตุการณ์สื่อสารพบว่าแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ องค์ประกอบที่มีลักษณะคงที่ทุกเหตุการณ์สื่อสาร ได้แก่ เวลาและสถานที่ ผู้ร่วมเหตุการณ์ กฎการปฏิสัมพันธ์และบรรทัดฐาน การตีความ องค์ประกอบที่มีลักษณะร่วมกันเฉพาะบางเหตุการณ์สื่อสารได้แก่ ชนิดของเหตุการณ์ รูปแบบการสื่อสาร และลำดับวัจนกรรม และองค์ประกอบที่ต่างกันไปตามแต่ละเหตุการณ์สื่อสาร ได้แก่ หัวข้อ วัตถุประสงค์ และเนื้อหาการสื่อสาร ด้านภาษาที่ใช้สื่อสารในการแสดงโนรา พบว่ามี 2 รูปแบบ คือ วัจนภาษา และอวัจนภาษา วัจนภาษาจะปรากฏทั้งในบทร้องและบทพูด ส่วนอวัจนภาษาที่ปรากฏในการแสดงโนรา ได้แก่ เสียงดนตรี ทำรำ และการแสดงท่าทางประกอบการพูด

ศุภมน อากานันท์ (2554) ศึกษาเรื่อง “การแสดงลิเกคณะทวีป - ชัยณรงค์ วงศ์เทวัญ : การศึกษาตามแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร” งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างสถานการณ์สื่อสารการแสดงลิเก รูปแบบ และองค์ประกอบของเหตุการณ์สื่อสารต่าง ๆ และวิเคราะห์การใช้ภาษาในเหตุการณ์การสื่อสารต่าง ๆ ในการแสดงลิเก โดยศึกษาจากการเก็บข้อมูลภาคสนามการแสดงลิเกในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม พ.ศ.2552

จำนวน 5 ครั้ง ผลการศึกษาพบว่า สถานการณ์สื่อสารการแสดงลิเกของคณะทวีป - ชัยณรงค์ วงศ์เทวีญ ประกอบด้วยเหตุการณ์สื่อสาร 9 เหตุการณ์เรียงลำดับเป็นขั้นตอน ได้แก่ เหตุการณ์สื่อสาร การโหมโรงลิเก, เหตุการณ์สื่อสารการออกแขก, เหตุการณ์สื่อสารฉากลงโรง, เหตุการณ์สื่อสารฉากกล่าว, เหตุการณ์สื่อสารฉากรบ, เหตุการณ์สื่อสารฉากทะเลาะ, เหตุการณ์สื่อสารฉากเกี่ยว, เหตุการณ์สื่อสารตลก และเหตุการณ์สื่อสารฉากลาโรง จากเหตุการณ์สื่อสาร 9 เหตุการณ์นำมาจัดกลุ่มเป็นเหตุการณ์สื่อสารหลักได้ 3 เหตุการณ์คือ เหตุการณ์สื่อสารเริ่มการแสดง เหตุการณ์สื่อสารการแสดง และเหตุการณ์สื่อสารปิดการแสดง ส่วนการวิเคราะห์องค์ประกอบของเหตุการณ์สื่อสารพบว่ามืองค์ประกอบ 10 ประการ แบ่งได้ 3 ประเภทคือ องค์ประกอบที่มีลักษณะคงที่ทุกเหตุการณ์สื่อสาร ได้แก่ กาลเทศะ ผู้ร่วมเหตุการณ์ กฎการปฏิสัมพันธ์ และบรรทัดฐานการตีความ องค์ประกอบที่มีลักษณะร่วมกันเฉพาะบางเหตุการณ์สื่อสาร ได้แก่ ชนิดของเหตุการณ์ และรูปแบบการสื่อสาร และองค์ประกอบที่ต่างกันตามแต่ละเหตุการณ์สื่อสาร ได้แก่ หัวข้อ วัตถุประสงค์ เนื้อหา การสื่อสาร และลำดับกิจกรรม ด้านภาษาที่ใช้สื่อสารในการแสดงลิเก พบว่าส่วนใหญ่มีรูปแบบการสื่อสารที่ใช้วัจนภาษาและอวัจนภาษาสอดคล้องกัน

จากการทบทวนงานวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยจะนำงานวิจัยของ น้ำผึ้ง มโนชัยภักดี (2554) มณฑาทิพย์ ศิริพันธ์ (2554) และ ศุภมน อาภาพันธ์ (2554) มาเป็นแนวทางในการศึกษา องค์ประกอบการสื่อสารในปริศนการพูดของมัคทายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐมต่อไป

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีทางภาษาในการโน้มน้าวใจ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีทางภาษาในการโน้มน้าวใจ มีรายละเอียดดังนี้

อัญชลี ธิรเนตร (2543) ศึกษาเรื่อง “กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจในหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า” การศึกษาครั้งนี้ใช้ทฤษฎีกระบวนการเล่าเรื่องและทฤษฎีสัญญาวิทยา โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับหลวง เล่ม 12 และเลือกศึกษาเฉพาะพระสูตรที่เป็นพุทธพจน์ของพระพุทธเจ้า ผลการศึกษาพบว่า การโน้มน้าวใจในหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าเริ่มด้วยการเล่าเรื่องหรือเปรียบเทียบสิ่งใกล้ตัวผู้ฟังกับธรรมะที่จะสอน หรือสรุปประเด็นสำคัญไว้ตอนต้นเรื่อง การโน้มน้าวใจมีวิธีการดำเนินเรื่องโดยใช้หลักฐานอ้างอิงคำสอน นอกจากนั้นยังใช้การยกตัวอย่างและการเปรียบเทียบโดยใช้เรื่องเล่าสั้น ๆ ไม่ซับซ้อน หรือเหตุการณ์ที่มีความสัมพันธ์กันตามหลักเหตุและผล การยกตัวอย่างเปรียบเทียบในการอธิบายหัวข้อธรรมะซึ่งเป็นนามธรรมให้

เป็นรูปธรรมโดยสิ่งที่น่าสนใจนำมาเปรียบเป็นธรรมชาติที่อยู่รอบตัวมนุษย์ และประเด็นสุดท้ายคือการอธิบายธรรมะที่เป็นนามธรรมด้วยการใช้คำสั้น ๆ ง่าย และมีความหมายในตัวเอง

สุชาติ พิบูลย์วรศักดิ์ (2547) ศึกษาเรื่อง “องค์ประกอบกับกลวิธีการโน้มน้าวใจในปริจเฉทการเขียนของพระพยอม กัลยาโณ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบกับกลวิธีการโน้มน้าวใจในปริจเฉทการเขียน โดยใช้ข้อมูลปริจเฉทการเขียนจากหนังสือรวมบทความในคอลัมน์ “พระพยอมชี้ทางธรรม” ซึ่งเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ของพระพยอม กัลยาโณ จำนวน 5 เล่ม รวมทั้งสิ้น 78 เรื่อง ผลการศึกษาพบว่าปริจเฉทการเขียนของพระพยอม กัลยาโณ มีองค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน 6 ประการ เรียงลำดับดังนี้ 1) ชื่อเรื่อง 2) แนวความคิดสำคัญ 3) คำทักทาย 4) บทนำ 5) เนื้อเรื่อง และ 6) บทสรุป ส่วนกลวิธีการโน้มน้าวใจแบ่งออกเป็น 4 กลวิธี คือ กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อการโน้มน้าวใจ กลวิธีการอ้างอิงบุคคลที่มีชื่อเสียงเพื่อการโน้มน้าวใจ กลวิธีการอธิบายธรรมให้เข้าใจง่ายเพื่อการโน้มน้าวใจ และกลวิธีการเล่านิทานที่มีคติสอนใจและเรื่องเล่าครั้งพุทธกาลเพื่อการโน้มน้าวใจ

อภิลักษณ์ เกษมผลกุล (2547) ศึกษาเรื่อง “เพลงบอกบุญ จังหวัดตราด: กลวิธีโน้มน้าวใจและบทบาทต่อสังคม” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและรวบรวมเพลงบอกบุญ จังหวัดตราด ศึกษา กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อโน้มน้าวใจ รวมถึงการวิเคราะห์บทบาทของเพลงบอกบุญ จังหวัดตราดที่มีต่อสังคม ผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างของเพลงบอกบุญประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วนคือ การบอกวัตถุประสงค์ การโน้มน้าวใจ และการให้พร ด้านกลวิธีการใช้ภาษาเพื่อโน้มน้าวใจในเพลงบอกบุญ แบ่งเป็นกลวิธีทางภาษาและกลวิธีทางเนื้อหา กลวิธีทางภาษาประกอบด้วยการใช้คำสรรพนามเพื่อแสดงความอ่อนน้อมถ่อมตนและแสดงความเป็นหมู่คณะเดียวกันและการใช้ภาพพจน์เปรียบเทียบเพื่อแสดงความขาดแคลนและสนับสนุนการให้ทาน ส่วนกลวิธีทางเนื้อหาประกอบด้วย การยกตัวอย่างการทำทานและผลของทานของบุคคลสำคัญทางศาสนา การพรรณานารายละเอียดความขาดแคลน การอ้างหลักธรรม การแทรกอารมณ์ขัน การอ้างถึงอานิสงส์ และการเสนอสารซ้ำ ๆ เพื่อเน้นย้ำความสำคัญ นอกจากนี้ ผู้ร้องเพลงบอกบุญยังอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้การโน้มน้าวประสบความสำเร็จด้วย ได้แก่ การมีไหวพริบ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การมีความชำนาญ และการมีประสบการณ์ในการร้อง รวมทั้งการแต่งกายของผู้ร้องด้วย

จุฬธิตา อภัยโรจน์ (2549) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาปริจเฉทรายการขยายตรงสินค้าเครื่องสำอางทางโทรทัศน์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะเฉพาะและกลวิธีทางภาษาที่ใช้เพื่อ

โน้มน้าวใจในรายการขายตรงสินค้าเครื่องสำอางทางโทรทัศน์ โดยเก็บข้อมูลจากรายการควอนตัม เทเลวิชั่น ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9, 11 และ ITV และรายการ Shopping@ Home ออกอากาศทางสถานีเคเบิลทีวี UBC ช่อง 10 รวมทั้งสิ้น 40 บทสนทนา ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างรายการขายตรงสินค้าเครื่องสำอางทางโทรทัศน์มีองค์ประกอบ 3 ส่วน และมีลำดับแน่นอน คือ ส่วนเปิดรายการ ส่วนเนื้อเรื่อง และส่วนปิดรายการ ส่วนกลวิธีทางภาษาที่ใช้เพื่อการโน้มน้าวใจมี 8 กลวิธี ได้แก่ การใช้คำ การเชิญชวนให้ผู้บริโภคเกิดพฤติกรรม การแสดงทัศนะ การแสดงถึงความนิยม การให้เหตุผล การอ้างถึง การเปรียบเทียบ และการกล่าวถึงราคา ทั้งนี้ ในบทสนทนาหนึ่ง ๆ จะใช้กลวิธีทางภาษาหลายกลวิธีประกอบกันเพื่อทำหน้าที่โน้มน้าวใจผู้ชมให้ซื้อสินค้า

วัลลภา จิระติกาล (2550) ศึกษาเรื่อง “การใช้ภาษาโน้มน้าวใจในโฆษณาเครื่องสำอางสำหรับผู้ชายในนิตยสารผู้ชายปี พ.ศ. 2549” ผลการวิจัยพบว่า ในบทโฆษณาเครื่องสำอางสำหรับผู้ชายมีกลวิธีการโน้มน้าวใจ 2 ลักษณะ คือ กลวิธีการใช้คำเพื่อโน้มน้าวใจและกลวิธีการใช้ภาษาเพื่อโน้มน้าวใจในบทโฆษณาเครื่องสำอางสำหรับผู้ชายในนิตยสารผู้ชาย ด้านกลวิธีการใช้คำโน้มน้าวใจพบว่ามีลักษณะสำคัญ 2 ประการ ประการแรกคือ ในบทโฆษณาฯ จะใช้กลวิธีการโน้มน้าวใจกลุ่มเป้าหมายด้วยการกล่าวถึงปัญหาต่าง ๆ เพื่อสร้างความวิตกกังวล และประการที่สองคือ การโน้มน้าวใจผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายให้สนใจและเห็นความสำคัญของการใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ส่วนกลวิธีการใช้ภาษาโน้มน้าวใจในบทโฆษณาเครื่องสำอางสำหรับผู้ชายพบว่ามี 10 กลวิธี ได้แก่ การใช้คำระบุแหล่งที่มา การใช้คำศัพท์ทางวิทยาศาสตร์ การใช้จิตวิทยา การใช้จุดจับใจเชิงข่าว การกล่าวอ้าง การระบุคุณสมบัติที่ดี การใช้ภาพพจน์ การระบุความปลอดภัย การใช้เหตุผล และการอ้างผลเกินจริง

พรทิพย์ พุกผาสุข (2551) ศึกษาเรื่อง “ภาษาที่ใช้ให้พรในสังคมไทย” การศึกษานี้เป็นการวิเคราะห์ภาษาที่ใช้ให้พรของคนไทยในโอกาสสำคัญต่าง ๆ คือ วันขึ้นปีใหม่ วันมงคลสมรส และวันคล้ายวันเกิด ศึกษากลวิธีในการให้พรรวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาที่ใช้ให้พรกับความเชื่อและค่านิยมของคนไทย ผลจากการศึกษาพบว่าภาษาที่ใช้เป็นคำให้พรในโอกาสต่าง ๆ จะประกอบด้วยถ้อยคำต่าง ๆ ที่เป็นมงคล เป็นภาษาสุนทรที่ช่วยจรรโลงใจผู้รับ ช่วยให้ผู้รับเกิดกำลังใจและความสุข ความหมายมงคลที่ปรากฏในคำให้พรมีหลากหลาย เช่น ความหมายมงคลเกี่ยวกับความสุข ความสมหวัง ความเจริญ สุขภาพแข็งแรง ความสำเร็จ ความสดชื่น และความร่ำรวย เป็นต้น ภาษาที่ใช้ให้พรมักจะมีถ้อยคำที่มีความหมายเกี่ยวกับการให้ การส่งให้ หรือการให้พร

ปรากฏอยู่ด้วย เช่น ขอให้ ขออำนาจพรให้ ขอพรให้ อำนาจชัยให้ เป็นต้น ส่วนถ้อยคำที่ใช้เป็นคำพร ทั้ง 3 โอกาสจะใช้ถ้อยคำที่มีความหมายในด้านดี เป็นถ้อยคำที่แสดงความปรารถนาให้ผู้รับประสบสิ่งที่เป็นสิริมงคล เช่น ถ้อยคำที่เกี่ยวกับความสุข ความเจริญรุ่งเรือง ความสมหวัง ความสำเร็จ เป็นต้น ถ้อยคำที่ใช้เป็นคำพรที่ปรากฏมากที่สุดในคำให้พรทั้ง 3 โอกาสคือ ถ้อยคำที่มีความหมายเกี่ยวกับความสุข ส่วนถ้อยคำที่ใช้เป็นคำพรอื่น ๆ เช่น ความสมหวัง ความเจริญ ความสำเร็จ จะปรากฏลดหลั่นกันไป ภาษาที่ใช้ให้พรมีทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง ภาษาที่ใช้ให้พรที่เป็นร้อยกรองมักจะเลือกสรรคำ เล่นคำ และมีสัมผัสไพเราะ กลวิธีในการให้พรทั้ง 3 โอกาส มีกลวิธีการให้พรแบบเดียวกัน คือมี 7 กลวิธี ได้แก่ การให้พรด้วยตนเอง การขอให้สิ่งอื่นให้พรแทนตน การให้พรอย่างใดอย่างหนึ่ง การให้พรหลายอย่างรวมกัน การให้พรโดยไม่ระบุผู้รับพร การให้พรโดยระบุผู้รับพร และ การใช้ความเปรียบในถ้อยคำที่ให้พร

พฤกษา เกษมสารคุณ (2558) ศึกษาเรื่อง “การใช้ภาษาโน้มน้าวใจในสื่อเกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูก” พบว่า ผู้ส่งสารใช้กลวิธีโน้มน้าวใจ 6 กลวิธี ได้แก่ การระบุกลุ่มเป้าหมาย การใช้สถิติ การใช้ความกลัว การกล่าวอ้าง การเร้าอารมณ์ และการให้ข้อมูลความรู้ ด้านกลวิธีทางภาษาเพื่อโน้มน้าวใจ มี 4 กลวิธี ได้แก่ 1. การใช้ภาษาภาพพจน์ ซึ่งประกอบด้วย การใช้อุปลักษณ์ ปฏิพจน์ และคำถามเชิงวาทศิลป์ 2. การเน้นซ้ำคำ 3. การใช้คำสัมผัสคล้องจอง และ 4. การใช้คำศัพท์ทางวิทยาศาสตร์ กลวิธีการโน้มน้าวใจที่ประสบผลสำเร็จที่สุดคือการโน้มน้าวใจโดยการใช้ความกลัว ด้านการใช้ภาษาพบว่าข้อมูลที่นำเสนอด้วยภาษาที่สละสลวย ถูกต้องชัดเจน ช่วยให้โน้มน้าวผู้ฟังได้เป็นอย่างดี และงานวิจัยนี้สรุปว่าทุกกลวิธีการโน้มน้าวใจมีผลต่อทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายให้เกิดความเข้าใจและป้องกันตัวเองจากมะเร็งปากมดลูกได้

จากการทบทวนวรรณกรรมเรื่องกลวิธีทางภาษาเพื่อโน้มน้าวใจทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธหรือการทำบุญ และงานวิจัยที่เกี่ยวกับงานโฆษณาสรุปกลวิธีทางภาษาเพื่อโน้มน้าวใจได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 กลวิธีทางภาษาในการโน้มน้าวใจในงานวิจัยต่าง ๆ

กลวิธีทางภาษาในการโน้มน้าวใจ	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธหรือการทำบุญ			งานวิจัยที่เกี่ยวกับงานโฆษณา		
	อัญชลี ถิเรตร (2543)	สุชาติ พิบูลวรศักดิ์ (2547)	อภิลักษณ์ เกษมผลกุล (2547)	จุฬธิดา อภัยโรจน์ (2549)	วัลลภา จิระติกาล (2550)	พุกษา เกษมสารคุณ (2558)
การเล่าเรื่องประกอบ	√					
การเล่านิทานที่มีคติสอนใจและเรื่องเล่าครั้งพุทธกาล		√				
การอธิบายธรรมะให้เข้าใจง่าย		√				
การพรรณนารายละเอียดความขาดแคลน			√			
การเปรียบเทียบสิ่งใกล้ตัวผู้ฟัง	√	√				
การใช้ภาพพจน์เปรียบเทียบเพื่อแสดงความขาดแคลน			√			
การใช้ภาพพจน์					√	√
การใช้อุปมาอุปไมย						√
การใช้เปรียบเทียบ				√		
การใช้หลักฐานอ้างอิง	√					
การอ้างอิงบุคคลที่มีชื่อเสียง		√				
การอ้างหลักฐาน			√			
การอ้างถึงอนิสงส์			√			
การอ้างถึง				√		
การอ้างผลเกินจริง					√	
การยกตัวอย่าง	√	√				

กลวิธีทางภาษาใน การโน้มน้าวใจ	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ศาสนาพุทธหรือการทำบุญ			งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานโฆษณา		
	อัญชลี ถิ่นเนตร (2543)	สุชาติ พิบูลวรศักดิ์ (2547)	อภิลักษณ์ เกษมผลกุล (2547)	จุฬริดา อภัยโรจน์ (2549)	วัลลภา จิระติกาล (2550)	พฤษภา เกษมสารคุณ (2558)
การยกตัวอย่างการทำ ทานและผลของทานของ บุคคลสำคัญทางศาสนา			√			
การใช้คำ				√		
การใช้คำระบุแหล่งที่มา					√	
การใช้คำศัพท์ทาง วิทยาศาสตร์					√	√
การใช้คำและสำนวน		√				
การใช้คำคล้องจอง						√
การใช้ภาษาไม่เป็น ทางการ		√				
การแสดงทรรศนะ		√		√		
การทำให้เป็นส่วนหนึ่ง ของผู้อ่าน		√				
การใช้คำถามที่ไม่ต้องการ คำตอบ		√				√
การใช้เหตุผล		√		√	√	
การใช้คำสรรพนามเพื่อ แสดงความอ่อนน้อมถ่อม ตนและความเป็นหมู่คณะ เดียวกัน			√			
การแทรกอารมณ์ขัน			√			
การเน้นซ้ำคำ						√
การเสนอสารซ้ำ ๆ เพื่อ เน้นย้ำความสำคัญ			√			
การเชิญชวนให้ผู้บริโภค เกิดพฤติกรรม				√		

กลวิธีทางภาษาในการโน้มน้าวใจ	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธหรือการทำบุญ			งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานโฆษณา		
	อัญชลี ถิรเนตร (2543)	สุชาติ พิบูลวรศักดิ์ (2547)	อภิลักษณ์ เกษมผลกุล (2547)	จุฬริดา อภัยโรจน์ (2549)	วัลลภา จิระติกาล (2550)	พฤษภา เกษมสารคุณ (2558)
การแสดงถึงความนิยม				√		
การกล่าวถึงราคา				√		
การใช้จิตวิทยา					√	
การใช้จุดจับใจเชิงข่าว					√	
การกล่าวอ้าง					√	
การระบุคุณสมบัติที่ดี					√	
การระบุความปลอดภัย					√	

จากตารางการศึกษากลวิธีทางภาษาในการโน้มน้าวใจพบว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศาสนาหรือการทำบุญใช้กลวิธีการเล่าเรื่อง การอธิบาย การเปรียบเทียบ การบรรยาย การใช้หลักฐาน การอ้างต่าง ๆ เช่น หลักธรรม อานิสงส์ บุคคลที่มีชื่อเสียง การยกตัวอย่าง การใช้คำและสำนวน การใช้คำสรรพนามเพื่อแสดงความอ่อนน้อมและความเป็นหมู่คณะเดียวกัน การใช้คำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ การทำให้รู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง การให้เหตุผล การแสดงทรรศนะ และการแทรกอารมณ์ขัน ในขณะที่งานวิจัยที่เกี่ยวกับงานโฆษณาจะพบกลวิธีการโน้มน้าวใจ เช่น การกล่าวถึงความนิยมหรือราคา การใช้จิตวิทยา การระบุคุณสมบัติและความปลอดภัย การเน้นซ้ำคำ การใช้คำศัพท์ทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น กลวิธีทางภาษาในการโน้มน้าวใจที่พบว่ามีร่วมกัน ได้แก่ การใช้เหตุผล การแสดงทรรศนะ และการอ้างถึง

ปริจเฉทการพูดของมัคทายกเป็นการพูดโน้มน้าวใจที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและยังมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับภาษาโฆษณา กลวิธีทางภาษาในการโน้มน้าวใจทั้ง 2 กลุ่มข้างต้นจะเป็นแนวทางในการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาในปริจเฉทการพูดโน้มน้าวใจของมัคทายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐมซึ่งจะนำเสนอในบทที่ 5 ต่อไป

บทที่ 3

องค์ประกอบการสื่อสารของปริเฉทการพูดของมัคทายก ในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม

การศึกษาเรื่ององค์ประกอบการสื่อสารในปริเฉทการพูดของมัคทายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐมนั้น ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม การบันทึกเทปการพูดของมัคทายก การสัมภาษณ์มัคทายกและผู้ทำบุญเพื่อนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์องค์ประกอบการสื่อสาร และวิเคราะห์ตามทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร (Ethnography of Communication) ของ ไฮม์ส์ (Hymes, 1974) โดยใช้กรอบ S - P - E - A - K - I - N - G ซึ่งย่อมาจากองค์ประกอบการสื่อสาร 8 องค์ประกอบ ได้แก่ ฉาก (Setting/scene) ผู้ร่วมเหตุการณ์ (Participants) จุดมุ่งหมาย (Ends) การลำดับวัจนกรรม (Act sequence) น้ำเสียง (Key) เครื่องมือ (Instrumentalities) บรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์และการตีความ (Norms of Interaction and Interpretation) และประเภทการสื่อสาร (Genre) แนวคิดนี้มีพื้นฐานว่าบริบททางการสื่อสารและบริบททางสังคมวัฒนธรรมมีผลให้การสื่อสารในแต่ละเหตุการณ์แตกต่างกัน ประไพพรรณ พิงฉิม (2542) อธิบายเกี่ยวกับแนวคิดนี้ไว้ว่า

"แนวคิดเรื่องชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร หรือ Ethnography of Communication ของ เดลล์ ไฮม์ส์ (Dell Hymes) ได้รับการพัฒนาและนำเสนอในระหว่างทศวรรษ 1960-1970 แนวคิดนี้กล่าวถึงการวิเคราะห์ภาษา ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม การใช้ภาษาที่ต่างหน้าที่ ต่างเหตุการณ์ ต่างชุมชนหรือต่างสังคม ย่อมแตกต่างกัน เพราะการใช้ภาษาแปรไปตามบริบทที่แวดล้อม การจะเข้าใจการสื่อสารได้ต้องเกิดจากความเข้าใจพฤติกรรมโดยรวมของการสื่อสารนั้นด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ นอกจากจะเข้าใจตัวสารซึ่งเป็นแก่นของการสื่อสารแล้ว ยังจำเป็นต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งเป็นบริบทแวดล้อมของการสื่อสารนั้น"

ประไพพรรณ พิงฉิม (2542: 31-32)

ดังนั้นเพื่อให้เข้าใจสถานการณ์การสื่อสารในปริศนาการพูดของมัคนายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐมมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงใช้ทฤษฎีนี้ในการวิเคราะห์ปริบทต่าง ๆ ผลการวิเคราะห์แต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ฉาก (setting/scene)

ฉาก หมายถึง เวลาและสถานที่ ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพโดยทั่วไปของการสื่อสาร (Hymes, 1974: 55)

สถานที่และเวลาเป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่สำคัญซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีผลต่อการพูด โน้มน้าวใจของมัคนายก เพราะสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์การสื่อสารนี้เป็นพื้นที่ที่คนเชื่อว่าเป็นพื้นที่ที่ศักดิ์สิทธิ์ และเป็นจุดศูนย์กลางของชุมชนที่ประชาชนจากทั่วทุกสารทิศจะแวะเวียนมาสักการะบูชา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำวัด เช่น พระร่วงโรจนฤทธิ์ หลวงพ่อวัดไร่ขิง ฯลฯ ฉากความเป็น “วัด” จึงเป็นพื้นที่สำคัญที่เอื้ออำนวยให้มัคนายกทำหน้าที่เชิญชวนให้ผู้คนที่เดินทางมาวัดได้สนใจของบุญต่าง ๆ นอกจากฉากที่เป็นวัดพระอารามหลวง บริเวณที่จัดการพูดเชิญชวนมักจะมีอุปกรณ์เสริมประกอบฉาก เพื่อให้การทำบุญน่าเชื่อถือและน่าสนใจ ได้แก่ การจัดวางโต๊ะหมู่บูชาด้านหน้าจุดประชาสัมพันธ์ การจัดซุ้มกิจกรรมทำบุญต่าง ๆ ประกอบการพูดเชิญชวนเพื่อสร้างความน่าสนใจและอำนวยความสะดวกให้กับผู้ทำบุญ เช่น การจัดตั้งกองผ้าป่าลอยฟ้า ซึ่งเป็นกองทุนที่นำเงินมาเรียงต่อกันเป็นแนวยาวและติดให้สูงขึ้นเรื่อย ๆ กองบุญตักบาตร 108 สตางค์ที่มีบาตรเรียงต่อกันให้ผู้ทำบุญได้เพลิดเพลินกับการทำบุญ องค์ประกอบฉากเหล่านี้ทำให้การพูดโน้มน้าวใจเพื่อเชิญชวนให้คนทำบุญบริจาคเงินประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น ฉากทางกายภาพของสถานการณ์การสื่อสารนี้ คือ วัดพระอารามหลวงทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม วัดพระงาม พระอารามหลวง อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม และวัดไร่ขิง พระอารามหลวง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม แต่ละวัดมีรายละเอียดของฉาก ดังนี้

3.1.1 วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

การเก็บข้อมูลเพื่อดำเนินงานวิจัยที่วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม มีระยะเวลาประมาณ 1 ปี โดยระหว่างที่เก็บข้อมูลมีทั้งช่วงเวลาที่มัคนายกดำเนินงานแบบปกติทุกวัน และการดำเนินงานในช่วงงานประจำปี บริเวณที่มัคนายกพูดแบ่งออกเป็น 2 บริเวณใหญ่ และมี 2 ช่วงเวลา ได้แก่ บริเวณหน้าพระร่วงโรจนฤทธิ์ (ช่วงกลางวัน) และบริเวณ

ตลาดองค์พระปฐมเจดีย์ (ช่วงเย็นถึงค่ำ) ส่วนในช่วงงานประจำปีมักคนขายจะพูดทั้งกลางวันและกลางคืนโดยจะหมั่นเวียนคนพูด บริเวณที่พูดอยู่รอบองค์พระปฐมเจดีย์ด้านบนเกือบทั้งหมดเนื่องจากพื้นที่ด้านล่างใช้จัดร้านขายของในงานประจำปี บริเวณด้านล่างที่มีการพูดเชิญชวนพบเพียงจุดเดียวคือบริเวณหน้าหลวงพ่อร่วงโรจนฤทธิ์เท่านั้น แต่ละสถานที่มีรายละเอียด ดังนี้

3.1.1.1 บริเวณหน้าพระร่วงโรจนฤทธิ์

บริเวณหน้าพระร่วงโรจนฤทธิ์แบ่งเป็น 3 ส่วน ส่วนแรกเป็นศาลาการเปรียญของวัด ส่วนที่สองและสามเป็นเต็นท์ผ้าใบ ส่วนที่เป็นศาลาการเปรียญจะพบการเชิญชวนทำบุญกับวัดพระปฐมเจดีย์ฯ เท่านั้น โดยหัวข้อที่ใช้เชิญชวนก็จะแตกต่างกันตามช่วงเวลา เช่น ช่วงก่อนเข้าพรรษาจะมีการเชิญชวนให้บริจาคเงินในหัวข้อการหล่อเทียนพรรษาหรือถวายผ้าอาบน้ำฝน เป็นต้น แต่ส่วนที่สองและสามซึ่งเป็นเต็นท์ผ้าใบเป็นการเชิญชวนทำบุญของวัดพระปฐมเจดีย์ฯ หรือมีวัดอื่น ๆ มาขอใช้พื้นที่ในการเชิญชวนคนทำบุญ บริเวณนี้ในช่วงเวลากลางวันจะเป็นช่วงที่ผู้คนเดินทางมาทำบุญเป็นจำนวนมาก

ภาพที่ 1 การตั้งเต็นท์เชิญชวนข้างศาลาการเปรียญของวัด

ภาพที่ 2 การตั้งเต็นท์ผ้าใบเชิญชวนทำบุญซึ่งเป็นของวัดอื่นมาขอความอนุเคราะห์

3.1.1.2 บริเวณตลาดองค์พระปฐมเจดีย์ (เขตริ้ววัดพระปฐมเจดีย์ฯ รอบนอก)

พื้นที่ที่เชิญชวนคนทำบุญอยู่ในบริเวณตลาดช่วงเย็น มีร้านอาหารทั้งคาวและหวานที่ตั้งของจุดประชาสัมพันธ์อยู่บริเวณกึ่งกลางของตลาด มีคนขายที่มาพูดเชิญชวนก็จะแตกต่างกันไปในแต่ละวัน อาจมีทั้งของวัดพระปฐมเจดีย์ฯ หรือจากวัดอื่น ๆ ที่มาขอใช้พื้นที่ ตลาดตอนเย็นของวัดพระปฐมเจดีย์ฯ มีทั้งกลุ่มคนทำงานและนักศึกษาบริเวณใกล้เคียงที่ได้มารับประทานอาหาร ช่วงเวลาที่พูดเชิญชวนคือเวลาประมาณ 17.00 - 21.00 น. เวลาจบการพูดเชิญชวนในแต่ละวันไม่แน่นอน เพราะขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศของวันนั้น ๆ ด้วย

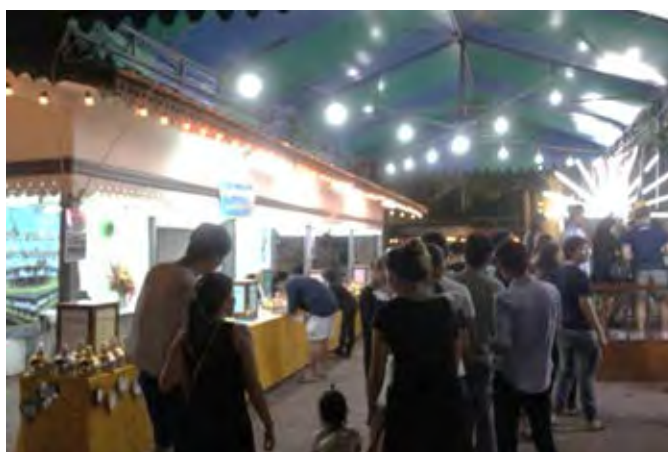
ภาพที่ 3 ที่ตั้งเชิญชวนทำบุญบริเวณตลาดองค์พระปฐมเจดีย์ช่วงเย็น

ภาพที่ 4 ที่ตั้งเชิญชวนทำบุญบริเวณตลาดองค์พระปฐมเจดีย์ช่วงค่ำ

3.1.1.3 บริเวณด้านบงองค์พระปฐมเจดีย์ (งานประจำปี)

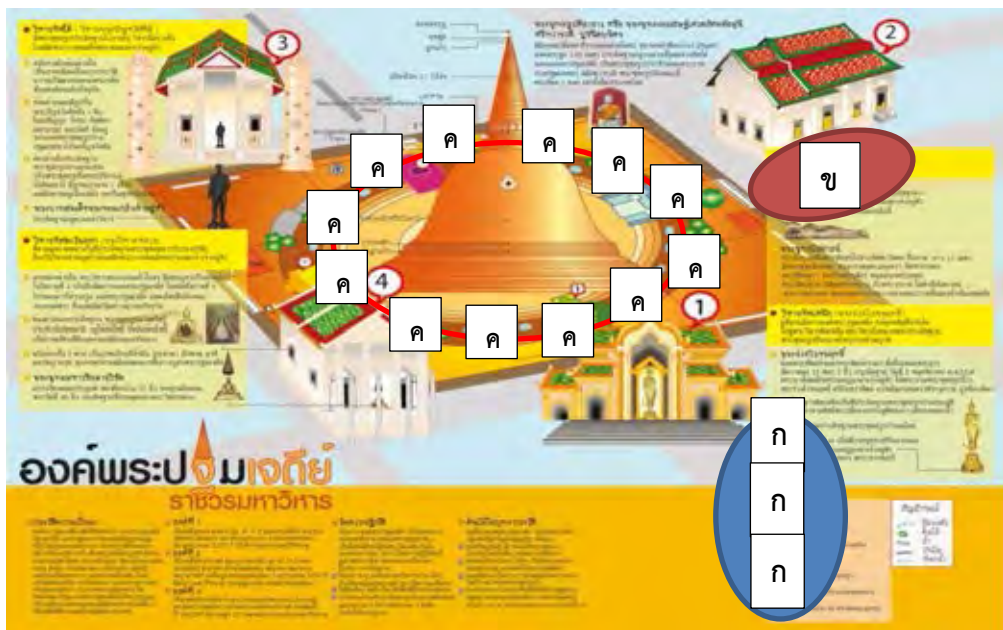
พื้นที่ที่เชิญชวนทำบุญในช่วงงานประจำปีเป็นส่วนด้านบงซึ่งอยู่โดยรอบองค์พระปฐมเจดีย์ทั้งหมด ได้แก่ บริเวณด้านหน้าพระพุทธรูปศิลาขาว (หลวงพ่อศิลาขาว) บริเวณด้านหน้าพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) บริเวณวิหารพระพุทธไสยาสน์ (หลวงพ่พระนอน) บริเวณด้านหน้าหลวงพ่พระร่วงโรจนฤทธิ์ ซึ่งมีที่ตั้งเชิญชวนทำบุญโดยประมาณ 10 - 15 กองบุญ หัวข้อที่เชิญชวนทำบุญมีหลากหลาย เช่น ชวนทำบุญระฆังเงิน ระฆังทอง ชวนทำบุญทุนนิธิของวัดพระปฐมเจดีย์ ชวนทำบุญตักบาตร 108 สตางค์ เป็นต้น ช่วงเวลาที่ใช้ประชาสัมพันธ์มี 2 ช่วงเวลาคือ ช่วงกลางวันและช่วงกลางคืน แต่ช่วงเวลาที่มคนายกจะประจำตามจุดเชิญชวนทำบุญต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงเวลาเย็นจนถึงช่วงดึก เวลาจบการพูดเชิญชวนของแต่ละกองบุญไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับมคนายกและจำนวนคนที่มาทำบุญ

ภาพที่ 5 ที่ตั้งเชิญชวนทำบุญระฆังเงิน ระฆังทองในงานประจำปีช่วงค่ำ

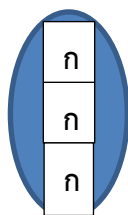

ภาพที่ 6 ที่ตั้งเชิญชวนทำบุญบูชาพระนอนในงานประจำปีช่วงค่ำ

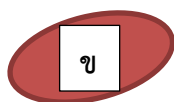

ภาพที่ 7 จุดเชิยชวนทำบุญตามแผนที่มุมสูงของวัดพระปฐมเจดีย์ฯ

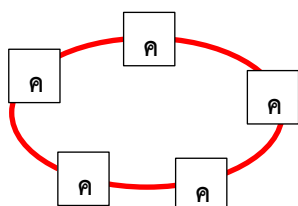
(อภิสรารณณ์ ทองคงอ่วม, 2555 เข้าถึงจาก <http://phrapathomchedipedestrianmap.blogspot.com/2013/01/blog-post.html>)

บริเวณ ก หมายถึง ส่วนที่แสดงในภาพที่ 1 และ 2

บริเวณ ข หมายถึง ตลาดองค์พระปฐมเจดีย์ในช่วงเย็น
แสดงในภาพที่ 3 และ 4

บริเวณ ค หมายถึง กองบุญที่อยู่รอบ ๆ โดยประมาณ
และพื้นที่ตามเส้นวงรีสีแดงหมายถึง พื้นที่ที่ใช้เชิยในงานประจำปี
แสดงในภาพที่ 5 และ 6

3.1.2 วัดพระงาม พระอารามหลวง อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

สถานที่ที่มีคนมากใช้ในการพุดเชิญชวนคนทำบุญคือตลาดถนนคนเดินซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ของวัดพระงาม พระอารามหลวง ตลาดจะจัดขึ้นวันเสาร์และวันอาทิตย์เท่านั้น ช่วงเวลาในการพุดเชิญชวนคือเวลาประมาณ 17.00 - 20.00 น. ลักษณะพื้นที่ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์อยู่บริเวณส่วนหน้าของวัดและเป็นส่วนกลางของตลาด เป็นพื้นที่กลางแจ้งซึ่งมีคนสัญจรไปมาเพื่อจับจ่ายซื้อของ ส่วนที่ใช้ประชาสัมพันธ์จะมีเครื่องขยายเสียง ป้ายประชาสัมพันธ์ มีโต๊ะหมุ่บูชา และมีพระสงฆ์จากวัดพระงาม พระอารามหลวง มานั่งประจำตลอดการประชาสัมพันธ์ โดยพระสงฆ์มีหน้าที่ให้พรกับผู้ร่วมทำบุญ มอบวัตถุมงคล และประพรมน้ำพระพุทธมนต์

ภาพที่ 8 ที่ตั้งเชิญชวนทำบุญบริเวณตลาดถนนคนเดินช่วงค่ำ

ภาพที่ 9 บรรยากาศตลาดถนนคนเดินช่วงเย็น

3.1.3. วัดไร่ขิง พระอารามหลวง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

สถานที่ที่เป็นจุดสำคัญในการพุดเชิญชวนคนทำบุญคือบริเวณหน่วยประชาสัมพันธ์ของวัด ซึ่งตั้งอยู่ทางด้านหลังพระอุโบสถ (หลวงพ่อวัดไร่ขิง) โดยเสียงประชาสัมพันธ์จะกระจายไปทั่วบริเวณวัดตามการติดตั้งเครื่องขยายเสียง บริเวณที่มีเครื่องขยายเสียงมากที่สุดคือบริเวณที่มีการทำบุญตามจุดต่าง ๆ เช่น เต็มน้ำมันตะเกียง ลอยเคราะห์ บริจาคโลงศพ ฯลฯ บรรยากาศของวัดไร่ขิงจะคึกคักมากในช่วงวันหยุดวันเสาร์และวันอาทิตย์ จากการเก็บข้อมูลพบว่าช่วงเวลาที่พุดเชิญชวนคือเวลาประมาณ 09.00 น. ถึง 18.00 น. โดยจะผลัดเปลี่ยนมัคนายกทุกชั่วโมง ส่วนบริเวณอื่น ๆ ที่มีการพุดเชิญชวนคนทำบุญก็จะกระจายออกไปตามจุดต่าง ๆ โดยรอบ เช่น ด้านในกำแพงแก้ว จะพุดเชิญชวนให้ทำสังฆทาน ลงนะเมตตา หรือบริเวณหน้าวัดซึ่งอยู่ใกล้กับแม่น้ำท่าจีนก็จะพุดเชิญชวนให้ทำบุญผ้าป่าลอยฟ้า เป็นต้น

ภาพที่ 10 บริเวณหน้าวัดไร่ขิงส่วนที่เชิญชวนทำบุญผ้าป่าลอยฟ้า

ภาพที่ 11 บริเวณด้านในกำแพงแก้ว เชิญชวนให้ลงนะเมตตา

ฉากในสถานการณ์การสื่อสารในปริจเฉทการพูดของมัคทายกคือวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม ทั้ง 3 แห่ง สรุปลได้ 2 ลักษณะ ได้แก่ ฉากของการเชิญชวนในบริเวณวัด และฉากของการเชิญชวนทำบุญในวัดที่มีการจัดตั้งตลาด ฉากของการเชิญชวนในบริเวณวัดมัคทายกจะทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะส่วนสำคัญต่าง ๆ ในพื้นที่ให้คนเข้าร่วมทำบุญ กล่าวแนะนำอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในวัด เชิญชวนให้ผู้ฟังสนใจกองบุญต่าง ๆ และให้ผู้ฟังได้ลองทำกิจกรรมที่จัดขึ้น เช่น การร่วมกิจกรรมแขวนระฆังเงิน ระฆังทอง การร่วมติดธนบัตรในกองบุญผ้าป่าลอยฟ้า ฯลฯ ส่วนฉากของการเชิญชวนทำบุญในวัดที่มีการจัดตั้งตลาดเอื้ออำนวยให้มัคทายกทำหน้าที่เชิญชวนคนให้ทำบุญได้มากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะกลุ่มคนที่เป็นพ่อค้า แม่ค้าในบริเวณที่พูดเชิญชวนมักจะเป็นกลุ่มคนที่คุ้นเคยกัน นอกจากการทำหน้าที่เชิญชวนให้ทำบุญ มัคทายกยังทำหน้าที่เป็นประชาสัมพันธ์ให้กับร้านค้า นั้น ๆ ที่เข้ามาร่วมทำบุญได้อีกด้วย

3.2 ผู้ร่วมเหตุการณ์ (Participants)

ผู้ร่วมเหตุการณ์ คือ ผู้พูด - ผู้ฟัง หรือ ผู้ส่งสาร - ผู้รับสาร และรวมถึงผู้อื่นที่ร่วมอยู่ในเหตุการณ์การสื่อสาร ผู้ร่วมเหตุการณ์การสื่อสารของปริจเฉทการพูดของมัคทายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐมประกอบด้วย ผู้ส่งสารคือ มัคทายก ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ทางสังคมที่สำคัญเป็นผู้เชื่อมโยงระหว่างวัดกับบ้าน พระสงฆ์กับฆราวาส มัคทายกมีบทบาทที่ไม่เหมือนกับคนทั่วไปในการพูดเชิญชวนเพราะผู้ที่จะมาเป็นมัคทายกประจำวัดได้มักเป็นผู้ที่เคยบวชเรียนมาก่อน ทำให้ทราบพระธรรมคัมภีร์ต่าง ๆ ที่สามารถนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาโน้มน้าวใจให้คนเชื่อถือและเข้าร่วมทำบุญได้ รวมถึงเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจจากเจ้าอาวาสให้ปฏิบัติหน้าที่อีกด้วย (สิทธิรักษ์ เพชรพานทอง, **สัมภาษณ์**, 1 กรกฎาคม 2560) ทักษะสำคัญที่ผู้เป็นมัคทายกต้องมีคือ ตาต้องไว สมองต้องเร็ว เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดี ส่วนด้านการใช้ภาษา จากคำสัมภาษณ์ของ ชนิษฐ์ ณ วังเย็น [นามแฝง] (**สัมภาษณ์**, 1 กรกฎาคม 2560) ได้กล่าวไว้ว่า “คำภาษาบาลีที่จะนำมาใช้ต้องถูกต้อง แม่นยำ เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ เรื่องของการใช้ภาษามันสอนกันไม่ได้ ต้องใช้วิธีครูพักลักจำเอาบ้าง แล้วเราเรียนรู้เอามาเสริมเติมแต่งเอาบ้าง อ่านหนังสือ ฟังธรรมะเยอะ ๆ” สรุปลได้ว่า มัคทายกซึ่งเป็นผู้ส่งสารนั้นต้องมีคุณสมบัติทั้งด้านทักษะการพูด ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองบุญ การใช้ภาษา และต้องมีไหวพริบเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการเชิญชวนทำบุญให้ดำเนินไปอย่างสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่วนผู้รับสารคือ บุคคลที่สัญจรผ่านไปมาบริเวณวัดทุกคนในช่วงเวลาที่มีการพูดเชิญชวนร่วมทำบุญ จากการเก็บข้อมูลพบว่าบางวันที่มี

การเชิญชวนทำบุญอาจมีผู้ร่วมส่งสารอื่น ๆ ในบางปริจเฉทด้วย เช่น กรณีวัดพระงาม พระอารามหลวง เรื่อง การขอบริจาคเงินสร้างห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์โรงเรียนวัดสระเกษียมหาวิทยาลัย จะมีนักเรียน และคุณครูบางคนเป็นผู้ร่วมส่งสารด้วย หรือ กรณีของวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร ในช่วงงานประจำปี จะมีพระบางรูปช่วยพูดสลับกับมัคทายกในช่วง

ผู้วิจัยจัดแบ่งประเภทของผู้ร่วมเหตุการณ์ตามสถานการณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 ผู้ร่วมเหตุการณ์ในสถานการณ์การเชิญชวนทั่วไป หมายถึง ผู้ร่วมเหตุการณ์ในวันที่มีการเชิญชวนทำบุญแบบปกติซึ่งมีมัคทายกเป็นผู้ส่งสารคนเดียวเท่านั้น ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ในสถานการณ์การเชิญชวนทั่วไป ได้แก่ ผู้ส่งสารคือ มัคทายก และ ผู้รับสารคือ บุคคลที่สัญจรผ่านไปมาบริเวณวัดทุกคนในช่วงเวลาที่มีการพูดเชิญชวนร่วมทำบุญ

3.2.2 ผู้ร่วมเหตุการณ์ในสถานการณ์การเชิญชวนแบบมีภารกิจเฉพาะและงานประจำปี หมายถึง ผู้ร่วมเหตุการณ์ในสถานการณ์การเชิญชวนอื่น ๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือสังคม เช่น ช่วยเหลือโรงเรียน ช่วยเหลือโรงพยาบาล และรวมถึงสถานการณ์ในช่วงงานประจำปี ผู้ร่วมเหตุการณ์ในสถานการณ์การเชิญชวนนี้ มีมัคทายกเป็นผู้ส่งสารหลัก และมีบุคคลอื่น ๆ เป็นผู้ส่งสารร่วม

ตัวอย่างการเชิญชวนแบบมีภารกิจ เช่น เรื่องการขอบริจาคเงินสร้างห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์โรงเรียนวัดสระเกษียมหาวิทยาลัย ที่วัดพระงาม พระอารามหลวง ผู้ส่งสาร ได้แก่ มัคทายก นักเรียน และคุณครูบางคนเป็นผู้ร่วมส่งสาร หรือ กรณีของวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร ในช่วงงานประจำปี ก็จะมีพระบางรูปช่วยพูดสลับกับมัคทายกในช่วงจากการเก็บข้อมูลทั้งหมดสรุปได้ว่าผู้ร่วมเหตุการณ์การสื่อสารในสถานการณ์การเชิญชวนแบบมีภารกิจหรืองานประจำปีมีดังนี้

ผู้ส่งสารหรือผู้พูดเชิญชวน ได้แก่ มัคทายก พระ ครู และนักเรียน ซึ่งในทุก ๆ ปริจเฉทผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้พูดหลักคือมัคทายก ส่วนพระ ครู และนักเรียนจะทำหน้าที่เป็นผู้พูดในผลัดสั้น ๆ ระหว่างที่มัคทายกพักอิริยาบถเท่านั้น ผู้ส่งสารทั้งหมดนี้จะทำหน้าที่เป็นผู้ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้คนที่ผ่านไปมาเข้ามาร่วมทำบุญ

ผู้รับสาร คือ ผู้ที่เดินผ่านไปผ่านมาในบริเวณที่มีการพูดเชิญชวน

ผู้ร่วมเหตุการณ์ในสถานการณ์การสื่อสารนี้ ทั้งมัคทายกที่มีบทบาทเป็นผู้ส่งสารหลักในการเชิญชวน ผู้รับสาร และผู้ร่วมเหตุการณ์อื่น ๆ เช่น พระสงฆ์ ครู และนักเรียนล้วนเป็นส่วนหนึ่ง

ที่ทำให้สถานการณ์การสื่อสารนี้น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น เนื่องจากพระสงฆ์เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในวัด และเป็นผู้ที่พุทธศาสนิกชนให้ความเคารพ ส่วนอาชีพครูและนักเรียนก็ทำให้ผู้ทำบุญเชื่อมั่นได้ว่าเงินที่นำมาทำบุญนั้นจะได้นำไปใช้ประโยชน์จริงตามที่ได้พูดเชิญชวน บทบาทของผู้ส่งสารและผู้รับสารที่อยู่บริเวณนั้นต่างเอื้ออำนวยให้การสื่อสารนี้ราบรื่น

3.3 จุดมุ่งหมาย (Ends)

ปริเฉทการพูดของมัคทายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐมทั้ง 3 วัด มีจุดมุ่งหมายของการสื่อสารคือการโน้มน้าวใจ ประชาสัมพันธ์และกระตุ้นให้ผู้รับสารได้ปฏิบัติตามที่มัคทายกได้เชิญชวน ในขณะที่ผู้รับสารก็มีจุดมุ่งหมายที่จะได้ทำบุญและได้รับอานิสงส์จากการทำบุญเช่นกัน สรุปได้ว่าจุดมุ่งหมายในการสื่อสารนี้มี 3 ประเด็น ได้แก่

3.3.1 จุดมุ่งหมายเพื่อโน้มน้าวใจให้คนบริจาคเงิน สืบเนื่องจากถ้อยคำที่มัคทายกใช้พูดเชิญชวน มัคทายกต้องการให้ผู้รับสารร่วมกันบริจาคเงินให้เพียงพอต่อกองบุญที่ได้เชิญชวน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักในปริเฉทการพูดของมัคทายก

3.3.2 จุดมุ่งหมายเพื่อประชาสัมพันธ์ มัคทายกต้องการที่จะพูดประชาสัมพันธ์การทำบุญ แนะนำกองบุญต่าง ๆ ในวัด ทำหน้าที่เป็นประชาสัมพันธ์ส่วนกลางเมื่อมีเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น การประกาศให้รับของหาย การประกาศเลื่อนรถ นอกจากนั้นยังทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้กับร้านค้าที่เข้ามาร่วมทำบุญอีกด้วย

3.3.3 จุดมุ่งหมายเพื่อกระตุ้นผู้รับสาร มัคทายกมีจุดมุ่งหมายเพื่อกระตุ้นให้ผู้รับสารต้องการที่จะร่วมบริจาคเพื่อช่วยเหลือ และกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกอยากร่วมทำบุญโดยการอ้างถึงอานิสงส์หรือของที่ระลึกที่เป็นรูปธรรมเป็นสิ่งตอบแทน

ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1

"...ท่านมาบริจาคแล้วอยู่ที่ความศรัทธาของท่าน แต่ถ้าท่านบริจาค 1,000 บาท น้า คินนี้มาเป็นท่านแรกครับที่จะมาบริจาค 1,000 บาท 1,000 บาท ทางโรงพยาบาลจะนำชื่อของท่านติดอยู่ในหนังสือ ชื่อว่า สีสืบล้านเครื่องมือแพทย์ จะมีชื่อของท่านอยู่ในนั้น 1,000 บาท..."

(1/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, เชิญชวนร่วมบริจาคชื่อหุ่นยนต์เครื่องมือแพทย์ โรงพยาบาลรามาริบัติ)

ตัวอย่างข้างต้นมีคณายกมีจุดมุ่งหมายเพื่อเชิญชวนผู้ฟังให้เข้าร่วมบริจาคเงินเพื่อซื้อเครื่องมือแพทย์ตามจำนวนที่กำหนดเพื่อให้ได้เงินบริจาคครบตามจำนวนที่ต้องการ และบอกให้ผู้ฟังทราบผลตอบแทนของการร่วมทำบุญคือการได้ลงชื่อในหนังสือของโรงพยาบาล

ตัวอย่างที่ 2

“...นะเพราะบุญนี้ไม่เคยทรยศคดในข้อ แม้ในชาตินี้ไม่ได้ เค้าบอกให้ตั้งใจรอ ผลของบุญจะติดต่อรอลูกหลานถึงปลายทางโน้นเลยทีเดียว ไปเบิกกินเบิกจ่าย ได้ทุกชาติทุกภพ เนี่ย เนี่ยแหละลูกคือบุญ บุญ บุญ คนเราเค้าบอกถ้ามีบุญ มีวาสนาใครชักนำเราจะทำอะไรเรานั้นก็ไม่ไร้ผล จะเกิดสุขสมหมายคลายกังวล เพราะบุญกุศลที่เราทำจะได้นำพา เราจะไปทำนาทำไร่หรือเราจะไปขายของ ให้ได้เงินทองสมมาตปรารถนา แม้แต่เราจะเป็นข้าราชการได้เลื่อนยศปรากฏมาเป็นนักศึกษา ก็จะได้เลื่อนชั้นปัญญาดีลูก เราจะไปประกอบกิจการงานใด ๆ บุญที่เราทำจะได้นำวิถี บุญเนี่ยทำให้มีความสุขมีนะ ทุกวันนี้เรามีความสุขได้ ก็อาศัยบุญกันนะลูก เราอาศัยบุญกัน...”

(31/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, ชวนทำบุญบูชาพระนอน (งานประจำปี))

ตัวอย่างที่ 2 ทำให้เห็นจุดมุ่งหมายของการสื่อสารของคณายกว่าต้องการโน้มน้าวให้ผู้ฟังร่วมทำบุญโดยบอกให้ผู้ฟังทราบถึงผลบุญที่ทำให้มีความสุขในชาติหน้า และกระตุ้นให้ผู้ฟังอยากเข้าร่วมทำบุญ

ตัวอย่างที่ 3

“...ขอโมนาบุญน้ำ หลวงพ่อพระร่วงโรจนฤทธิ์ ร้านวิรัชไฟ ร้านวิรัชเย็นตาโฟ น้ำ เออมีจิตใจสูงส่ง มีเมตตาสูง น้ำวันก่อนมาบริจาคแล้ว 1,000 บาท แต่วันนี้ มาร่วมสมทบอีก 500 บาท ขอหลวงพ่อพระร่วงโรจนฤทธิ์ เทวดาได้โปรด ประทานพร ขอให้ร้านวิรัชเย็นตาโฟน้ำ ขอให้ครอบครัวประสบแต่ความสุข ขอให้สุขภาพแข็งแรงน้ำ ขอให้ร้านเย็นตาโฟขายดีน้ำ เออ ขอให้ขายดี

ถ้าท่าน เอ่อ อยากจะทานเย็นโฟน้ำ นุ่นไปฝั่งนู้นน้ำ เอ่อละก็ดูร้านวิรัชโฟนั้น
แหละใ้หน้า รับรองสุดยอด เย็นตาโฟร้านวิรัชน้ำ...

(1/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, เชิญชวนร่วมบริจาคซื้อหุ่นยนต์เครื่องมือแพทย์ โรงพยาบาลรามารับดี)

ตัวอย่างนี้มีคนยกทำหน้าที่เป็นประชาสัมพันธ์ให้กับร้านค้าที่ได้มาทำบุญอย่างสม่ำเสมอ การประกาศชื่นชมผู้ทำบุญของมัคทายกเป็นการโน้มน้าวให้ผู้ฟังคนอื่น ๆ รวมถึงร้านค้าที่อยู่บริเวณ จุดประชาสัมพันธ์ให้สนใจเข้าร่วมการทำบุญนี้

ปริศนาการพูดเชิญชวนของมัคทายกมีจุดมุ่งหมายในการเชิญชวนคนทำบุญเพื่อให้ได้รับ จำนวนเงินเพียงพอตามวัตถุประสงค์ที่เชิญชวน ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ฟังรับทราบความสำคัญของ กองบุญ และกระตุ้นให้ผู้ฟังอยากเป็นส่วนหนึ่งของการทำบุญ

3.4 การลำดับวัจนกรรม (Act sequence)

การลำดับวัจนกรรม คือ การเรียงลำดับของวัจนกรรมในการสื่อสาร โดยลำดับว่าวัจนกรรม ไດควรปรากฏก่อน หลังตามลำดับ ปริศนาการพูดของมัคทายกในวัดพระอารามหลวง ปรากฏ วัจนกรรมที่หลากหลาย วัจนกรรมที่พบมากเป็นวัจนกรรมการเชิญชวน และวัจนกรรมแนะนำ โดยมุ่งให้ความสำคัญกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริจาคต่าง ๆ ตามหัวข้อการเชิญชวนในแต่ละวัน รวมถึงวัจนกรรมการขอบคุณและวัจนกรรมอวยพรหลังการทำบุญ

จากการศึกษาพบว่าการลำดับวัจนกรรมของปริศนาการพูดของมัคทายกไม่มีลำดับที่แน่นอน บางปริศนาเริ่มจากวัจนกรรมทักทายด้วยการกล่าวทักทายคนที่มาทำบุญ และใช้วัจนกรรมเชิญชวน เพื่อเรียกให้ผู้คนสนใจเข้าร่วมการทำบุญ เมื่อมีการทำบุญเกิดขึ้นจะมีวัจนกรรมขอบคุณ และ วัจนกรรมอวยพรตามลำดับ แต่ในบางปริศนามัคทายกจะเลือกกล่าววัจนกรรมใด ก่อน-หลัง ก็ได้ เพราะมัคทายกจะเปลี่ยนใจได้ตลอดระยะเวลาที่พูดและปัจจัยด้านบริบทก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้ ลำดับวัจนกรรมของการพูดนี้ไม่ชัดเจนตายตัว อาจเกิดขึ้นสลับกันบ้างตามบริบทแวดล้อม ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 4

“ในช่วงนี้ขอกราบนมัสการพระอาจารย์ และสวัสดิ์บรรดาสาธุชน
ทั้งหลาย

} วัจนกรรม
ทักทาย

ครับตอนนี้ก็ขอโมทนาบุญเลยจ้า หนู ๆ น้อง ๆ ก็ดีนะลูกนะ
เข้ามาร่วมอนุโมทนาบุญกันเลยลูกเป็นเจ้าภาพนำ เปิดโรงเรียน
ปริยัติธรรมเนี่ย ช่วยการศึกษาพระภิกษุสงฆ์องค์เณรเนี่ย
เพราะฉะนั้นท่านทั้งหลายมาแล้วก็ขออนุโมทนาจ้ะ อะหนูมาลูกมา
แวะมาก่อนนะลูกนะ เราก็มาร่วมเป็นเจ้าภาพกันนะลูกนะโรงเรียน
ปริยัติธรรมเนี่ย ของวัดพระงาม พระอารามหลวงของเรานั้น ก็ขอให้
ท่านทั้งหลาย อะที่ผ่านมาแล้วก็ขอโมทนาจ้า อะหนูที่ใจบุญเข้ามา
ก็เข้ามาหาหลวงพ่อก่อนนะ

อะหนูเข้ามาลูกมา เธอจะมาด้วยกันครอบครัวหรือว่าคู่สองครองรัก
ก็ดี เรียกว่าเรามาจับมือถือแขนกันลูก เรามาเป็นเจ้าภาพนะลูกนะ
ทั้งหลายเนี่ย ถือว่าเป็นเรื่องดีที่เราาร่วมกันเป็นเจ้าภาพ ร่วมโมทนา
บุญเนี่ย นะขอโมทนากันได้ ด้วยกำลังศรัทธาของท่านทั้งหลายเนี่ย
เออถือว่าท่านทั้งหลายได้ร่วมกันมาเป็นเจ้าภาพเนี่ย เปิดเรียนเนี่ย
ปริยัติธรรมให้กับพระภิกษุสงฆ์องค์เณรทั้งหลายลูก นะได้ศึกษาพระ
ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ลูก อะเข้ามารับไม้
สรวรรค์ ไม้เงิน ไม้ทอง ดิดแบงก์แต่่งใบ เงินทองของเราทุกบาท
ทุกสตางค์มาร่วมกันเป็นเจ้าภาพนะลูกนะ เรียกว่าได้เป็น
ทุนการศึกษาให้กับพระภิกษุสงฆ์องค์เณรที่ได้ศึกษาบาลีเนี่ย เรียกว่า
ธรรมวินัยหนะก็ขอโมทนาได้ อะหนูติดแบงก์แล้วอธิษฐานก่อนลูก
อะหนูเข้ามาก่อนนะลูกนะ เออโมทนาเสียก่อนน้ำ แล้วก็ไปรับน้ำ
พระพุทธมนต์ แล้วก็ไปรับวัตถุมงคลเป็นของเมตตามหานิยมนะ
และก็เป็นโอกาสดีที่เราได้รับสายมงคล เป็นกำไรข้อมือ ได้ผูกข้อ
ต่อแขนกัน จะขึ้นรถลงเรือไปไหนอล่องได้ เราก็กรุณาสวมติดข้อมือ
ผูกข้อต่อแขนกันไว้ลูก เพราะฉะนั้นท่านทั้งหลายมีโอกาสดีแล้ว

วัจนกรรม
เชิญชวน

<p>เอากลัไปร่ำเรียนเขียนอ่านก็ขอให้มียศถาบรรดาศักดิ์สูงนะลูกนะ ทำงานอะไรก็ขอให้ยศได้เลื่อนเงินเดือนได้ขึ้นนะลูกนะ ไปไหนก็ ขอให้มีคนรัก ไปไหนก็ขอให้มีคนชมนะลูกนะ ทำอะไรก็ขอให้เจริญ การเงินก็ขอให้ก้าวหน้านะลูกนะ เงินทองจะได้ไม่ขาดสาย ทรายจะได้ไม่ขาดน้ำนะลูกนะ</p>	}	<p>วิจารณ์กรม อวยพร</p>
<p>ฉะนั้นท่านทั้งหลายมาแล้ว ก็ขอโมทนาจะ...”</p>	}	<p>วิจารณ์กรม เชิญชวน</p>

(11/35 วัดพระงามฯ, ขอบริจาคสร้างโรงเรียนปริยัติธรรม)

จากตัวอย่างข้างต้นเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงลำดับวิจารณ์กรมของมัคทายกในส่วนเนื้อเรื่อง จากข้อมูลมัคทายกได้ใช้วิจารณ์กรมทักทายผู้ทำบุญและใช้วิจารณ์กรมเชิญชวนเพื่อเชิญให้ผู้ฟังเข้ามาร่วมทำบุญ เมื่อมีผู้สนใจมัคทายกจะบอกวิธีในการทำบุญ ชื่นชมคนทำบุญ และใช้วิจารณ์กรมขอบคุณหรืออวยพรกับผู้ที่มีมาร่วมทำบุญ จากการศึกษาปริจเฉทการพูดของมัคทายกพบวิจารณ์กรมเชิญชวนวิจารณ์กรมแนะนำ วิจารณ์กรมขอบคุณ และวิจารณ์กรมอวยพรที่ปรากฏอย่างสม่ำเสมอตลอดทั้งปริจเฉท และพบในทุกปริจเฉท ทั้งนี้ลำดับการเกิดของวิจารณ์กรมปรากฏสลับกันได้เสมอเนื่องจากการเป็นารพูดสดที่ไม่มีการเตรียมบทพูดรวมถึงบริบทแวดล้อมที่เปลี่ยนได้ เช่น กลุ่มคนที่เปลี่ยนแปลงไประหว่างการพูด หรือเหตุการณ์ที่มัคทายกต้องเปลี่ยนบทบาทเป็นประชาสัมพันธ์ การลำดับวิจารณ์กรมของปริจเฉทการพูดของมัคทายกจึงไม่มีลำดับที่แน่นอน

3.5 น้ำเสียง (Key)

น้ำเสียง คือ ท่วงทำนองในการสื่อสารเพื่อช่วยในการตีความหมายของสาร ในปริจเฉทการพูดของมัคทายกมีลักษณะการใช้น้ำเสียงแบบเป็นกันเอง ใช้ภาษาแบบไม่เป็นทางการ คำศัพท์ที่เลือกใช้ฟังแล้วเข้าใจได้ทันที มัคทายกมักจะสร้างความสนุกสนานครื้นเครงให้เกิดขึ้นโดยการพูดหยอกล้อคนทำบุญเสมอ ๆ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 5

“...รองเท้าย้ำอีกครั้งหนึ่งนะครับว่าไม่ต้องถอด ขึ้นทางลงทาง ขึ้นทางนี้ออกทาง โน้นไปเลย เนี่ยแบบเราขับรถ one way เนี่ย สาย one way เนี่ยสบาย เรามัน รถทางเดียว ตอนสวนเลนกันเนี่ยระวังหลายทางดูข้างหน้า ข้างหลัง ดูข้าง ๆ อีก ใครมันจะแข่งมาหรือเปล่า อันนี้เดินทางเดียวสบาย เออเอ้าระฆังเนี่ยมี 3 ไส้ นะ เบอร์ S เบอร์เล็กนะ S M L นะ อันที่เขย้านี้เบอร์ M ดังทุกใบนะรับประกัน นะ เอ้อ ถ้าไปไหนไม่ตั้งโยม ยอมให้โยมปรับหลวงพ่อ หลวงพ่อพระครูปฐมเจติ ยานุรักษ์ นี่หัวหน้าแผนกระฆังทอง เออยอมให้ปรับเลยถ้าลูกไหนไม่ตั้ง ถ้าหลวง พ่อพระครูปฐมไม่อยู่ มหาประเสริฐอยู่ตลอด (หัวเราะ) เออดังทุกใบพี่น้องครับ รับประกัน..”

(27/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, ทำบุญระฆังเงิน ระฆังทอง (งานประจำปี))

ตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่ามีคนยากเลือกใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในการพูดเชิญชวน เพื่อให้บรรยากาศการเชิญชวนสนุกสนานยิ่งขึ้น นอกจากนี้ น้ำเสียงที่ใช้ในขณะที่พูดเชิญชวนนั้นจะมีลักษณะที่อ่อนหวาน ไม่กระโชกโฮกฮาก ทำให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการสนทนาอีกด้วย ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 6

“...อู๊ย มาอีกแล้ว น้อหญิงสาวหน้าตาดีใจดีด้วย น้าน้องเนย ๆ น้องเนย นะ ตอนนี้เป็นลูกศิษย์ของโรงเรียนเทศบาล 1 อยู่บ้านนะครับผมก็มาร่วมทำบุญอีก มารับน้ำพระพุทธมนต์ก่อนได้ คุณแม่เชิญเลยครับ คุณแม่เชิญเลย นะคุณแม่เชิญเลยครับ ร่วมประพรมน้ำพระพุทธมนต์ก่อนได้ นะปักเลย เอ้าเสร็จแล้วก็มา บริเวณตรงพระอาจารย์ น้อเดี่ยวพระอาจารย์ประพรมน้ำพระพุทธมนต์ให้ น้าอะ รับไป รับไป รับไป สิ่งใดที่หวัง สิ่งใดที่ปรารถนาน้อ ขอให้ได้ดังประสงค์นะ สาธุ ไม่รู้ขออะไรเอาไว้นะ ขออะไรไว้บอกได้หรือเปล่า น้าไม่เป็นไร ยิ้มใหญ่เลย นะ คุณแม่เรียนเชิญได้ รับน้ำพระพุทธมนต์ก่อนได้นะครับผม น้าเรียนเชิญเลยจะเรียนเชิญเลย...”

(35/35 วัดพระงาม ฯ ชวนบริจาคสร้างห้องพระพุทธศาสนา)

นอกจากลักษณะการใช้น้ำเสียงของมัคนายกข้างต้น ยังพบลักษณะการเปลี่ยนน้ำเสียงใน ปริเฉทการพูดเชิญชวนนี้ด้วย แสดงให้เห็นว่ามัคนายกเป็นผู้ที่มีปฏิภาณไหวพริบสามารถเปลี่ยนเสียง การพูดได้อย่างรวดเร็วตามบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการเปลี่ยนตามผู้คนที่เดินผ่านไปมา บริเวณจุดประชาสัมพันธ์ กล่าวคือน้ำเสียงที่มัคนายกใช้พูดคุยกับเด็กกับน้ำเสียงที่ใช้กับผู้ใหญ่จะมี ลักษณะที่แตกต่างกัน การใช้น้ำเสียงกับเด็กจะมีลักษณะการเลียนเสียงเด็กและเป็นการหยอกเย้า ไม่จริงจัง ในขณะที่การพูดกับผู้ใหญ่จะมีน้ำเสียงที่จริงจังกว่าเป็นลักษณะของการขอร้องและเชิญชวน ให้เข้าร่วมทำบุญ

3.6 เครื่องมือ (Instrumentalities)

เครื่องมือ คือ วิธีการในการสื่อสาร ตลอดจนภาษาที่ใช้ ปริเฉทการพูดของมัคนายก ในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐมนั้น ใช้วิธีการสื่อสารด้วยการใช้ภาษาพูดของมัคนายก ผ่านการประชาสัมพันธ์ทางเสียงตามสายตามจุดต่าง ๆ ที่วัดจัดไว้ อุปกรณ์ที่ใช้สื่อสาร คือไมโครโฟน และเครื่องขยายเสียง ด้านการใช้ภาษาพูดของมัคนายกมักเลือกใช้ถ้อยคำที่แสดงการโน้มน้าว เช่น การเลือกใช้คำสรรพนามเรียกผู้รับสารโดยการใช้คำแสดงการยกย่องผู้ฟัง เช่น ท่านผู้มีบุญมีบารมี ที่เคารพ, นักรธรรมใจบุญ, เจ้าแกสพอร์ตยอดนักบุญ ฯลฯ การเลือกใช้คำแสดงความสนิทสนมกับผู้ฟัง ด้วยการเลือกใช้คำเรียกญาติ เช่น คุณพ่อคุณแม่, คุณพี่คุณน้อง, พ่อใหญ่แม่ใหญ่ ฯลฯ การเลือกใช้ ภาษาถิ่นนครปฐมเพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกเป็นกันเองและเป็นกลุ่มเดียวกัน การเลือกใช้คำภาษาบาลีเพื่อ สร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้ฟัง คำภาษาบาลีที่เลือกใช้มักเป็นพุทธศาสนสุภาษิตที่เกี่ยวข้องกับ การทำบุญ มัคนายกมักจะยกตัวอย่างพุทธศาสนสุภาษิตและแปลเป็นภาษาไทยเสมอ การเล่าเรื่อง ประกอบ และใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ หรือใช้คำว่า /nǎa/ เมื่อต้องการให้คนเข้ามาร่วมทำบุญ ซึ่งคำนี้เป็นรูปแปรที่ผู้พูดใช้เพื่อแสดงการขอร้องหรืออ้อนวอนโดยมีความปรารถนาอย่างมากที่จะให้ ผู้ฟังตอบสนองความต้องการของตน (Joseph R. Cooke, 1978 อ้างถึงใน ปีทยา วสุวานนท์, 2539: 17) ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 7

“...ท่านผู้มีบุญมีบารมีที่เคารพหน้า ได้ 5 ท่านแล้ว ต่อไปท่านที่ 6 ขอบารมีซัก หน่อย นึกว่าเอาบุญเออะครับท่านผู้ใจบุญ คนเราเกิดมาน้ำ ใ่อการดูแลอุบัติเหตุ

เนี่ยนา มันดูแลยากน้ำ มันดูแลยาก มันจะเกิดเมื่อไหร่เราก็ไม่รู้ แล้วจะเกิดกับใครก็ไม่รู้ น้ำ แต่ที่แน่นอนที่สุดน้ำ อย่างบุญกุศลอย่างเนี่ยะ เครื่องมือแพทย์ตัวเนี่ยะ ถ้าเรา得有โอกาสบริจาคได้น้ำ เราก็ยังมีความสบายใจเนาะ ว่าเรามีโอกาสได้ช่วยคนที่เกิดอุบัติเหตุ น้ำ เออ ค่าไม่ถึงกับต้องเสียชีวิต เพราะท่านอะได้สร้างบุญสร้างบารมีน้ำ ฉะนั้นมาแล้วขอเชิญน้ำ...”

(1/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, เชิญชวนร่วมบริจาคซื้อหุ่นยนต์เครื่องมือแพทย์ โรงพยาบาลรามาริบัติ)

จากตัวอย่างข้างต้นมีคนหลายคนเลือกใช้เครื่องมือในการสื่อสารคือการพูดโน้มน้าวใจให้ผู้รับสารสนใจการทำบุญด้วยการเลือกใช้คำสรรพนามเรียกผู้ฟังด้วยคำแสดงการยกย่อง ได้แก่คำว่า ท่านผู้มีบุญมีบารมี ท่านผู้ใจบุญ และเลือกใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพแสดงความอ่อนน้อมให้ผู้ฟังสนใจการเชิญชวนและเข้าร่วมทำบุญ นอกจากนี้มีคนก็ยังใช้ความเร็วและเร็วในการพูด ใช้การกล่าวซ้ำเพื่อสื่อวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้ชัดเจนยิ่งขึ้นเพื่อเร่งให้คนเข้ามาร่วมทำบุญ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 8

“...อ้าวเชิญเร็วไวเร็วไว เร็วไวครับ เหลือกันไม่มากครับทางนี้ แจกฟรีครับพี่เข้าแถวเลยเข้าแถวเข้าแถวเสริมบารมีมงคลเร็วไวครับพี่ เข้าแถวเข้าแถวต่อเลยครับนะ อะ เร็วไวครับพี่เร็วไวต่อแถวเลยต่อแถวลงนะเมตตาคือต่อแถวนะพี่รับของแจกด้วยนะคนละองค์ครับนะแบมือ เลยกี่แบมือเลยแบมือแบมือเสริมบารมีมงคล อ่าแบมือด้วยรับของแจกด้วย...”

(33/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, บุษบาพระร่วงรุ่น 101 ปี (งานประจำปี))

ตัวอย่างการเลือกใช้พุทธศาสนสุภาษิตในการพูดเชิญชวนผู้ทำบุญ

ตัวอย่างที่ 9

“...นี่แหละครับโทษะที่มาพูดให้ท่านได้ทำบุญก็ต้องการให้ทุกท่านสร้างแต่กรรมดี สร้างบุญ สร้างกุศล สร้างบุญไปแล้วเนี่ยจะได้มีความสุข ทั้งโลกนี้และ

โลกหน้า สุโข ปณณัสสะ อุจจโย ผู้ที่หมั่นสั่งสมบุญจะได้นำแต่สุขมาให้ ความสุขทั้ง
โลกนี้และโลกหน้านะลูกนะ ถ้ามีโอกาสก็สั่งสมบุญกันเอาไว้ลูก...”

(34/35 วัดพระงาม ฯ ชวนบริจาคสร้างห้องพระพุทธรูป)

ตัวอย่างข้างต้นมีคณาจารย์ได้ใช้พุทธศาสนสุภาษิตในการพูดเชิญชวนคนทำบุญ โดยเลือกใช้
ถ้อยคำที่ให้ความหมายเกี่ยวกับอานิสงส์จากการทำบุญที่จะส่งผลให้มีความสุขทั้งปัจจุบันและใน
ภพภาคหน้า

เครื่องมือที่มีคณาจารย์เลือกใช้ในปริเฉทการพูดเชิญชวนปรากฏใช้อย่างหลากหลายทั้งด้าน
การใช้ภาษาพูดที่มักเลือกใช้ถ้อยคำที่แสดงการโน้มน้าว การเลือกใช้ภาษาระดับกันเองกับผู้ฟัง
การใช้ภาษาถิ่นนครปฐม การเลือกใช้คำภาษาบาลี การเล่าเรื่องประกอบ และใช้คำลงท้ายแสดงความ
สุภาพทำให้การสื่อสารนี้ดำเนินได้อย่างราบรื่นและสร้างความสนใจให้กับผู้ฟังได้เป็นอย่างดี

3.7 บรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์และการตีความ (Norms of Interaction and Interpretation)

บรรทัดฐานของการปฏิบัติสัมพันธ์และการตีความ คือ ข้อตกลงที่เป็นความเข้าใจร่วมกัน
เกี่ยวกับการปฏิบัติตนของผู้ร่วมเหตุการณ์ในระหว่างการสื่อสาร และข้อตกลงเกี่ยวกับการตีความ
เนื้อหาในการสื่อสารซึ่งต่างไปตามลักษณะทางวัฒนธรรมในสังคม

3.7.1 บรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคณาจารย์และผู้รับสาร

บรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์ในที่นี้หมายถึงแบบแผนของการสื่อสารที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ จนเป็น
ขนบที่ยึดถือปฏิบัติกันมา หากพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมเหตุการณ์ จะเห็นได้ว่าผู้ส่งสารที่
เป็นผู้สร้างตัวบทซึ่งเป็นคณาจารย์นั้นเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นตัวแทนของวัดทำหน้าที่เชิญชวน
พุทธศาสนิกชนโดยใช้กลวิธีทางภาษาต่าง ๆ เพื่อโน้มน้าวใจให้คนเข้ามาร่วมทำบุญได้เป็นอย่างดี
ถึงแม้คณาจารย์จะเป็นฆราวาสแต่ก็เป็นฆราวาสที่ได้รับการยอมรับว่ามีความน่าเชื่อถือมากกว่าฆราวาส
ทั่วไป เพราะมีบทบาททำงานอุทิศตนให้กับวัดจึงมีความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับการทำบุญ
อานิสงส์ของบุญ ฯลฯ ทำให้ถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดเชิญชวนต่าง ๆ ได้อย่างน่าเชื่อถือและ

เป็นที่ยอมรับมากกว่าบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้แวะเวียนทำกิจกรรมเกี่ยวกับวัด ผู้ฟังส่วนใหญ่จึงไม่รู้สึกรว่าการพูดเชิญชวนของมัคทายกให้ร่วมบริจาคเงินนั้นเป็นการคุกคามหรือทำให้รู้สึกในแง่ลบ บรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างมัคทายกและผู้รับสารมีประเด็นที่น่าสนใจคือมัคทายกปฏิบัติกับผู้รับสารทั้งการแสดงความยกย่อง และการแสดงความสนิทสนมใกล้ชิด ซึ่งในพื้นที่นี้เป็นที่ยอมรับให้เกิดลักษณะการปฏิสัมพันธ์เช่นนี้ได้ ส่วนผู้รับสารก็มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อมัคทายกเพราะการปฏิบัติที่เป็นเสมือนคนในครอบครัวเดียวกัน ตัวอย่างการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างมัคทายกและผู้เข้ามาร่วมทำบุญ

ตัวอย่างที่ 10

“...อ๊ะน้องหนูเข้ามาเร็วลูก มา ๆ มา ๆ ซี้อะไรคะ (เสียงเด็ก) น้องน้ำป่นคะ
น้องน้ำป่น โอ้โฮ เนี่ย ๆ เลยมมีน้ำป่นอยู่ใกล้ ๆ เลยเนี่ย (หัวเราะ) ใกล้ ๆ นั้น
น้องอะไร ๆ อ่อน้องอะตอม โอัน้องน้ำป่นกับน้องอะตอมใหม่ โอัน้องมากลูก
เข้าไปหาหลวงพ่อก่อน เข้าไปใกล้ ๆ เลย ให้หลวงพ่อประพรมน้ำมนต์ให้ทุกคนเลย ประพรมน้ำมนต์ อ๊ะเข้าไปเลยลูก เข้าไป น้องน้ำป่นเข้าไป น้ำป่น น้ำผลไม้ อ่าจะปักต้นกล้วยก็ได้เนะ จะปักต้นกล้วย อ่าคุณพ่อคุณแม่ประพรมน้ำมนต์ยังอ๊ะ เข้าไปเลยประพรมน้ำมนต์ ให้หลวงพ่อประพรมน้ำมนต์ให้อุณโฆทนาสาธุะทุกคนทุกท่าน...”

(19/35 วัดพระงามฯ ขอร่วมบริจาคทอดกฐินสร้างโบสถ์)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่ามัคทายกและผู้รับสารมีปฏิสัมพันธ์ที่แสดงความใกล้ชิด สังเกตจากการเลือกใช้คำเรียกญาติเรียกผู้ฟัง และการพูดคุยอย่างสุภาพเป็นกันเอง รวมถึงการเลือกใช้คำชมและการหยอกเย้าผู้ฟังร่วมด้วย

3.7.2 บรรทัดฐานของการตีความของผู้รับสาร

สังคมวัฒนธรรมไทยผูกพันกับพระพุทธศาสนาและการทำบุญ และสถานที่ในการสื่อสารทั้งหมดนี้คือ “วัด” ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเชื่อ ความศรัทธาของพุทธศาสนิกชน กลุ่มคนที่เดินทางมาใน

พื้นที่นี้ซึ่งมีสถานะเป็นผู้รับสารมีมุมมองต่อการเชิญชวนหรือถูกเชิญชวนให้ทำบุญว่าเป็นเรื่องที่ดีและเป็นเรื่องปกติที่คนไทยพุทธควรกระทำและหากถูกเชิญชวนก็จะยินยอมที่จะกระทำตามคำเชิญชวนนั้น นอกจากนี้ยังพบว่า การกล่าวถึงวัตถุมงคล ความสำคัญของวัตถุมงคล อานิสงส์ ฯลฯ ผู้รับสารมีความรู้ความเข้าใจและยอมรับว่าสิ่งที่มัคทายกกล่าวนั้นเป็นเรื่องจริงและเชื่อถือได้ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 11

“...ท่านทำ 100 บาทเรามีวัตถุมงคลนะครับเป็นนางกวักและก็เป็นพระนะครับ จากวัดบวรฯ นะครับ พระไพรีพินาศนะครับ...”

(2/35 วัดพระงามฯ, ขอบริจาคเงินสร้างห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์โรงเรียนวัดสระเกษีเยมา)

ตัวอย่างข้างต้นมัคทายกได้กล่าวถึงวัตถุมงคลคือนางกวักและพระไพรีพินาศจากวัดบวรนิเวศวิหาร ผู้รับสารในพื้นที่ต่างรับรู้ร่วมกันว่าพระเครื่องที่มัคทายกกล่าวถึงเป็นสิ่งมีค่าที่ควรมีไว้เพื่อสักการบูชา

สรุปได้ว่าบรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์และการตีความในปริจเฉทการพูดของมัคทายกเป็นการปฏิสัมพันธ์ที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารยินยอมให้เกิดบรรยากาศความเป็นกันเอง ใกล้เคียงด้านบรรทัดฐานการตีความเป็นการสื่อสารที่ผู้ส่งสารได้รับสิทธิ์พูดอย่างเต็มที่ และผู้รับสารยอมรับและเชื่อในสิ่งที่ผู้ส่งสารพูด

3.8 ประเภทการสื่อสาร (Genre)

ประเภทของการสื่อสาร หมายถึงประเภทของถ้อยคำที่สื่อสาร ปริจเฉทการพูดของมัคทายกเป็นการพูดโน้มน้าวใจซึ่งผู้ส่งสารและผู้รับสารอยู่ในบริเวณเดียวกัน เป็นปริจเฉทการพูดที่เน้นให้ผู้รับสารได้เข้าร่วมทำบุญ การสื่อสารนี้มัคทายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐมจะให้รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลในการบริจาคเงินทำบุญ พบการใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อโน้มน้าวใจแบบต่าง ๆ ได้แก่ การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟัง การบอกความสำคัญของกองทุน และการกระตุ้นผู้ฟังมัคทายกมักจะชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับกองทุน และยกตัวอย่างประกอบทำให้ปริจเฉทการพูดนี้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาองค์ประกอบสื่อสารในปริจเฉทการพูดโน้มน้ำหนักใจของมัคทายกใน
วัดพระอารามหลวงพบว่ามีความเหมือนและความแตกต่างขององค์ประกอบบางประการโดยผู้วิจัย
สรุปได้ดังนี้

ตาราง 4 สรุปองค์ประกอบการพูดของมัคทายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม

	วัดพระปฐมเจดีย์ฯ	วัดพระงามฯ	วัดไร่ขิงฯ
สถานที่ (S)	<p><u>วันธรรมดา</u></p> <p>- บริเวณด้านหน้าพระร่วง โรจนฤทธิ์</p> <p>- บริเวณด้านล่างฝั่งพระร่วง โรจนฤทธิ์</p> <p>(ศาลาการเปรียญ, เต็นท์ผ้าใบ 2 - 3 หลัง)</p> <p>-บริเวณตลาดองค์พระปฐมเจดีย์ (อยู่ในเขตรั้ววัดพระปฐมเจดีย์ ฯ รอบนอก)</p> <p><u>วันงานประจำปี</u></p> <p>- บริเวณรอบองค์พระปฐมเจดีย์ ด้านบน</p>	<p>ด้านหน้าของวัด</p> <p>ตรงกลางของ</p> <p>ตลาดถนนคนเดิน</p>	<p>บริเวณหน้าพระ</p> <p>อุโบสถ</p> <p>รอบพระอุโบสถชั้นใน และ หลังพระอุโบสถ</p>
สถานที่ (S)	<p>- บริเวณด้านล่างฝั่งหลวงพ่พระ ร่วงโรจนฤทธิ์</p> <p>(ไม่มีการตั้งจุดเชิญชวนส่วนที่ เป็นตลาดองค์พระปฐมเจดีย์)</p>		
วัน (S)	ทุกวัน	<p>วันเสาร์-วันอาทิตย์</p> <p>(เฉพาะวันที่มี ตลาดถนนคนเดิน)</p>	<p>วันเสาร์-วันอาทิตย์</p> <p>และวันหยุด- นักชัตฤกษ์</p>

	วัดพระปฐมเจดีย์ฯ	วัดพระงามฯ	วัดไร่ขิงฯ
เวลา (S) (โดยประมาณ)	ช่วงกลางวัน 09.00-16.00 น. ช่วงเย็น (ตลาด) 17.00-21.00 น. ช่วงงานประจำปี เวลาไม่แน่นอน	17.00-20.00 น.	09.00-18.00 น.
ผู้ร่วม เหตุการณ์ (P) (ทั่วไป)	<u>ผู้ส่งสารหรือผู้พูด</u> <u>เชิญชวน</u> คือ มัคทายก	<u>ผู้ส่งสารหรือผู้พูด</u> <u>เชิญชวน</u> คือ มัคทายก	<u>ผู้ส่งสารหรือผู้พูด</u> <u>เชิญชวน</u> คือ มัคทายก
	<u>ผู้รับสาร</u> คือ ผู้ที่อยู่บริเวณที่มีการพูดเชิญชวน		
ผู้ร่วม เหตุการณ์ แบบมีภารกิจ เฉพาะหรือมี งานประจำปี (P)	<u>ผู้ส่งสารหรือผู้พูด</u> <u>เชิญชวน</u> ได้แก่ มัคทายก พระ	<u>ผู้ส่งสารหรือผู้พูด</u> <u>เชิญชวน</u> ได้แก่ มัคทายก พระ ครู และนักเรียน	<u>ผู้ส่งสารหรือผู้พูด</u> <u>เชิญชวน</u> ได้แก่ มัคทายก
	<u>ผู้รับสาร</u> คือ ผู้ที่อยู่บริเวณที่มีการพูดเชิญชวน		
จุดมุ่งหมาย (E)	จุดมุ่งหมายของการสื่อสารคือการโน้มน้าวใจ การประชาสัมพันธ์ และการกระตุ้นให้ผู้รับสารได้ปฏิบัติตามที่มัคทายกได้เชิญชวน		
การลำดับ วัจนกรรม (A)	ไม่มีลำดับวัจนกรรมที่แน่นอน แต่ส่วนมากจะเริ่มด้วยวัจนกรรมการทักทาย วัจนกรรมเชิญชวน วัจนกรรมขอบคุณ และวัจนกรรมอวยพร พบการเกิด วัจนกรรมแบบสลับได้เช่น วัจนกรรมอวยพร สลับกับวัจนกรรมขอบคุณ		
น้ำเสียง (K)	ใช้น้ำเสียงสร้างความสนุกสนานครื้นเครง พูดหยอกล้อ น้ำเสียงเปลี่ยนตาม ผู้รับสาร		
เครื่องมือ (I)	ใช้วิธีการพูดสดผ่านการประชาสัมพันธ์ทางเสียงตามสาย และใช้กลวิธีทางภาษา ต่าง ๆ เพื่อโน้มน้าวใจผู้ฟัง เช่น การเล่าเรื่อง การใช้คำแสดงการยกย่องผู้ฟัง การเลือกใช้ภาษาระดับกันเองกับผู้ฟัง การใช้ภาษาถิ่นนครปฐม การเลือกใช้คำ ภาษาบาลี การเล่าเรื่องประกอบ และใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ		

	วัดพระปฐมเจดีย์ฯ	วัดพระงามฯ	วัดไร่ขิงฯ
บรรทัดฐาน ของการ ปฏิสัมพันธ์ และ การตีความ (N)	พบการปฏิสัมพันธ์ที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารยินยอมให้เกิดบรรยากาศ ความเป็นกันเอง ใกล้ชิด ด้านบรรทัดฐานการตีความเป็นการสื่อสารที่ผู้ส่งสาร ได้รับสิทธิ์พูดอย่างเต็มที่ และผู้รับสารยอมรับในสิ่งที่พูด		
ประเภท การสื่อสาร (G)	เป็นการพูดโน้มน้าวใจ ซึ่งผู้ส่งสารและผู้รับสารอยู่ในบริเวณเดียวกัน		

จากตาราง 4 กล่าวโดยสรุปได้ว่า ในปริจเฉทนี้พบองค์ประกอบการสื่อสารที่เหมือนและแตกต่างกันบางประการ เช่น ฉาก ผู้ร่วมเหตุการณ์ ส่วนจุดร่วมของฉากในสถานการณ์การสื่อสารนี้คือ เป็นสถานที่ที่คนเดินทางมาทำบุญในปริมาณมาก มีตลาดหรือสถานที่ขายของในบริเวณวัดและ มีช่วงเวลาในการประชาสัมพันธ์เชิญชวนที่ใกล้เคียงกันทั้งในช่วงกลางวันและกลางคืน ความแตกต่างของผู้ร่วมเหตุการณ์ในปริจเฉทการพูดนี้คือ ผู้ส่งสาร ซึ่งพบว่าผู้ร่วมส่งสารมากกว่า 1 คน ใน 1 ปริจเฉทเมื่อมีการเชิญชวนที่มีภารกิจเฉพาะและงานประจำปี องค์ประกอบการสื่อสารที่สำคัญคือ ฉาก ผู้ร่วมเหตุการณ์ จุดมุ่งหมาย และบรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์และการตีความ

ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในการสื่อสาร ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าฉาก (S) ของการเกิดเหตุการณ์การสื่อสารนี้อำนวยให้บทบาทของมัคทายกสำคัญและโดดเด่นสามารถเชิญชวนให้คนเข้าร่วมทำบุญได้อย่างมาก เนื่องจากพื้นที่ที่ใช่เชิญชวนให้ทำบุญเป็นพื้นที่ที่เชื่อว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์สำหรับสถานการณ์การสื่อสารนี้ผู้ร่วมเหตุการณ์ (P) เป็นผู้ส่งสารมีบทบาทไม่เหมือนฆราวาสทั่วไป จากการสัมภาษณ์มัคทายกพบว่ามัคทายกส่วนใหญ่ที่มาปฏิบัติหน้าที่เชิญชวนคนทำบุญเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตจากวัดให้มาทำหน้าที่ได้ เป็นผู้ผ่านการบวชเรียนมาก่อนและทราบพระธรรมคำสั่งสอนทำให้คำพูดที่ใช่เชิญชวนน่าเชื่อถือ นอกจากนั้นบรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์และการตีความ (N) ระหว่างบุคคลในสถานการณ์นี้เป็นสิ่งที่คนในสังคมรับรู้ร่วมกันว่ามัคทายกได้รับสิทธิ์อันชอบธรรมในการพูดประชาสัมพันธ์เชิญชวนเนื่องจากเป็นผู้ที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของวัดโดยตรง เป็นผู้ที่น่าเชื่อถือ

และเป็นผู้เชื่อมโยงระหว่างวัดกับบ้าน พระสงฆ์กับฆราวาส เครื่องมือที่ใช้สื่อสารซึ่งเป็นภาษาพูดของ มัคทายกเป็นภาษาระดับกึ่งทางการและบางช่วงก็พบว่ามัคทายกใช้ภาษาระดับกันเองทำให้ผู้ฟังสนใจ ที่จะเข้าร่วมทำบุญอย่างต่อเนื่อง ด้านจุดมุ่งหมาย (E) ของมัคทายกและผู้ฟังที่มีร่วมกันคือ มัคทายก ทำหน้าที่เชิญชวนเพื่อให้ได้เงินทำบุญเพียงพอต่อความต้องการของกองบุญนั้น ๆ เป็นประชาสัมพันธ์ และกระตุ้นผู้ฟัง ในขณะที่ผู้ฟังก็ได้เข้าร่วมทำบุญ ผู้วิจัยจะศึกษาว่าองค์ประกอบเหล่านี้จะมีส่วนทำให้ โครงสร้างปรีจเฉทการพูดโน้มน้าวใจของมัคทายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐมนั้นมี ลักษณะอย่างไร ในบทต่อไป

บทที่ 4

โครงสร้างปริศนาการพูดของมัคนายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม

ปริศนาการพูดของมัคนายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม แม้ผู้พูดจะเป็นผู้พูดคนละคนกัน พูดในวาระโอกาสที่แตกต่างกัน ในพื้นที่ที่แตกต่างกัน แต่ปริศนาการพูดของมัคนายกก็มีโครงสร้างและองค์ประกอบที่แตกต่างกับปริศนาการพูดประเภทอื่น ๆ อันเป็นปัจจัยหนึ่งทำให้ปริศนาการพูดของมัคนายกมีลักษณะเฉพาะที่น่าสนใจ

ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงผลการวิจัยเรื่องโครงสร้างและองค์ประกอบการพูดของมัคนายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 โครงสร้างปริศนาการพูดของมัคนายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม

ลักษณะการพูดของมัคนายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐมมีลักษณะสำคัญ คือ บางส่วนของปริศเนเป็นการพูดแบบสาธารณะไม่เจาะจงผู้ฟัง และบางส่วนของปริศเนเป็นการพูดที่มัคนายกมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟังเฉพาะบุคคล ด้วยเหตุนี้ปริศเนการพูดของมัคนายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐมจึงมีโครงสร้างที่ไม่ตายตัว

ข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยนี้พบว่าโครงสร้างของปริศเนการพูดของมัคนายกไม่สามารถสรุปเป็นสูตรโครงสร้างที่ตายตัวได้ ทั้งนี้เนื่องจากความยาวของปริศเนแต่ละปริศเนไม่เท่ากัน ปริศเนขนาดสั้นอาจจะมีโครงสร้างที่แน่นอนตายตัว แต่หากเป็นปริศเนขนาดยาวอาจสรุปโครงสร้างของปริศเนได้เป็นโครงสร้าง “ส่วนเปิด + ส่วนเนื้อเรื่อง + ส่วนปิด” ทั้งนี้ส่วนเปิดและส่วนปิดอาจจะไม่ปรากฏก็ได้ แต่ส่วนเนื้อเรื่องเป็นส่วนสำคัญที่จะต้องปรากฏทุกปริศเน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.1 โครงสร้างส่วนเปิด + ส่วนเนื้อเรื่อง + ส่วนปิด

การพิจารณาโครงสร้างของปริศเน ผู้วิจัยจะพิจารณาจากเจตนาการพูดของมัคนายก ในที่นี้จะใช้เกณฑ์การเริ่มต้นประโยคเชิญชวนทำบุญเป็นตัวแบ่งองค์ประกอบส่วนที่เป็นส่วนเปิดออกจากส่วนเนื้อเรื่อง มักพบการใช้รูปภาษา “ขอยุติรายการ...” “ท้ายที่สุดนี้...” เป็นตัวแบ่งองค์ประกอบส่วนที่เป็นเนื้อเรื่องออกจากส่วนปิด ซึ่งแต่ละส่วนมีรายละเอียดดังนี้

ตัวอย่างที่ 12

ส่วนเปิด	ยินดีต้อนรับสาธุชนทุกท่านเข้าสู่สถานลานบุญ
ส่วนเนื้อเรื่อง	<p>อาทำบุญอุโมทนาก่อนที่จะถึงวาระเทศน์มหาชาติเวสสันดรชาดกกันนะครับ มาร่วมด้วยช่วยกัน โดยเฉพาะผู้บริจาคดอกไม้ ธูปเทียนทอง ดอกไม้ ธูป เทียนทองตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกตลอดทั้งวันตลอดทั้งคืนเค้าเรียกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมง ดอกไม้ ธูป เทียนทองในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ ดอกไม้อาจจะไม่ทันตามที่ศาลา ขายทอง เพราะว่าดอกไม้ ธูป เทียนทองก็ต้องหมุนเวียนสับเปลี่ยนจากทางด้านหน้าพระอุโบสถมาไว้ให้คนรุ่นต่อ ๆ ไปที่เดินทางมาถึงเวลาสาย เวลาบ่าย เวลาเย็น นำไปไหว้หลวงพ่อนะ ถ้ามาวันเสาร์ อาทิตย์ ผู้คนก็จะมาก และการเบียดเสียดอัดเยียดก็จะอาพอสสมควร อาในช่วงวันเสาร์ อาทิตย์ หรือวันเข้าพรรษา ออกพรรษา อาเข้าพรรษา ออกพรรษา ก็จะมากพอสสมควร วันหยุด วันหยุดนักขัตฤกษ์ประเพณีน้ำ ก็จะมากพอสสมควร น้ำแต่เงินปัจจัยของท่านสาธุชนถึงแม้จะไม่มาก แต่มากด้วยน้ำใจ มากด้วยน้ำใจนะเพราะฉะนั้นน้ำใจของท่านมากด้วยการตั้งใจมาทำบุญ บอกแล้วว่าปัจจัยไม่มาก แต่มากขึ้นเป็นคลื่นมหาชน คลื่นพุทธบริษัท อาคลื่นพุทธบริษัท ถึงแม้ปัจจัยที่ใส่ผู้บริจาคให้กับหลวงพ่อก็ตามศรัทธาก็ตาม อาแต่ก็มากกันในจำนวน มาก ๆ จากผู้บริจาคต่าง ๆ ผู้เล็ก ผู้ใหญ่ ใส่ปัจจัยในพระอุโบสถให้กับหลวงพ่อก็ตาม ใส่ทุกวันสะสมเพิ่มปัจจัยทุกวัน จะเอ่อ ปัจจัยด้วยเหรียญสตางค์ เหรียญบาท เหรียญห้า เหรียญสิบ หรือแบงก์ยี่สิบ แบงก์ห้าสิบบ แบงก์ร้อย แบงก์ห้าร้อย แบงก์พันก็ตาม นะค่อยหย่อนลงไป</p>

ส่วนเนื้อเรื่อง¹
(ต่อ)

อ่าทีละเล็กทีละน้อย บาทรใหญ่แค้ไหนก็สามารถที่จะจูงเงินของท่านได้หลาย ล้านนะเพราะว่าท่านมาทุกวัน ขอบุญกุศลผลบุญที่ท่านบริจาคทรัพย์ในการ อนุโมทนาบุญในวันนี้ อ่าให้เป็น ส่งผลสะท้อนย้อนกลับให้ท่าน น้ำใจคดีมีชัยทั้ง ขาไปและขากลับ นะอย่าลืมอ่าทำบุญอนุโมนาก่อนที่จะถึงวาระเทศน์ มหาชาติเวสสันดรชาดก อ่ากำหนดวันยังไม่แน่นอน นะกำหนดวันยังไม่แน่นอน น้ำอาจะเป็นช่วงประมาณเดือนสิงหาหรือกันยา นะสิงหาหรือกันยา ครับขอ ประชาสัมพันธ์ประกาศเจ้าของบัตรประชาชนนางสาวจური แดงอ่อนน้ำ อยู่บ้านเลขที่ 92/1 หมู่ 1 ตำบลห้วยยาง อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี นะอำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี นางสาวจური แดงอ่อน อยู่บ้านเลขที่ 92/1 หมู่ 1 ตำบลห้วยยาง อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี มารับบัตร ประชาชนได้ที่นี้ที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์นำทำบัตรประชาชนตกลงไว้ในพระ อุโบสถ คุณจური แดงอ่อน น้าอยู่บ้านเลขที่ 92/1 หมู่ 1 ตำบลห้วยยาง อำเภอ โขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี มารับบัตรประชาชนที่นี้ฝ่ายประชาสัมพันธ์ทาง ด้านหลังพระอุโบสถได้นะครับ เออทำบัตรประชาชนตกลงไว้ในพระอุโบสถ ครับเพราะฉะนั้นในการเดินทางมาสู่สถานลานบุญของวัดพระอารามหลวง อ่าในเมื่อท่านบูชาดอกไม้ ธูปเทียนทอง ก็ไปจุดสักการะต่อพระรัตนตรัย อันศักดิ์สิทธิ์คือพระปฎิมากรรมปางมารวิชัย หรือองค์หลวงพ่อกแล้ว กงบุญที่ ท่านจะอนุโมนาน้ำก็คือกงบุญเป็นเจ้าของภาพกัณฑ์เทศน์เวสสันดรชาดก คู่ทั้งหมด 13 คู่ด้วยกันน้ำ 13 กัณฑ์ ตั้งแต่กัณฑ์ทศพรถึงนครกัณฑ์ รับบริจาค ทรัพย์ในการบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา อยู่ทางด้านหลังพระอุโบสถ ศาลาจตุรมุขหลังกลาง น้ำศาลาจตุรมุขหลังกลาง ท่านสาธุชนอนุโมนาก่อนที่ จะวันเทศน์มหาชาติเวสสันดรชาดก น้ำพระเดชพระคุณหลวงพ่อกท่านเจ้าคุณ เจ้าอาวาส พระเทพศาสนาภิบาล หลวงพ่อกเจ้าอาวาสวัดไร่ขิง รองเจ้าคณะ จังหวัดนครปฐม ท่านอาราธนานิมนต์จัดพระเทศน์มหาชาติทรงเครื่อง

¹ ชื่อและที่อยู่ที่ปรากฏเป็นนามสมมติ

ส่วนเนื้อเรื่อง
(ต่อ)

เรื่องเป็นพระชาติของพระพุทธเจ้าของเรา นะที่กลับชาติมาเป็นพระนะ พระเวสสันดรหลายภพหลายชาติ เค้าเรียกว่าพระเจ้า 500 ชาติ นะกลับชาติมาเป็นอะไร ๆ หลาย ๆ อย่าง กว่าที่จะสำเร็จเป็นอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ เรามีโอกาสได้มาฟังในช่วงวันเทศน์มหาชาติทรงเครื่องของวัดได้จัดขึ้นมาทุกปี น้ำวัดได้จัดขึ้นมาทุกปีเพราะฉะนั้นท่านสาธุชนที่บนบานศาลกล่าว เข้าไปไหว้หลวงพ่อบอพรในสิ่งที่เป็นมงคลแล้ว นะอยากจะมีโอกาสได้เป็นเจ้าภาพแต่ละกัณฑ์ นะแต่ละกัณฑ์ก็มีความหมาย มีผลานิสงส์แตกต่างกันออกไป น้ำเอ่อท่านทำบุญกัณฑ์ที่ 1 จะได้อะไร นะแต่ละกัณฑ์ก็มีความหมาย 13 กัณฑ์ เรามีโอกาสได้เป็นเจ้าภาพร่วม น้ำอนุโมทนาบุญ ถึงแม้เราจะไม่มีโอกาสได้มา น้ำเรามาก่อน เราก็ทำก่อน น้ำเรามีโอกาสมาก่อน เราก็ทำก่อน อนุโมทนาผลานิสงส์แตกต่างกันออกไป มีผลานิสงส์แตกต่างกันออกไป น้ำเอ่อท่านทำบุญกัณฑ์ที่ 1 จะได้อะไร กัณฑ์ที่ 2 ทิมพานต์ได้อะไร นะมีผลานิสงส์อย่างไร เราก็มีโอกาสได้มาฟัง นะกัณฑ์ที่ 3 กัณฑ์ที่ 4 วนปเวสน์ น้ำ กัณฑ์ที่ 5 ชูชก กัณฑ์ที่ 6 จุลพน กัณฑ์ที่ 7 มหาพน กัณฑ์ที่ 8 กัณฑ์กุมาร กัณฑ์ที่ 9 มัทรี กัณฑ์ที่ 10 สักกบรรพ กัณฑ์ที่ 11 มหาราช กัณฑ์ที่ 12 ฉกษัตริย์ กัณฑ์ที่ 13 นครกัณฑ์ เนี่ยจบกระบวนการทั้งหมด น้ำวันที่ใกล้เราก็จะมาอรรถาธิบาย น้ำอรรถาธิบายถึงเรื่องผลานิสงส์การเป็นเจ้าภาพเทศน์มหาชาติเวสสันดรชาดก น้ำหยิบยก น้ำหยิบยกพระชาติของพระพุทธเจ้ามาแสดงธรรม อ่ายังไม่มีกำหนด อาจจะเป็นในช่วงเดือนสิงหาหรือกันยา อ่าวันที่แน่นอนยังไม่ประชาสัมพันธ์ แต่ดูบริจจาคในการเป็นเจ้าภาพกัณฑ์เทศน์เวสสันดรชาดก ตั้งอยู่แล้ว ทุกวัน น้ำเอ่อทุกวันทั้ง 13 กัณฑ์ 13 ตู้ 13 กัณฑ์ 13 ตู้ เอ้อ ไม่เกินหกกรอกน้ำเพราะมีแค่ 13 กัณฑ์ เผื่อบางท่านนับตู้ว่ามี 13 ตู้รีเปล่าน้อ น้ำจะใส่ทั้งหมด 13 ตู้ก็ได้ อ่าหรือกัณฑ์ที่เรารัก อาจจะเป็นกัณฑ์กุมารหรือกัณฑ์มัทรีก็ได้ น้ำ เอ้ออยากจะมี เอ้อลูกหลานที่อยู่ดีกินดี มีครอบครัวที่สมบูรณ์น้ำ ก็จะมีผลานิสงส์แตกต่างกันออกไปแต่ละกัณฑ์ นะแต่ละกัณฑ์ก็มีความหมาย เพราะฉะนั้นท่านทั้งหลายที่มาไหว้หลวงพ่อบอพรในวันนี้ น้ำในช่วงนี้ก่อนจะยุติการประชาสัมพันธ์ นะดูบริจจาคทรัพย์ถึงแม้ฝ่ายประชาสัมพันธ์

ส่วนเนื้อเรื่อง
(ต่อ)

ผมและคุณพีวีเชียร นรสีจะยุติเสียงการประชาสัมพันธ์ลงน้ำ ตู้บริจาคขององค์หลวงพ่อก็ตั้งอยู่เหมือนเดิม ไม่ว่าจะเป็ดอกไม้อะไร รูปเทียนทองคำ ชุดจัดบูชาถวายแก้วบน ปะทัด พวงมาลัย ผ้าสไบ ละครยก ช้างม้า ตั้งอยู่ทางด้านหลังพระอุโบสถ ละครรำก็จะรำถวายในช่วงสี่โมงเย็น อ่าชุดสุดท้ายละครรำถวายองค์หลวงพ่อน้ำ วันเสาร์ วันอาทิตย์เรามีโอกาสเดินทางมาไหว้หลวงพ่อกันแล้วเราก้ยังมีโอกาสนั่งรถรางฟรีไปที่เกาะลัดอีแท่นในวัดทรงคนอง ปิดทองหลวงพ่อบุญปิดทองหลวงพ่อดุ๊ย ทำบุญวัดทรงคนอง น้ำเย็นชมเกาะลัดอีแท่นน้ำ สนับสนุนจากเทศบาลเมืองไฉง น้ำละก็วัดไฉงสนับสนุนการท่องเที่ยวน้ำของเกาะลัดอีแท่น ครัวอนุโมนาบุญวัดถุมงคลขององค์หลวงพ่อก้จะยุติในช่วงเวลาสี่ห้าโมงน้ พระสมสร้อยห้อยคอ น้อยู่ทางด้านหน้าพระอุโบสถ หลังพระอุโบสถ น้หน้าพระอุโบสถ หลังพระอุโบสถ น้ก้จะยุติในช่วงเวลาสี่ห้าโมงเย็น น้ ละก็กองบุญต่าง ๆ ถึงแม้จะไม่มีคณะกรรมการเจ้าหน้าที่นั่งอยู่ น้ตู้รับบริจาคก้จะมีโอกาสให้ท่านอนุโมนาบุญในช่วงเดินทางมาแก้วบน ปิดทอง ขอพรหลวงพ่อก

ส่วนปิด

ครั้บท้ายที่สุดนี้ อ่าท้ายที่สุดนี้เป็นการประชาสัมพันธ์ของผมและคุณพีวีเชียร นรสีขออนุโมนาขอบคุณ น้ขอบใจท่านสาธุชนทั้งหลายที่มีโอกาสได้มาปิดทองขอพรหลวงพ่อกในวันนี้ ขอให้ท่านพบแต่สิ่งที่ดี ปราศจากสิ่งที่ไม่ดีผิดทำนองคลองธรรมแล้วไซ้ ขอให้สิ่งนั้นจงพลันสำเร็จสัมฤทธิ์ผลสมดังเจตนารมณ์จากองค์หลวงพ่อก ดูแลปกป้องคุ้มครองท่านให้โชคดีกัน ทุกคนมีสตาจค์ใช้กันมาก ๆ เยอะ ๆ โชคดีมีชัย บารมีหลวงพ่อกคุ้มครองให้ท่านประสบผลสำเร็จนะ เดินทางปลอดภัยคลาดแคล้ว การประชาสัมพันธ์ขอยุติลงคงไว้แต่เพียงเท่านี้ขออนุโมนาบุญทุกท่านนะครั้บ สวัสดีครั้บ.

จากตัวอย่างการพูดของมัคนายกข้างต้น ผู้วิจัยพบว่าองค์ประกอบที่เป็นส่วนเปิด แยกออกจากส่วนเนื้อเรื่องได้ด้วยรูปภาพแสดงเจตนาเชิงชวน ในขณะที่ส่วนเนื้อเรื่องเมื่อหมดรูปภาพแสดงเจตนาเชิงชวนก็จะเป็นส่วนปิด

4.1.2 โครงสร้าง (ส่วนเปิด) + ส่วนเนื้อเรื่อง + ส่วนปิด

ตัวอย่างที่ 13

ส่วนเนื้อเรื่อง

ทำบุญผ้าป่าลอยฟ้าวันนี้ นะครับ อ่าถือว่าเป็นการได้ช่วยกัน เพื่อเป็น
ทุนการศึกษาให้กับสามเณรที่เรียนดี ศึกษาดี นะครับผม ให้มีทุนการศึกษาได้
เรียนต่อสูง ๆ ได้ต่อโท ต่อเอก ได้กลับมาเผยแพร่ คำเรียกว่าเผยแพร่
พระพุทธศาสนาให้สืบทอดต่อไป นะครับผม และก็มีเงินทุกบาท ทุกสตางค์ที่ท่าน
ได้ทำบุญตรงนี้ก็จะได้ช่วยเหลือเด็กที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาต่าง ๆ นะ
และก็ได้ช่วยเหลือเด็กที่พิการทางร่างกายต่าง ๆ นะ วันนี้ก็ถือว่าบุญใหญ่อย่าง
แน่นอน นะครับผม นะครับผม ร่วมทำบุญด้วยกัน นะฮะ 5 บาท 10 บาท
20 บาท หรือก็บาทก็แล้วแต่ศรัทธาใจนะฮะ กับการทำบุญผ้าป่าลอยฟ้า
ด้วยกัน นะครับผม แล้วแต่ทำบุญ ท่านศรัทธาอย่างไรก็ได้ อย่างนั้นนะ ทำด้วย
ตัวของท่านเอง ทำเท่าไรก็ได้ บุญเท่ากัน นะครับผม อย่าไปคิดมากนะ
อย่าไปน้อยใจว่าต้องทำน้อยทำมาก อันนี้ไม่ต้องคิดมาก นะครับ ทำเท่าไร
ก็ได้บุญเท่ากัน นะครับผม นี่คือเรื่องจริง ทำด้วยใจศรัทธาจริง ๆ ยกมือสาธุ
อนุโมทนาเท่า นั้น ท่านก็ได้บุญจริง ๆ แล้ว นะครับผม ทำบุญเสร็จแล้วอย่าลืม
มารับผ้ายันต์หลวงพ่อดีไว้นะฮะ เรามีผ้ายันต์หลวงพ่อดีมาแจกด้วยวันนี้ ให้
ทุกคนได้กลับบ้าน นะครับผม มีติดไม้ติดมือกลับบ้านไปฝากคนที่รักในบ้านนะ
ฮะ และก็มีสิ่งดี ๆ เข้ามา ผ้ายันต์ตรงนี้ฮะ คุณพี่ฮะ เชิญฮะ นะครับผม ชีวิต
คนเราไม่มีอะไรที่เป็นไปไม่ได้ นะฮะ เราทำบุญวันนี้ดีกว่า เตี่ยจะรอบบุญ
รอรออย่างเดียวยังคงไม่ได้ นะฮะ ต้องมีการทำบุญต่อวาสนา หรือว่าต่อทุนชีวิตกัน
บ้างซักหน่อย 5 บาท 10 บาท 20 บาทก็แล้วแต่

ส่วนเนื้อเรื่อง
(ต่อ)

ยกมือสาธุอนุโมทนาแก่นั่นเอง ท่านก็ได้บุญกุศลอย่างยิ่งแล้วนะครับ นี่คือเรื่องจริงนะ ผากไปถึงพี่น้องที่คิดว่าการทำบุญนั้นเป็นเรื่องยาก อันนี้ไม่ใช่เนะ ทำบุญไม่ใช่เรื่องยาก เพียงแค่เราตั้งใจทำจริง ๆ เป็นเรื่องง่ายหมดทุกอย่างเลยครับผม ทำด้วยใจ ทำด้วยใจศรัทธาจริง ๆ นั่นคือการทำบุญจริง ๆ นะครับผม อันนี้ก็อนุโมทนาสาธุด้วยสำหรับคนที่ทำบุญไปก่อนล่วงหน้านะขอให้อภัย ๑ ในสิ่งที่ต้องการ ทำอะไรก็ขอให้มันดี ๆ เข้ามาในชีวิตนะครับ ถ้าตุงเต็มก็มารับอันใหม่ได้นะขอ ถ้ามันเต็มก็มาเอาอันใหม่ได้ มีอันใหม่อยู่นะครับผม เชิญทางนี้นะขอ ช่วยทุนการศึกษา หรือว่าจะเป็นการช่วยเหลือคนพิการทางเค้าเรียกว่าทางร่างกายต่าง ๆ อันนี้คือเราอยากจะบอกทุกท่านว่า คนเราเกิดมาไม่เหมือนกันนะ บางคนเกิดมาเค้าก็พิการทางร่างกาย ร่างนี้คือเราช่วยเหลืออะไรกันไม่ได้ เราคงทำได้แค่การช่วยเหลืออนุโมทนาบุญ และก็บริจาคเงินในส่วนที่เราทำได้ 5 บาท 10 บาท 20 บาท ก็บาทก็แล้วแต่สะสมกันไปเรื่อย ๆ ท่านที่ทำแล้วอย่าลืมมารับผ้ายันต์ด้วยนะขอ ผ้ายันต์หลวงพ่อดาวไร่จึงนะขอ ตรงนี้อย่าลืม ทำบุญแล้วมาหีบผ้ายันต์ไปด้วย เดินทางไปไหนมาไหน เอาไว้ในรถในรา เอาไว้ในบ้านแล้วปลอดภัยจากภัยอันตรายทั้งปวงด้วยนะขอ มาหีบไปคนละแผ่น 2 แผ่นนะครับผม ผ้ายันต์ของหลวงพ่อดาวไร่จึงนะขอ ขอเชิญพ่อแม่พี่น้องสาธุชนทุกท่านครับผม เดินผ่านไปผ่านมา ช่วงนี้ ทำบุญก่อนกลับบ้านละกันนะขอ กับผ้าปาถอยฟ้าตรงนี้นะขอช่วยเหลือพระภิกษุสงฆ์สามเณรนะขอที่เรียนดีแต่ขาดทุนทรัพย์ในการศึกษาเรียนต่อ นะครับผม ถือว่าเราได้ช่วยกันตรงนี้ ทำบุญทำกุศลกับพระกับเจ้า โดยตรงนะขอ ทำบุญร่วมกันได้ 5 บาท 10 บาท 20 บาท ทำเท่าไรก็ได้บุญเท่ากันนะขอ คิดว่าทำบุญมากแล้วต้องได้บุญมาก อันนี้ไม่ใช่แล้วนะขอ 5 บาท 10 บาท เชิญเลยครับคุณพ่อครับ สาวสวยนะขอ ขอให้สวยวันสวยคืนละกันนะขอ 5 บาท 10 บาท ใส่ได้ ใส่แล้วก็อย่าลืมมารับผ้ายันต์หลวงพ่อดาวไร่จึงไปด้วยนะขอ

ส่วนเนื้อเรื่อง

(ต่อ)

นี้ผ้ายันต์อยู่ตรงหน้าผมด้วยให้มาหยิบไป ดิดไม้ดิดมือไป เดินทางไปไหนก็ขอให้มีความแคล้วคลอดปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวงนะ ตรงนี้เราทำบุญด้วยใจนะครับผม นะขอเชิญก่อนครับ ทำบุญก่อนกลับบ้านด้วยกันนะครับ 5 บาท 10 บาทตามศรัทธาของท่านนะครับผม กับผ้าป่าลอยฟ้าของพวกเรา กับทีมงานวัดไร่ขิงอะ อำนวยการสร้างโดยพระเทพศาสนภิบาล เจ้าอาวาสวัดไร่ขิงนะครับผมวันนี้ ท่านมาตั้งผ้าป่าลอยฟ้าเพื่อสมทบทุนนะ เป็นทุนการศึกษา นะอะ สำหรับพระสงฆ์สามเณรที่เรียนดี ศึกษาดีแต่ขาดทุนทรัพย์ในการศึกษา เรียนต่อนะครับผม ตรงนี้ถือว่าเป็นการต่อยอดทำบุญได้ในหลาย ๆ อย่างนะ ได้ช่วยเหลือพระสงฆ์ด้วยและก็ได้ช่วยเหลือ อะเค้าเรียกว่าเด็กที่ด้อยโอกาส ตามสถานที่ศึกษาต่าง ๆ ด้วยนะ และก็ได้ช่วยเหลือเด็กที่พิการทางร่างกายต่าง ๆ อันนี้สำคัญมาก ๆ นะครับผม การทำบุญช่วยเหลือซึ่งกันและกันนี้เป็นสิ่งที่ดีมาก ๆ เพราะมันจะช่วยให้ชีวิตเรามีแต่ความเจริญ ๆ นะครับผมเพราะว่าคนที่เราไปช่วยเหลือนั้น เค้าจะนึกถึงบุญคุณของเราอย่างแน่นอน เพราะว่าเราตั้งใจทำบุญไปให้เค้า หรือว่าบริจาคเงินส่วนนี้ไปให้เค้า อันนี้เป็นสิ่งที่ดีมาก ๆ นะครับผม ขออาราธนาครับพระศรีพระรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายทั้งปวงที่อยู่ในวัดไร่ขิงพระอารามหลวงแห่งนี้จงดลบันดาลให้ทุก ๆ ท่านจงมีความเจริญนะครับผม มีแต่ความร่ำรวยมากขึ้นในชีวิตนะครับผม และก็อย่าเจ็บอย่าจน ขอให้มีความรักในครอบครัวยิ่ง ๆ ขึ้นนะครับผม วันนี้พวกเราถือว่าทำบุญด้วยใจกันจริง ๆ ทำแล้วยังได้ช่วยเหลือมวลมนุษยด้วยกัน อันนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมาก ๆ เลยนะครับ เงิน 5 บาท 10 บาทของท่านถือว่าเป็นบุญกุศลอย่างมาก ทำบุญแล้วอย่าลืมมารับผ้ายันต์นะฮะ ผ้ายันต์ของหลวงพ่อดาวไร่ขิงนะฮะ มาหยิบกันไปได้ คนละแผ่น 2 แผ่นไปก่อนกลับบ้าน ดิดไม้ดิดมือกลับบ้านไปเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต เดินทางไปไหนมาไหนแคล้วคลอดปลอดภัยกันนะครับผม เชิญได้นะครับนะ

ส่วนเนื้อเรื่อง
(ต่อ)

มาหิบบ้ายันต์นะสะ หิบบ้ายันต์ปลุกเสกของหลวงพ่อวัดไร่จิงโดยตรงนะสะ ซึ่งผ่านกรรมวิธีการปลุกเสกอย่างเข้มขลังนะครับนะ นะเชิญเลยสะตรงนี้ ครับผม นะเชิญเลยครับตรงนี้ครับผม นะเชิญเลยสะตรงนี้ ครับผม ได้ครับผม หิบบ้ายันต์ครับผม เอาซีก 3 แผ่นเลยก็ได้ไม่เป็นไรครับผม มีครอบครัวก็คน หิบบ้ายันต์เลยนะสะ ทำบุญปิดท้ายช่วงพลบค่ำ นะสะก่อนกลับบ้าน ถือว่าเรานำสิ่งดี ๆ กลับบ้านกลับช่องไปด้วยกันนะครับ ขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายทั้งปวงในวัดไร่จิงพระอารามหลวงแห่งนี้ จงดลบันดาลหรือว่าคุ้มครองให้ท่านเดินทางกลับบ้านโดยสวัสดิภาพตลอดที่ท่านเดินทางเลยนะครับ ตื่นมาก็พบแต่สิ่งดี ๆ ในชีวิต อย่าเจ็บอย่าจนอย่าป่วยอย่าไข้เลยนะสะ พระคุ้มครอง ท่านที่ รวยอยู่แล้วก็ขอให้รวยยิ่ง ๆ ขึ้นนะครับผม

ส่วนปิด

นะครับขอบคุณ ขอขอบคุณ สำหรับพ่อแม่พี่น้องสาธุชนทุกท่านที่ร่วมทำบุญวันนี้ ไม่ว่าจะคนที่กลับบ้านไปแล้วหรือว่าคนที่ยังอยู่ตรงนี้นะครับผมขออนุโมทนา ทำบุญด้วยแล้วกัน ขอเค้าเรียกว่าอำนาจคุณพระรัตนตรัยนะสะ ขอให้ท่านจงมีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงานทุกอย่าง สมหวังตั้งใจคิดทุกอย่าง สิ่งใดที่มันไม่ดีก็ขอให้ผ่านไป สิ่งไหนที่วุ่น ๆ ชัด ๆ ก็ขอให้ราบรื่นนะสะ และก็มีโชค มีชัย อย่าเจ็บอย่าจน ขอให้มีความเจริญ สาธุ สาธุ สาธุครับ สาธุครับ

(9/35 วัดไร่จิง ฯ, ชวนทำบุญผ้าป่าลอยฟ้า)

4.1.3 โครงสร้าง (ส่วนเปิด) + ส่วนเนื้อเรื่อง + (ส่วนปิด)

ตัวอย่างที่ 14

ส่วนเนื้อเรื่อง

เข้าเชิญกันเข้ามาครับ เชิญกันเข้ามา เงินที่ท่านได้ทำนี้จะไปส่งเสริม ไปสร้าง
 พุดง่าย ๆ ถ้าตอนนี้ก็คือโรงพยาบาล หรืออุปกรณ์ทางการแพทย์ต่าง ๆ นะครับ
 ก็ขอเชิญทุกคนทุกท่านนะครับ ก่อนจะไปใกล้จะกลับ นะก็มาร่วมบุญมาร่วม
 กุศลกัน อ่า เอาหละไหว้พระอาจารย์ก่อน ไหว้ก่อน ไหว้ก่อน อะใครจะเจิมก็
 ต่อแถวต่อคิวเข้ามาละ วันนี้ได้รับความเมตตาจากพระเดชพระคุณหลวงพ่
 สมพงษ์ หรือหลวงพ่ปิ่นแห่งวัดองค์พระ จังหวัดสุพรรณบุรี ที่พระเดชพระ
 คุณท่านเมตตามาเป็นเจ้าพิธีในการลง นะ เงิน นะ ให้กับสาธุชนทุกคนทุกท่าน
 นะครับ ถือว่าเป็นโอกาสที่ดีอ่า เพราะพระเดชพระคุณท่านหลวงพ่ท่านเป็น
 เกจิที่มีวิชาอาคมที่แกร่งกล้า แห่งเมืองสุพรรณบุรีนา แล้ววันนี้พระเดชพระคุณ
 ยังใช้ไม้เจิมที่หายาก ท่านรู้ไหมว่าไม้อะไร คงไม่รู้อะถ้าผมไม่บอกนะ
 เป็นไม้กาฝากรัก ไม้ที่พระเดชพระคุณท่านเจิม และที่ดียิ่งไปกว่านั้น
 ใครเคยเห็นประจำหลวงปู่บุญวัดกลางบ้าง ประจำผงยาจินตามณี วันนี้พระเดช
 พระคุณหลวงพ่ท่านได้เอามา ไม่ได้เอามาโชვნา เอามาให้ชม เอามาให้
 สักการบูชา เพราะเป็นสิ่งที่หายาก มีแค่ 7 เส้นในประเทศไทยนะ แล้วที่นี่ก็มี
 แค่หลวงปู่บุญ ในชั้นน้ำมนต์มาดูได้ เขี้ยวเสือหลวงพ่ปิ่น นี้ มีอยู่ในชั้น
 น้ำมนต์ ส่วนที่ลอยตุ๊บป่องตุ๊บป่องนั้น ของหลวงพ่ป่าน นะของหลวงปู่ป่าน
 นะมาดูเอาเองละกันในชั้นน้ำมนต์นะ ใครที่อยากได้น้ำมนต์ก็บอกมา เตี้ยวตัก
 เตี้ยวตักแบ่งให้ เอาไปเพื่อให้เป็นสิริมงคล อะก็ขอเชิญครับ ก่อนจะไปใกล้จะ
 กลับ ก็อยากจะขอเชิญชวนสาธุชนผู้ใญ่บุญใญ่กุศลทุกท่านทุกคน เรามาร่วมบุญ
 เรามาร่วมกุศล เรามาสร้างผลบุญหนุนนำ เพราะการทำตรงนี้ ปัจจัยที่ท่านทำ
 ใส่ลงไปในบาตรพระสิวลีนี้ เป็นปัจจัยที่จะนำไปร่วมสร้างโรงพยาบาลเมตตา
 ประชากรักษ์สร้างเขื่อนด้านหน้าแม่น้ำ แต่ตอนนี้เสร็จแล้ว อ่าเหลือแต่ทำรั้วกัน
 เก็บตก

ส่วนเนื้อเรื่อง²
(ต่อ)

เพราะเขื่อนมันสูงนะ อะก็ขอเชิญครับสาธุชน ผู้ใจบุญใจกุศลทุกท่านทุกคน ก่อนจะไปใกล้จะกลับก็ขยับเข้ามา อะเอากระเป๋าชิ้นมาเร็ว ๆ ไหน ๆ จะเจิม แล้วก็เจิมให้หมดไปเลย นะให้คุ้มค่ากับการรอคอย เพราะว่าบางคนกว่าจะได้ เจิมก็โน่นแหละ นานเหมือนกันนา อะถูมือ อะไม่ใช่ ที่ฝ่ามืออะ ที่เจิมที่ฝ่า มืออะ ถู ถูถูถู ถูถู มาเนี่ย ถูเงินถูทองนะเอาไม่เอา เออที่ฝ่ามืออะไม่ถูหรือ เดินออกไปนอกกำแพงแก้วหล่นหาย นี่เป็นเคล็ดลับที่ จะรับเงินถูทอง พระเดชพระคุณหลวงพ่อบอกท่านให้ อะก็ขอเชิญ ก่อนจะไปใกล้จะกลับ ก็ขยับกัน เข้ามา บูชาครุบูชาตามกำลังศรัทธานะ ถ้าท่านใดยังไม่ได้รับผ้ายันต์ก็มารับจาก พระเดชพระคุณหลวงพ่อบอก ส่วนท่านใดที่บูชาครุ 100 บาท ก็ได้รับพระสมเด็จ หลวงพ่อวัดไร่ขิง อ่ารุ่นนี้เป็น อ่าไม่ใช่ อ่าหมดแล้วหรือ เอาแล้วไอรุ่น เออรุ่น (...) หมดไปได้ไง หรือว่าจะเอา(...)ดี อะ ก็ไม่รู้อะ อะ อะได้ ๆ ผ้ายันต์แจกไม่ อั้นอยู่แล้ว เอาเหลืออีก 200 เตี้ยวไม่พอเบิกใหม่ เพราะหลวงพ่อบอกว่าทำมา แจก ไม่ได้ทำมาเก็บนะ ก็ขอเชิญครับมาต่อแถวต่อคิวเร็ว เห็นแถวสั้น ๆ แล้ว หัวใจ กลัวจะเสียแชมป์ เพราะร้านเจิมเราเนี่ยเป็นแชมป์มาตลอด ร้านอื่น 5 โมงเค้าก็เก็บกลับบ้านกันเรียบร้อย แต่ร้านเจิมยังต้องอยู่เจิมก่อน เพราะว่า ท่านสาธุชนยังรอกันเยอะ จะเลิกเร็วก็ไม่ได้นะครับ และโดยเฉพาะพระเดชพระ คุณท่าน เป็นพระที่ ไม่รู้อะขึ้นธรรมมาสน์เจิมยันคนสุดท้ายอะ แต่ถ้าลงจาก ธรรมมาสน์แล้วไม่เจิมให้ใครแล้ว แล้ววันนี้หลวงพ่อก็ใช้ไม้กาฝากรักซึ่งเป็นไม้ที่หา ยากหนะ อ่าใครอยากได้พระสมเด็จหลวงพ่อบอกวัดไร่ขิงก็ควักตั้งชิ้นมา เพื่อไป สร้างโรงบาล สร้างเขื่อน ก็ขอขอบคุณสาธุชนทุกคนทุกท่าน ที่มาร่วมบุญ มาร่วมกุศลกัน อะเอาพระด้วย อะ ยืนตัวตรง เยกหน้าขึ้นเล็กน้อย เยกหน้า หน่อยเพื่อสะดวกในการเจิม แต่จริงๆ เยกหน้าให้เทวดารับรู้ เยกหน้าให้เทวดา รับทราบ

² สัญลักษณ์ (...) หมายถึง ข้อความที่ไม่สามารถถ่ายทอดเป็นตัวอักษรได้เนื่องจากได้อินไม่ชัด

ส่วนเนื้อเรื่อง
(ต่อ)

ว่าขณะนี้ป็นนะเมตตามหามงคลของสมเด็จพระหลวงพ่อดำไว้ชิง นะ เจริญนะที่หน้า แล้วให้แบมือเพื่อรับบุญเงินถุงทอง อะรับเข้ามาเสร็จแล้วขี้ ขี้ ขี้ ขี้ขี้ที่มีมืออะ ที่มีมือขี้ก่อน เออ ขี้ก่อน เออ ขี้อย่างนั้นแหละ ขี้แล้วเสยขึ้น ทั้งสองมือเลย อะ ได้รับถุงทองเป็นที่เรียบบร้อย อะเอาปะหละ เอาปะ ก็ไม่ได้ว่าอะไร ได้ ได้ ได้ เค้าบอกเดี๋ยวก 15 ปีค่อยมาถามใหม่ เดียวจะมาตอบให้ ปังจัยท่านใส่ลงไป ในบาตรพระสิวลีนะครึบ อย่าโยนนา ถ้าโยนไปบุญก็ไม่ได้ บาบอีก ก็เหมือน ตอนเข้าโยนข้าวใส่บาตรพระนั่นแหละ ไม่ได้ เราต้องใส่ด้วยจิต อะรับน้ำมนต์ ก่อนเร็ว ในขันน้ำมนต์ก็มีเหล็กไหลนา เอ้าถ้าใครไม่เชื่อก็มาดูได้ในขันน้ำมนต์ ว่ามีอะไรบ้าง อะ อะไรพ้อ น้ำมนต์หมด อะเดี๋ยว ๆ เดี๋ยวรีบไปตักให้

(18/35 วัดไร่ขิงฯ, ชวนลงนะเมตตา)

จากการศึกษาโครงสร้างของปริจเฉทการพูดของมัคคานายกพบว่าปริจเฉทนี้มีโครงสร้างปริจเฉท ได้แก่ โครงสร้างที่ประกอบด้วยส่วนเปิด ส่วนเนื้อเรื่อง และส่วนปิด โครงสร้างที่ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนเนื้อเรื่อง และส่วนปิด และโครงสร้างที่พบเฉพาะส่วนเนื้อเรื่อง กล่าวได้ว่าองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในโครงสร้างปริจเฉทการพูดของมัคคานายก คือ ส่วนเนื้อเรื่อง ซึ่งจะประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ การบอกวัตถุประสงค์ การให้รายละเอียดต่าง ๆ และการบอกขั้นตอนการทำบุญ เพื่อให้ผู้ฟังทราบรายละเอียดและตัดสินใจร่วมทำบุญ จากตัวอย่างข้างต้นทั้ง 3 ตัวอย่างจะเห็นลักษณะเฉพาะการพูดของมัคคานายกคือการเปลี่ยนเรื่องพูดมักเกิดขึ้นเมื่อบริบทแวดล้อมเปลี่ยน เหตุการณ์ที่พบบ่อยคือระหว่างการกล่าวแนะนำกอบบุญหรืออานิสงส์ต่าง ๆ แล้วมีคนเดินมาใกล้จุดประชาสัมพันธ์ มัคคานายกจะเปลี่ยนจากเรื่องที่กำลังพูดเชิญชวนเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟังโดยเฉพาะบุคคล หรือจากตัวอย่างที่ 12 เมื่อมัคคานายกต้องทำหน้าที่เป็นประชาสัมพันธ์แจ้งของหาย เป็นต้น แต่หลังจากการเปลี่ยนเรื่องแล้ว มัคคานายกก็จะกลับมาพูดเชิญชวนได้เสมอ นอกจากโครงสร้างที่กล่าวข้างต้น ปริจเฉทการพูดของมัคคานายกในวัดพระอารามหลวงจังหวัดนครปฐมยังมีลักษณะสำคัญ คือ บางส่วนของปริจเฉทเป็นการพูดแบบสาธารณะไม่เจาะจงผู้ฟัง และบางส่วนของปริจเฉทเป็นการพูดที่มัคคานายกมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟังเฉพาะบุคคล ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 15

ปริจเฉทการพูดของมัคทายก	ประเภทของการสื่อสาร
<p>ก็ขอโอกาสเชื้อเชิญเจริญศรัทธาณะ สาธุชนคนใจบุญที่เคารพทุกท่าน เอ่อ วันนี้มีโอกาสมาสร้างบารมี มาทำบุญกัน ณ งานบุญ ณ องค์พระปฐมเจดีย์ แห่งนี้ ก็เชิญนะพี่น้องนะ ได้มาสร้างบารมีบุญกัน มาสร้างทุน มาเพิ่มทุน มาต่อทุนกันก่อนจ้ะ ก่อนจะไปใกล้จะกลับ เชื้อเชิญเจริญศรัทธาณะสาธุชนที่เคารพทุกท่าน อะวันนี้มีโอกาสได้มาสร้างบารมีบุญกันที่สถานลานบุญ แห่งองค์พระปฐมเจดีย์นี้ โดยถ้วนหน้ากันทุก ๆ ท่านด้วยกันนะ ก็ขอเชิญนะ</p>	<p>การพูดแบบ สาธารณะ</p>
<p>หุยชื่นใจ เมื่อลูกเณรน้อย ๆ นี้นะของหลวงพ่อ โอ้ชื่นใจโมทนาสาธุในกุศลและศรัทธาณะ เอ่อหนูเณรน้อย โหสวายนะ ท่มผ้าณะเป็นปริมณฑล เดินตามหลวงพ่อ ต้อย ต้อย ต้อย</p>	<p>การพูดแบบ มีปฏิสัมพันธ์</p>
<p>นี่แหละครับพี่น้องสาธุชนคนใจบุญที่เคารพ เมื่อเราท่านทั้งหลายนะ เมื่อมีโอกาสได้สร้างบารมีบุญกันแล้วก็ขอเชิญน้ำ เราได้ร่วมทุน ต่อทุน เพิ่มทุนกับทุนนิรืองค์พระปฐมเจดีย์ เราจะได้ถวายผ้าไตร ถวายหนังสือ พระไตรปิฎก นี่แหละบุญกุศลน้ำ เป็นบุญกุศลอันยิ่งใหญ่ที่เราท่านทั้งหลาย จะได้ทำกันนะ ทุก ๆ ท่าน ได้มีโอกาสนำผ้าไตรถวายพระ พระภิกษุสงฆ์ องค์สามเณรจะได้ฉลองศรัทธาญาติโยมด้วยการนุ่งห่มผ้าไตรเพราะพิธีกรรม ในการนุ่งห่มของพระ เมื่อพระท่านจะนุ่งท่านก็มีนะเอออบทบริการมณะ ในพระคาถานะว่า ก็จจะว่าให้ญาติโยมนั้นได้กุศลผลบุญ เพราะฉะนั้น ทุกอย่าง วันนี้ท่านมาสร้างที่องค์พระปฐมเจดีย์ จะเป็นกุศลผลบุญทั้งนั้นนะ มาเกิดจ้า นะสร้างวัด สร้างหนังสือพระไตรปิฎก พระเณรหิบบยกเอาไปศึกษา ก็เท่ากับท่านนั้นได้สร้างแสงสว่างแห่งปัญญา ฝากไว้ใน พระพุทธศาสนา ชีวิตของท่านพร้อมทั้งครอบครัวจะสุขสบายน้ำ จะสุขสบายเจริญถาวร ลูกหลานจะได้มีสติปัญญา นะเฉียบแหลมเพราะว่า เป็นพรที่พระบรมศาสดาได้ให้ไว้ ใครนะท่านใดได้มีโอกาสก็เชิญน้ำ</p>	<p>การพูด แบบสาธารณะ</p>

ปริจเฉทการพูดของมัคนายก	ประเภทของการสื่อสาร
เอ้าโมทนาสาธุนะกับหลานสาวที่มีศรัทธา อ่ามากน้อยเราก็มิว่านะลูกนะ เชิญจ้า มาสร้างบารมีบุญกัน	การพูด แบบมีปฏิสัมพันธ์
นี่แหละ กองทุนนิธินี้แหละเป็นกุศลอันยิ่งใหญ่เพราะว่ามีกองบุญถึง 5 กอง	การพูด แบบสาธารณะ
เออใส่นี้เลยนะลูกนะ เค้าบอกว่าการทำบุญต้องอธิษฐาน เอ้ายก ๆ ยกทั้งพานเลยนะ หันหน้าเข้าสู่องค์พระปฐมเจดีย์ นะเตียวขออนุญาตให้ว่าตามน้ำ เออจะกล่าวนำให้ ข้าพเจ้าขอตั้งจิตอุทิศผล บุญกุศลแผ่ไปให้ไพศาลถึงบิดามารดาครูอาจารย์ ทั้งลูกหลานญาติมิตรสนิทกัน คนเคยร่วมงาน การทั้งหลาย ขอจงได้ในกุศลผลของฉันทัน ทั้งเจ้ากรรมนายเวรและเทวัญ ขอให้ท่านจงได้ในกุศลทุกคนเทอญ สาธุ เอ้า เลี้ยวขวาเลยครับน้ำ ไปที่พระเลยจ๊ะ ประเคนเลยน้ำ โมทนาสาธุจ๊ะ นะทุกท่านด้วยกัน เอ้านั่งเลยครับนั่งรอรับน้ำพระพุทธรูป สาธุ เอ่อก็ขออุทิศผลบุญนะที่หลานสาวได้ทำ ณ โอกาสนี้จงดลบันดาลประทานพรให้เธอนั้นจงสุขกายสบายใจ นี้ของดีนะลูกนะ เอ้าเก็บไว้ เอาไว้เป็นสร้อยห้อยคอสวย บ้านอยู่ไหนเนี่ย อ้อ เป็นคนนครปฐม อยู่คลองจินดาแห่มไวพจน์ เพชรสุพรรณ เค้าแต่งเพลงสาวคลองจินดา (หัวเราะ) เออวันนี้ก็จะไม่เห็นหน้านะ เพราะว่าลุงเป็นคนบ้านเดียวกับไวพจน์ เพชรสุพรรณ	การพูดแบบ มีปฏิสัมพันธ์
เอ้าก็ขอเชิญน้ำทุก ๆ ท่านสาธุชนคนใจบุญที่เคารพ เอ้าวันนี้เรามีโอกาสมาสร้างบารมีบุญกันแล้วนะ จิตใจของเราก็จะผ่องแผ้วนะ ปราศจากสิ่งมลทินต่าง ๆ เอ้าพี่น้องมาเถอะจ้า มานะ มาสร้างบารมีบุญกัน	การพูด แบบสาธารณะ
อ่ะก็ขอบุญกุศลที่ครอบครัวนี้ได้ทำไว้ จงดลบันดาล เอ่อก็ขอบุญกุศลที่ครอบครัวนี้ได้กระทำไว้ ณ โอกาสนี้ จงดลบันดาลประทานพรให้ได้ สุขโสมสร ขอคุณพระรักษาเทวดาคุ้มครองโดยทุกถ้วนหน้ากันน้ำ สาธุ สาธุ สาธุจ้า	การพูดแบบ มีปฏิสัมพันธ์

ปริจเฉทการพูดของมัคทายก	ประเภทของการสื่อสาร
<p>เอ้าก็ขอเชื้อเชิญเจริญศรัทธาน้ำ เออ น้ำพระพุทธรมนต์นี้แหละนะใครได้รับ ประพรมแล้วเป็นสิริมงคลกับชีวิตน้ำ เป็นสิริมงคลกับชีวิตเลยนะ โมทนาสาธุ ครับ อ่าเชื้อเชิญน้ำลูกหลานทุกท่านมีศรัทธาจะร่วมทุนนะตั้งทุนเพิ่มทุนกับ ทุนนี้ก็ขอเชิญจันนะ สุดแต่ศรัทธาราคาบุญ เราไม่ได้กำหนดกฎเกณฑ์นะว่า จะต้องบริจาคเท่านี้เท่า นั้นเท่าโน้น นะขอให้เรานั้นจงร่วมด้วยช่วยกัน บูรณปฏิสังขรณ์ ร่วมด้วยช่วยกันจรรโลงพระพุทธรศาสนา เราร่วมด้วยช่วยกัน นะ เออ ช่วยทุนการศึกษาจากเด็ก ๆ ที่เรียนดีแต่ขาดทุนทรัพย์เอาเป็น กองทุนไว้เ็นรองรับเวลามีทุกข์ภัย ซึ่งเป็นภัยจากธรรมชาติ นะพี่น้องได้ ถ้าโถมสาธุชนนะทุกระดับชั้นเมื่อได้รับทุกข์ภัย พี่น้องทุกท่านได้มีโอกาสได้ ช่วยเหลือ ดูแลผู้สูงอายุที่ไม่สามารถที่จะประกอบอาชีพเลี้ยงชีวิตได้ ทางทุนนิธิทราบข่าวก็จะเข้าไปช่วยเหลือ นะทุก ๆ ท่านด้วยกัน เมื่อมีโอกาส ได้มาร่วมบุญแล้ว ทางทุนนิธิจะได้มอบนะผ้าไตรพร้อมทั้งหนังสือ พระไตรปิฎกให้พี่น้องนั้นได้หยิบยกเอาไปถวายพระเณร มีหลวงพี่ หลวงพ่อนั่งรอศรัทธาอยู่นะ</p>	<p>การพูด แบบสาธารณะ</p>
<p>เอ้าขอเชื้อเชิญเจริญศรัทธา เอาลูกหลานจำ นักเรียนนักศึกษาที่รัก สร้าง บารมีบุญกันรียังหละ นะมาตั้งทุนมาต่อทุนมาเพิ่มทุนกันละยังลูกเอ๊ย ถ้ายัง เชิญนะลูกนะ</p>	<p>การพูดแบบ มีปฏิสัมพันธ์</p>

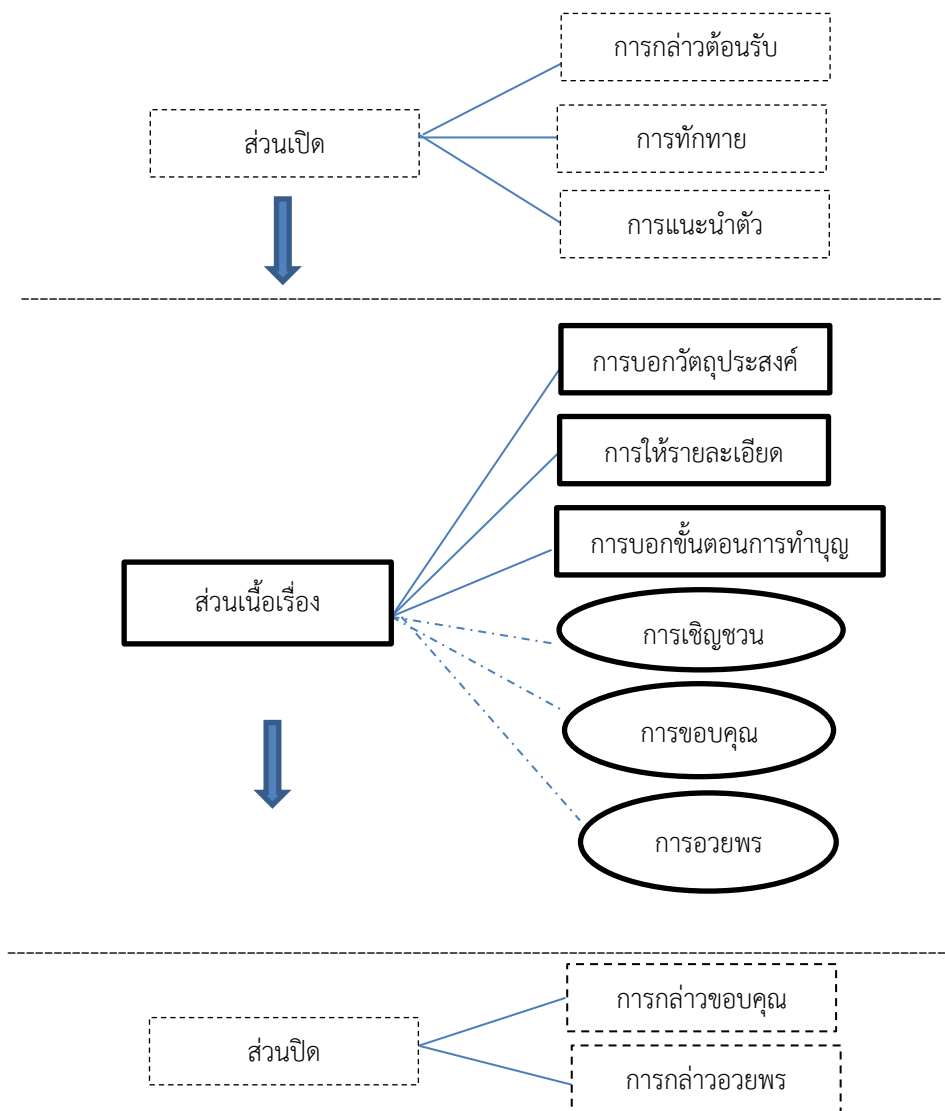
(30/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, ขวนทำบุญทุนนิธิองค์พระปฐมเจดีย์ (งานประจำปี))

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าปริจเฉทการพูดของมัคทายกจะมีลักษณะการพูดแบบสาธารณะแบบ ไม่เจาะจงผู้ฟัง มัคทายกพูดเชิญชวนและแนะนำผู้ฟังแบบกว้าง แต่เมื่อมีผู้ที่เดินผ่านจุดประชาสัมพันธ์ เชิญชวนหรือมีผู้เข้ามาทำบุญมัคทายกจะใช้การพูดแบบมีปฏิสัมพันธ์แบบเจาะจงกับบุคคลนั้นเสมอ แสดงให้เห็นการมีปฏิภาณไหวพริบของมัคทายก สอดคล้องกับที่สมชาติ กิจยรรยง (2557: 49) ที่ได้ กล่าวถึงหัวใจของกลยุทธ์การพูดที่ว่าผู้พูดต้องรู้จักสังเกตพฤติกรรมของผู้ฟังและสภาพแวดล้อม และสามารถปรับวิธีพูดสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในขณะที่กำลังพูด

4.2 องค์ประกอบปริจเฉทการพูดของมัคทายก

ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบปริจเฉทการพูดของมัคทายกแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนเปิด ส่วนเนื้อเรื่อง และส่วนปิด ส่วนเปิดประกอบด้วย การทักทาย การต้อนรับ และการแนะนำตัว ส่วนเนื้อเรื่องประกอบด้วย การบอกวัตถุประสงค์ การให้รายละเอียด และบอกขั้นตอนการทำบุญ นอกจากนี้ยังพบว่าการเชิญชวน การขอบคุณ และการอวยพรปรากฏในส่วนเนื้อเรื่องด้วยเมื่อมีเหตุการณ์แทรก ส่วนปิดประกอบด้วย การกล่าวขอบคุณ และการกล่าวอวยพร

องค์ประกอบปริจเฉทการพูดที่กล่าวมานั้น ส่วนเนื้อเรื่องจัดเป็นองค์ประกอบบังคับ เนื่องจากปรากฏร่วมกันในทุกกลุ่มข้อมูล สำหรับส่วนเปิดและส่วนปิดนั้นพบว่าเป็นองค์ประกอบไม่บังคับ เพราะปรากฏในบางกลุ่มข้อมูลเท่านั้น พิจารณาจากแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 องค์ประกอบในปริจเฉทการพูดของมัคทายก

แผนภาพที่ 2 แสดงองค์ประกอบการพูดของมัคทายกที่สำคัญ ได้แก่ ส่วนเนื้อเรื่อง ซึ่งประกอบด้วยส่วนหลัก ได้แก่ การบอกวัตถุประสงค์ การบอกรายละเอียด และการบอกขั้นตอนการทำบุญ และเมื่อมีเหตุการณ์แทรก เช่น การพบปะผู้คน มัคทายกก็จะกล่าวทักทายหรือเชิญชวนขอขอบคุณ และ/หรือ อวยพรคนกลุ่มนั้นด้วย สำหรับส่วนเปิดมีการกล่าวต้อนรับ การทักทาย และการแนะนำตัว ส่วนปิดพบการกล่าวขอบคุณ และการกล่าวอวยพร ทั้งนี้ส่วนเปิดและส่วนปิดไม่ได้ปรากฏทุกกลุ่มข้อมูล จึงไม่ใช่องค์ประกอบหลัก

ในหัวข้อ 4.2 ผู้วิจัยจะอธิบายองค์ประกอบปริจเฉทการพูดของมัคทายกตามลำดับเวลา ได้แก่ ส่วนเปิด ส่วนเนื้อเรื่อง ส่วนปิด

4.2.1 ส่วนเปิด

ส่วนเปิดปรากฏส่วนแรกสุดของปริจเฉท มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การกล่าวต้อนรับ การทักทาย และการแนะนำตัว

4.2.1.1 การกล่าวต้อนรับ

การกล่าวต้อนรับเป็นการทำให้ผู้ฟังเข้ามาอยู่ในพื้นที่ของผู้พูด ในกรณีนี้ ได้แก่ มัคทายก การต้อนรับมักพบคำว่า ยินดีต้อนรับ ขอต้อนรับ ปรากฏร่วมกับคำแสดงกลุ่มบุคคล เช่น ผู้ที่มีบุญมีบารมี สาธุชนทุกท่าน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 16

“ยินดีต้อนรับสาธุชนทุกท่านเข้าสู่สถานลานบุญ”

(12/35 วัดไร่ขิงฯ, ชวนทำบุญส่วนต่าง ๆ ในวัด)

จากตัวอย่างมัคทายกกล่าวต้อนรับผู้ฟังที่ได้เข้ามาในพื้นที่ของผู้พูด พบการใช้คำว่า “ยินดีต้อนรับ” ร่วมกับคำว่า “สาธุชนทุกท่าน” เพื่อกล่าวต้อนรับผู้ฟัง

4.2.1.2 การทักทาย

การทักทาย คือ การที่ผู้พูดเข้าไปในพื้นที่ของผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังเกิดความสนใจผู้พูด พบการใช้คำว่า สวัสดิ์ ปรากฏร่วมกับการอ้างถึงผู้ฟัง เช่น สวัสดิ์คณะศรีทธาสาธุชน

ตัวอย่างที่ 17

“ขอกราบขอบน้อมสักการะคารวะบูชาต่อองค์หลวงพ่อวัดไร่ขิง ขอกราบนมัสการพระเดชพระคุณหลวงพ่อบ้านเจ้าคุณพระเทพศาสนากิจบาล เจ้าอาวาสวัดไร่ขิง พระอารามหลวง รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม นมัสการพระคุณเจ้าพระภิกษุสามเณรภายในวัดไร่ขิงทุกรูป สวัสดิ์ครับบรรดาท่านสาธุชนพ่อแม่พี่น้องทุกท่าน”

(24/35 วัดไร่ขิง ฯ, ชวนทำบุญในวัดไร่ขิง)

จากตัวอย่าง มีคนยกกล่าวทักทายผู้ฟังตามลำดับความสำคัญ

4.2.1.3 การแนะนำตัว

การแนะนำตัว คือ การบอกข้อมูลส่วนตัวโดยสังเขปให้ผู้ฟังได้ทราบว่าผู้พูดเชิญชวนเป็นใคร

ตัวอย่างที่ 18

“ท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน เสียงประชาสัมพันธ์ในขณะนี้เป็นเสียงของการกุศลของ วัดโกรกสิ่งขร ตำบลด่านทับตะโก อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นกองการกุศลสัมมาคีที่ จะสมทบทุน หากกองทุนที่จะไปสร้างศาลาการเปรียญ ซึ่งวัดนี้อยู่ในถิ่นฐานทุรกันดารในชนบท หาปัจจัยยาก นามอบกบุญที่วัดก็ได้เพียงเล็กน้อย ๆ ไม่เพียงพอที่จะก่อสร้างได้ จึงได้มาขอเยี่ยมสถานลานบุญวัดพระปฐมเจดีย์”

(3/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, ขอบริจาคปูนสร้างศาลา)

จากตัวอย่างเป็นการแนะนำตัวผู้พูดโดยกล่าวว่าตนเองเป็นตัวแทนของ

4.2.2 ส่วนเนื้อเรื่อง

ส่วนเนื้อเรื่องเป็นส่วนที่ต่อจากส่วนเปิดทันทีและมีความยาวมากที่สุดในปริจเฉท การพูดโน้มน้าวใจของมัคทายก จากการศึกษาเนื้อหาและข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยพบว่าส่วนเนื้อเรื่อง ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 3 ส่วน ซึ่งปรากฏอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ การบอกวัตถุประสงค์ การให้รายละเอียดต่าง ๆ และการบอกขั้นตอนการทำบุญ ส่วนเนื้อเรื่องมีประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ เนื้อเรื่องที่กล่าวถึงปัญหา และเนื้อเรื่องที่ให้ข้อมูลความรู้

4.2.2.1 ส่วนเนื้อเรื่องบังคับ

ส่วนเนื้อเรื่องบังคับเป็นส่วนที่ต้องปรากฏเป็นประจำในปริจเฉท ได้แก่ การบอกวัตถุประสงค์ การให้รายละเอียด และการบอกขั้นตอนการทำบุญ

4.2.2.1.1 การบอกวัตถุประสงค์

การบอกวัตถุประสงค์ของการทำบุญ มัคทายกจะใช้เพื่อ บอกความสำคัญและความจำเป็นในการเชิญชวนทำบุญ การกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการทำบุญนี้ จะถูกกล่าวถึงเป็นระยะ ๆ ตลอดการพูดเชิญชวน จนกว่าการพูดนั้นจะจบลง

ตัวอย่างที่ 19

“...เอ้ามาเถอะจ้านะ มาสร้างบุญกันไว้ ชีวิตจะได้แจ่มใส โดยทุกถ้วนหน้า มาเถอะจ๊ะพี่น้องจ่า สารุชคนคนใจบุญทุกท่าน ทุกเชื้อชั้น หนึ่งเพื่อเป็นการดูแล องค์พระปฐมเจดีย์ ปุชนิยสถานี่ชำระทรุดโทรม เราจะได้บูรณปฏิสังขรณ์ ให้มันคงถาวร เป็นฐานรองรับกับลูกหลานที่จะมาใช้สอยในวันข้างหน้า ก็ขอ พี่น้องทุกท่านได้มีโอกาสมาสร้างบารมีบุญกันน้ำ ส่วนที่สองเราจะได้จรโลง พระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนนาน อยู่คู่กับชาติไทยเราไปอีกชั่วกาลปาวสาน โดยการช่วยเหลือพระภิกษุสามเณรที่เรียนดีแต่ขาดทุนทรัพย์นะ ทางครอบครัวก็ ขาดทุนทรัพย์จะส่งเสีย เราจะได้ถวายปัจจัยตรงนี้เพื่อเป็นทุนในการเล่าเรียน ของพระเณรเมื่อท่านสำเร็จหลักสูตรพระธรรมวินัยแล้วท่านก็จะได้น้อมนำ สัจธรรมขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ท่านได้ศึกษานี้แหละน้ำ เอามาเผยแพร่

ให้เราท่านทั้งหลายได้น้อมนำเอาไปกราบไหว้บูชาเคารพนับถือเป็นศาสนธรรม
 ถือว่าเป็นกุศลอันมหาศาล กองทุนที่สามช่วยเหลือลูกหลานพี่น้องทุกท่าน เยาวชนคน
ดีของชาติที่เราจะฝากอนาคต ฝากไว้กับท่านในวันหน้า นะเมื่อเขาเหล่านั้นเรียน
ดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์นะ ทางบ้านขัดสน ทางทุนนิทราบข่าวก็น่าจะไป
 ช่วยเหลือ นะให้เขาเหล่านั้นได้สำเร็จสมเจตนาในวิทยาการต่าง ๆ ที่เขาได้
 รั้งเรียน พี่น้องสาธุชนคนใจบุญที่เคารพ นี่แหละครับเป็นทุนนิริเราได้ตั้งบุญไว้
 นะ แล้วส่วนที่สาม ส่วนที่สี่ ส่วนที่สี่ เราท่านทั้งหลายนะ เป็นการสำรองไว้เพื่อว่า
พี่น้องทุกท่านได้รับภัยนะ อุทกภัยทางธรรมชาติ ทางทุนนิทราบข่าวก็น่าจะไป
ช่วยเหลือในระดับเบื้องต้น นี่เป็นกองทุนที่สี่นะ ส่วนกองทุนที่ห้า พี่น้องจำ
 สาธุชนคนใจบุญที่เคารพ กองทุนที่ห้า ช่วยดูแลผู้สูงวัยที่ไม่สามารถจะประกอบ
อาชีพเลี้ยงชีวิตตนเองได้ ทางทุนนิริก็จะเข้าไปช่วยเหลือในระดับนะ ให้เขา
 ได้มาอยู่อย่างสุขกายสบายใจ เพราะฉะนั้นห้าบุญกองทุนนี้ ทางทุนนิริจะถือ
 เป็นหลัก...”

(30/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, ขวนทำบุญทุนนิริองค์พระปฐมเจดีย์ (งานประจำปี))

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่ามีคนยากได้แจกแจง
 วัตถุประสงค์เป็นประเด็นต่าง ๆ เพื่อเชิญชวนผู้ฟังให้ทำบุญโดยได้ให้เหตุผลที่เป็นการโน้มน้าวใจให้
 เกิดศรัทธาในการบริจาคทรัพย์

4.2.2.1.2 การให้รายละเอียด

มีคนยากให้รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่เชิญชวนทำบุญ
 เพื่อชี้แจงที่มาที่ไปของการประชาสัมพันธ์เชิญชวน เน้นย้ำให้เห็นความสำคัญของการร่วมทำบุญ
 รวมถึงความโปร่งใสในการนำเงินไปใช้ โดยชี้แจงรายละเอียดว่าจะนำเงินที่ได้รับบริจาคไปใช้ทำอะไร
 อย่างไร

ตัวอย่างที่ 20

“...กำหนดการมีตั้งนี่นะครับ ครับ วันศุกร์ที่ 9 ตุลาคมนะครับ เวลา 09.09 น.
 ตั้งกองผ้าป่า ณ หอประชุมโรงเรียนสระกะเทียมวิทยาคม เวลา 09.30 น.

ประธานในพิธีและท่านผู้มีเกียรติ และพุทธศาสนิกชนพร้อมกัน ณ หอประชุม
 นะครับ เวลา 10.00 น. พระสงฆ์ 9 รูป เจริญพระพุทธมนต์นะครับ
 เวลา 10.45 น. พิธีถวายผ้าป่าสามัคคีเพื่อการศึกษา เวลา 11.00 น.
 ถวายภัตตาหารเพล และเวลา 12.00 น. เป็นอันเสร็จพิธีครับผม...”

(2/35 วัดพระงามฯ, ขอบริจาคเงินสร้างห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์โรงเรียนวัดสระกะเทียมฯ)

ตัวอย่างนี้มีมากมายได้ให้ข้อมูลรายละเอียดสำคัญ คือ
 วัน เวลา สถานที่ที่จัดงาน และกำหนดการการทำบุญอย่างชัดเจน

4.2.2.1.3 การบอกขั้นตอนการทำบุญ

ส่วนเนื้อเรื่องการบอกขั้นตอนการทำบุญเป็นการบอก
 ลำดับการเข้ามาทำบุญหรือวิธีปฏิบัติต่าง ๆ โดยมีคนยกจะชี้แนะรายละเอียดให้ผู้ทำบุญรับทราบ

ตัวอย่างที่ 21

“...อะ หนูหีบไม้เลยลูก หีบไม้เลยลูก เออทำบุญกับหลวงตาตรงนั้นะ เออไม่มี
 การกะเกณฑ์ ไม่มีการบังคับ จับมือถือแขนกันลูก เอ้าขอโมนากันจ้า
 อะ หนูเอาเข้ามาเลยลูก เข้ามาเลย เอ้ามาลูกมา ช่วยกันลูกช่วยกันน้ำ เนี่ยมา
 เป็นเจ้าภาพโมนาบุญกันเนี่ย เปิดโรงเรียนเป็นเจ้าภาพนะลูกนะ เออปฏิบัติ
 ธรรมของโรงเรียนเนี่ย วัดพระงาม พระอารามหลวงเนี่ย อะ หนูอธิษฐานก่อน
อธิษฐานก่อน เออยกหนังสือมาถวายก่อนลูก ไม่เป็นไรหนู ยกพานขึ้น ยกพาน
ขึ้นมาก่อนนะลูกนะ เออวางของก่อนลูก เอาสองมือลูก สองมือยก อะ หนูมา
 ด้วยกัน จับด้วยกัน อะ หนูมาด้วยกัน ช่วยกันลูกช่วยกัน อะ ยกพานขึ้น ยกพาน
ขึ้นลูก สาธุ ปล่อยได้ลูก อะ หนูรับวัดถมมงคล รับวัดถมมงคลนะลูกนะ ให้พระ
 อาจารย์ได้ประพรมน้ำพระพุทธมนต์ลูก จะได้โชคตินะลูกนะ กลับไปบ้านนอน
 หลับก็ขอให้ได้เงินหมื่นนะลูกน้ำ เออนอนตื่นก็ขอให้เงินแสนเงินล้านลูก
 ทำอะไรก็ขอให้รวย ๆ นะลูกน้ำ อย่าได้เจ็บ อย่าได้จน ก็ขอโมนาสาธุจ้า...”

(11/35 วัดพระงามฯ, ขอบริจาคสร้างโรงเรียนปริยัติธรรม)

ตัวอย่างข้างต้นพบว่ามัคทายกได้ชี้แนะให้ผู้ทำบุญทำตามลำดับขั้นตอนการทำบุญ

4.2.2.2 ส่วนเนื้อเรื่องเมื่อมีเหตุการณ์แทรก

ส่วนเนื้อเรื่องเมื่อมีเหตุการณ์แทรก เช่น มีผู้เข้ามาทำบุญแล้วมัคทายกกล่าวเชิญชวน กล่าวขอบคุณ ส่วนนี้จะทำให้เห็นลักษณะของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างมัคทายกและผู้ฟัง และทำให้เห็นปฏิภาณของมัคทายกในการเปลี่ยนเรื่องเพื่อเชิญชวน

4.2.2.2.1 การเชิญชวน

ตัวอย่างที่ 22

“...เออติดแบงก์แต่่งไบนะลูกนะ เออที่ท่านทั้งหลายมาร่วมเป็นเจ้าของแล้วก็จะได้รับวัตถุมงคล ประพรมน้ำพระพุทธรูปเพื่อเป็นสิริมงคลของเราลูกนะ ฉะนั้นท่านทั้งหลายเนี่ย อะ หนูเข้ามาลูกมา เอลจะมาด้วยกันครอบครัวหรือว่าคู่สองครองรักก็ดี เรียกว่าเรามาจับมือถืออแขนกันลูก เรามาเป็นเจ้าของนะลูกนะ ทั้งหลายเนี่ย ถือว่าเป็นเรื่องดีที่เราาร่วมกันเป็นเจ้าของ ร่วมโมทนาบุญเนี่ย นะขอโมทนากันได้ด้วยกำลังศรัทธาของท่านทั้งหลายเนี่ย เออถือว่าเป็นท่านทั้งหลายได้ร่วมกันมาเป็นเจ้าภาพ เนี่ย เปิดเรียนเนี่ย ปรียัติธรรมให้กับพระภิกษุสงฆ์องค์เณรทั้งหลายลูกนะ ได้ศึกษาพระธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ลูก ทำบุญเท่าไรก็ได้จัก ลูก เชิญจ้า...”

(11/35 วัดพระงามฯ, ขอบริจาคสร้างโรงเรียนปรียัติธรรม)

จากตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่ามัคทายกเปลี่ยนเรื่องจากการบอกขั้นตอนการทำบุญ และรายละเอียดที่ผู้ทำบุญจะได้รับ เป็นการเชิญชวนผู้ฟังให้เข้าร่วมทำบุญ และบอกข้อดีของการร่วมกันเป็นเจ้าของทำบุญ

4.2.2.2.1 การขอบคุณ

ตัวอย่างที่ 23

“...นี่แหละครับก็ขอโมทนาสาธุให้หมดทุกข์หมดโศกหมดโรคหมดภัยจากนี้ไปก็ขอให้ประสบพบเจอแต่สิ่งดี ๆ มีแต่ความสุขกายสุขใจ ให้ทุกคนและครอบครัวมีแต่ความสุขตลอดไปทุกภพทุกชาตินะครับ ขอโมทนาสาธุนะครับ ขอบคุณคุณพี่และครอบครัวนะครับ...”

(34/35 วัดพระงาม ฯ ชวนบริจาคสร้างห้องพระพุทธรูปศาสนา)

จากตัวอย่างข้างต้นมีนายก็ได้กล่าวขอบคุณผู้ที่ได้มาร่วม

ทำบุญแบบเฉพาะเจาะจงผู้ทำบุญ

4.2.2.2.2 การอวยพร

ตัวอย่างที่ 24

“...ครับขอโมทนาบุญน้ำ เออ คุณน้องทั้งสองและก็นุมาด้วยน้ำ อยู่เอ่ออำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ตำบลสนามจันทร์ ได้มาบริจาคอีก 1,000 บาท ขอหลวงพ่อได้โปรดประทานพรน้ำ ครับหลวงพ่อ และก็นุมาจากบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีเมตตา มีใจเป็นกุศล ได้มาบริจาคอีก 1,000 บาท ขอหลวงพ่อพระร่วงโรจนฤทธิ์ได้โปรดประทานพรน้ำ ขอให้ทั้งสองครอบครัวประสบแต่ความสุข ขอให้สุขภาพแข็งแรง ขอให้ร่ำรวย รวยอยู่แล้วก็ขอให้รวยยิ่ง ๆ ไปอีก ยามใดที่เดินทางไกลก็ขอให้แคล้วคลาดปลอดภัย ไปไหนก็ขอให้พบแต่ความสุขน้ำ หลวงพ่อพระร่วงโรจนฤทธิ์ เทวดา ได้โปรดประทานพรทุกท่านทุกคนด้วยน้ำ...”

(1/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, เชิญชวนร่วมบริจาคซื้อหุ่นยนต์เครื่องมือแพทย์ โรงพยาบาลรามารัตนา)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่ามีนายกล่าวอวยพรในสิ่งที่ผู้ฟัง

ปรารถนาจะได้จากการทำบุญและอ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อนำมาให้คำอวยพรนั้นมีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 25 ส่วนเนื้อเรื่องเมื่อมีเหตุการณ์แทรก

“...ท่านผู้มีบุญมีบารมีที่เคารพหน้า คนเรามันไม่แน่นอน อตอยากหิวโหย มันก็ต้องดิ้นรนเพื่อให้อยู่รอดไปวัน ๆ มีครอบครัวนี้ทั้งนี้ มีลูกอยู่ 2 คน พ่อของเด็กบอกว่าจะไปทำงานต่างจังหวัด ถ้าได้เงินมาแล้วก็จะส่งมาให้ที่บ้านใช้บ้าง ปรากฏว่าไปตั้งหลายปีไม่เห็นมาเลยนะ ไอ้แม่จะทิ้งลูกสองคนไปทำงานต่างจังหวัดบ้างก็ไม่กล้าทิ้งนี่ เสร็จแล้วท่านผู้มีบุญมีบารมีน้ำ ก็คอยนะ คอยชาวบ้าน คอยเพื่อนบ้านนะ มาเรียกไปทำงานนี่ ปรากฏว่าท่านผู้ใจบุญที่เคารพ บางวันถ้ามีงานทำ วันหนึ่งนะถากหญ้าทำสวน ก็ได้เจ็ดแปดสิบบาท เออแม่ของเด็กบอกลูกเอ๋ยลูกอยู่บ้านต้องอย่าไปวิ่งเล่นไกลนะ เออแม่จะไปรับจ้างทำงาน แล้วถ้ามีดแล้วแม่ก็จะรีบกลับ เด็กสองคนนี่ ก็ตั้งใจอยู่ในบ้านไม่ไปไหน ท่านผู้ใจบุญที่เคารพ จนสองทุ่มแล้วแม่ยังไม่กลับ ไอ้ลูกสองคนน่ะมันก็ได้แต่มองทางเข้าบ้าน มองหาแม่จะกลับเมื่อไหร่ พอเห็นหน้าแม่เท่านั้นแหละท่านผู้ใจบุญน้ำ เด็กสองคนก็วิ่งไปหาแม่ กอดแม่น้ำ ดีใจ หนูสองคนตั้งใจจังที่แม่กลับมาแล้วน้ำ แม่ของเด็กน้ำเห็นลูกสองคนยังไม่ได้อาบน้ำ ก็บอกให้ลูกสองคนไปอาบน้ำ พอไปอาบน้ำแล้วน้ำ เด็กสองคนก็ไปเปิดหม้อข้าว ปรากฏว่าในหม้อข้าวไม่มีข้าวซักเม็ดนี้น้ำ มันก็บอกกับแม่ บอกแม่จำแม่ หนูสองคนหิวข้าว หนูสองคนจะกินข้าวแล้วจะนอนแล้ว ท่านผู้ใจบุญที่เคารพ แม่ก็บอกลูกเอ๋ย เวลานี้ยังหิวข้าวอยู่น้ำ นอนไปก่อน เตี่ยวสว่างแล้ว แม่ก็จะหุงข้าวให้กินน้ำ ท่านผู้ใจบุญที่เคารพ ดีสอง ดีสามน้ำ แม่บอกให้นอนไปก่อน เตี่ยวพอสว่างแล้วแม่ก็จะหุงข้าวให้กิน เด็กมันก็ฟัง แต่มันนอนไม่หลับน้ำ มันก็ได้แต่มองฟ้าว่าเมื่อไหร่จะสว่างแม่ก็จะได้หุงข้าวให้กิน ท่านผู้ใจบุญที่เคารพมาแล้วเป็นบุญแล้ว 2 ก ไก่ ฉ ฉิ่ง 7990 กรุงเทพฯ รถอะไรก็ไม่รู้ น้ำ เค่าไม่ได้เขียนมา 2 ก ไก่ ฉ ฉิ่งน้ำ 7990 กรุงเทพฯน้ำ รถของท่านมีปัญหาแล้วมีผู้หวังดีมาบอกน้ำ มาให้ประชาสัมพันธ์ให้รู้ให้ท่านรีบไปดูน้ำ มีผู้หวังดีมาให้ประชาสัมพันธ์ให้ ท่านผู้มีบุญมีบารมีที่เคารพ เสร็จแล้วน้ำ เออลูกสองคนก็ไปนอน นอนถึงตีสาม ตีสอง เออตีสอง ตีสาม เด็กมันก็หิวข้าว น้ำ มันก็เขย่าแม่ให้ตื่น พอแม่ตื่นแล้ว แม่ก็ถามลูกมีอะไรหรือลูกน้ำ ลูกทั้งสองก็บอกแม่ แม่จำ หนูหิวข้าวนอนไม่หลับน้ำ แม่ก็บอกลูกเอ๋ย เวลานี้มันก็ใกล้จะสว่างแล้ว เตี่ยวสว่างแล้วแม่ก็จะหุงข้าวให้กิน เด็กมันก็นอนน้ำ แต่มันนอนไม่หลับ มันได้แต่มองฟ้าว่าเมื่อไหร่จะสว่าง

ไอ้แม่ก็นอนไม่หลับ เพราะอะไร เพราะว่าในบ้านข้าวสารชักเม็ดก็ไม่มี แล้วจะนอนหลับได้อย่างไร รับประทานข้าวสวยแล้วจะหุงข้าวให้ลูกกิน ตัดสินใจดีให้หาเดินข้ามทุ่งไปขอยืมข้าวสารเพื่อนบ้านมาหุงให้กิน...”

(6/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, ขวนทำบุญงานเทศกาล)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่ามัคนายกใช้เรื่องเล่าเพื่อบอกเหตุผลในการเชิญชวนทำบุญ แต่เมื่อมีเหตุการณ์แทรกให้ประชาสัมพันธ์มัคนายกก็เปลี่ยนเรื่องเพื่อประชาสัมพันธ์ก่อน หลังจากประชาสัมพันธ์เสร็จก็สามารถเปลี่ยนกลับมาเล่าเรื่องที่ยังเล่าไม่จบได้ทันที

4.2.3 ส่วนปิด

ส่วนปิดของปริจเฉทการพูดเป็นส่วนที่ต่อเนื่องจากส่วนเนื้อเรื่อง ส่วนปิดจะมีองค์ประกอบย่อยที่ปรากฏอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ การกล่าวขอบคุณ และการกล่าวอวยพรผู้ทำบุญ โดยองค์ประกอบย่อยที่ปรากฏมีทั้งแบบที่เกิดขึ้นเดี่ยว ๆ หรือเกิดขึ้นทั้งหมดพร้อมกันก็ได้ ลำดับการเกิดไม่แน่นอนตายตัว สามารถสลับการเกิดก่อน - หลังได้

4.2.3.1 การกล่าวขอบคุณ

การกล่าวขอบคุณมักเกิดขึ้นในช่วงท้ายของการพูดของมัคนายกเพื่อแสดงความรู้สึกขอบคุณต่อผู้ที่เข้าร่วมทำบุญ การกล่าวขอบคุณมักมีการกล่าวอนุโมทนาหรือการแสดงความรู้สึกยินดีด้วย การกล่าวขอบคุณในส่วนปิดจะแตกต่างจากการกล่าวขอบคุณในส่วนเนื้อเรื่อง โดยจะเป็นการกล่าวขอบคุณผู้ทำบุญโดยรวมไม่ได้เฉพาะเจาะจงบุคคล มักปรากฏคำว่า ขอบพระคุณ ขอบคุณ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 26

“...ขอบพระคุณครับ อนุโมทนาด้วย ขอบพระคุณนะ ขอบพระคุณในน้ำใจและไมตรี เสียงนี้เป็นเสียงประชาสัมพันธ์บอกบุญบอกกุศล โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย แต่ประการใด ไม่ว่าจะเป็งานบุญใด ๆ ก็แล้วแต่ ไม่มีค่าตัว มีแต่ค่าหัวใจ ให้ได้สร้างสรรค์ในประโยชน์นี้ ก่อนที่จะตายไปกับโลกนี้ไม่ว่าจะ 20 ปีข้างหน้า

หรือปีข้างหน้านะครับ วันนี้โรงเรียนสระกะเทียมวิทยาคมขอขอบพระคุณ
ท่านผู้ใจบุญทุกท่านที่ได้มาร่วมด้วยช่วยกันบริจาคเงินสมทบทุนสร้าง
ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ขอให้ท่านมีความสุข คิดหวังสิ่งใดก็ได้ตั้งใจ
ปรารถนา”

(2/35 วัดพระงามฯ, ขอบริจาคเงินสร้างห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์โรงเรียนวัดสระกะเทียมฯ)

จากตัวอย่างข้างต้นมีคนยากได้กล่าวขอบคุณผู้ฟังเมื่อจบการพูด
เชิญชวนเป็นการกล่าวขอบคุณโดยภาพรวมไม่ได้ระบุเฉพาะบุคคล

4.2.3.2 การกล่าวอวยพร

การกล่าวอวยพรในส่วนปิดแตกต่างจากการกล่าวอวยพรใน
ส่วนเนื้อเรื่อง เพราะเป็นการอวยพรผู้ทำบุญและผู้ฟังทุกคนไม่ได้เฉพาะเจาะจง

ตัวอย่างที่ 27

“...ก็ขอโมทนาสาธุทุกท่าน ๆ นะลูกนะ ขอให้ทุกท่านหมดทุกข์หมดโศก
หมดโรค หมดภัย จากนั้นไปขอให้ท่านทุกคนในครอบครัวได้ประสบพบแต่สิ่งดี ๆ
มีแต่ความสุขกาย สุขใจ ให้ทุกคนมีความสุขตลอดไปทุกภพทุกชาติเทอญ
ขออนุโมทนาสาธุ”

(34/35 วัดพระงาม ฯ, ชวนบริจาคสร้างห้องพระพุทธรศาสนา)

จากตัวอย่างมีคนยากได้กล่าวอวยพรโดยยกอานิสงส์ของ
การทำบุญว่าจะทำให้ผู้ทำบุญมีชีวิตที่ดี ปราศจากความทุกข์ และโรคภัยตลอดไป

ผลการศึกษาโครงสร้างปริจเฉทการพูดของมีคนยากปรากฏว่ามีองค์ประกอบการสื่อสาร
3 ส่วน ได้แก่ ส่วนเปิด ส่วนเนื้อเรื่อง และส่วนปิด ปริจเฉทนี้ส่วนเนื้อเรื่องเป็นองค์ประกอบหลัก
ส่วนส่วนเปิดและส่วนปิดเป็นองค์ประกอบไม่บังคับ ส่วนเนื้อเรื่องมีการให้รายละเอียด
การบอกวัตถุประสงค์ และการบอกขั้นตอน ทั้งนี้ เมื่อมีเหตุการณ์แทรกจะพบการเชิญชวน

การอวยพร และการขอบคุณปรากฏอยู่ในส่วนนี้ด้วย ส่วนเหตุการณ์แทรกอื่น ๆ ระหว่างการพูด เชิญชวนของมัคทายก เช่น การแทรกเนื้อหาประชาสัมพันธ์การเลื่อนรถ การประกาศของหาย ฯลฯ มัคทายกจะทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์และกลับมาพูดเชิญชวนต่อได้เสมอ สำหรับส่วนเปิดมีการ กล่าวต้อนรับ การทักทาย และการแนะนำตัว ส่วนปิดเรื่องพบการอวยพรและการขอบคุณเสมอ ซึ่งส่วนนี้ได้ปรากฏในทุกกลุ่มข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยนี้พบว่าโครงสร้างของปริจเฉทการพูดของ มัคทายกไม่สามารถสรุปเป็นสูตรโครงสร้างที่ตายตัวได้ทั้งนี้ เนื่องจากความยาวของปริจเฉทแต่ละ ปริจเฉทไม่เท่ากัน ปริจเฉทขนาดสั้นอาจจะไม่มีโครงสร้างที่แน่นอนตายตัว แต่หากเป็นปริจเฉทขนาด ยาวอาจสรุปโครงสร้างของปริจเฉทได้เป็นโครงสร้าง “ส่วนเปิด + ส่วนเนื้อเรื่อง + ส่วนปิด” นอกจากนี้ โครงสร้างที่กล่าวข้างต้น ปริจเฉทการพูดของมัคทายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐมยังมี ลักษณะสำคัญ คือ บางส่วนของปริจเฉทเป็นการพูดแบบสาธารณะไม่เจาะจงผู้ฟัง และบางส่วนของ ปริจเฉทเป็นการพูดที่มัคทายกมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟังเฉพาะบุคคลซึ่งเป็นลักษณะที่ดึงดูดความสนใจจาก ผู้ฟังได้เป็นอย่างดี

บทต่อไปผู้วิจัยจะกล่าวถึงกลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการโน้มน้าวใจผู้ฟังของมัคทายก ในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม

บทที่ 5

กลวิธีทางภาษาในการโน้มน้าวใจในปริศนาการพูดของมัคนายก

ในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม

จากการศึกษาองค์ประกอบการสื่อสารในบทที่ 3 และโครงสร้างปริศนาการพูดของมัคนายกในวัดพระอารามหลวงในบทที่ 4 ผู้วิจัยพบว่ากลวิธีทางภาษาที่มัคนายกใช้เพื่อโน้มน้าวใจผู้ฟังปรากฏเป็นลักษณะเด่นตลอดทั้งปริศนา กลวิธีทางภาษาที่พบจัดเป็น 3 กลุ่มกลวิธี ได้แก่ กลุ่มกลวิธี การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟัง กลุ่มกลวิธี การบอกความสำคัญของกองบุญ และกลุ่มกลวิธี การกระตุ้นผู้ฟัง

ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูล 2 ประเด็น ดังนี้

5.1 กลวิธีการโน้มน้าวใจ

5.1.1 กลุ่มกลวิธี การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟัง

5.1.2 กลุ่มกลวิธี การบอกความสำคัญของกองบุญ

5.1.3 กลุ่มกลวิธี การกระตุ้นผู้ฟัง

5.2 การปรากฏร่วมของกลวิธีทางภาษาเพื่อโน้มน้าวใจ

5.1 กลวิธีการโน้มน้าวใจ

ปริศนาการพูดของมัคนายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐมพบการใช้กลวิธีทางภาษาในการโน้มน้าวใจที่หลากหลาย จัดเป็นกลุ่มกลวิธีได้ 3 กลุ่มกลวิธี ดังนี้ กลุ่มกลวิธี การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟัง กลุ่มกลวิธี การบอกความสำคัญของกองบุญ และกลุ่มกลวิธี การกระตุ้นผู้ฟัง

5.1.1 กลุ่มกลวิธี การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟัง

กลุ่มกลวิธี การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟังเป็นกลุ่มกลวิธีที่มัคนายกใช้เพื่อพูดคุย ทักทาย หรือเรียกให้ผู้ฟังคนอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้เข้ามาทำบุญให้สนใจการพูดเชิญชวนและเข้ามาร่วมทำบุญ การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟังของมัคนายกในวัดพระอารามหลวงใช้กลวิธีทางภาษาต่าง ๆ ได้แก่

การใช้คำยกย่องผู้ฟัง การใช้คำเรียกญาติเรียกผู้ฟัง การอวยพร การประกาศอนุโมทนา การชมการหยอกเย้า และการสร้างอารมณ์ขัน

5.1.1.1 การใช้คำยกย่องผู้ฟัง

การใช้คำยกย่องผู้ฟัง ในงานวิจัยนี้หมายถึง การที่มัคทายกใช้คำพูดส่งเสริม เชิดชูผู้ฟังด้วยคำที่มีความหมายในทางบวกเพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกดีและเรียกให้ผู้ฟังสนใจการทำบุญได้มากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 28

“...อู้หุย คุณพี่ผู้ใจบุญนะแม่คุณผู้ใจพระจะ เดี่ยวเข้ามานี้ก่อนพี่ เข้ามานี้ก่อน อดะยกหนังสือก่อน ยกพานก่อน อดะขอให้ยกพานก่อน อธิษฐานก่อน อธิษฐานก่อน อดะสาธุจะ อดะรับวัตถุมงคลด้วยจ้า แล้วประพรมน้ำพระพุทธมนต์นะ...”

(11/35 วัดพระงามฯ, ขอบริจาคสร้างโรงเรียนปริยัติธรรม)

ตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นมัคทายกสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟังด้วยการเลือกใช้คำยกย่องผู้ฟังว่าเป็นผู้ที่มีจิตใจดีและสูงส่ง เพื่อทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีและโน้มน้าวให้ผู้ฟังเข้าร่วมทำบุญ

ตัวอย่างที่ 29

“...โอ้โหคุณแม่มาอีกแล้วจะ นี่แหละที่เค้าเรียกแก้วแจใสปอร์ตยอดนักบุญ เนี่ย เอ้ามา ๆ มาด้วยกันโอ้โห วันนี้ทำบุญให้เต็มที่นะพี่สาวนะ สร้างบุญ สร้างบารมีไว้ในพระศาสนาเต็มอิมเลยจ้า ก็คงเป็นอิมอกอิมใจอิมบุญ...”

(15/35 วัดพระงามฯ, ขอร่วมทำบุญเทศน์มหาชาติ 13 กัณฑ์)

ตัวอย่างนี้มีมัคทายกใช้คำยกย่องผู้ฟังว่าเป็นผู้ที่มีจิตใจดี มีบุญมากเพื่อทำให้ผู้ฟังรู้สึกดี จากการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมพบว่า การประกาศยกย่องผู้ทำบุญทำให้ผู้ฟังคนอื่น ๆ ในบริเวณนั้นสนใจการพูดเชิญชวนของมัคทายกมากยิ่งขึ้น

ปริเฉทการพูดโน้มน้าวใจของมัคทายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม มัคทายกจะเลือกใช้กลวิธีการใช้คำยกย่องผู้ฟังเพื่อทำให้ผู้ฟังรู้สึกมีเกียรติ และเลือกใช้ถ้อยคำที่มีความหมายบวกเพื่อยกย่องผู้ฟังในเรื่องต่าง ๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมเพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกพึงพอใจ กลวิธีนี้จะปรากฏตลอดทั้งปริเฉทการพูดเชิญชวน ลักษณะการใช้คำยกย่องผู้ฟังของมัคทายกมักเป็นการกล่าวยกย่องโดยตรง ก่อนการพูดยกย่องมักจะขึ้นต้นด้วยถ้อยคำแสดงอารมณ์ต่าง ๆ เช่น อู๊ย โอ้โฮ โอ๊ย โอ๊ย อู๊หุย กลวิธีนี้มัคทายกจะยกย่องผู้ฟังว่าเป็นผู้ที่มีจิตใจดี ใจบุญ เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา และมักปรากฏคำว่า ใจบุญ ใจดี ใจพระ ใจเมตตา ฯลฯ

5.1.1.2 การใช้คำเรียกญาติเรียกผู้ฟัง

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2533) ได้กล่าวถึงคำเรียกญาติในภาษาไทยว่า มีความแตกต่างกันตามอายุ สำหรับคำเรียกญาติที่ใช้กับบุคคลที่ไม่ใช่ญาติมักเป็นคำที่มีความหมายว่าเป็นรุ่นที่สูงอายุกว่ามากกว่าอายุอ่อนกว่า เช่น คำว่า พี่ ปรากฏใช้มากกว่าคำว่า น้อง จากการศึกษาพบว่ามัคทายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐมมักใช้คำเรียกญาติอย่างหลากหลายเพื่อเรียกและเชิญชวนผู้ฟังให้สนใจการทำบุญ และสร้างความสนิทสนมกับผู้ฟังเหมือนเป็นคนในครอบครัวเดียวกัน

ตัวอย่างที่ 30

“...อะเดินตรงขึ้นด้านบนก่อนนะ พ่อใหญ่แม่ใหญ่มาทำบุญสร้างกระเบื้องก่อน น้ำ 5 บาท 10 บาทก็ทำกันได้ น้ำ เค้าเรียกว่าบุญสูงบุญส่งบุญร่มบุญเย็นบุญเห็น แต่ไกลน้ำ เปรียบเสมือนท่านมีบ้านไว้หนึ่งหลัง ถ้าท่านไม่มีกระเบื้องเป็นเครื่องมุงบังเนี่ย ฝนตกก็เปียก แดดออกก็ไม่ร้อน หมอกมากก็ไม่จับน้ำ...”

(26/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, ชวนทำบุญกระเบื้อง (งานประจำปี))

จากตัวอย่างมัคทายกใช้คำเรียกญาติเรียกผู้ฟังเพื่อเชิญชวนให้สนใจ การประชาสัมพันธ์การทำบุญ โดยเลือกใช้คำเรียกญาติที่มีความหมายว่าเป็นรุ่นที่สูงอายุกว่ามัคทายก และเรียกให้เหมือนเป็นคนในครอบครัวเดียวกันเพื่อโน้มน้าวให้ผู้ฟังร่วมทำบุญ

ตัวอย่างที่ 31

“อะลูกชายเข้ามาอีกลูก เอาพี่สาวเข้ามาด้วยจ้า เตี่ยรับน้ำพระพุทธรณ์จาก หลวงพ่อนะ หลวงพ่อว่าจะได้โชคดีจ๊ะ อะวันที่ 1 จะได้ถูกหวยตลอดเตอริ หลาย ๆ ไบก็ได้นะ”

(16/35 วัดพระงามฯ, ขอร่วมทำบุญเทศน์มหาชาติ 13 กัณฑ์)

จากตัวอย่าง มีคนยกเชิญชวนผู้ฟังให้สนใจการทำบุญด้วยการสร้างความสนิทสนมกับผู้ฟังโดยการเลือกใช้คำเรียกญาติ โดยเรียกผู้ฟังว่า ลูกชาย ลูก พี่สาว เพื่อโน้มน้าวให้กลุ่มคนเข้ามาร่วมทำบุญ

5.1.1.3 การอวยพร

พร หมายถึง คำแสดงความปรารถนาให้ประสบสิ่งที่เป็นสิริมงคล (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 806) ภาษาที่ใช้ให้พรจึงเป็นภาษาที่มีลักษณะพิเศษ ซึ่งเป็นไปในทางสร้างสรรค์ เป็นภาษาที่ช่วยให้ผู้รับเกิดกำลังใจ เกิดความเชื่อมั่น และเกิดความสุข เป็นภาษาที่ช่วยจรรโลงใจผู้รับ (พรทิพย์ พุกผาสุข, 2551: 1)

กลวิธีการอวยพรในปริศนการพูดของมัคนายกมักจะเกิดขึ้นทั้งก่อนและหลังจากที่ผู้ฟังได้ร่วมทำบุญ มัคนายกจะเลือกใช้ถ้อยคำอวยพรต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกดีกับสิ่งที่ได้ทำ ในขณะที่เดียวกันการอวยพรยังโน้มน้าวผู้ฟังคนอื่น ๆ ให้มาสนใจการทำบุญด้วย เนื้อหาของการอวยพร เช่น การอวยพรที่มีความหมายเกี่ยวกับความสุข, หน้าที่การงาน, สุขภาพ, การเงิน, การเรียน, โชคลาภ ฯลฯ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 32

“...ขอให้ทั้งสองครอบครัวประสบแต่ความสุข ขอให้สุขภาพแข็งแรง ขอให้ ร่ำรวย รวยอยู่แล้วก็ขอให้รวยยิ่ง ๆ ไปอีก ยามใดที่เดินทางไกลก็ขอให้แคล้วคลาดปลอดภัย ไปไหนก็ขอให้พบแต่ความสุขนะ...”

(1/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, เชิญชวนร่วมบริจาคซื้อหุ่นยนต์เครื่องมือแพทย์ โรงพยาบาลรามารัตนาธิปัตย์)

จากตัวอย่าง มัคนายกได้อวยพรผู้ทำบุญที่ได้เข้ามาร่วมทำบุญบริจาคซื้อหุ่นยนต์ เครื่องมือแพทย์เพื่อเรียกความสนใจจากผู้ฟังที่เดินผ่านไปมาบริเวณจุดประชาสัมพันธ์ พบถ้อยคำ อวยพรต่าง ๆ เช่น การขอให้พบกับความสุข, สุขภาพแข็งแรง, การเดินทางปลอดภัย นอกจากนี้ยังพบว่ามัคนายกได้ใช้การซ้ำคำว่า “รวย” เพื่ออวยพรให้ผู้ฟังมีฐานะที่ดี การอวยพรของมัคนายกจึงเป็น กลวิธีหนึ่งที่โน้มน้าวใจผู้ฟังให้สนใจการทำบุญและเข้ามาร่วมทำบุญ สอดคล้องกับที่วีรัช ลภีรัตนกุล (2543) ได้กล่าวถึงการพูดโน้มน้าวใจผู้ฟังไว้ว่า สิ่งที่ผู้พูดแนะนำให้ผู้ฟังเชื่อถือเป็นสิ่งที่สามารถ ตอบสนองความพอใจของผู้ฟังได้ เช่น หากผู้ฟังเชื่อหรือทำตามก็จะมีคามมั่นคง สุขสบาย ปลอดภัย ยิ่งขึ้น เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 33

“...อะทำบุญทางด้านนี้ก่อนน้า เอ้าวันนี้เรามาทำบุญให้กับลูกในท้องของเรา หุญก็ได้ชายก็ดี เมื่อเติบโตแล้วขอให้ได้เป็นเจ้าของคนคน อะตรงมาเลยนะ ตรงมาเลยนะน้องหุญน้องชายนะ สามมีผู้ใจบุญ ภรรยาผู้ใจศรัทธา คุณพี่ผู้ชาย คุณนายผู้หุญนะ วันนี้เรามาทำบุญร่วมกันเกิดชาติหน้ามาชาติใหม่เราจะได้เป็น เนื้อคู่กันทุกชาติ ๆ ไป มีสุขก็ร่วมกันสร้าง มีทุกข์ก็ร่วมกันแบ่งเบา ขอให้ท่าน ทั้งสองอยู่กินกันไปคนละร้อยกับห้าปีน้า อะไม่เจ็บไม่จนไม่หลงไม่ลืมน้า ไม่ตก ไม่ต่ำ ไม่มีโรคไม่มีภัย ไม่มีไข้ไม่มีเจ็บ มีแต่ความรุ่งเรือง มีแต่ความก้าวหน้า มีแต่ความร่ำรวย รวยแล้วก็ขอให้รวยอีก ถ้ายังไม่รวย อนาคตข้างหน้าขอให้ รวย”

(26/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, ชวนทำบุญกระเป๋อง (งานประจำปี))

สถานการณ์นี้หุญตั้งครรถ์และสามีเดินผ่านมาที่จุดประชาสัมพันธ์ทำบุญ มัคนายก ใช้วิธีอวยพรโดยการกล่าวถึงเด็กในท้องว่าให้ได้เป็นเจ้าของคนคน เพื่อเรียกให้หุญตั้งครรถ์เข้ามาร่วม ทำบุญ นอกจากนี้ยังอวยพรให้มีชีวิตคู่ที่ราบรื่นด้วยถ้อยคำที่มีความหมายดี พบการซ้ำคำว่า “ไม่” และ “ไม่มี” ปรากฏร่วมกับสิ่งที่ไม่ดี และซ้ำคำว่า “มี” เพื่อเน้นย้ำสิ่งที่ดี มัคนายกเลือกใช้กลวิธีทาง ภาษานี้เพื่อเน้นย้ำให้ผู้ฟังสนใจที่จะเข้าร่วมทำบุญ

ตัวอย่างที่ 34

“...ขออาราธนาครับพระศรีพระรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายทั้งปวงที่อยู่ในวัดไร่จิง พระอารามหลวงแห่งนี้จงบันดาลให้ทุก ๆ ท่านจงมีความเจริญนะ ครับผม มีแต่ความร่ำรวยมากขึ้นในชีวิตนะครับผม และก็อย่าเจ็บป่วยจน ขอให้ มีความรักในครอบครัวยิ่ง ๆ ขึ้นนะครับผม...”

(9/35 วัดไร่จิง ฯ, ชวนทำบุญผ้าป่าลอยฟ้า)

จากตัวอย่างมีคนยกได้อ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในจังหวัดนครปฐมและพระรัตนตรัย เพื่อใช้อวยพรให้แก่ผู้ทำบุญ การอ้างถึงทำให้คำพูดของคนนำเชื่อถือมากยิ่งขึ้นและโน้มน้าวให้ ผู้ฟังให้สนใจการพูดเชิญชวนทำบุญ

จากการศึกษากลวิธีทางภาษาเพื่อโน้มน้าวใจผู้ฟังด้วยการใช้คำอวยพรพบว่า คำอวยพร จะปรากฏทั้งในส่วนเนื้อเรื่องและส่วนปิดของปริศนาการพูดของคนนำ ก่อนการกล่าวคำอวยพร มีคนนำจะอ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ อ้างคุณงามความดีของผู้ทำบุญ หรืออาจจะไม่อ้างถึงก็ได้ มีคนนำ มักจะเริ่มต้นประโยคด้วยคำว่า “ขอให้...” หรือ “ให้...” แล้วจึงตามด้วยถ้อยคำอวยพรต่าง ๆ ซึ่งเป็น ถ้อยคำที่สละสลวยและมีความหมายเป็นสิริมงคล การเลือกถ้อยคำอวยพรแต่ละครั้งขึ้นอยู่กับว่า ผู้รับพรเป็นใคร และคำอวยพรใดที่จะเหมาะสมกับผู้รับ เช่น คำอวยพรที่ให้แก่เด็กก็จะมีเนื้อหา เกี่ยวกับการเรียน หน้าที่การงานที่ดีในอนาคต ส่วนคนวัยทำงานก็อวยพรให้หน้าที่การงานก้าวหน้า มีฐานะการเงินที่ดี หรือคำอวยพรที่ให้กับพ่อค้าแม่ค้าก็จะอวยพรให้ทำมาค้าขึ้น ฯลฯ เนื้อหาที่ใช้ อวยพรที่ปรากฏซ้ำจำนวนมากมักเกี่ยวข้องกับเรื่องราวใกล้ตัวในชีวิตประจำวัน มีคนนำจะอวยพรให้ ทุกอย่างรอบตัวเป็นเรื่องที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งความมั่นคงทางด้านการเงินและความสุข นอกจากนั้น ยังพบว่ามักพบคำคล้องจองในการอวยพรเสมอ โครงสร้างถ้อยคำอวยพรของคนนำ สรุปได้ดังนี้

(ขอให้/ให้)³ + (อ้างสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำวัดหรือในจังหวัดนครปฐม/พระรัตนตรัย/
คุณความดีของผู้ทำบุญ) + คำอวยพรที่มีความหมายเป็นสิริมงคลต่อผู้ทำบุญ

³ข้อความในวงเล็บจะปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้ในคำอวยพร

5.1.1.4 การประกาศอนุโมทนา

กลวิธีนี้มีคนมักใช้เพื่อขอบคุณและชื่นชมผู้ที่เข้ามาทำบุญเพื่อชกแจงใจให้ผู้ฟังที่ยังไม่ได้เข้ามาร่วมทำบุญสนใจ และอยากเข้ามามีส่วนร่วมในการทำบุญ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 35

“...อ่าครับสาธุครับคุณพี่น้ำ คุณพี่มาบริจาค 1,000 บาทเป็นท่านที่สองครับ หลวงพ่อ ครับหลวงพ่อพระร่วงโรจนฤทธิ์ คุณพี่เรียกว่าอาจารย์น้ำ เออ อยู่ศิลปากร นครปฐม แต่บ้านจริงอยู่พิษณุโลก ได้มาบริจาคเครื่องมือแพทย์ ให้กับโรงพยาบาลรามธิบดี เป็นท่านที่สอง 1,000 บาท ขอหลวงพ่อพระร่วงโรจนฤทธิ์ เทวดาได้โปรดประทานพร ขอให้ครอบครัวประสบแต่ความสุข ขอให้สุขภาพแข็งแรง ขอให้ร่ำรวย รวยอยู่แล้วก็ขอให้รวยยิ่ง ๆ ไปอีก ถ้ามีลูกหลาน กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ ก็ขอให้ชนะเฉลียวฉลาด เป็นคนปัญญาดี ขอให้จบปริญญาสูง ๆ ยามใดที่เดินทางไกลก็ขอให้แคล้วคลาดปลอดภัยน้ำ หลวงพ่อพระร่วงโรจนฤทธิ์เทวดาได้โปรดประทานพรด้วยน้ำ ขอโมทนาบุญน้ำ โอจริง ๆ น้ำ ผู้ที่มีความรู้ มีการศึกษาเนี่ย จะเห็นชีวิตคนเนี่ยมันสำคัญน้ำ เออรถเสียซ่อมได้ แต่คนเสียน้ำ ถ้าไม่มีเครื่องมือแล้ว จบกันนาชีวิต ชีวิตก็จบกัน...”

(1/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, เชิญชวนร่วมบริจาคซื้อหุ่นยนต์เครื่องมือแพทย์ โรงพยาบาลรามธิบดี)

จากตัวอย่างข้างต้นมีผู้เข้ามาร่วมทำบุญจำนวน 1,000 บาท มักนัยกจึงได้กล่าวประกาศอนุโมทนากับการทำบุญ โดยได้เอ่ยถึงสังกัดของผู้ที่เข้ามาทำบุญและกล่าวชื่นชมที่ได้เข้ามาร่วมทำบุญ จากข้อมูลพบว่ามักนัยกได้ใช้การประกาศอนุโมทนากับผู้ที่มาทำบุญเพื่อชกแจงให้ผู้ฟังสนใจสิ่งที่มีคนยกพูด และสนใจที่จะเข้าร่วมทำบุญ

ตัวอย่างที่ 36

“...ทำบุญ ระฆังทั้งใบเล็กใบใหญ่ สองท่านเนี่ยรวมกันก็ 1,000 พอดี ไม่ต้องทอน เนี่ยทำบุญเต็มใจบอกไม่ต้องทอน บอกแบงก์พันเอาไปเลย

ระฆังใบใหญ่ 3 ใบ ใบเล็ก 1 ใบ นะครับ 1,000 บาท ขออนุโมทนาสาธุจ๊ะ เออ
อนุโมทนาสาธุ

ขออำนาจองค์พุทธที่สุดล้า องค์ธรรมองค์สงฆ์ผู้ทรงศีล

บารมีขององค์ผ่านเกล้าเจ้าแผ่นดิน หากยลยินรู้เห็นเป็นพยาน

เออ เทพอารักษ์ เจ้าที่เจ้าทาง สิ่งศักดิ์สิทธิ์ องค์พระปฐมเจดีย์รู้เห็นเป็นพยาน

เนี่ยที่ได้มาสร้างระฆังทองถวายเป็นพุทธบูชากันในคืนนี้วันนี้...”

(27/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, ทำบุญระฆังเงิน ระฆังทอง (งานประจำปี))

จากตัวอย่างข้างต้นมีคณาจารย์ได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เข้ามาร่วมทำบุญระฆังเงิน
ระฆังทองในงานประจำปีของวัดพระปฐมเจดีย์ด้วยการกล่าวชมผู้ทำบุญว่าได้ร่วมทำบุญจำนวนมาก
การประกาศอนุโมทนาบุญของคณาจารย์มักจะใช้ร่วมกับการอวยพร หรือการกล่าวอ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์
ให้มารับรู้การทำความดีของผู้ทำบุญเสมอ คณาจารย์ใช้กลวิธีนี้เพื่อโน้มน้าวให้ผู้ฟังต้องการที่จะเป็น
ส่วนหนึ่งของการทำบุญ

5.1.1.5 การชม

การชม ในงานวิจัยนี้หมายถึง การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายในทางที่ดีชื่นชมผู้ฟัง
เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกดี ในเรื่องต่าง ๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เช่น การชมรูปลักษณ์ภายนอก, การ
ชมพฤติกรรมที่ทำบุญ เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 37

“...หนูน้อยคนนี้ราศีดีจะได้เรียนเก่ง ๆ จะได้เป็นนายร้อย นายพัน นายพลต่อไป
แต่ก่อนที่จะเป็นนายพันขอให้ผ่านนายร้อยไปก่อนน้า นะฮะ ราศีเค้าดีน้า
บริสุทธิ์ผุดผ่องนะครับหน้าตาสวยสดงดงามนะ รูปหล่อ ลูกสาวก็รูปสวยนะ
ผมเปี้ยด้วย ขอให้เรียนเก่ง ๆ นะครับ นะขอให้เรียนเก่ง ๆ ขอให้เป็นลูกที่ดีของ
คุณพ่อคุณแม่ เพราะว่าคุณพ่อคุณแม่ชื่นใจอย่างนี้แหละ...”

(2/35 วัดพระงามฯ, ขอบริจาคเงินสร้างห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์โรงเรียนวัดสระกะเทียมฯ)

คำว่า “ราศี” ในตัวอย่างข้างต้นมีความหมายว่า ความสง่างาม หรือ ลักษณะดีงามของคน เช่น หน้าตามีราศี, โดยปริยายหมายความว่า ความอímเอิบ, ความภาคภูมิ นอกจากนั้นคำว่า “ราศี” ยังหมายถึง สิริมงคล อีกด้วย (ราชบัณฑิตยสถาน : 1001) การที่มัคนายกเลือกใช้คำว่า “ราศี” ซึ่งเป็นคำที่ความหมายดีและให้ความรู้สึกในทางบวกกล่าวชมรูปลักษณะภายนอกของผู้ทำบุญ เพื่อให้ผู้ฟังคนอื่น ๆ สนใจการทำบุญและสนใจผู้ที่กำลังทำบุญ นอกจากนั้นยังมีคำที่ใช้ชมรูปลักษณะภายนอกอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น บริสุทธ์ผุดผ่อง หน้าตาสวยสดงดงาม รูปหล่อ รูปสวย มัคนายกกล่าวชมผู้ทำบุญเพื่อโน้มน้าวให้ผู้ฟังคนอื่น ๆ สนใจและเข้าร่วมทำบุญ

5.1.1.6 การหยอกเ้า

การใช้กลวิธีหยอกเ้าผู้ทำบุญ ในงานวิจัยนี้หมายถึง การใช้ถ้อยคำที่ไม่จริงจัง การพูดเล่นเพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกผ่อนคลายและรู้สึกเป็นกันเอง เป็นการสร้างความสนิทสนมระหว่างมัคนายกกับผู้ทำบุญ การหยอกเ้าส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นเมื่อมัคนายกพูดคุยเล่นกับเด็ก ๆ ที่มาทำบุญกับผู้ปกครอง หรือพูดกับคนที่เคยมาทำบุญเป็นประจำจนมัคนายกคุ้นหน้าคุ้นตากัน

การหยอกเ้านอกจากจะใช้เพื่อความสนุกสนานระหว่างผู้ทำบุญและมัคนายกแล้วยังทำให้ผู้ทำบุญรู้สึกเป็นกันเองและเข้ามาร่วมทำบุญกันมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 38

“...แห่มงวดที่แล้วมันเียดไปเียดมาตลอดเวลาเลยเนาะมองไม่ค่อยรู้ มองไม่ค่อยเห็น วันนี้หล่อเทียนซะ งวดหน้าจะออกอะไรเราก็มองเห็นแล้ว (หัวเราะ)

อนุโมทนาสาธุด้วยนะ ขอให้โชคดีครับ ขอให้โชคดี...”

(7/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, หล่อเทียนพรรษา)

ตัวอย่างนี้มัคนายกได้เชิญชวนให้ร่วมทำบุญในงานหล่อเทียนพรรษาประจำปีและได้พูดกับผู้ฟังเรื่องอานิสงส์ของการทำบุญหล่อเทียนพรรษาว่าจะทำให้ดวงตาสว่าง ทำอะไรก็มองเห็นชัดเจน จึงพูดหยอกเ้าผู้ฟังถึงเรื่องหวย ในเนื้อหากล่าวว่างวดที่ผ่านมาจะซื้อเท่าไรก็ไม่ถูก เียดไปเียดมา แต่หลังจากที่ได้ทำบุญแล้วครั้งหน้าผู้ฟังก็จะมองเห็นได้อย่างชัดเจนและได้รับโชคดี

มักนายกใช้ถ้อยคำที่ไม่จริงจังเพื่อสร้างความผ่อนคลายและสร้างความสนิทสนมกับผู้ฟัง เมื่อผู้ฟังรู้สึกเป็นกันเองและผ่อนคลายก็จะทำให้โน้มหน้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 39

“...ดีจังเลยพ่อบ้าน ท่านเจ้าแก้มมีอะไรก็ปรึกษาคุณนาย มีอะไรรายงานให้ทราบ
เข้าเชิญครับแวะมาเลยทำบุญระฆังทอง เอ้าพี่น้องเจ้าขา...”

(27/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, ทำบุญระฆังเงิน ระฆังทอง (งานประจำปี))

ตัวอย่างนี้มักนายกกล่าวหยอกเข้าคู่สามี-ภรรยาที่เข้ามาร่วมทำบุญระฆังเงินระฆังทองในงานประจำปีของวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร ในการทำบุญมีระฆังให้เลือกหลายแบบ หลายขนาด ผู้ที่เป็นสามีเลือกระฆังแล้วหันหน้ามาปรึกษาภรรยาอีกครั้งว่าควรเลือกแบบใดแบบที่กำลังเลือกอยู่นั้นเหมาะสมแล้วหรือไม่ มักนายกจึงพูดหยอกเข้าว่าเป็นสามีที่ดีมีอะไรก็ปรึกษาภรรยา รายงานภรรยาทุกอย่าง ในถ้อยคำที่ว่า “ดีจังเลยพ่อบ้าน ท่านเจ้าแก้มมีอะไรก็ปรึกษาคุณนาย มีอะไรรายงานให้ทราบ” ทำให้บรรยากาศบริเวณที่ทำบุญมีแต่รอยยิ้มและเสียงหัวเราะ สร้างความสบายใจและความสนิทสนมระหว่างผู้ทำบุญและมักนายกมากยิ่งขึ้น จากการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมในเหตุการณ์นี้พบว่า มีผู้ฟังหลายคนที่ยุดฟังมักนายกหยอกเข้าผู้ทำบุญ

การหยอกเข้าส่วนใหญ่ในปริศนาเหตุการณ์พูดเชิญชวนของมักนายก จะเกิดขึ้นกับผู้ที่มีอาวุโสต่ำกว่ามักนายก เช่น เด็ก ๆ ที่มาทำบุญกับผู้ปกครองซึ่งจากการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมพบว่าเด็กที่ถูกหยอกเข้ามีอายุในช่วง 2 - 8 ปี นอกจากนั้นยังพบการหยอกเข้ากับผู้ที่มีอายุมากกว่ามักนายกบ้าง แต่พบได้น้อยกว่าการหยอกเข้าผู้ที่มีอาวุโสต่ำกว่า

5.1.1.7 การสร้างอารมณ์ขัน

อารมณ์ขัน (humor) หมายถึง ความรู้สึกที่บ่งบอกให้ทราบว่าสิ่งที่พบเห็นหรือได้ยินนั้นตลก การแสดงออกซึ่งความรู้สึกนี้มักจะเป็นอาการยิ้มหรือหัวเราะ ส่วนกลวิธีการสื่ออารมณ์ขัน (strategy for expressing humor) หมายถึง การใช้ภาษาที่ผู้สื่ออารมณ์ขันคาดว่าจะสามารถทำให้ผู้ฟังรู้สึกตลก (จันทิมา หวังสมโชค, 2549: 105)

อารมณ์ขันหรือความตลกขบขันเป็นเครื่องมือประเภทหนึ่งสำหรับการจัดการกับความสัมพันธ์ทางสังคมของมนุษย์ เพราะว่าความตลกขบขันของผู้พูดสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ร่วมสนทนาได้ (อุมาภรณ์ สังขมาน, 2559: 162) การสร้างอารมณ์ขันของมัคทายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐมจึงเป็นกลวิธีหนึ่งในการสร้างความสนิทสนมกับผู้ทำบุญ ทำให้ผู้ทำบุญอารมณ์ดี รู้สึกผ่อนคลายและเข้าร่วมทำบุญ

ตัวอย่างที่ 40

“...ทุกจังหวัดแล้วแต่ท่านจะมีโอกาสจะไปลอยตรงไหนกัน นะครับนะ ก็แล้วแต่จังหวัดบางทีก็มีการลอยโคมบ้างครับ ลอยไปไหม้หลังคานั้นก็มีนะ (หัวเราะ) ลอยไปลอยมาลงบ้านกู (หัวเราะ) หลังคาแดงเลยครับ...”

(27/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, ทำบุญระฆังเงิน ระฆังทอง (งานประจำปี))

ตัวอย่างข้างต้นมัคทายกได้พูดถึงการลอยโคมในเทศกาลลอยกระทง และพูดให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ขันในถ้อยคำว่า “ลอยไปไหม้หลังคานั้นก็มีนะ (หัวเราะ) ลอยไปลอยมาลงบ้านกู (หัวเราะ) หลังคาแดงเลยครับ” ถ้อยคำนี้มัคทายกกล่าวสมมติเหตุการณ์ที่ไม่ควรเกิดขึ้นว่าผู้ลอยโคมอาจจะทำให้การลอยโคมไปไหม้หลังคาบ้านตัวเอง การสร้างอารมณ์ขันของมัคทายกช่วยโน้มน้าวให้ผู้ฟังสนใจเรื่องที่มัคทายกพูด ทำให้ผู้ฟังผ่อนคลายและอยากเข้าร่วมทำบุญ

ตัวอย่างที่ 41

“...เออเอ้าระฆังเนี่ยมี 3 โส้สนะ เบอร์ S เบอร์เล็กนะ S M L นะ อันที่เขย้านี่ เบอร์ M ตั้งทุกใบนะรับประกันนะ เอ้อ ถ้าใบไหนไม่ตั้งโยม ยอมให้โยมปรับหลวงพ่อก หลวงพ่อพระครูปฐมเจดีย์านุรักษ์ นี่หัวหน้าแผนกระฆังทอง เออยอมให้ปรับเลยถ้าลูกไหนไม่ตั้ง ถ้าหลวงพ่อกพระครูปฐมไม่อยู่ มหาประเสริฐอยู่ตลอด (หัวเราะ) เออตั้งทุกใบพี่น้องครับรับประกัน...”

(27/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, ทำบุญระฆังเงิน ระฆังทอง (งานประจำปี))

ตัวอย่างนี้มีคนายกสร้างอารมณ์ขันให้ผู้ทำบุญที่เดินผ่านไปมาบริเวณจุดประชาสัมพันธ์ โดยเลือกใช้วิธีพูดสิ่งที่เป็นความจริงอยู่แล้วในเรื่องความดังของระฆัง เพราะปกติระฆังทุกใบมีเสียงดังกังวาน นอกจากนั้นยังพูดย้ำด้วยว่าถ้าหากระฆังไม่ดังตามที่พูดให้ไปปรับค่าปรับกับพระครูปฐมเจติยานุรักษ์ ซึ่งเป็นพระที่น่าเคารพ เชื่อถือ และหากปรับกับพระครูฯ ไม่ได้ก็ให้ปรับกับพระอีกรูป ในตัวอย่างนี้มีคนายกสร้างอารมณ์ขันด้วยการพูดหยอกเข้าพระซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบกองทุนระฆังเงิน ระฆังทอง ซึ่งหากเป็นบริบททั่วไปฆราวาสจะไม่สามารถพูดเช่นนี้ได้

ตัวอย่างที่ 42

“...เกิดชาติหน้ามาชาติใหม่ขอให้สวยสดงดงามเหมือนดอกดาวเรืองดอกนี้น้ำ
ขอให้สวยเหมือนอ้ม พัทธราภา ไชยเชื้อ อะขอให้มึ้นหน้าทีการงาน ขอให้เป็น
เจ้าหน้าที่ธนาการ เป็นเสมียนตราประจำอำเภอน้ำ อะสาธุ ๆ ปัจจุบันใส่ตุ๊กก่อน
นะน้องหญิงนะ อะเลือกได้นะ เลือกได้ ขอให้เป็นดาราตัง ๆ ทางช่อง 7 ช่อง 3
นะ สาธุ เรียนจบแล้วขอให้มึ้นงานทำ ขอให้ได้เป็นที่พึ่งพาอาศัยของพ่อแม่
ยามพ่อแม่แก่เฒ่า...”

(26/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, ขวนทำบุญกระเบื้อง (งานประจำปี))

จากตัวอย่างข้างต้น มัคทายกได้ใช้การสร้างอารมณ์ขันเพื่ออวยพรให้ผู้ทำบุญ มีรูปลักษณะที่สวยงามโดยเปรียบเทียบความสวยเหมือนกับดอกดาวเรืองที่ใช้ทำบุญและเหมือนกับนักแสดงที่มีชื่อเสียงอย่าง “อ้ม พัทธราภา ไชยเชื้อ” เพื่อโน้มน้าวให้ผู้ฟังคนอื่น ๆ สนใจการเชิญชวนให้เข้าร่วมทำบุญ

5.1.2 กลุ่มกลวิธีการบอกความสำคัญของกองทุน

กลุ่มกลวิธีนี้เป็นกลุ่มกลวิธีทางภาษาที่มัคนายกใช้เพื่อให้ผู้ฟังเห็นความสำคัญของกองทุน เห็นอานิสงส์ที่ผู้ฟังจะได้รับจากการทำบุญ เมื่อผู้ฟังได้รับข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนต่าง ๆ ก็เกิดศรัทธาอยากทำบุญ มัคทายกก็จะโน้มน้าวใจให้ผู้ฟังเข้าร่วมทำบุญได้ง่ายยิ่งขึ้น กลวิธีทางภาษาที่มัคนายกใช้ได้แก่ การเสนอสิ่งตอบแทน การชี้แจงความจำเป็น การใช้ความเปรียบ การเล่าเรื่อง การใช้คำสอน การใช้คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา การอ้างถึง มีรายละเอียดดังนี้

5.1.2.1 การเสนอสิ่งตอบแทน

กลวิธีการเสนอสิ่งตอบแทนคือการบอกสิ่งที่คุณจะได้รับเมื่อเข้ามาร่วมทำบุญ สิ่งตอบแทนนั้นอาจจะเป็นนามธรรมหรือรูปธรรมก็ได้ กลวิธีนี้สามารถชักจูงผู้ฟังให้คล้อยตามได้มากยิ่งขึ้น เช่น การบอกอานิสงส์ วัตถุประสงค์ของทางวัด เป็นต้น ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 43 การเสนอสิ่งตอบแทน : วัดอุโมงค์

“...ครับสาธุลูก บุญรักษานะ พระคุ้มครองเกิดความร่มเย็นนะลูก รับของแจก ก่อนลูก มีกันน้อยมีกันไม่มากนะวันนี้ 100 กับหนึ่งปีครบรุ่นแซยิดหลวงพ่อนะ ปีนี้นำมาแจกให้มวลสารครบเลยนะว่าน 108 มหามงคลจันทรหมาเสนห์ จันทรหมาเสนห์ จันทรขาวจันทรแดงนะ มีโอกาสได้นำมาผสมว่านทั้งหลาย ครอบจักรวาลเสริมบารมีเอาไว้...”

(33/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, ลง นะเมตตา บูชาพระร่วงรุ่น 101 ปี (งานประจำปี))

ตัวอย่างข้างต้นมีนักขายใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อเชิญชวนให้คนเข้ามาทำบุญโดยเสนอ สิ่งตอบแทนที่จะได้รับคือวัดอุโมงค์เพื่อให้ผู้ฟังสนใจการทำบุญเพิ่มขึ้น

ตัวอย่างที่ 44 การเสนอสิ่งตอบแทน : อานิสงส์

“...นี่แหละครับโฆษณาที่มาพูดให้ท่านได้ทำบุญก็ต้องการให้ทุกท่านสร้างแต่ กรรมดี สร้างบุญ สร้างกุศล สร้างบุญไปแล้วเนี่ยจะได้มีความสุข ทั้งโลกนี้และ โลกหน้า สุข สุข ปุณฺณฺสสะ อุจฺจโย ผู้ที่หมั่นสั่งสมบุญจะได้นำแต่สุขมาให้ ความสุข ทั้งโลกนี้และโลกหน้านะลูกนะ ถ้ามีโอกาสก็สั่งสมบุญกันเอาไว้ลูก...”

(34/35 วัดพระงามฯ, ชวนบริจาคสร้างห้องพระพุทธรักษา)

จากตัวอย่าง มีนักขายเลือกใช้กลวิธีการเสนอสิ่งตอบแทนที่ผู้ฟังจะได้รับจากการ ทำบุญเพื่อโน้มน้าวให้ผู้ฟังสนใจโดยกล่าวว่าการทำบุญจะทำให้ได้รับอานิสงส์ที่มีความสุขทั้งใน ปัจจุบันและชาติหน้า

ตัวอย่างที่ 45 การเสนอสิ่งตอบแทน : อานิสงส์

“อ้าววันนี้เดินทางมาถึงแล้ว อย่าละเลย เรามาทำบุญกันให้ครบจบกันให้ทั่ว ทุกกองบุญ เกิดชาติหน้ามาชาติใหม่ ชีวิตของท่านนั้นจะได้ไม่อดไม่ยากไม่ยาก ไม่จน เรามาทำบุญกับสิ่งของสูงส่ง ชีวิตของท่านนั้นจะได้สูงส่ง หน้าที่การงาน การค้าการขายของท่านจะได้ก้าวไกล ทำอะไรแล้วก็มีแต่ความรุ่งเรือง มีแต่ความก้าวหน้า ขอให้ศถาบรรดาศักดิ์ของท่านนั้นสูงส่ง ยศจะได้เลื่อน เงินเดือนจะได้ขึ้น เพราะเรามาทำบุญกับสิ่งของสูงส่ง”

(26/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, ขวนทำบุญกระเบื้อง (งานประจำปี))

จากตัวอย่าง มักนายนเลือกใช้กลวิธีการเสนอสิ่งตอบแทนที่ผู้ฟังจะได้รับจากการ ทำบุญ และโน้มน้าวให้ผู้ฟังสนใจการทำบุญกระเบื้องซึ่งเป็นสิ่งที่เชื่อว่าเป็นของสูงส่ง เมื่อผู้ฟังทำแล้ว ก็จะได้รับผลตอบแทนเป็นอานิสงส์จากการทำบุญในชาติหน้า

ตัวอย่างที่ 46 การเสนอสิ่งตอบแทน : การได้ลงบันทึกในหนังสือ

“...ท่านผู้มีบุญมีบารมีที่เคารพหน้า ตามกำลังศรัทธา ถ้าเป็นไปได้แล้ว ถ้าท่านมาบริจาค 1.000 บาท น้ำ 1.000 บาท ท่านผู้ใจบุญที่เคารพ จะมีชื่อ ชื่อ-นามสกุลของท่าน อยู่ในหนังสือประวัติศาสตร์ของโรงพยาบาลรามา ชื่อว่า สีสืบล้านเครื่องมือแพทย์ จะมีชื่อของท่านอยู่ในนั้น 1.000 บาทน้ำ ชื่อ-นามสกุล แต่ถ้าท่านบริจาค 1,000 บาทขอให้ท่านน้ำ เอลงเบอร์โทรศัพท์ไว้ด้วย ทำไม ต้องมีเบอร์โทรศัพท์เพราะอะไร เพราะว่าคณะแพทย์โรงพยาบาลรามา บอกว่า หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือสำคัญน้ำ เออไม่ให้เกิดพลาด ตัวหนังสือนี้ ชื่อของท่าน นามสกุลของท่าน ไม่ให้เกิดพลาดน้ำ...”

(1/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, เชิญชวนร่วมบริจาคชื่อหุ่นยนต์เครื่องมือแพทย์ โรงพยาบาลรามาศิริ))

จากตัวอย่างมักนายนได้เสนอสิ่งตอบแทนที่ผู้ฟังจะได้รับหากได้เข้าร่วมทำบุญตาม จำนวนที่กำหนดไว้ คือการได้ร่วมบันทึกชื่อในหนังสือร่วมทำบุญบริจาค “สีสืบล้านเครื่องมือแพทย์”

ของโรงพยาบาลรามาริบัติ การเสนอสิ่งตอบแทนเป็นกลวิธีที่ทำให้ผู้ฟังสนใจการทำบุญ และโน้มน้าวให้เข้าร่วมทำบุญได้มากยิ่งขึ้น

5.1.2.2 การชี้แจงความจำเป็น

การชี้แจงความจำเป็น คือ การบอกข้อเท็จจริงของการจัดตั้งกองทุนให้ผู้ฟังทราบถึงความจำเป็นของกองทุน กลวิธีนี้เป็นกลวิธีที่โน้มน้าวให้ผู้ฟังเข้าร่วมทำบุญได้มากขึ้น

ตัวอย่างที่ 47

“...ขอเชิญทำบุญก่อนนะลูก เสียงที่ท่านได้ยินอยู่นี้เป็นเสียงของกองทุน กองกุศลโรงเรียนเทศบาล 1 วัดพระงาม ปัจจุบันห้องพระพุทธรูปหรือห้องที่เรียนธรรมะศึกษาชำรุดทรุดโทรมจะต้องบูรณะเป็นการด่วนลูกงบประมาณมีไม่พอ ขอไว้ก็ยังไม่ได้ นะครับ จะได้รีเป่าก็ยังไม่รู้ เพราะบางสิ่งบางอย่างเนี่ยทางรัฐบาลเค้าก็ยุ่ง ให้ช่วยเหลือตัวเองกัน เอาล่ะครับ โรงเรียนจะหาเงินที่ไหนมาล่ะครับ ก็เลยต้องมาตั้งกองทุนกองกุศลบอกบุญให้สาธุชนได้ทำบุญกันลูก มาเถอะครับ 5 บาท 10 บาท 20 บาทก็ทำบุญได้ ช่วยเหลือโรงเรียนเทศบาล 1 วัดพระงาม บูรณะซ่อมแซมห้องพระพุทธรูปหรือห้องธรรมะศึกษาลูก ตอนนี้ทรุดโทรมมากแล้ว โต๊ะหมู่ก็จะพังแล้วนะครับ โต๊ะหมู่ที่ประดิษฐานพระพุทธรูปเนี่ยก็จะพังแล้ว อ่าตัวดูอากาศก็ไม่มีมันอบอวลไปหมดอะเวลาจรูญบูชาพระ ต้องกราบพระเนี่ย”

(34/35 วัดพระงาม ฯ, ชวนบริจาคสร้างห้องพระพุทธรูป)

ตัวอย่างนี้มีคนยากได้ชี้แจงความจำเป็นที่ต้องเชิญชวนบริจาคสร้างห้องพระพุทธรูปให้กับโรงเรียน โดยได้ให้เหตุผลต่าง ๆ เช่น เหตุผลด้านงบประมาณที่มีไม่เพียงพอ ความชำรุดทรุดโทรมของห้องเรียนที่อาจจะก่อให้เกิดอันตราย เพื่อยืนยันความจำเป็นของการจัดตั้งกองทุน ช่วยให้การเชิญชวนให้มีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น และทำให้ผู้ฟังเกิดความเชื่อถือนอกบุญ คล้อยตามในเหตุผลที่นำเสนอมากยิ่งขึ้น และเกิดพฤติกรรมการเข้าร่วมทำบุญ

ตัวอย่างที่ 48

“...ท่านผู้ใจบุญที่เคารพ ฉะนั้นเมตตาซักหน่อยน้ำ ถือว่าเอาบุญ แล้วไม่น่าเชื่อ น้ำ ในประเทศไทยน้ำมีเครื่องมือนี้ มีอยู่ตัวเดียวอยู่โรงพยาบาลศิริราชน้ำ แต่โรงพยาบาล รามาธิบดียังไม่มีน้ำ ยังไม่มี เครื่องมือแพทย์ต้องหาช่วยเงินน้ำ ก็เลยมาขอพึ่ง บารมีผู้ใจบุญน้ำ มาช่วยกันบริจาค น้ำ ก็เมื่อเที่ยวก่อนได้มาประชาสัมพันธ์ที่นี้ ได้ยอดบริจาคไปแล้ว 2 ล้าน แต่ทำไมนำมาอีกรอบเพราะอะไร เพราะว่าวัดที่ รับปากว่าจะช่วยแล้วทำไม่ได้ น้ำ วัดที่รับปากว่าจะช่วยทำไม่ได้ หลวงพ่อก็เลย ต้องเอามาทำเองอีกครั้งนี้น้ำ...”

(1/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, เชิญชวนร่วมบริจาคซื้อหุ่นยนต์เครื่องมือแพทย์ โรงพยาบาลรามาธิบดี)

จากตัวอย่าง ในสถานการณ์นี้เป็นการขอบริจาคเงินเพื่อจัดซื้อเครื่องมือแพทย์ให้กับ โรงพยาบาลรามาธิบดี มัคคนายกได้บอกเล่าความจำเป็นของการเชิญชวนทำบุญว่าเครื่องมือแพทย์ที่จัดซื้อมีความสำคัญต่อการรักษาชีวิตเพื่อต้องการโน้มน้าวใจให้ผู้ฟังตระหนักถึงความสำคัญของการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ นอกจากนี้ยังบอกความจำเป็นที่จัดตั้งกองทุนบริจาคเพิ่มเติมอีกว่าเป็นเพราะวัดที่รับปากว่าจะช่วยเหลือทำไม่สำเร็จ

5.1.2.3 การใช้ความเปรียบ

กลวิธีทางภาษาในการโน้มน้าวใจโดยการใช้ความเปรียบ หมายถึง การเลือกใช้ การเปรียบเทียบการทำบุญกับอีกสิ่งหนึ่งเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจการทำบุญได้ง่ายมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 49

“...บุญกุศลนี้เปรียบได้หลายอย่าง นะบุญกุศลเปรียบเป็นการเกษตรก็ว่าได้ นะการเกษตรเนี่ยเหมือนกับเราปลูกอะไรซักอย่างหนึ่ง นะเราหว่านเมล็ดไป เพียง 2 เมล็ด แต่ถ้าเราปลูกมันด้วยใจเนี่ย เราหมั่นดูแลมันเนี่ย มันก็จะเกิดมา เป็นต้นที่งอกเงยงอกงาม นะบุญกุศลก็เช่นเดียวกัน เราไม่จำเป็นที่จะต้องทำ มากมายมหาศาล เราเพียงทำแค่กำลังศรัทธาของเรา ไม่ต้องมากแค่เล็กน้อย ก็พอ แต่ถ้าเราทำมันด้วยใจด้วยแรงศรัทธา นะเราหมั่นทำมันบ่อย ๆ มันก็จะ

ให้ผลให้กุศลที่งอกเงยงอกงามขึ้นมาแน่นอน นะนี้ก็เป็นอย่างหนึ่งสิ่งที่เปรียบได้ ว่า
บุญกุศลเหมือนการเกษตรนั่นเอง...”

(16/35 วัดพระงามฯ, ขอร่วมทำบุญเทศน์มหาชาติ 13 กัณฑ์)

ตัวอย่างข้างต้นนี้พบการใช้ถ้อยคำ เช่น บุญกุศลเปรียบเป็นการเกษตร ดังจะเห็นได้จากคำว่า “หวานเมล็ด” “ปลูก” “งอกเงย งอกงาม” นอกจากนี้คำต่าง ๆ ที่มีคนยกเลือกใช้ยังเป็นคำที่ให้ความหมายเชิงบวกกับผู้ฟัง มีคนยกเปรียบเทียบการทำบุญเหมือนกับการทำการเกษตร โดยเปรียบเทียบการทำบุญกับการปลูกพืชด้วยเมล็ดเล็ก ๆ แต่ทำให้ได้รับผลที่ยิ่งใหญ่และงอกงาม เหมือนกับการทำบุญที่ทำเพียงเล็กน้อย แต่หากทำเป็นประจำก็จะทำให้ได้รับผลบุญเช่นกัน การใช้ความเปรียบจะทำให้ผู้ฟังเข้าใจการทำบุญได้ชัดเจนยิ่งขึ้นและตัดสินใจเข้าร่วมทำบุญ

ตัวอย่างที่ 50

“...นะการทำบุญทำกุศลเปรียบเหมือนการชาร์จแบตเตอรี่...”

(15/35 วัดพระงามฯ, ขอร่วมทำบุญเทศน์มหาชาติ 13 กัณฑ์)

ตัวอย่างการใช้ความเปรียบนี้เปรียบเทียบการทำบุญกับการชาร์จแบตเตอรี่ มีคนยกมีมุมมองเกี่ยวกับการทำบุญว่าเป็นสิ่งที่มีวันหมดได้ และต้องเติมเต็มใหม่อยู่เสมอ เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจการทำบุญและโน้มน้าวให้เข้าร่วมทำบุญได้ง่ายยิ่งขึ้น

นอกจากการเปรียบเทียบการทำบุญกับการเกษตร และการชาร์จแบตเตอรี่ยังพบว่า มีคนยกเลือกใช้ความเปรียบการทำบุญกับการฝากเงินในธนาคาร ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 51

“...นะครับการทำบุญทำกุศลนั้นเปรียบได้หลายอย่างเลย การทำบุญเหมือน
การออมเงินก็ได้ นะคนเรานั้นทำการออมเงิน ฝากเงินไว้ในธนาคาร...”

(15/35 วัดพระงามฯ, ขอร่วมทำบุญเทศน์มหาชาติ 13 กัณฑ์)

มีคณากรเปรียบเทียบการทำบุญเหมือนกับการออมเงินในธนาคาร เพราะการออมเงินในธนาคารคือ การเก็บสะสมเงินสำหรับอนาคตเช่นเดียวกับการทำบุญที่เป็นการเก็บสะสมผลบุญเพื่อให้มีชีวิตที่ดีในภายภาคหน้า เพื่อให้ผู้ทำบุญเห็นภาพการทำบุญได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาทฤษฎีทางภาษาในการโน้มน้าวใจของมีคณากรโดยการใช้ความเปรียบพบว่ามีคณากรมีมุมมองต่อการทำบุญว่าเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างเสริมให้ชีวิตของผู้ทำบุญมีพลังและทำให้มีชีวิตที่ดียิ่งขึ้น จากข้อมูลพบว่ามีคณากรเลือกใช้ความเปรียบกับการทำบุญที่เกี่ยวข้องกับการธนาคารมากที่สุด ซึ่งการเลือกใช้ถ้อยคำเหล่านั้นทำให้เห็นมุมมองความคิดเรื่องการทำบุญในปัจจุบันที่มีปัจจัยเรื่องเงินเข้ามาเกี่ยวข้องกับการทำบุญมาก เนื่องจากความต้องการที่ต่างกันของแต่ละกองทุน ทำให้การขอรับบริจาคเป็นเงินทำบุญคือทางที่ง่ายที่สุดที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ การใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบกับที่เกี่ยวข้องกับธนาคารจึงทำให้ผู้ฟังเห็นภาพชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพราะธนาคารเป็นแหล่งทำธุรกรรมทางการเงินที่คนทั่วไปรู้จักกันดี

5.1.2.4 การเล่าเรื่อง

การเล่าเรื่องเป็นวิธีการสื่อสารที่ผู้ใช้ภาษานำมาใช้ในชีวิตประจำวันที่สามารถพบได้บ่อยที่สุด นักภาษาศาสตร์ เช่น ลาบอฟ (Labov 1967, 1972) และจอร์กาโคปูลูและกูซอส (Georgakopoulou and Goutsos, 2001 อ้างถึงใน ทรงธรรม วงศ์วิรุฬห์, 2547: 2) มีความเห็นตรงกันว่า เรื่องเล่าจะประกอบไปด้วยอารมณ์ ความคิด ทศนคติ และความรู้สึกของผู้เล่า รวมถึงส่วนที่มาจากประสบการณ์ในอดีตของมนุษย์ ในการเล่าเรื่องผู้เล่าจะนำเหตุการณ์ต่าง ๆ ในแต่ละช่วงเวลามาร้อยเรียงเข้าด้วยกันและถ่ายทอดออกมาโดยเรียงลำดับเวลาอย่างต่อเนื่อง เรื่องเล่าอาจจะเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงหรือเรื่องสมมติก็ได้ การที่ได้อ่าน หรือฟังเรื่องราวต่าง ๆ จากผู้เล่าหมายถึงการรับเอาประสบการณ์ของผู้เล่าและเข้าสู่โลกหรือมุมมองของตัวผู้เล่า จากการเก็บข้อมูลพบว่ามีคณากรโน้มน้าวใจผู้ฟังด้วยการยกตัวอย่างเรื่องเล่าต่าง ๆ ให้ผู้ฟังได้ฟัง พบเรื่องเล่าทั้งสิ้นจำนวน 18 เรื่อง แบ่งออกเป็น 3 ประเภทได้แก่ เรื่องเล่าบอกสาเหตุที่เชิญชวนให้ผู้ฟังทำบุญ เรื่องเล่าบอกผลจากการทำบุญ และเรื่องเล่าให้ความรู้ทางประวัติศาสตร์

ตัวอย่างที่ 52 เรื่องเล่าบอกสาเหตุที่เชิญชวนให้ผู้ฟังทำบุญ

“...มีครอบครัวหนึ่งน้ำ มีลูกอยู่ 2 คน พ่อของเด็กบอกว่าจะไปทำงานต่างจังหวัด ถ้าได้เงินมาแล้วก็จะส่งมาให้ที่บ้านใช้บ้าง ปรากฏว่าไปตั้งหลายปีไม่เห็นมาเลย น้ำ ไอ้แม่จะทิ้งลูกสองคนไปทำงานต่างจังหวัดบ้างก็ไม่กล้าทิ้งน้ำ เสร็จแล้วท่านผู้มีบุญมีบารมีน้ำ ก็คอยนะ คอยชาวบ้าน คอยเพื่อนบ้านนะ มาเรียกไปทำงาน น้ำ ปรากฏว่าท่านผู้ใจบุญที่เคารพ บางวันถ้ามีงานทำ วันหนึ่งนะถากหญ้าทำสวน ก็ได้เจ็ดแปดสิบบาท เออแม่ของเด็กบอกลูกเอ๊ยลูกอยู่บ้านต้องอย่าไปวิ่งเล่นไกล น้ำ เออแม่จะไปรับจ้างทำงาน แล้วถ้ามีตแล้วแม่ก็จะรีบกลับ เด็กสองคนน้ำ ก็ตั้งใจอยู่ในบ้านไม่ไปไหน ท่านผู้ใจบุญที่เคารพ จน 2 ทุ่มแล้ว แม่ยังไม่กลับ ทำไมยังไม่กลับ ยังไม่กลับ เพราะว่าเดินทางกลับบ้านตั้ง 5 6 กิโลเมตร มั่นก็ช้าหน่อย เสร็จแล้วลูก 2 คนก็มองแต่ทางเข้าบ้าน ปรากฏว่าเห็นแม่มาแล้ว เด็กสองคนก็วิ่งไปหาแม่บอกแม่น้ำดีใจ บอกแม่จำแม่ แม่กลับมาแล้ว หนูสองคนดีใจน้ำ แม่เห็นลูกสองคนยังไม่ได้อาบน้ำ ก็ให้ไปอาบน้ำ พออาบน้ำเสร็จแล้ว เด็กก็ไปเปิดหม้อดูปรากฏว่าในหม้อไม่มีข้าวซักเม็ดเลยน้ำ เด็กสองคนก็บอกแม่จำ หนูสองคนจะกินข้าว กินข้าวเสร็จแล้วจะนอนแล้ว แม่ก็บอกลูกเอ๊ยเวลานี้ยังหิวค้ำอยู่นอนไปก่อน น้ำ เดียวพรุ่งนี้เช้าแม่ค่อยมาหุงให้กิน ท่านผู้มีบุญมีบารมีที่เคารพ กลางดึกตี 2 ตี แม่ของเด็ก เด็กทั้งสองก็นอนไม่หลับ เขย่าแม่ให้ตื่น แม่ก็ตื่น บอกลูกมีอะไรหรือลูก น้ำ ลูกทั้งสองบอกแม่จำ หนูสองคนนอนไม่หลับ น้ำ หิวข้าว แม่บอกลูกเอ๊ย เวลานี้ก็ใกล้จะสว่างแล้ว หนไปอีกซักนิดซักหน่อยถึงสว่างแล้วแม่จะหุงให้กิน ท่านผู้มีบุญมีบารมี เด็กมันก็นอนไม่หลับน้ำ เออมันมองแต่ฟ้าว่าเมื่อไหร่จะสว่าง เสร็จแล้วแม่ ตัวของแม่เองก็นอนไม่หลับ เพราะอะไร เพราะว่าในบ้านข้าวสารซักเม็ดก็ไม่มี แล้วสว่างแล้วจะเอาอะไรหุงให้ลูกกินน้ำ พลิกไปก็พลิกมา เสร็จแล้วย่ำรุ่งก็ไปขอืมข้าวสารเพื่อนบ้านมาหุงให้กิน...”

(8/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, ชวนทำบุญงานเทศกาล)

จากตัวอย่างข้างต้นมีนักมายกใช้กลวิธีโน้มน้าวใจผู้ฟังด้วยการเล่าเรื่องที่บอกสาเหตุที่เชิญชวนทำบุญ เรื่องเล่านี้ได้เล่าถึงครอบครัวหนึ่งที่ลำบากเพราะขาดกำลังหลักของบ้านคือพ่อที่จำเป็นต้องไปทำงานต่างจังหวัด แม่หาเงินมาไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย ครอบครัวจึงต้องอยู่อย่างอดอยาก เรื่องเล่านี้มีเนื้อความเกี่ยวกับความขาดแคลนของเพื่อนมนุษย์ซึ่งสอดคล้องกับหัวข้อที่นักมายกใช้เชิญชวนทำบุญในงานเทศกาล นักมายกใช้การเล่าเรื่องให้ผู้ฟังเห็นภาพเพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้ฟังเห็นใจและเข้ามามีส่วนร่วมทำบุญบริจาค

ตัวอย่างที่ 53 เรื่องเล่าบอกผลจากการทำบุญ

“...อย่างพันเอกพิเศษถนอม อินทร์นระรับ ท่านตายไปเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2513 ตายครั้งแรก ตอนนั้นอายุ 31 ปี ได้ร้อยโทเต็มขั้น นักเรียนนายร้อย จปร. รุ่นที่ 11 ตายไปครั้งแรก เชื้อไหม 18 ชั่วโมงพื้น นระรับ ไปเห็นมาหมดแล้ว ไปไม่ไกล เพราะแค่ใส่บาตรอย่างเดียว อื่น ๆ ไม่ทำ ใส่บาตรพระทุกเช้า นระรับ นระรับ ไปไม่ไกล นระรับ ไปไม่ไกล ไปยังไม่ถึงนรกถึงสวรรค์เลย แต่ไปเห็นผู้คนเดินร้องไห้ร้องห่มกันมากมาย เข้าไปถามก็ได้ความว่า เขาเสียอกเสียใจ ตอนที่อยู่บนโลกมนุษย์แม้จะมีเงินมีทองมากมาย เขาไม่ได้ทำบุญสร้างกุศลไว้เลย ตายไปอดอยากนระรับ เตือดร้อน ของคนอื่นก็กินไม่ได้ มันมีสิ่งที่ลึกลับ มีอำนาจที่ลึกลับ เค้ายอยบังคับกินของกันดื่มของกันไม่ได้เลยนะ ของใครของมัน ที่ไปเห็นมา เพราะฉะนั้นอายุ 31 ปี ร้อยโทเต็มขั้นไปรบเวียดนามมาด้วย นระรับ ท่านเล่าให้ฟัง นระรับ นี่แหละครับ นี่ตายครั้งแรก 18 ชั่วโมงพื้น นระรับ พออายุ 40 กว่า 40 อีก 15 ปีต่อมาตายครั้งที่ 2 อันนี้ตายง่ายเพราะบุญเยอะ แนนอกแป็บเดียวไปเลย คราวนี้ไปถึงสวรรค์เลยนะ...”

(34/35 วัดพระงามฯ, ชวนบริจาคสร้างห้องพระพุทธศาสนา)

ตัวอย่างข้างต้นนี้ นักมายกทำหน้าที่ถ่ายทอดเรื่องราวปาฏิหาริย์ที่เกิดขึ้นกับ “พันเอกพิเศษถนอม อินทร์นระ” เนื้อหาในเรื่องเล่าเป็นเรื่องราวที่น่าเหลือเชื่อ เพราะพันเอกพิเศษถนอม อินทร์นระ เคยพบกับความตายแต่มีชีวิตรอดกลับมาได้ นักมายกได้ยกตัวอย่างเรื่องที่เกิดขึ้นว่า หลังจากทีวิญญาณหลุดจากร่างต้องพบเจอกับอะไรบ้าง เป็นการเล่าชีวิตหลังความตายเพื่อเรียกร้อง

ความสนใจจากผู้ฟัง การใช้ตัวอย่างเรื่องเล่านี้ทำให้ผู้ฟังสนใจที่จะรับฟังเนื้อหา และรับทราบผลของการทำบุญกลวิธีนี้ทำให้ผู้ฟังรู้สึกคล้อยตามเรื่องการทำบุญว่าเป็นสิ่งที่สำคัญและควรเริ่มทำ ณ ขณะที่มีชีวิตอยู่

ตัวอย่างที่ 54 เรื่องเล่าบอกผลจากการทำบุญ

“...มาแล้ว เป็นบุญเป็นบารมีแล้ว ที่ท่านได้มาแล้วนี่ มาสร้างบุญสร้างบารมีน้ำ ท่านพระเดชพระคุณท่านเจ้าอาวาสวัดพระปฐมเจดีย์บอกว่าในสมัยพุทธกาลก็มี ทำบุญทำทานอย่างนี้เหมือนกัน เค้าเป็นเศรษฐี มหาเศรษฐีตื่นเช้าขึ้นมาνάก็ให้ ข้าทาสบริวารหุงข้าว ทำกับข้าว แล้วก็ไปตั้งไว้หน้าบ้าน ใครอดใครอยาก ใครยากใครจนก็มาเอาไปกิน ทำอย่างนี้เป็นสิบ ๆ ปี จนกระทั่งเทวดาพระอินทร์ น้ำ ลงมาดูว่า ข้าวกินได้ไหม กับข้าวดีไหม ปรากฏว่าดีทุกอย่าง เทวดา พระอินทร์เลยให้พรน้ำ ให้ครอบครัวเศรษฐี ร่ำรวยแบบถาวรน้ำ ให้ครอบครัวมีความสุข ไม่เจ็บไม่ป่วยทุกท่านทุกคน นี่แหละท่านผู้ใจบุญ การให้ทานอย่างนี้ เนียนนา เออท่านจะมีความสุข ท่านจะไม่เจ็บไม่ป่วย ท่านจะพบแต่ความร่ำรวย เพราะท่านทำบุญด้วยทรัพย์น้ำ ทำบุญด้วยทรัพย์น้ำ อุปถัมภ์คนอดคนอยาก คนยากคนจนให้เค้ามีความสุข ก็ขอโมทนาบุญน้ำ ถ้าเป็นไปได้แล้วขอเชิญทุกท่านรับน้ำ มาแล้วสร้างบุญสร้างบารมีน้ำ บุญบารมีที่ยิ่งใหญ่ ถ้าท่านมีโอกาสทำแล้วท่านจะมีความสุข...”

(10/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, ชวนทำบุญงานเทศกาล)

ตัวอย่างข้างต้นเป็นเรื่องราวของเศรษฐีที่หุงข้าวเผื่อแผ่ให้กับคนยากจนทุกเข้า จนกระทั่งมีเทวดาที่เห็นการทำดีจึงให้พรให้เป็นคนที่ย่ำรวยตลอดไป เรื่องเล่าเหล่านี้เป็นเรื่องเล่าที่ มักจะมีคำสอนทิ้งท้าย เรื่องนี้มีคนยากได้ฝากแง่คิดเกี่ยวกับของการทำทานของเศรษฐี และผลที่ได้รับ จากการประพาสสิ่งที่ดี มีคนยากใช้เรื่องเล่าเพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้ทำบุญเห็นความสำคัญของการให้ทาน และเข้าร่วมทำบุญ

ตัวอย่างที่ 55 เรื่องเล่าให้ความรู้ทางประวัติศาสตร์

“...อย่างเมื่อก่อนเค้ามีตำนานกล่าวว่า เจดีย์นครปฐมเนี่ยสูงเท่านกเขาเหิน แต่ไม่ใช่องค์นี้นะ องค์ที่อยู่ข้างในนู่น มีอยู่ข้างในที่สูงเท่านกเขาเหินที่พญาพาน เขาสร้าง เออองค์นี้สูงกว่าเพราะครอบ ครอบเจดีย์ที่สูงเท่านกเขาเหินไว้ข้างใน เออเจดีย์ที่ท่านเห็นเป็นรูประฆังคว่านะครับนะ องค์ปัจจุบันเนี่ยสร้างเมื่อปี พ.ศ.2396 เออรัชกาลที่ 4 สร้างต่อ ๆ กันอะ 4 5 6 3 รัชกาลจึงสำเร็จ พญาพานสร้างเจดีย์สูงเท่านกเขาเหินเมื่อปี พ.ศ. 569 ท่างันเป็นพัน ๆ ปี แหนะ เออ 569 แต่ว่ายังมีเจดีย์องค์แรก องค์ที่หนึ่งที่พระอรหันต์นะครับที่มา จากลังกาเนี่ยท่านนำศรัทธาญาติโยมสร้างไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 296 นะ ระยะเวลา สองสามร้อยปีมาถึงสมัยพญาพานนี้ เจดีย์เก่าก็คงทรุดโทรมกันไปตามกาลเวลา เออเป็นเนินนา มองดูก็รู้ว่าเปรียบเหมือนเนินดิน พญาพานท่านเห็นว่าเหมาะสม ที่จะสร้างเจดีย์ เออเนี่ยก็เลยสร้างบนเนินดินเก่าก็คือเจดีย์เก่าแต่คือไม่ต้อง วางรากฐาน สร้างซ้อนนะครับ ของพญาพานเนี่ยซ้อน สร้างบน อ่าไม่ได้ซ้อน อะไร สร้างทับไปเลย สูง รวมเก่าด้วยใหม่ด้วยสูงเท่านกเขาเหิน เป็นองค์ที่สูง มากนะครับเพราะครอบ 2 องค์นี้ไว้ข้างใน สร้างสมัยรัชกาลที่ 4 วันนีไรมายูชา องค์พระปฐมเจดีย์เนี่ย 3 องค์ด้วยกันอยู่ในที่เดียวกัน ได้มีโอกาสถวายระฆังเนี่ย เป็นพุทธบูชา ใบใหญ่ ใบเล็ก...”

(27/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, ทำบุญระฆังเงิน ระฆังทอง (งานประจำปี))

ตัวอย่างนี้มีคนยกใช้เมื่อมีงานประจำปี โดยได้กล่าวถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมา ของสถานที่สำคัญ คือ ตำนานที่เกี่ยวกับองค์พระปฐมเจดีย์ให้ผู้เดินทางมาทำบุญได้รับความรู้ สร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้เล่าว่าเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของพื้นที่เป็นอย่างดี การเล่าเรื่องราวความสำคัญทางประวัติศาสตร์ทำให้ผู้ฟังเกิดความเชื่อมั่นในมัคนายกมากยิ่งขึ้น และคล้อยตามให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาในการทำบุญ

การใช้กลวิธีทางภาษาในการโน้มน้าวใจผู้ทำบุญด้วยการเล่าเรื่องทำให้การตัดสินใจเข้าร่วมทำบุญนั้นง่ายมากยิ่งขึ้น เพราะเรื่องเล่าช่วยบอกรายละเอียด และขยายความให้ทราบถึงความจำเป็นในการขอรับบริจาคเงินทำบุญ นอกจากนี้ยังให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้ทำบุญอีกด้วย

ประเภทของเรื่องเล่าที่พบมากที่สุดคือ เรื่องเล่าบอกสาเหตุที่เชิญชวนให้ทำบุญ จากข้อมูลพบว่าเรื่องเล่าประเภทนี้มักมีโครงเรื่องและตัวละครที่คล้ายคลึงกัน มักนายกจะให้ความสำคัญกับเรื่องครอบครัว ผู้สูงอายุ และเด็ก ซึ่งส่วนมากจะประสบปัญหาความลำบาก ยากจน การถูกทอดทิ้งจากลูกหลาน ฯลฯ ส่วนเรื่องเล่าบอกผลจากการทำบุญ และเรื่องเล่าให้ความรู้ทางประวัติศาสตร์ มักนายกใช้เพื่อให้เหตุผล และให้ความรู้ประกอบการเชิญชวนให้ผู้ทำบุญรู้สึกคล้อยตามและเข้ามาร่วมทำบุญอย่างไม่ลังเล

5.1.2.5 การใช้คำสอน

การใช้คำสอนในงานวิจัยนี้หมายถึง การนำหลักธรรมมาใช้เป็นตัวอย่างเพื่อโน้มน้าวใจผู้ฟังให้ทำบุญ มักจะเกี่ยวข้องกับเรื่องบุญ บาป

ตัวอย่างที่ 56

“...สิ่งที่เรายึดเหนี่ยวจิตใจอยู่ในขณะนี้ก็คือองค์หลวงพ่ที่เรานับถือ คือศาสนาที่เราให้ความเคารพ ว่าทำบุญแล้วได้บุญ ทำบาปแล้วได้บาป นะกรรมใดที่เราได้ก่อนปัจจุบันก็จะส่งผลนะให้เรากรรมแตกต่างกันออกไป นะกรรมดีที่เราทำมากก็จะได้ดี กรรมไม่ดีที่เราทำไว้ก็จะได้ผลลัพธ์ของการทำในสิ่งที่ไม่ดีก็คือว่านะผิดศีล ผิดธรรม นะผิดศีลข้อ 5 ผิดกฐนะ ผิดกฐนแห่งทางที่เราทำไว้นะ เพราะฉะนั้นกฐนแห่งกรรมที่เราทำไว้ ก็คือกรรมดีที่เราได้สร้างในขณะนี้...”

(24/35 วัดไร่ขิงฯ, ขวนทำบุญในวัดไร่ขิง)

จากตัวอย่าง มักนายกได้อ้างถึง “องค์หลวงพ่” ซึ่งหมายถึงหลวงพ่วัดไร่ขิง และศาสนาในเรื่องทำบุญ และยกคำสอนเกี่ยวกับเรื่องบุญ บาป กฐนแห่งกรรมเพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้ฟังสนใจเข้าร่วมการทำบุญ

ตัวอย่างที่ 57

“...เกิดมาเป็นคนทำบุญได้ทุกคนนะลูกนะ ถ้าเป็นสัตว์เดรัจฉานสุนัขแมวที่ท่านเลี้ยงไว้ เขาไม่มีโอกาสได้ทำบุญเหมือนเรานะลูกนะ เขาเกิดมา ในศัพท์เรียกว่าเกิดมาอยู่ในอภายทั้ง 4 ไม่พ้น เมื่อเราเกิดมาเป็นคนเนี่ย เราควรที่จะสร้างแต่กรรมดี สร้างแต่บุญ สร้างกุศลเอาไว้ให้มากที่สุด ทำอย่างไรให้พ้นอภายทั้ง 4 ได้ก็พอใจแล้ว ถึงแม้ไม่ถึงสวรรค์ก็ไม่เป็นไร ให้พ้นอภายทั้ง 4 ก็มีความสุขแล้ว...”

(34/35 วัดพระงามฯ, ชวนบริจาคสร้างห้องพระพุทธรูป)

ตัวอย่างข้างต้นมีคณาจารย์ได้นำคำสอนเกี่ยวกับการทำบุญเป็นตัวอย่างเพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้ฟังเข้าร่วมทำบุญ โดยยกตัวอย่างเปรียบเทียบว่าการที่ได้เกิดเป็นคนเป็นเรื่องโชคดีเพราะจะได้มีโอกาสทำบุญไม่เหมือนกับสัตว์เดรัจฉานที่ไม่มีโอกาสนั้น

5.1.2.6 การใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา

การใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เป็นการโน้มน้าวใจโดยเลือกใช้คำศัพท์ที่ไม่ได้พบในการเชิญชวนทั่วไปในชีวิตประจำวันและเป็นคำภาษาบาลี คำศัพท์ที่มีคณาจารย์เลือกใช้ทำให้ผู้ฟังเชื่อ และเกิดความรู้สึกด้านบวกต่อการทำบุญและมีความต้องการเข้าร่วมทำบุญ

ตัวอย่างที่ 58

“...การหล่อเทียนเข้าพรรษานะ อธิษฐานได้เองนะครับ อธิษฐานได้เอง นะตั้งจิตอธิษฐาน นะขอให้ข้าพเจ้าพบแต่แสงสว่างตลอดกาล นะหรือว่าเราสว่างทางธรรมะเค้าบอก พุทธังดวงแก้วสดใส ธัมมังดวงแก้วสดใส สังฆังดวงแก้วสดใส ขอให้ดวงแก้วของข้าพเจ้าสว่างไสวมองเห็นใกล้และไกล ตลอดกาลนาน เทอญ อนุโมทนาสาธุด้วยนะครับ...”

(7/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, หล่อเทียนพรรษา)

มีคณาภกเลือกใช้คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนาเพื่อพูดโน้มน้าวใจให้ผู้ฟังรู้สึกเชื่อและเกิดความรู้สึกมั่นใจต่อกองบุญ โดยเลือกใช้คำศัพท์ประกอบกับสิ่งที่ผู้ฟังเข้าใจได้ง่าย ซึ่งการเลือกคำศัพท์เหล่านี้มาใช้ในการพูดเชิญชวนลักษณะนี้จะไม่พบในการเชิญชวนในการสื่อสารประเภทอื่น ๆ

ตัวอย่างที่ 59

“...เข้ามาเจ้าทำบุญทางโน้นก่อนที่จะขึ้นองค์พระปฐมเจดีย์เจ้า องค์พระปฐมเจดีย์น้ำเราอยากจะเป็นเจ้าภาพหล่อพระองค์ หล่อองค์พระหลวงพ่อบุญพระศิลาขาวก็มาเขียนชื่อ-นามสกุลลงบนแผ่นทองและเราก็ไปอธิษฐาน ตั้งนะโม 3 จบแล้วว่าพุทโธ โลกเอ โอปันโนนะ นั้นแหละนะเรานั้นก็จะได้เรียกว่าล้างกรรมเก่า เราก็จะได้กรรมใหม่ จะเป็นสิริมงคลชีวิตตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป เราจะได้อายุยืนและก็ชื่อเสียงเราก็จะได้โด่งดังร่ำรวย ทรัพย์สินเงินทองไหลมาเทมาก็ขอเชิญนะครับ...”

(25/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, ทำบุญหลวงพ่อบุญพระศิลาขาว)

ตัวอย่างข้างต้นมีคณาภกเลือกใช้คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนาเพื่อแนะนำให้ผู้ฟังเข้ามาทำบุญทราบวิธีการทำบุญ การเลือกกล่าวคำภาษาบาลี หรือการบอกบทสวด เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับคณาภกมากยิ่งขึ้นว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ในทางพระพุทธศาสนา และทำให้ผู้ฟังรู้สึกอยากเข้ามาร่วมทำบุญมากยิ่งขึ้นเพราะเชื่อมั่นว่าจะได้รับอานิสงค์จากการทำบุญอย่างแท้จริง

5.1.2.7 การอ้างถึง

รัชนิทร์ พงศ์อุดม (2548: 11) กล่าวว่า การใช้บุคคลที่มีความน่าเชื่อถือมากกล่าวอ้างจะทำให้การกล่าวอ้างดูมีน้ำหนัก และสามารถโน้มน้าวให้ผู้ฟังรู้สึกเห็นพ้องต้องกัน หรือเพื่อแนะนำให้ปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม ดังนั้น กลวิธีการอ้างถึง ในงานวิจัยนี้หมายถึง การที่คณาภกเชิญชวนผู้ฟังให้ทำบุญโดยการกล่าวถึงถ้อยคำ การกระทำของบุคคล หรือความเชื่อต่าง ๆ มากกล่าวอ้าง เพื่อให้ผู้ทำบุญรู้สึกเชื่อถือและเข้าร่วมทำบุญมากยิ่งขึ้น ในงานวิจัยนี้พบการอ้างถึง 2 ลักษณะคือ การอ้างถึงเพื่อให้ทำบุญ และ การอ้างถึงเพื่ออวยพร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 60 การอ้างถึงเพื่อให้ทำบุญ

“...ครั้นก็เชิญเลยครั้นผู้ที่มีใจบุญใจกุศลทุกท่าน ที่ได้ยินได้ฟังมีโอกาสก็แวะกัน ก่อน บุญเป็นที่พึงของทุกคนทั้งโลกนี้และโลกหน้า ในพระธรรมคำสั่งสอน บอกไว้แบบนี้ เป็นเสปียงเป็นแสงเทียนในพระราชนิพนธ์ของ ร.9 บอกไว้แบบนี้ มีอยู่ตอนหนึ่งว่า ทำบุญทำทานเอาไว้ให้เกิดเกิดเป็นคน เตรียมไว้ผลบุญชีวิตใหม่ ทำบุญทำคุณแต่ปางใดขอพรคุ้มไปชีวิตหน้า นี้แหละครับ ท่านพระราชนิพนธ์ไว้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2489 ที่สวีตเซอร์แลนด์ตอนนั้นเป็นพระอนุชาฯยังไม่ได้เป็น พระเจ้าแผ่นดิน...”

(34/35 วัดพระงาม ฯ, ขวนบริจาคนสร้างห้องพระพุทธรูปศาสนา)

ตัวอย่างนี้มักนายก็ได้อ้างถึงส่วนหนึ่งของบทเพลงพระราชนิพนธ์ “แสงเทียน” ของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการทำบุญ เพื่อเป็นการเตรียมตัวสำหรับอนาคตหรือชาติหน้า การนำส่วนหนึ่งของบทเพลงพระราชนิพนธ์มา กล่าวอ้างถึงในการเชิญชวนให้คนมาทำบุญทำให้การพูดของมัคนายกน่าสนใจและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 61 การอ้างถึงเพื่อให้ทำบุญ

“...องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเคยตรัสเอาไว้ว่า การทำบุญโดยให้ ปัญญา ให้ความรู้ นั้น เป็นบุญที่ยิ่งใหญ่ นำการทำบุญโดยให้ปัญญา ให้ความรู้ นั้นเป็นบุญที่ยิ่งใหญ่ เนาะเรียนเชิญเลยจ๊ะ เรียนเชิญเลยนะ เรียนเชิญเลยจ๊ะ สองมือล้วงกระเป๋า สองเท้าก้าวเข้ามา เนาะมารับบุญรับกุศลรับสิ่งดี ๆ กันไป ก่อนนะ...”

(35/35 วัดพระงามฯ, ขวนบริจาคนสร้างห้องพระพุทธรูปศาสนา)

ตัวอย่างนี้มักนายก็ได้กล่าวอ้างถึงพระพุทธรูปของพระพุทธรูปเจ้าและกล่าวถึงความสำคัญของการทำบุญเพื่อทำให้ผู้ฟังเชื่อถือและจงใจให้เข้าร่วมทำบุญ

ตัวอย่างที่ 62 การอ้างถึงเพื่ออวยพร

“...อะคุณหนูคุณน้องบุญรักษาพระคุ้มครอง ปกป้องผองภัย ทำการสิ่งใดก็จะ
 ได้มีแต่ความสุขความเจริญ เจริญมั่ง เจริญมี เจริญศรี เจริญสุข บุญรักษา
พระคุ้มครอง ปกป้องผองภัย ทำการสิ่งใดก็ให้มีแต่ความเจริญรุ่งเรืองรุ่งโรจน์
 โชติช่วงซัชवाल อ่าบุญรักษาพระคุ้มครองกันนะ ขออ้างสิ่งศักดิ์สิทธิ์
พระร่วงโรจนฤทธิ์ พระบรมสารีริกธาตุ พร้อมทั้งบูรพาจารย์วัดพระงามปกปักรักษา
อ่าเทพเจ้าเหล่าเทวดา ปกป้องคุ้มครองผองภัย ให้เดินทางด้วยความ
 ปลอดภัย ทำการสิ่งใดก็เจริญรุ่งเรือง...”

(19/35 วัดพระงามฯ, ขอร่วมบริจาคทอดกฐินสร้างโบสถ์)

ตัวอย่างนี้มักนายอวยพรให้ผู้ทำบุญมีความสุข มีความเจริญ และเดินทางปลอดภัย โดยได้อ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งพระร่วงโรจนฤทธิ์ วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร พระบรมสารีริกธาตุ บูรพาจารย์ของวัดพระงาม พระอารามหลวง เทพและเทวดาทั้งหลายให้ปกป้องคุ้มครองผู้ทำบุญ การอ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในการอวยพรทำให้การพูดของมัคนายกน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น และสามารถโน้มน้าวให้ผู้ฟังคล้อยตาม

5.1.3 กลุ่มกลวิธีการกระตุ้นผู้ฟัง

วิรัช ภักดิ์ (2543: 66-67) ได้เสนอไว้ว่า หลักการพูดโน้มน้าวใจ ผู้พูดอาจใช้หลักการทำให้ผู้ฟังเกิดความเชื่อและคล้อยตาม โดยกระตุ้นที่ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์หรือความปรารถนาของมนุษย์ เช่น ความต้องการด้านกายภาพหรือสรีระ ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย ฯลฯ การกระตุ้นผู้ฟังในงานวิจัยนี้หมายถึงการใช้กลวิธีทางภาษาต่าง ๆ ได้แก่ การทำทนาย การใช้ภาษาเร้าอารมณ์ผู้ฟัง การใช้ภาษาเตือนให้ผู้ฟังรับผิดชอบ การเน้นความสำคัญของการกระทำ การกล่าวถึงจุดเด่นของเจ้าพิธี การซ้ำคำ การกล่าวซ้ำ การใช้คำคล้องจองและคำประพันธ์ร้อยกรอง เพื่อกระตุ้นให้ผู้ฟังรู้สึกอยากเป็นส่วนหนึ่งของการทำบุญ

5.1.3.1 การทำทนาย

การทำทนาย คือ วิธีการที่มคณาชกเชื่อเชิญให้ผู้ฟังลองปฏิบัติตามเพื่อให้เห็นผลลัพธ์ บางประการ เป็นกลวิธีที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 63

“ลองดูสิครับลูกหลานหลงพ้อ ผากันไว้สักสองคนก็พอ และอีกสามคน ไม่ต้องผากนะ อย่าผาก แล้วอีกเดือนข้างหน้า หรือวันข้างหน้าดูสิว่าใครจะเหนือกว่าใคร”

(28/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, ผูกดวง ผากดวง แก้ง (งานประจำปี))

ตัวอย่างข้างต้นเป็นการกล่าวทำทนายให้ผู้ฟังที่มาวัดผากดวงไว้กับทางวัด และทำทนายให้บางคนไม่ต้องผากดวง การใช้กลวิธีการทำทนายเป็นการสร้างความไม่มั่นใจต่อผู้ฟัง เมื่อผู้ฟังรู้สึกไม่มั่นใจกับสิ่งที่จะเกิดในอนาคตก็จะตัดสินใจผากดวงไว้กับทางวัดเพื่อทำให้เกิดความสบายใจ

ตัวอย่างที่ 64

“อะรับน้ำมนต์ก่อนเร็ว ในขันน้ำมนต์ก็มีเหล็กไหลนา เอ้าถ้าใครไม่เชื่อก็มาดูได้ในขันน้ำมนต์ว่ามีอะไรบ้าง”

(18/35 วัดไร่ขิงฯ, ชวนลงนะเมตตา)

ตัวอย่างนี้มีคณาชกใช้การทำทนายกระตุ้นให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกอยากรู้อยากเห็นและชักจูงใจผู้ฟังให้เข้ามาใกล้บริเวณที่พูดเชิญชวนเพื่อจะได้มองเห็นวัตถุมงคลที่มคณาชกได้กล่าวถึง

5.1.3.2 การใช้ภาษาเร้าอารมณ์ผู้ฟัง

การใช้ภาษาเร้าอารมณ์ผู้ฟัง หมายถึง การที่มคณาชกใช้ถ้อยคำเพื่อกระตุ้นให้ผู้ฟังรู้สึกอยากทำบุญ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 65

“...กองบุญกองกุศลขององค์พระปฐมเจดีย์ได้มีโอกาสเปิดให้กับคณะสาธุชนได้มีโอกาสทำบุญกันให้ครบทุกกองบุญน้ำ ทำบุญกันตามกำลังและศรัทธาของท่านก็มีอยู่รอบ ๆ องค์พระปฐมเจดีย์ 1 ปีมีครั้งเดียวนะครับ 1 ปีมีครั้งเดียวนะครับ เทศกาลนมัสการองค์พระปฐมเจดีย์ เดินตรงขึ้นด้านบนก่อนทุกท่านนะครับ...”

(26/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, ชวนทำบุญกระเป๋อง (งานประจำปี))

จากตัวอย่างมีคนยกใช้ภาษาเพื่อเร้าอารมณ์ผู้ฟังให้รู้สึกอยากทำบุญโดยการบอกถึงระยะเวลาของการจัดตั้งกองบุญที่จะเกิดขึ้นแค่ปีละหนึ่งครั้งเพื่อกระตุ้นให้ผู้ฟังรู้สึกว่าการร่วมทำบุญครั้งนี้เป็นโอกาสสำคัญที่ไม่ควรพลาด

ตัวอย่างที่ 66

“...เวลานี้ได้ 16 แล้ว ต่อไปครบขาดอีก 3 ท่านครับ 16 17 18 19 อ้อ 4 ท่านนะ ขาดอีก 4 ท่านครับหลวงพ่อน้ำ 100 บาทอีก 4 ท่าน ก็ครบ 19 ท่านมาปฐมฤกษ์ ให้กับหลวงพ่อร่วงโรจนฤทธิ์ ให้คืนนี้ประสบความสำเร็จน้ำประสบความสำเร็จได้อย่างไร ก็ หนึ่ง เก้า ไม้ครับ เป็นหนึ่งเสมอ ก้าวหน้าตลอด 19 ท่านนี้แหละถือว่าเป็นบุญเป็นบารมี ฉะนั้นเมตตาซักหน่อย ช่วยเหลือซักนิดนะ เอ่อ เครื่องมือแพทย์ท่านก็รู้ंना เครื่องมือแพทย์มันแพง น้ำ แต่เครื่องมือแพทย์มันก็ช่วยเหลือชีวิตคนได้ โดยเฉพาะน้ำเกิดอุบัติเหตุ น้ำ เอ่อร้ายแรงกระทบกระเทือนสมองน้ำ รับรองน้ำ แพทย์โรงพยาบาลมาบอกว่าไม่ถึงกับเสียชีวิต...”

(1/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, เชิญชวนร่วมบริจาคซื้อหุ่นยนต์เครื่องมือแพทย์ โรงพยาบาลรามาริบัติ)

ตัวอย่างข้างต้นนี้มักคนยกได้ใช้ลำดับที่ของผู้ที่เข้ามาทำบุญเร้าอารมณ์ผู้ฟัง กระตุ้นเพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกอยากเป็นส่วนหนึ่งของการทำบุญ โดยยกเอาตัวเลขที่มีความหมายเป็นมงคลคือ หนึ่ง ที่หมายถึงความเป็นหนึ่ง และเก้า ที่พ้องเสียงกับคำว่า ก้าว อันมีนัยถึงความก้าวหน้า โดยบอกความสำคัญว่าหากมาร่วมปฐมฤกษ์ใน 19 คนแรกก็จะเป็นบุญเป็นบารมีให้กับตนเอง

5.1.3.3 การใช้ภาษาเตือนให้ผู้ฟังรีบตัดสินใจ

การใช้ภาษาเตือนให้ผู้ฟังรีบตัดสินใจ เป็นวิธีการที่มัคนายกใช้เพื่อกระตุ้นให้ผู้ฟังเกิดความรู้อีกว่าต้องเข้าร่วมกองบุญนั้นทันที มักพบถ้อยคำแจ้งเตือน เช่น จำนวนวัตถุมงคลที่นำมาแจกเหลือน้อย การบอกความสำคัญของวัตถุมงคล

ตัวอย่างที่ 67

“...นี่นะทำบุญตามศรัทธาหนึ่งร้อยละสองอย่างพี่แกปีชงครบนำรุ่นนี้แกปีชงนะ ด้านหลังจะมียันต์ เรียกว่ายันต์แปดทิศ มีหลวงพ่อบุญรอดอยู่ไว้ด้านหลัง ทำบุญ 100 บาท เก็บไว้ดี ๆ นะพี่ ไม่มีแล้ว ทำน้อย เหมือนที่เห็นนะครบทำบุญ 100 บาทเหมือนที่เห็นนะครบนะครบมีแค่นี้เองนะครบเพราะว่ารุ่นนี้ออกแบบสวยงามนะครบ มาแล้วก็ไม่มีโอกาสเพราะหลังจากนี้ไม่มีอีกแล้วเพราะว่าได้มาน้อยนะครบได้มาน้อย...”

(33/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, ลง นะเมตตา บูชาพระร่วงรุ่น 101 ปี (งานประจำปี))

ตัวอย่างนี้มีมัคนายกได้กล่าวแนะนำรูปลักษณะของวัตถุมงคลและชี้ให้เห็นถึงความสำคัญ พร้อมทั้งบอกจำนวนให้ผู้ฟังทราบ โดยใช้การกล่าวซ้ำกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของวัตถุมงคลด้วยว่า ไม่มีแล้ว ผลิตออกมาน้อย และได้มาน้อย เพื่อจูงใจและกระตุ้นให้ผู้ฟังรีบตัดสินใจที่จะทำบุญเพื่อได้รับวัตถุมงคลนั้น เพราะหากผู้ฟังตัดสินใจช้า วัตถุมงคลก็อาจหมดก่อนได้

5.1.3.4 การใช้ภาษาเน้นความสำคัญของการกระทำ

การใช้ภาษาเน้นความสำคัญของการกระทำ คือการที่ผู้พูดกล่าวเน้นย้ำความสำคัญหรือคุณค่าของการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อกระตุ้นให้ผู้ฟังเห็นคุณค่าของสิ่งนั้นด้วย

ตัวอย่างที่ 68

“...ท่านทำตรงนี้น่า ท่านจะมีความสุขที่สุด ทุกบาททุกสตางค์ของท่านน้ำไม่ใช่ว่าจะหามาได้ง่าย ๆ แต่ทำให้มีคุณค่ามากที่สุด...”

(1/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, เชิญชวนร่วมบริจาคซื้อหุ่นยนต์เครื่องมือแพทย์ โรงพยาบาลรามาริบัติ)

จากตัวอย่างข้างต้น มัคทายกแสดงความปรารถนาดีต่อผู้ฟังว่าการเข้าร่วมทำบุญจะทำให้ผู้ฟังได้รับความสุข มัคทายกโน้มน้าวให้ผู้ฟังเข้าร่วมทำบุญและสร้างความมั่นใจให้ผู้ฟังว่าเงินที่
ทำบุญจะเกิดประโยชน์มากที่สุด

ตัวอย่างที่ 69

“การหล่อพระหลวงพ่อดำวัดไร่ขิง ทำบุญหล่อพระเนี้ยเค้าเรียกว่าบุญสูงสุด
บุญสูงสุด เพราะเป็นบุญใหญ่ ถ้าเราได้ถวายโพธิ์ทองหล่อหลวงพ่อดำวัดไร่ขิงแล้ว
เราจะมีความสุขกาย สบายทุกอย่าง เพราะว่าเราได้สร้างบุญหล่อพระ”

(5/35 วัดไร่ขิงฯ, เชิญชวนสร้างหลวงพ่อดำวัดไร่ขิง)

ตัวอย่างข้างต้นมีคำที่เน้นย้ำความสำคัญของการทำบุญคือคำว่า “ใหญ่” และคำว่า
“สูงสุด” มัคทายกใช้ถ้อยคำดังกล่าวเพื่อแสดงให้เห็นว่าการร่วมทำบุญเป็นการกระทำที่ยิ่งใหญ่
การเน้นย้ำให้เห็นความสำคัญของการกระทำเป็นการโน้มน้าวใจโดยชี้ให้ผู้ฟังเห็นถึงคุณค่าของ
การทำบุญและผลประโยชน์ที่ผู้ฟังจะได้รับ

5.1.3.5 การกล่าวถึงจุดเด่นของเจ้าพิธี

การกล่าวถึงจุดเด่นของเจ้าพิธีเป็นกลวิธีหนึ่งที่มัคทายกใช้กระตุ้นให้ผู้ฟังสนใจ
การพูดเชิญชวน เนื่องจากเจ้าพิธีที่เชิญมานั้นมักเป็นพระสงฆ์ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนในชุมชน
หรือเป็นที่รู้จักของผู้ร่วมเหตุการณ์ในสถานการณ์การสื่อสารนี้ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 70

“อะวันนี้หลวงพ่อกำลังมาแล้วนะครับ มาแล้วครับหลวงพ่อ พระเดชพระคุณ
หลวงพ่อกำลังมาแล้วนะครับ หลวงพ่อกำลังมาแล้วครับตอนนี้
ครับก็ทำพิธีให้ลงเสริมบารมีมงคลนะครับน้ำ หลวงพ่อบอกว่าวันนี้โปรดเมตตา
รับน้ำมนต์หลวงพ่อดำวัดไร่ขิงนะ วันนี้ท่านหลวงพ่อกำลังมาแล้ว
วัดจุฬามณีก็ได้มาถึงแล้ว กำลังครับกำลังทำพิธีเสริมบารมีมงคลเรียกว่าตอนนี้
กำลังกล่าวบูชาบารมีหลวงพ่อดำพระร่วงโรจนฤทธิ์ กราบบารมีองค์พระปฐมเจดีย์

ที่บรรจुพระบรมสารีริกธาตุ อ้าวใครเจิมต่อแถวเลย ท่านเจ้าอาวาสแห่ง วัดจุฬามณีมาแล้ว มาแล้วครับ มาแล้วครับนะ มาแล้วตอนนี้มาแล้ว นะครับนะ หลวงพ่อมาแล้ว เออมาแล้วครับตอนนี้ขอเวลาหลวงพ่อดีหนึ่งให้หลวงพ่อกำพิธีนะครับนะ ลงอักขระมหาเมตตลงนะเมตตาครับเจิมน้ำมันต์และก็เจิมแป้งครับแป้งมกคลนะครับนะ นะต่อแถวเลยพี่ มาแล้วครับหลวงพ่อกำท่านเจ้าอาวาสแห่งวัดจุฬามณีเองคี่ศิษย์เอกของหลวงปู่เนื่องนะครับ ณ วัดจุฬามณี เออนะครับชื่ออะไร ท่านรู้ไหมครับท่านชื่ออะไรวันนี้ มาแล้วครับ ท่านเจ้าอาวาสแห่งวัดนะครับจุฬามณี ครับศิษย์เอกหลวงปู่เนื่องนะครับ วัดจุฬามณี เทพเจ้า เทพเจ้าลุ่มแม่น้ำแม่กลองมาแล้วครับนะ แม่กลองมาแล้ว อะเชิญจะพี่ต่อแถวเลย...”

(33/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, ลง นะเมตตา บูชาพระร่วงรุ่น 101 ปี (งานประจำปี))

ตัวอย่างข้างต้นมีคณาจารย์ได้ประกาศให้ผู้ฟังทราบว่าเจ้าพิธีที่จะมาทำพิธีให้กับผู้ฟังเป็นใคร เพื่อกระตุ้นให้ผู้ฟังสนใจการเชิญชวนและต้องการที่จะเข้ามาร่วมการทำบุญกับเจ้าพิธีที่เป็นที่รู้จักของผู้ฟัง เนื่องจากเป็นผู้ที่มีชื่อเสียง

ตัวอย่างที่ 71

“...วันนี้ได้รับความเมตตาจาก พระเดชพระคุณหลวงพ่อดมพงษ์ หรือ หลวงพ่อปิ่นแห่งวัดองค์พระ จังหวัดสุพรรณบุรี ที่พระเดชพระคุณท่านเมตตา มาเป็นเจ้าพิธีในการลง นะ เงิน นะ ให้กับสาธุชนทุกคนทุกท่านนะครับ ถือว่าเป็นโอกาสที่ดีอ่า เพราะ พระเดชพระคุณท่านหลวงพ่อกำท่านเป็นเกจิที่มีวิชาอาคมที่แกร่งกล้า แห่งเมืองสุพรรณบุรีนา...”

(18/35 วัดไร่ขิงฯ, ชวนลงนะเมตตา)

ตัวอย่างนี้มีคณาจารย์ใช้กลวิธีกระตุ้นผู้ฟังให้สนใจการพูดเชิญชวนด้วยการประกาศชื่อเจ้าพิธี พร้อมทั้งบอกความสามารถของเจ้าพิธีว่าเป็นผู้ที่มีวิชาอาคม เพื่อชักจูงให้ผู้ฟังเกิดความเชื่อถือและศรัทธาที่จะเข้าร่วมทำบุญ

5.1.3.6 การซ้ำคำ

การซ้ำคำ ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยนิยามตาม วีรวัดน์ อินทรพร (2550: 359) ว่าหมายถึง การใช้คำเดียวกันซ้ำกันมากกว่า 1 ครั้ง ซึ่งนอกจากมีค่านายกเล่นเสียงของคำที่ซ้ำแล้ว ยังเป็นการเน้นย้ำความหมายของคำให้เด่นชัดยิ่งขึ้น งานวิจัยนี้พบว่ามีค่านายกนิยมใช้การซ้ำคำในการเชิญชวน ผู้ทำบุญและใช้กับการอวยพรเสมอ ๆ นอกจากจะทำให้การพูดสละสลวย รื่นหู ยังทำให้ย้ำความหมายของคำที่ใช้ซ้ำนั้นให้หนักแน่นมากยิ่งขึ้น

การซ้ำคำเป็นการโน้มน้าวใจโดยการกล่าวถึงสิ่งนั้น ๆ อย่างสม่ำเสมอ ช่วยให้ผู้ฟังทราบว่ายังคงกล่าวถึงเรื่องเดิม สิ่งเดิม การซ้ำคำในการพูดของมีค่านายกเป็นการย้ำคำที่ทำให้ติดหูผู้ฟังที่เดินผ่านไปมาบริเวณทำบุญ และกระตุ้นให้ผู้ฟังเกิดความสนใจ เนื่องจากกลุ่มคนที่เดินทางมาทำบุญได้หมุนเวียนเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ และบางกองบุญก็ไม่ได้มาพูดเชิญชวนกันบ่อยครั้งนัก มีค่านายกจึงต้องมีวิธีการที่จะทำให้การพูดเชิญชวนนั้นติดหูผู้ฟัง จดจำสิ่งที่กำลังเชิญชวนได้

จากการศึกษาข้อมูลพบว่า มีค่านายกจะกล่าวซ้ำคำใดก็ได้ในปริจฉา ส่วนที่พบในความถี่สูงคือมีค่านายกมักจะเลือกซ้ำคำเรียกขาน และจำนวนเงินที่เชิญชวนทำบุญอยู่เสมอ เพราะการซ้ำคำเรียกขานและจำนวนเงินที่เชิญชวนทำบุญซึ่งเป็นจำนวนเงินที่ทุกคนสามารถเข้าร่วมทำบุญได้จะช่วยกระตุ้นความรู้สึกของผู้ฟังและโน้มน้าวใจให้ผู้ฟังจดจำกองบุญที่เชิญชวน รวมถึงการทำให้รู้สึกที่สามารถเข้าร่วมทำบุญได้โดยไม่จำเป็นต้องใช้เงินมากมาย

ตัวอย่างที่ 72

“...ท่านผู้ใจบุญที่เคารพน้ำ เออ ถ้าเกิดอุบัติเหตุ รถชนน้ำ ท่านผู้ใจบุญน้ำ เลือดคั่งในสมองน้ำ ถ้าไม่ได้รักษาอย่างดี เสียชีวิตแน่นอน แต่ท่านผู้ใจบุญที่เคารพ ต่อจากนี้ไป ถ้ามีเครื่องมือตัวนี้แล้ว น้ำ เออ ไม่ เออผู้ที่เกิดอุบัติเหตุแล้วไม่ถึงกับเสียชีวิต ถึง 90 กว่าเปอร์เซ็นต์เลยน้ำ เออท่านผู้ใจบุญที่เคารพ โรงพยาบาลรามา ท่านผู้ใจบุญน้ำ บอกว่า น่าสนใจที่สุด วันหนึ่ง ๆ น้ำ รถชนกันน้ำ ผู้ที่เกิดอุบัติเหตุ น้ำ ถึงกับเสียชีวิตก็มีครั้งต่อครั้งน้ำ...”

(1/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, เชิญชวนร่วมบริจาคซื้อหุ่นยนต์เครื่องมือแพทย์ โรงพยาบาลรามาธิบดี)

จากตัวอย่างมัคนายกเลือกที่จะซ้ำคำเรียกขานผู้ทำบุญ ด้วยการซ้ำคำว่า “ท่านผู้ใจบุญ” ซ้ำกันถึง 5 ครั้ง เพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้ฟังที่เดินผ่านไปมาสนใจในสิ่งที่มัคนายกกำลังพูดเชิญชวน ทำให้ต้องหยุดฟังเพื่อติดตามในสิ่งที่มัคนายกกำลังให้รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลการทำบุญ

ตัวอย่างที่ 73

“...ยี่สิบบาทมีความหมายครับ มีความหมายจริง ๆ นะยี่สิบบาทมีความหมายเงินหนึ่งร้อยบาทขาดยี่สิบบาทไม่ได้ เงินหนึ่งพันบาทก็ขาดยี่สิบบาทไม่ได้ เงินหนึ่งหมื่นบาทขาดยี่สิบบาทก็ไม่ได้ ถ้าขาดยี่สิบบาทเงินก็ไม่ถึงหนึ่งหมื่นบาท แม้แต่เงินหนึ่งล้านบาทก็ขาดยี่สิบบาทไม่ได้ ถ้าขาดแล้วมันก็ไม่ถึงหนึ่งล้านบาท น้ำ เพราะฉะนั้นเงินยี่สิบบาทของท่านมีความหมายและก็มีมีความหมายจริง ๆ ครับ นะมีความหมายจริง ๆ นะ...”

(2/35 วัดพระงามฯ, ขอบริจาคเงินสร้างห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์โรงเรียนวัดสระกะเทียมฯ)

จากตัวอย่างมัคนายกเลือกที่จะซ้ำจำนวนเงินในถ้อยคำว่า “ยี่สิบบาท” ซึ่งเป็นจำนวนเงินทำบุญที่มัคนายกต้องการขอรับบริจาคถึง 8 ครั้ง ทั้งนี้เพื่อเน้นย้ำให้ผู้ฟังที่เดินทางผ่านไปมาบริเวณจุดประชาสัมพันธ์สะดุดหูกับคำว่า “ยี่สิบบาท” การที่มัคนายกเลือกกล่าวซ้ำด้วยเงินจำนวนนี้เพราะต้องการที่จะโน้มน้าวใจผู้ฟังให้ตัดสินใจเข้าร่วมทำบุญ เนื่องจากจำนวนเงินที่กล่าวซ้ำนั้นเป็นจำนวนเงินที่ไม่มากเกินไปที่ทุกคนที่ได้ยินได้ฟังหากเกิดความสนใจก็สามารถเข้าร่วมทำบุญได้ทันที

5.1.3.7 การกล่าวซ้ำ

ลักษณะของการกล่าวซ้ำของมัคนายกจะเป็นการกล่าวซ้ำในสิ่งที่ตนเองพูดไว้ก่อนหน้านี้ เพื่อเน้นย้ำและกระตุ้นให้ผู้ฟังสนใจสิ่งที่กำลังพูด ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 74

“...ท่านผู้มีบุญมีบาร์มีที่เคารพ ท่านมาบริจาคตรงนี้นะ เงินของท่านเพียงเล็กน้อยสามารถซื้อเครื่องมือแพทย์ตัวนี้ได้ตั้ง สี่สิบล้าน มันก็ยังไม่เท่าไรหรือน้ำ

แต่เงินของท่านเพียงเล็กน้อย สามารถช่วยคนที่เกิดอุบัติเหตุร้ายแรงไม่ถึงกับ
ต้องเสียชีวิต ตรงนี้แหละเป็นบุญใหญ่นะ เป็นบุญใหญ่ที่สุด...”

(1/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, เชิญชวนร่วมบริจาคซื้อหุ่นยนต์เครื่องมือแพทย์ โรงพยาบาลรามาริบัติ)

ตัวอย่างนี้พบการกล่าวซ้ำที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเงินทำบุญและอานิสงส์จากการทำบุญ
รูปแบบการกล่าวซ้ำเป็นการกล่าวซ้ำทุกส่วนในถ้อยคำ “เงินของท่านเพียงเล็กน้อย - เงินของท่าน
เพียงเล็กน้อย” และการกล่าวซ้ำเพียงบางส่วนแบบขยายความในถ้อยคำว่า “เป็นบุญใหญ่ -
เป็นบุญใหญ่ที่สุด” เพื่อเน้นย้ำให้ผู้ทำบุญสนใจและรู้สึกว่าการทำบุญทำได้ง่ายและได้รับผลตอบแทน
ที่ดี

ตัวอย่างที่ 75

“...รับไป 2 อย่างเลย เอ่อทำบุญ 100 บาทแก้ปีชงนี้นะพี่ ไปทางสามแพร่งไป
ทางแยก ไปงานอวมงคล งานไม่ต้งานศพ นะหลวงพ่อดีนะครับนะ อะแก้ปีชง
พี่ แก้ปีชง แก้ปีชง นะครับนะ แก้ปีชงพี่ รุ่นนี้ด้านหลังมียันต์ มียันต์นะครับนะ
ยันต์แปดทิศ ยันต์แปดทิศ...”

(33/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, ลง นะเมตตา บูชาพระร่วงรุ่น 101 ปี (งานประจำปี))

ตัวอย่างข้างต้นพบว่ามัคทายกกล่าวซ้ำเพื่อเน้นย้ำความสำคัญของวัดอุ้มงคลที่ผู้ฟัง
จะได้รับหลังจากการเข้าร่วมทำบุญ การใช้กลวิธีการกล่าวซ้ำเป็นการกระตุ้นให้ผู้ฟังรู้สึกอยากมีส่วน
ร่วมในการทำบุญมากยิ่งขึ้น

การกล่าวซ้ำของมัคทายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐมคือการที่มัคทายก
พยายามแสดงถึงข้อมูลที่ต้องการนำเสนอให้ผู้ทำบุญทราบและเน้นย้ำสิ่งที่ต้องการสื่อสารกับผู้ทำบุญ
กล่าวคือ มัคทายกเลือกใช้กลวิธีทางภาษาด้วยการกล่าวซ้ำเพื่อให้ผู้ทำบุญรับทราบข้อมูลในสิ่งที่
เชิญชวนทำบุญ และเน้นย้ำให้ผู้ที่ยังไม่ได้เข้ามาทำบุญได้รับทราบข้อมูล การกล่าวซ้ำมีผลต่อ
การโน้มน้าวใจผู้ฟังให้สนใจดังที่ ดลูกัน (Dlugan, 2012 อ้างถึงใน อนงค์นาฏ นุศาสตร์เลิศ: 306-
325) ได้กล่าวถึงกฎของเลขสามหรือ Rule of Three ในเว็บไซต์เพื่อแนะนำการพูดในที่สาธารณะ

เขาได้กล่าวว่าการพูดซ้ำเป็นลักษณะที่นักการเมืองและกวีมักจะใช้ การซ้ำถึงสามครั้งแสดงให้เห็นถึงการเน้นย้ำในเรื่องที่จะพูดและเพิ่มการจำได้ของผู้ฟังอีกด้วย

5.1.3.8 การใช้คำคล้องจองและคำประพันธ์ร้อยกรอง

กลวิธีการเลือกใช้คำคล้องจองและคำประพันธ์ร้อยกรองเป็นกลวิธีที่ช่วยกระตุ้นผู้ฟังให้สนใจการพูดเชิญชวน เนื่องจากการพูดแบบมีจังหวะทำให้ผู้ฟังรู้สึกรื่นหู จดจำได้ง่าย และทำให้ผู้ฟังสนใจที่จะฟังคำพูดเชิญชวนและเข้าร่วมทำบุญได้มากยิ่งขึ้น ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 76

“...เออสาธุนะ ปิดทุกข์ปิดโศกปิดโรคปิดภัย หลวงพ่อท่านก็จะมีคาถาปิดเป่าให้
นะ ก็ขอเชิญนะ เออนะ ขอเชิญน้ำ โปธิ์พ่อโปธิ์แม่อย่าไปวางบนถาดน้ำ บนถาด
ทองเราก็ทำบุญให้กับพ่อแม่ของเรานะ เรียกว่าในชีวิตชาตินี้เรามีพ่อแม่ เพียง
หนึ่งแท้นั้นใจไม่มีสอง ลูกให้คิดเมื่อเติบโตใหญ่จึงไม่ปอง หมายสนองพระคุณให้
สุนทร เพราะฉะนั้นอย่าลืมนะ

<u>“เมื่อลูกน้อยเนียแม่เลี้ยงเพียงชีวิต</u>	<u>อยู่แนบชิดไม่ห่างเหอะเนหา</u>
<u>ยามลูกร้องแม่ยกแอบแนบอุรา</u>	<u>ให้ลูกยาตีมนมผสมใจนะ”</u>

แล้วพอเดินได้กระเตาะกระแตะก็แม่ก็สอนอีกแล้ว

<u>“การยืนเดินนั่งนอนพ่อแม่ก็สอนหัด</u>	<u>สารพัดกิริยาอัธยาศัย</u>
<u>ทั้งภาษาท่าทางเนียทุกอย่างไปอะ</u>	<u>พ่อแม่สอนให้ลูกรู้เป็นครุมา”</u>

นี่ถึงตรงนี้นะเขาเรียกว่าเอาง่าย ๆ นะเรียกว่าพระคุณล้ำลึกนะ เพราะฉะนั้นก็
บอกย้ำให้เราเนียโปธิ์พ่อโปธิ์แม่อย่าไปวางข้างฐาน อย่าไปวางบนถาดทองน้ำ
พ่อแม่ของเราเนียเอ้อไม่ใช่ว่าเออชาตินี้พ่อแม่ฉันยังอยู่ไม่ต้องทำก็ได้ นั่นแหละ
เสริมเต็มปัญญา เสริมบุญบารมี ให้กับพ่อแม่ของเราให้ได้อายุยืนเป็นร่มโพธิ์
ร่มไทร ร่มโพธิ์ใบใหญ่ ร่มไทรใบหนาน้ำ พ่อแม่ของเรา..”

(25/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, ทำบุญหลวงพ่อศิลาขาว)

ตัวอย่างข้างต้นมีคณาบดีได้ใช้คำประพันธ์ร้อยกรองซึ่งมีเนื้อหาเป็นคำสอนให้ผู้ฟังได้ระลึกถึงพระคุณของพ่อแม่และทดแทนคุณเมื่อถึงเวลาที่เหมาะสม โดยกล่าวถึงการที่พ่อแม่คอยอบรมเลี้ยงดูตั้งแต่วัยเยาว์ มีคณาบดีได้ใช้คำประพันธ์นี้เพื่อพูดให้ผู้ฟังฟังแล้วรันทุและเป็นกลวิธีที่กระตุ้นให้ผู้ฟังได้หยุดคิดและเห็นถึงความสำคัญของการทำบุญให้กับพ่อแม่

ตัวอย่างที่ 77

“...เออในวาระอันช่วงนี้ผมก็จะมอบไมค์ให้กับท่านอาจารย์สิทธิชัย ผมก็จะขอพักเสียงไว้ซักหน่อยเพราะว่าก็ไม่ดี นะจะได้ให้อาจารย์สิทธิชัยได้เชิญชวนสาธุชนในช่วงบายนี้อะไร ๆ ไป อย่าลืมนะครับ ยามพ่อแม่แก่ให้เป็นไม้เท้า ยามพ่อแม่เฒ่าให้เป็นหูกตา ยามพ่อแม่ชราให้ป้อนข้าวน้ำ ยามท่านละสังขารให้เลี้ยงดูใจ อันยศลาภจะหาไปไม่ได้แน่ เว้นเสียแต่ต้นบุญกุศล ทั้งสมบัติทั้งหลายไว้ให้ปวงชน แม้แต่ร่างของตนเขายังนำเอาไปเผาไฟ พบกับท่านอาจารย์สิทธิชัยลำดับนี้ไปจนถึงวาระสุดท้ายเลยนะครับ”

(5/35 วัดไร่ขิงฯ, เชิญชวนสร้างหลวงพ่อวัดไร่ขิง)

ตัวอย่างข้างต้นเป็นการเลือกใช้คำคล้องจองและคำประพันธ์ร้อยกรองเพื่อฝากข้อคิดให้กับผู้ฟัง การใช้คำคล้องจองทำให้ผู้ฟังตั้งใจฟังเนื้อหาที่มีคณาบดีพูดได้อย่างเพลิดเพลิน นอกจากนั้นยังพบว่ามีคณาบดีได้ใช้คำประพันธ์ร้อยกรองที่มีเนื้อหาเป็นคำสอนผู้ฟังเกี่ยวกับการทำบุญเพื่อชักจูงให้ผู้ฟังเห็นความสำคัญของการทำบุญและเข้าร่วมทำบุญ

จากการเก็บข้อมูลพบว่ามีคณาบดีนิยมพูดเชิญชวนเป็นคำคล้องจองและแทรกคำประพันธ์ร้อยกรองเสมอ แสดงให้เห็นถึงปฏิภาณของผู้พูดและลักษณะความเป็นเจ้าบทเจ้ากลอนของคนไทย เนื้อหาที่ปรากฏโดยส่วนมากทั้งในคำคล้องจองและคำประพันธ์ร้อยกรองมักจะเป็นคำสอนต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้ฟังสนใจเกี่ยวกับการทำบุญและสอนให้ประพฤติตนเป็นคนดีตามแนวทางของพระพุทธศาสนาในฐานะพุทธศาสนิกชน

5.2 การปรากฏร่วมของกลวิธีทางภาษาในการโน้มน้าวใจ

กลวิธีทางภาษาเพื่อโน้มน้าวใจผู้ทำบุญในปริศนการพูดของมัคนายกที่กล่าวมาในหัวข้อ 5.1 ผู้วิจัยพบว่า มัคนายกเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการโน้มน้าวใจอย่างหลากหลายเพื่อนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการทำบุญไปยังผู้ฟัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเชิญชวน ทำให้ทราบรายละเอียดข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล ส่งผลให้ผู้ฟังเกิดความต้องการทำบุญ และนำไปสู่พฤติกรรมการทำบุญทันทีหลังจากที่มัคนายกเลือกใช้กลวิธีทางภาษาต่าง ๆ โน้มน้าวใจ การเลือกใช้ภาษาในการนำเสนอของบุญแต่ละกองบุญจึงมีความสำคัญ เพราะเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่จะทำให้การเชิญชวนประสบความสำเร็จ เกิดการทำบุญตามจุดประสงค์ของการพูดของมัคนายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม

กลวิธีทางภาษาที่ใช้เพื่อการโน้มน้าวใจในปริศนการพูดของมัคนายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐมซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มกลวิธีนั้น ผู้วิจัยพบว่ากลวิธีทั้ง 3 กลุ่มมักจะปรากฏร่วมกันเพื่อสนับสนุนการพูดในปริศนการหนึ่ง ๆ ของมัคนายกให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การโน้มน้าวใจผู้ฟัง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 78

3 (5.1.3.2)

1 (5.1.1.1)

“...เอ่อท่านที่ 4 ที่จะมาบริจาค 100 บาท ขอผู้มีบุญมีबारมีมา

1 (5.1.1.5)

ปฐมฤกษ์ให้กับพระร่วงโรจนฤทธิ์นี้ ปฐมฤกษ์ก็คือท่านเป็นผู้งามบุญนี้ 19

3 (5.1.3.2)

ท่าน เวลานี้ได้ 3 ท่านแล้ว ต่อไปเป็นท่านที่ 4 นี้ 19 ท่านเป็นมงคล 19 ท่าน

1 (5.1.1.1, 5.1.1.5)

2 (5.1.2.7)

เป็นคนมีบุญมีबारมี 19 ท่านได้มาปฐมฤกษ์ให้กับหลวงพ่พระร่วงโรจนฤทธิ์

2 (5.1.2.2)

เครื่องมือแพทย์ของท่านผู้ใจบุญ เครื่องมือแพทย์เป็นการช่วยชีวิตคนน้ำ ถ้าเรามี

3 (5.1.3.4)

1 (5.1.1.1, 5.1.1.5)

โอกาส ได้บริจาคแล้วถือว่าจิตใจของท่านสูงส่ง ถือว่าท่านเป็นคนมีบุญมีबारมี

1 (5.1.1.5)

2 (5.1.2.2)

มีความเมตตากับคนที่บาดเจ็บสาหัสน้ำ เอ๋อไม่ถึงกับต้องเสียชีวิตก็เพราะ

1 (5.1.1.4) 1 (5.1.1.1) 1 (5.1.1.4)

บารมีของท่านครับขอโมทนาบุญน้ำ คุณพี่น้ำ มาบริจาคเป็นท่านที่ 4 แล้ว...

(1/35 วัดพระปฐมเจดีย์ฯ, เชิญชวนร่วมบริจาคซื้อหุ่นยนต์เครื่องมือแพทย์ โรงพยาบาลรามาริบัติ)

หมายเหตุ กลวิธีที่ขีดเส้นใต้ หมายเลข 1 หมายถึง กลุ่มกลวิธีการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟัง

หมายเลข 2 หมายถึง กลุ่มกลวิธีการบอกความสำคัญของกองทุน

หมายเลข 3 หมายถึง กลุ่มกลวิธีการกระตุ้นผู้ฟัง

หมายเลขในวงเล็บ หมายถึง กลวิธีทางภาษาที่พบโดยอิงจากการจัดกลุ่มในหัวข้อที่

5.1.1 - 5.1.3

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่ามีคณาจารย์มีการใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อโน้มน้าวใจจำนวน 7 กลวิธีประกอบกัน ได้แก่ 1. การใช้คำยกย่องผู้ฟัง (5.1.1.1) 2. การประกาศอนุโมทนา (5.1.1.4) 3. การชม (5.1.1.5) 4. การชี้แจงความจำเป็น (5.1.2.2) 5.การอ้างถึง (5.1.2.7) 6. การใช้ภาษาเร้าอารมณ์ผู้ฟัง (5.1.3.2) และ 7. การใช้ภาษาเน้นความสำคัญของการกระทำ (5.1.3.4)

ตัวอย่างที่ 79

1 (5.1.1.2)

“...เข้าเชิญนะครับแวะกันก่อนนะครับทั้งหลานสาวหลานชายแวะกันก่อนนะ

ครับ มีโอกาสก็ขอเชิญนะครับทุกท่านเลยนะครับ ครับเชิญนะครับ

1 (5.1.1.1)

สาธุชนผู้ใจบุญใจกุศลทุกท่านที่ได้ยินได้ฟังเชิญนะครับจะมากจะน้อยไม่เป็นไร

3 (5.1.3.7)

ลูก มีโอกาสก็ขอเชิญนะครับแวะกันก่อนนะครับทุกท่านเลยที่สังจรผ่านไปมา

3 (5.1.3.7)

2 (5.1.2.2)

ทุกท่าน แวะกันก่อนนะลูกนะ แวะกันก่อน ช่วยเหลือโรงเรียนเทศบาล 1

2 (5.1.2.2)

วัดพระงามลูก ซ่อมสร้างห้องพระพุทธศาสนาใช้เป็นห้องเรียนธรรมะศึกษาลูก

1 (5.1.1.2)

เชิญนะครับลูกหลาน ทั้งหลานสาวหลานชายแวะก่อนนะลูกนะ อ่าเสาร์ที่แล้ว

ทำไปแล้ววันนี้มาเติมบุญได้ลูก บุญทำได้ตลอด วันละกี่ครั้งก็ได้ ทำทุกวันก็ได้นะ

3 (5.1.3.2, 5.1.3.8)

บุญกุศล สร้างเอาไว้เยอะครับ เรียกว่าเกิดมาเป็นคนที่ ควรเร่งสร้างกรรมดี

3 (5.1.3.8)

ติดตัวไว้ นะครับจะได้เป็นสุขไม่ทุกข์ยาก จะได้ไม่ลำบากเมื่อเกิดใหม่ นะครับ

3 (5.1.3.2, 5.1.3.8)

1 (5.1.2.7)

จงเร่งสร้างทาน ศีล ภาวนา จงเร่งแสวงหาแต่บุญกุศล ครับขอโมทนาสาธุนะ

1 (5.1.1.1, 5.1.1.2)

3 (5.1.1.4)

หลานสาวใหญ่ใจบุญของเรา ครับก็ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและ

3 (5.1.2.7)

1 (5.1.1.3)

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลกนี้จงอวยพรให้หลานสาวพร้อมครอบครัว

1 (5.1.1.3)

คุณพ่อคุณแม่จงประสบแต่สิ่งดี ๆ มีความสุขตลอดไปนะลูกนะ ขอโมทนาสาธุ
ลูก...”

(35/35 วัดพระงาม ฯ ชวนบริจาคสร้างห้องพระพุทธรูปศาสนา)

หมายเหตุ กลวิธีที่ขีดเส้นใต้ หมายเลข 1 หมายถึง กลุ่มกลวิธีการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟัง

หมายเลข 2 หมายถึง กลุ่มกลวิธีการบอกความสำคัญของกองบุญ

หมายเลข 3 หมายถึง กลุ่มกลวิธีการกระตุ้นผู้ฟัง

หมายเลขในวงเล็บ หมายถึง กลวิธีทางภาษาที่พบโดยอิงจากการจัดกลุ่มในหัวข้อที่

5.1.1 - 5.1.3

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่ามัคทายกมีการใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อโน้มน้าวใจผู้ฟังให้เข้าร่วม
ทำบุญจำนวน 9 กลวิธีประกอบกัน ได้แก่ 1. การใช้คำยกย่องผู้ฟัง (5.1.1.1) 2. การใช้คำเรียกญาติ
เรียกผู้ฟัง (5.1.1.2) 3. การอวยพร (5.1.1.3) 4. การประกาศอนุโมทนา (5.1.1.4) 5. การชี้แจง

ความจำเป็น (5.1.2.2) 6. การอ้างถึง (5.1.2.7) 7. การใช้ภาษาเร้าอารมณ์ผู้ฟัง (5.1.3.2) และ 8. การกล่าวซ้ำ (5.1.3.7) และ 9. การใช้คำคล้องจองและคำประพันธ์ร้อยกรอง (5.1.3.8)

ตัวอย่างนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของส่วนเนื้อเรื่องในปริศนการพูดของมัคนายกซึ่งทำให้เห็นว่ามัคนายกจะเลือกใช้กลวิธีทางภาษาหลายกลวิธีประกอบกันเพื่อทำหน้าที่ชักจูงให้ผู้ฟังคล้อยตามและตัดสินใจเข้าร่วมทำบุญ

การศึกษาปริศนการพูดของมัคนายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐมพบว่ามัคนายกเลือกใช้กลวิธีทางภาษาหลายกลวิธีร่วมกันเพื่อโน้มน้าวใจผู้ฟังให้คล้อยตามและตัดสินใจเข้าร่วมทำบุญ กลวิธีที่โดดเด่นในปริศนนี้คือ การเสนอสิ่งตอบแทนให้ผู้ฟัง การเลือกใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา การใช้คำยกย่องผู้ฟัง การอวยพรและการกล่าวซ้ำ ซึ่งจะปรากฏตลอดทั้งปริศนการพูด นอกจากนี้ยังพบว่าการปรากฏร่วมของกลวิธีในปริศนการพูดของมัคนายกไม่พบลักษณะตายตัวเนื่องจากผู้พูดสามารถหยิบยกกลวิธีทางภาษาเพื่อโน้มน้าวใจใคร่ร่วมกันก็ได้เพื่อเชิญชวนให้คนสนใจการทำบุญและเกิดพฤติกรรมทำบุญ

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการวิจัย

วิทยานิพนธ์เรื่อง “ปริจเฉทการพูดของมัคทายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม: องค์ประกอบการสื่อสารและกลวิธีทางภาษาในการโน้มน้าวใจ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบการสื่อสารและกลวิธีทางภาษาในการโน้มน้าวใจ โดยมีสมมติฐานว่าองค์ประกอบการสื่อสารของปริจเฉทการพูดของมัคทายกในพระอารามหลวงจังหวัดนครปฐมที่สำคัญคือ ผู้ร่วมเหตุการณ์ จุดมุ่งหมาย และบรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์และการตีความ ส่วนกลวิธีทางภาษาที่ใช้เพื่อการโน้มน้าวใจมีหลายประการ กลวิธีที่พบมากคือการเลือกใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา การอ้างถึง การกล่าวคำอวยพร และการกล่าวซ้ำเน้นความสำคัญของการทำบุญ เก็บข้อมูลจากการบันทึกเสียงการพูดของมัคทายกของวัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร วัดพระงาม พระอารามหลวง และวัดไร่ขิง พระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม การสัมภาษณ์มัคทายก การสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมทำบุญ และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม ได้ข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยนี้จำนวน 35 ปริจเฉท รวมความยาว 29 ชั่วโมง 14 นาที 38 วินาที

ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบการสื่อสารที่สำคัญของปริจเฉทเป็นไปตามสมมติฐานได้แก่ ผู้ร่วมเหตุการณ์ (P) จุดมุ่งหมาย (E) และบรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์และการตีความ (N) นอกจากนั้นยังพบว่า ฉาก (S) เป็นองค์ประกอบการสื่อสารที่สำคัญในปริจเฉทนี้ด้วยเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ช่วยเอื้ออำนวยให้การพูดเชิญชวนของมัคทายกร่าเรียนและประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

ด้านการศึกษาโครงสร้างของปริจเฉทการพูดพบว่าปริจเฉทการพูดของมัคทายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐมมีองค์ประกอบการสื่อสาร 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนเปิด ส่วนเนื้อเรื่อง และส่วนปิด โดยส่วนเนื้อเรื่องนั้นเป็นองค์ประกอบหลัก ส่วนส่วนเปิดและส่วนปิดเป็นองค์ประกอบที่ไม่บังคับ ส่วนเนื้อเรื่องมีการให้รายละเอียด บอกวัตถุประสงค์ และบอกขั้นตอนการทำบุญ ทั้งนี้เมื่อมีเหตุการณ์แทรกจะพบการเชิญชวน การอวยพร และการขอบคุณ ปรากฏอยู่ในส่วนนี้ด้วย ส่วนปิดมีการอวยพรและการขอบคุณ สำหรับส่วนเปิดมีการกล่าวต้อนรับ การทักทาย และการแนะนำตัว ซึ่งส่วนเปิดและส่วนปิดนี้ได้ปรากฏในทุกกลุ่มข้อมูล ในงานวิจัยนี้พบว่าโครงสร้างของปริจเฉท

การพูดของมัคทายกไม่สามารถสรุปเป็นสูตรโครงสร้างที่ตายตัวได้ทั้งนี้ เนื่องจากความยาวของ ปริจเฉทแต่ละปริจเฉทไม่เท่ากัน ปริจเฉทขนาดสั้นอาจจะไม่มีโครงสร้างที่แน่นอนตายตัว แต่หากเป็น ปริจเฉทขนาดยาวอาจสรุปโครงสร้างของปริจเฉทได้เป็นโครงสร้าง “ส่วนเปิด + ส่วนเนื้อเรื่อง + ส่วนปิด” ทั้งนี้ส่วนเปิดและส่วนปิดอาจจะไม่ปรากฏก็ได้ แต่ส่วนเนื้อเรื่องเป็นส่วนสำคัญที่จะต้อง ปรากฏทุกปริจเฉท

ด้านกลวิธีทางภาษาที่มัคทายกใช้โน้มน้าวใจผู้ฟัง พบจำนวน 22 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการใช้ คำยกย่องผู้ฟัง การใช้คำเรียกญาติเรียกผู้ฟัง การอวยพร การประกาศอนุโมทนา การชม การหยอกเย้า การสร้างอารมณ์ขัน การเสนอสิ่งตอบแทน การชี้แจงความจำเป็น การใช้ความเปรียบ การเล่าเรื่อง การใช้คำสอน การใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา การอ้างถึง การทำทนาย การใช้ภาษาเร้าอารมณ์ผู้ฟัง การใช้ภาษาเตือนให้ผู้ฟังรับตติสนใจ การใช้ภาษาเน้นความสำคัญของการกระทำ การกล่าวถึงจุดเด่นของเจ้าพิธี การซ้ำคำ การกล่าวซ้ำ และการใช้คำคล้องจองและ คำประพันธ์ร้อยกรอง กลวิธีทางภาษาข้างต้นจัดเป็นกลุ่มได้ 3 กลุ่มกลวิธี ได้แก่ กลุ่มกลวิธีสร้าง ปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟัง กลุ่มกลวิธีบอกความสำคัญของกองทุน และกลุ่มกลวิธีกระตุ้นผู้ฟัง ผลการศึกษาพบว่ามัคทายกเลือกใช้กลวิธีทางภาษาหลายกลวิธีร่วมกันเพื่อโน้มน้าวใจผู้ฟัง ให้คล้อยตามและตติสนใจเข้าร่วมทำบุญ กลวิธีที่โดดเด่นในปริจเฉทนี้คือ การเสนอสิ่งตอบแทนให้ผู้ฟัง การเลือกใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา การใช้คำยกย่องผู้ฟัง การอวยพรและการกล่าวซ้ำ ซึ่งจะปรากฏตลอดทั้งปริจเฉทการพูด นอกจากนี้ยังพบว่าการปรากฏร่วมของกลวิธีในปริจเฉท การพูดของมัคทายกไม่พบลักษณะตายตัวเนื่องจากผู้พูดสามารถหยิบยกกลวิธีทางภาษาเพื่อ โน้มน้าวใจใคร่ร่วมกันก็ได้เพื่อเชิญชวนให้คนสนใจการทำบุญและเกิดพฤติกรรมทำบุญ

6.2 อภิปรายผลการวิจัย

นอกจากผลการวิจัยที่กล่าวถึงข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยยังได้สังเกตเห็นประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการสื่อสาร โครงสร้างปริจเฉทและกลวิธีทางภาษา ในการโน้มน้าวใจเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน กล่าวคือไม่สามารถวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาในการโน้มน้าวใจ โดยปราศจากการวิเคราะห์องค์ประกอบการสื่อสารได้ เนื่องจากการทราบองค์ประกอบ ของการสื่อสาร เช่น ฉาก ผู้ร่วมเหตุการณ์ จุดมุ่งหมาย เครื่องมือที่มัคทายกใช้จะช่วยในการวิเคราะห์ กลวิธีทางภาษาที่มัคทายกเลือกใช้โน้มน้าวใจผู้ฟังได้มากยิ่งขึ้น ส่วนการวิเคราะห์โครงสร้างปริจเฉท

การพูดทำให้เห็นระบบการพูดของมคฺนายนกได้ชัดเจนขึ้นว่าลักษณะโครงสร้างการพูดของมคฺนายนกไม่สามารถสรุปเป็นสูตรโครงสร้างที่ตายตัวได้ และปริเฉทการพูดนี้ยังมีลักษณะการพูดที่เป็นรูปแบบผสม กล่าวคือ พบการพูดแบบสาธารณะที่ไม่เจาะจงผู้ฟัง และการพูดที่มคฺนายนกมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟังเฉพาะบุคคลในปริเฉทเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ปริเฉทการพูดของมคฺนายนกในวัดพระอารามหลวงจังหวัดนครปฐมจึงไม่มีลำดับวัจนกรรมที่แน่นอนตายตัว

2. ด้านกลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการโน้มน้าวใจพบว่ากลวิธีทางภาษาในการพูดโน้มน้าวใจของมคฺนายนกมีลักษณะใกล้เคียงกับงานวิจัยของ สุชาติ พิบูลย์วงศ์ศักดิ์ (2547) และงานวิจัยของ ภูมิพรี เหล่าวิเศษกุล (2547) ซึ่งเป็นกลวิธีการใช้ภาษาของพระสงฆ์ที่ใช้เพื่อโน้มน้าวใจผู้อ่านและผู้ฟัง เช่น การใช้เรื่องเล่าประกอบ การใช้ภาษาระดับไม่เป็นทางการ การใช้เหตุผล การอ้างอิงบุคคล การยกตัวอย่าง การอ้างถึงพุทธศาสนาและพุทธศาสนสุภาษิต นอกจากนี้ยังพบว่ากลวิธีโน้มน้าวใจของมคฺนายนกยังมีกลวิธีบางประการที่ใกล้เคียงกับงานวิจัยของ อภิลักษณ์ เกษมผลกุล (2547) เช่น การพรรณนาความขาดแคลน การอ้างหลักธรรม การแทรกอารมณ์ขัน การอ้างถึงอานิสงส์ และการเสนอสารซ้ำ ๆ เพื่อโน้มน้าวใจผู้ฟัง สำหรับงานวิจัยนี้ใช้การชี้แจงความจำเป็นและการเล่าเรื่องเพื่อบรรยายความขาดแคลน เช่น เชิญชวนคนทำบุญในหัวข้อการทำบุญเทกระจาด ร่วมบริจาคจัดซื้อหุ่นยนต์เครื่องมือแพทย์ พบการใช้พุทธศาสนสุภาษิตและการยกหลักธรรมคำสอนเพื่อบอกความสำคัญของกองบุญ ในงานวิจัยนี้พบกลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการโน้มน้าวใจหลากหลายวิธีร่วมกัน เช่น การใช้คำยกย่องผู้ฟังเพื่อเรียกผู้ฟังให้สนใจการทำบุญมักปรากฏร่วมกับการชมและการเสนอสิ่งตอบแทนที่ผู้ฟังจะได้จากการทำบุญ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่ากลวิธีทางภาษาที่มคฺนายนกใช้โน้มน้าวใจเป็นรูปแบบผสมระหว่างภาษาของพระกับชาวบ้าน ส่วนปัจจัยส่งเสริมการโน้มน้าวใจให้เกิดการทำบุญที่มคฺนายนกและผู้ร้องเพลงบอกบุญมีร่วมกันคือการมีไหวพริบ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การมีความชำนาญและมีประสบการณ์ในการเชิญชวน

3. กลวิธีทางภาษาที่มคฺนายนกใช้เพื่อการโน้มน้าวใจยังมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับกลวิธีทางภาษาที่ใช้เพื่อการโน้มน้าวใจในปริเฉทโฆษณา หรือสื่อต่าง ๆ เช่น รายการขายตรงสินค้าเครื่องสำอาง โทรศัพท์ของ จุฬธิดา อภัยโรจน์ (2549) ที่เลือกใช้การเชิญชวนให้ผู้บริโภคเกิดพฤติกรรม การอ้างถึงการให้เหตุผลเพื่อเป็นจุดจูงใจให้ผู้ชมสนใจที่จะซื้อสินค้าชิ้นนั้น เหมือนกับที่มคฺนายนกใช้กลุ่มกลวิธีการบอกความสำคัญของกองบุญ และการกระตุ้น เช่น การใช้ภาษาเพื่อเร้าอารมณ์ การใช้ภาษาเตือนให้

ผู้ฟังรีบตัดสินใจ การชี้แจงความจำเป็น ที่เน้นความสำคัญให้ผู้รับผลประโยชน์คือผู้ฟังเพื่อให้ผู้ฟังสนใจ และอยากเข้าร่วมทำบุญ

4. ปริจเฉทการพูดของมัคทายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม มีลักษณะของการเชิญชวนที่น่าสนใจ กล่าวคือ เป็นการพูดสดที่มีมัคทายกเป็นศูนย์กลางของการพูด มีอำนาจในการเชิญชวน ชี้แนะ สั่งสอน สติลาในการพูดเป็นเอกลักษณ์ทั้งการเลือกใช้คำคล้องจอง คำประพันธ์ ร้อยกรอง การซ้ำคำ และการกล่าวซ้ำประกอบการพูดเชิญชวนเพื่อเน้นย้ำและกระตุ้นให้ผู้ฟังสนใจ และติดตามการประชาสัมพันธ์เชิญชวน ลักษณะการเชิญชวนด้วยกลวิธีทางภาษารูปแบบต่าง ๆ ทำให้บทบาทของผู้พูดน่าเชื่อถือ รวมถึงฉากที่เอื้ออำนวยให้มัคทายกบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ประกอบการเชิญชวน การนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ นั้น ส่งผลให้ผู้ฟังคล้อยตามและเข้าร่วมทำบุญได้ง่ายจึงเป็นรูปแบบที่น่าสนใจที่ผู้พูดโน้มน้าวใจสาขาอื่น ๆ สามารถนำไปใช้ในการเชิญชวนให้ร่วมกิจกรรมงานบุญต่าง ๆ เพื่อโน้มน้าวใจผู้ฟังได้เป็นอย่างดี

5. กลวิธีทางภาษาที่ผู้วิจัยสังเกตว่ามักปรากฏร่วมกันในปริจเฉทการพูดของมัคทายก ได้แก่ กลวิธีการประกาศอนุโมทนา มักปรากฏร่วมกับกลวิธีการชม กลวิธีการใช้ภาษาเตือนให้ผู้ฟังรีบตัดสินใจมักปรากฏร่วมกับกลวิธีการเสนอสิ่งตอบแทน กลวิธีการใช้คำเรียกญาติเรียกผู้ฟังมักปรากฏร่วมกับกลวิธีการหยอกเย้า มัคทายกจะใช้กลวิธีทางภาษาเหล่านี้ร่วมกันเพื่อกระตุ้นให้ผู้ฟังสนใจที่จะเข้าร่วมทำบุญ

6. มัคทายกทำให้เห็นว่าการทำบุญ ทำให้ได้สิ่งตอบแทนมา คนต้องการสิ่งใดก็สามารถใช้เงินเป็นสื่อกลาง เช่น หากปรารถนาจะมีชื่อเสียงโด่งดังก็ร่วมทำบุญระฆัง จากข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยพบว่า มัคทายกทำให้การทำบุญเป็นเหมือนการแลกเปลี่ยนสิ่งของ อาณิสสของบุญกลายเป็นสิ่งที่ใช้เงินซื้อได้

7. ลักษณะการพูดของมัคทายกแสดงปฏิกิริยาของผู้พูดได้เป็นอย่างดี มัคทายกทุกคนพูดคล้องแคล้ว สร้างความน่าเชื่อถือ เสียงดังฟังชัด มีมุขตลก ตรงกับที่ไนโต โยะซึอิโตะ (2555: 127-152) ได้กล่าวไว้ว่า การพูดอย่างคล้องแคล้วชัดถ้อยชัดคำทำให้ผู้ฟังรู้สึกมั่นใจและเกิดความน่าเชื่อถือ ด้านการใช้มุขตลก คนที่มีอารมณ์ขันจะทำให้ผู้ฟังเพลิดเพลินและผ่อนคลาย ผู้ฟังจะฟังง่าย และโน้มน้าวใจได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนั้นยังพบว่าถ้อยคำโน้มน้าวของมัคทายกได้กล่าวตรงความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ตามมาสโลว์ในขั้นที่ 2 และ ขั้นที่ 4 คือการต้องการความปลอดภัยและมั่นคง และการต้องการการยกย่องจากผู้อื่น การพูดของมัคทายกจึงประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

1. ศึกษาองค์ประกอบกับกลวิธีทางภาษาในการโน้มน้าวใจในปริศนาการพูดของพระ หรือตัวแทนศาสนาอื่นในการเชิญชวนทำบุญ
2. ศึกษาปริศนาการพูดของมัคทายกในวัดราษฎร์ หรือวัดพระอารามหลวงในจังหวัดอื่น ๆ
3. ศึกษาแนวความคิด วาทกรรม หรืออุดมการณ์ในปริศนาการพูดของมัคทายก หรือปริศนาการเชิญชวนให้ทำบุญ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กมลวรรณ ปกรณ์ขจรนาวิน. (2549). **กลวิธีการถามในปริเฉทการสัมภาษณ์รายการ**

"ถึงลูกถึงคน". วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กิตติ ศิษย์วัดเกาะ [นามแฝง]. **สัมภาษณ์**, 1 กรกฎาคม 2560.

กิตติชัย พินโน และ อมรชัย คหกิจโกศล. (2558). **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร**. พิมพ์ครั้งที่ 3.

กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เกศสุดา นาสีเคน. (2557). **เรื่องเล่าแนว "รักโศก" และกลวิธีการให้คำปรึกษาในพื้นที่สื่อ**

สาธารณะ: กรณีศึกษารายการวิทยุ "คลับฟรายเดย์". วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต,

ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

คำแหง วิสุทธางกูร. (2551). **วิเคราะห์การทำบุญของคนไทยภายใต้ระบบสังคมบริโภคนิยม**.

ศูนย์บริการวิชาการ 16, 2 (เมษายน-มิถุนายน): 28-35.

คุณากรณ์, พระพรหม. (2558). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**.

พิมพ์ครั้งที่ 30. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิธรรมทานกุศลจิต.

จันทิมา หวังสมโชค. (2549). **กลวิธีสื่ออารมณ์ขันในละครตลกสถานการณ์ของไทยจากมุมมอง**

วิจัยปฏิบัติศาสตร์. ศิลปศาสตร์ 6, 2: 100-127.

จันทิมา อังคพณิชกิจ. (2557). **การวิเคราะห์ข้อความ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย

ธรรมศาสตร์.

จุฬิธา อภัยโรจน์. (2549). **การศึกษาปริเฉทรายการขายตรงสินค้าเครื่องสำอางทางโทรทัศน์**.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

ชนินทร์ ณ วังเย็น [นามแฝง]. **สัมภาษณ์**, 1 กรกฎาคม 2560.

- ณัฐพร เหล่าวิเศษกุล. (2547). **การศึกษากลไกลภาษาเทศนาของพระปัญญาอันตภิกขุและพระพยอม กัลยาโณ**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัฐชุตตา วิจิตรจามรี. (2556). **การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2556). **วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์: แนวคิดและการนำมาศึกษาวาทกรรมในภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณิศณัชชา เหล่าตระกูล. (2549). **การศึกษาสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญาในศาลไทยตามแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทรงธรรม วงศ์วิรุฬห์. (2547). **การวางโครงเรื่องในปริเฉทเรื่องเล่าจากประสบการณ์ตรงและประสบการณ์อ้อมในภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- น้ำผึ้ง มโนชัยภักดี. (2554). **การแสดงลำตัดคณะหวังเต๊ะ : การศึกษาตามแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ไนโต, โยะชิฮิโตะ. (2555). **พูดแล้วยอม 77 ไม้เด็ดโน้มน้าวใจ**. แปลโดย ธัญญ พลแสน. กรุงเทพมหานคร: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- ประไพพรรณ พึ่งฉิม. (2542). **กลวิธีการถามในปริเฉทการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์สองประเภท**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปอรรถชัม ยอดเนตร. (2544). **การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างพิธีกรและวิทยากรรายการสุภาพทางโทรทัศน์ในเชิงชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาวาทวิทยา คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ปัทมา วสวานนท์. (2539). **ดัชนีปริเฉท “นะ” ในบทสนทนาแบบกันเองภาษาไทยกรุงเทพฯ.**
 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.
- ปาลิตา ผลประดับเพชร. (2555). **การศึกษาการปฏิสัมพันธ์ในห้องสนทนาแคมป์ร็อกในภาษาไทย :**
กรณีศึกษาห้องสนทนาในโซน 18+. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย
 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยภรณ์ ออบแพทย์. (2552). **อุปลักษณะเกี่ยวกับชีวิตในหนังสือธรรมะ.** วิทยานิพนธ์ปริญญา
 โทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณธร ครุฑเนตร. (2547). **กลวิธีทางภาษาที่ใช้โจมตีรัฐบาลทางอ้อมในปริเฉทการอภิปรายทั่วไป**
เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย
 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรทิพย์ พุกผาสุข. (2551). **ภาษาที่ใช้ให้พรในสังคมไทย.** กรุงเทพมหานคร: แม็กเอ็กซ์เพรส.
- พฤกษา เกษมสารคุณ. (2558). **การใช้ภาษาโน้มน้าวใจในสื่อเกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูก. มนุษยศาสตร์**
ฉบับบัณฑิตศึกษา 4, 1: 107-118.
- พิกุลกานต์ รุจิราภา. (2537). **การแสดงพระธรรมเทศนาทางวิทยุ: การศึกษาแนวชาติพันธุ์วรรณา**
แห่งการสื่อสาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์. (2530). **ปริเฉทแนวใหม่ในการศึกษาวากยสัมพันธ์ไทย. ภาษาและวรรณคดี**
ไทย 4: 69-90.
- ภณกุล ภาควินวรรกิตดี. (2555). **พุทธพาณิชย์และไสยพาณิชย์ในพุทธศาสนาเชิงปฏิบัติของไทย:**
กรณีศึกษาวัดในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนา
 มนุษย์และสังคม (สหสาขาวิชา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณฑาทิพย์ ศิริพันธ์. (2554). **การแสดงโนราคะละม้ายศิลป์ : การศึกษาตามแนวชาติพันธุ์**
วรรณาแห่งการสื่อสาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย
 คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มานะ เมืองทอง [นามแฝง]. **สัมภาษณ์, 1 กรกฎาคม 2560.**

- ยมลภัท ภัทรคุปต์. (2553). **อุปถัมภ์ความตายในหนังสือธรรมะ**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยามา ลีวีเจริญชัย. (2548). **การศึกษาเชิงปริจเฉทวิเคราะห์แบบทดสอบในนิตยสารไทย**.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- รัชนิษฐ์ พงศ์อุดม. (2548). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาษา กับ ค่านิยมเกี่ยวกับความงาม: การศึกษา
วาทกรรมโฆษณาเครื่องสำอางในภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชา
ภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2554**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- ลำจุล ฮวบเจริญ. (2555). **พระอารามหลวงแห่งราชอาณาจักรสยาม**. กรุงเทพมหานคร:
ดวงกมลพับลิชชิง.
- วัลลภา จิระติกาล. (2550). **การใช้ภาษาโน้มน้าวใจในโฆษณาเครื่องสำอางสำหรับผู้ชายใน
นิตยสารผู้ชาย ปี พ.ศ. 2549**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิริยะ คำคุณ. (2552). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคทายกน้อย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตร
และการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- วิรัช ลภีรัตน์กุล. (2543). **วาทนิเทศและวาทศิลป์: หลักทฤษฎีและวิธีปฏิบัติยุคสหวรรษใหม่**.
พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระชาติ ราชเมืองฝาง. **สัมภาษณ์**, 4 กรกฎาคม 2559.
- วีระวัฒน์ อินทรพร. (2550). **สุนทรียภาพของโคลงในวรรณคดีไทย: การสืบทอดและการสร้างสรรค์**.
ภาษาและวรรณคดีไทย 24 (ธันวาคม): 343-370.
- ศุภมน อาภานันท์. (2554). **การแสดงลักษณะทวีป-ชัยณรงค์ วงศ์เทวีญ : การศึกษาตามแนว
ชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย
คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- สมชาติ กิจยรรยง. (2557). **ศิลปะการพูดที่ครองใจคน**. กรุงเทพมหานคร: เพชรประกาย.
- สมทรง บุรุษพัฒน์. (2537). **วจนะวิเคราะห์: การวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก.
- สมัย สุทธิธรรม. (2553). **พระอารามหลวงสำคัญในเขตพระนคร**. กรุงเทพมหานคร: ศิลปาบรรณาการ.
- สิทธิรักษ์ เพชรพานทอง. **สัมภาษณ์**, 1 กรกฎาคม 2560.
- สุชาติ พิบูลย์วรศักดิ์. (2547). **องค์ประกอบกับกลวิธีการโน้มน้าวใจในปริศนาการเขียนของ พระพยอม กัลยาโณ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุดาตวง เกิดโมฬี. (2537). **การศึกษาการปราศรัยหาเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎรตามแนวชาติพันธุ์ วรรณนาแห่งการสื่อสาร : กรณีศึกษาผู้สมัครพรรคพลังธรรม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนงค์ รุ่งแจ้ง. (2553). **การพูดในที่ชุมนุมชน: เทคนิคและการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- อนงค์นาฏ นุศาสตร์เลิศ. 2557. การซ้ำเพื่อแสดงการโน้มน้าวในภาษาการเมืองไทย. ใน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, **ภาษากับอำนาจ: บทความจากการประชุมวิชาการ**, 306-325. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิสรารณณ์ ทองคงอ่วม. **การออกแบบแผนที่คนเดินเท้า สำหรับองค์พระปฐมเจดีย์**. [ออนไลน์]. (2555). แหล่งที่มา: <http://phrapathomchedipedestrianmap.blogspot.com/2013/01/blog-post.html> [4 มิถุนายน 2560]
- อภิลักษณ์ เกษมผลกุล. (2547). **เพลงบอกบุญ จังหวัดตราด: กลวิธีโน้มน้าวใจและบทบาทต่อสังคม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2533). ลักษณะสำคัญบางประการในวัฒนธรรมไทยที่แสดงโดยคำเรียกญาติ. **ภาษาและวรรณคดีไทย** 7, 1 (เมษายน): 55-68.

- _____. (2556). **ภาษาศาสตร์สังคม**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรวรรณ ปิณฑน์โอวาท. (2554). **การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี ธีรเนตร. (2543). **กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจในหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุมาภรณ์ สังขมาน. (2559). กลวิธีทางภาษาในวัฒนธรรมเสียดสีเพื่อสร้างความตลกขบขันของไทย. **มนุษยศาสตร์** 23, 1: 154-178.

ภาษาต่างประเทศ

- Harris, Z. (1951). **Methods in Structural Linguistics**. Chicago: University of Chicago Press.
- Hymes, D. (1974). **Foundations in Sociolinguistics: An Ethnographic Approach**. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Jones, Rodney H. (2012). **Discourse Analysis: A resource Book for Students**. New York: Routledge.
- Longacre, Robert E. (1983). **The Grammar of Discourse**. New York; London: Plenum Pr.
- McCarthy, Michael. (1991). **Discourse Analysis for Language Teachers**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Supa Chodchoey. (1988). Spoken and written discourse in Thai : The different. **Paper presented at the Second International Symposium on Language and Linguistics. Aug. 9-11, Thammasat university, Bangkok. pp. 138-149. Bangkok.**

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวแกมกาญจน์ พิทักษ์วงศ์ เกิดวันที่ 19 เมษายน พุทธศักราช 2534 ที่จังหวัด นครศรีธรรมราช สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (เกียรตินิยมอันดับสอง) สาขาวิชาภาษาไทย จากภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในปีการศึกษา 2556 และเข้าศึกษา ต่อในหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ที่ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2557